Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Schandorph, Sophus.; S. Schandorph.
Titel | Title:	Uden Midtpunkt : Fortælling
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C.A. Reitzels Forlag, 1878
Fysiske størrelse | Physical extent:	300 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

37.-261 a

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130011110135

UDEN MIDTPUNKT.

FORTÆLLING

AF

S. SCHANDORPH.

KJØBENHAVN.

C. A. REITZELS FORLAG.

1878.

I. COHENS BOGTRYKKERI.

I.

Det gjaldt for Cand. phil. Albrecht at komme om et stormpisket Hjørne saadan en rigtig kjøbenhavnsk Foraarsdag i de første Dage af April. Med stille Energi knyttede han begge Hænderne om Paraplystokken, satte halvt i Knæ og tog lange Skridt; ikke at tale om, at han bed Fortænderne sammen og rynkede Brynene. Regn blandet med Hagl føg om bemeldte Hjørne — hu hej! — Paraplyen slog ned om Hr. Albrechts sorte Cylinderhat; hans højre Haand sled og slæbte i Fiskebensstativet; han troede nogenlunde at have bragt Rede i den spegede Sammenfiltring — hu hej! — nu gik Overtrækket den anden Vej, krummede sig op ad, snoede sig sammen i en Sjask — et nyt Forsøg paa at faa noget Fornuftigt ud af Paraplyen viste, at den solgte Aal paa alle sine otte Ben.

— Saa gid ogsaa . . . sagde Hr. Albrecht, men kom ikke videre i sin Hjerteudgydelse. Resigneret samlede han den uformelige Masse sammen under den højre Arm og gik stoisk, med ubedækket Ansigt imod Stormen, Regnen og Hagelen, der pidskede Overfrakken ind mellem hans Ben og meddelte hans Knæ en isnende Fugtighed.

Hr. Albrecht kom fra Restaurationen, hvortil han havde tyet efter sex Timers Undervisning i Træk; han havde faaet kold, tynd Suppe, en Skindlap af en Kotelet, en halv Bajer med Smuld i af Proppen; nu styrede han Kursen hjem ad til sit Logis paa Hjørnet af Aabenraa og Rosenborggade. Stakittet foran Reformert Kirke drev af Vand, Uhrskiven glinsede fedtet, de bladløse Trægrene klaprede, en Pige kom op fra Urteboden paa Hjørnet, hendes nedtraadte Slæber sjappede paa den mudrede Dørtærskel, hun vendte sig om i Døren og fnisede tjollet ad en Vittighed, som Svenden sendte hende til Afsked — den lød:

— Idag er den gal, Jomfru, men imorgen bliver den værre.

Hr. Albrecht havde en indvendig Lyst til at kyle sin ruinerede Paraply ned mellem Brokkerne af Gruyère-Ost og lybsk Pølse paa Disken lige i Hovedet paa Svenden, der fløjtede en Polka mellem Tænderne; men han betvang atter sin Pathos, spyttede og gik ind ad sin Gadedør, op ad den grimme Trappe med Dyndkager paa Trinene, til han naaede tredie Sal; der kunde han dog, mente han, lægge sig lidt paa sin Sofa; Værtinden maatte jo have lagt i Kakkelovnen.

Jo pyt! Værelset var iskoldt og fuldt af Kulrøg. Værtinden havde ganske rigtig efterkommet hans Bud og lagt i Kakkelovnen, men saa mente hun at have efterkommet sin Skyldighed; det Øvrige maatte være Kakkelovnens egen Sag; men Kakkelovnen var ikke ved Vejr; der laa Fyrrebrændet og sivede og hvislede op

mellem Kulklumperne, der havde sendt en giftig Røg ud i Stuen med det graa Tapet, paa hvilket fedtede Nakker havde aftegnet sig, og med det af slige Kakkelovnsfænomener og Tobaksrøg sværtede Loft, der syntes at haane Stuens Besidder ved en sort Jernkrog, hvorpaa der kunde have hængt en Lysekrone.

— Uf, sagde Albrecht ud i den tætte Røg, gik hen og slog et Vindue op, som han efter nogen Kamp med Vinden, der piskede det til begge Sider, endelig fik fæstet Stormkrogen paa. Saa spadserede han frem og tilbage i Stuen med Hatten paa Hovedet og med Hænderne stukne op i Ærmerne paa Vinterfrakken som i en Muffe. Røgen væltede sig langsomt i tætte Hvirvler hen mod det aabne Vindue, ud af det, tog saa Fart og forsvandt i Luften. Nu var Værelset for saa vidt beboeligt, som et Menneske kunde drage Aande i det, nu gjaldt det om at sørge for den finere Konfort. Ved Hjælp af et Par gamle Nummere af »Dagstelegrafen« og ved ihærdig Brug af sine Lunger fik han det til at brænde i Kakkelovnen; men med Varmen havde det endnu lange Udsigter. Hr. Albrecht trak sin Vinterfrakke af, tog sin Slaabrok oven paa sin underste Frakke, tændte sig en Pibe og satte sig hen i den lille, møbelsirtsbetrukne Sofa, hvis Fjere ringlede og ranglede, da han kom til Sæde. Der laa to forseglede Breve foran paa Bordet ovenpaa en opslagen Bog; det ene med et Fodpostfrimærke, det andet med et Firskillings dito. Paa Udskriften af det første kjendte han en af

sine Skolebestyreres Haandskrift. Han brød det og læste:

Hr. Cand. phil. K. Albrecht!

Den pædagogiske Idealisme, der har været min mangeaarige Virksomheds ufravigelige Ledestjerne, har ingenlunde gjort mig saa ensidig, at jeg jo, indtil et vist Punkt, kan arbejde sammen med Individualiteter med et mere realistisk Syn paa denne alvorsfulde Livsgjerning; især naar disse Individualiteter repræsentere Videnskabsgrene, der, ifølge deres Natur, maa lede ind paa en saadan Livsopfattelse. Derfor har jeg aldrig skredet ind, naar De i Deres Undervisning i Fysik har akcentueret Gravitationsloven paa en saadan Maade, at den let kunde kollidere med Dogmer, som Religionsundervisningen indtil videre maa gaa ud fra som fastslaaede Resultater; det maatte blive de modnere Disciples egen Sag at løse den uundgaaelige Antinomi. Men i Disciplinen, denne Pædagogikens fineste Livsnerve, træder efterhaanden Modsætningen mellem Deres og min Livsbetragtning tydeligere frem og umuliggjør en fortsat Samvirken. For en Idealist som mig maa Kjærlighed og Overbærenhed være Disciplinens Rødder; de korporlige Straffe har jeg kun turdet anvende i saare ringe Maal; de have altid forekommet mig at stride mod Menneskets gudsbilledlige Værdighed; i al Fald har jeg forbeholdt mig personlig at udøve dem. De tildelte i forrige Uge den lille Süszmilch en haard legemlig Tugtelse, fordi han først skulde have

besudlet sin Formands Trøjekrave med Spyt, og derpaa have sagt, da De foreholdt ham dette: Jeg har, Satan æde mig, ikke gjort det. Denne Sag var af saa alvorlig Betydning, at jeg gjorde den til Gjenstand for den grundigste og samvittighedsfuldeste Undersøgelse. Det over Klassen optagne Forhør gav intet sikkert Resultat; den ene Discipels Beretning modsagde den andens; fra Süszmilchs Moder kom en meget alvorlig Klage, hun, saa vel som hendes to voxne Døtre erklærede under Eds Tilbud, at ovennævte Frase laa aldeles uden for Barnets Bevidsthed, idet han hverken havde Begreb om, hvem Satan egenlig var, eller kjendte Udtrykket at æde, da de i deres Hus, selv naar der var Tale om Dyr, altid anvendte Verbet at spise, og med Hensyn til den forud for Eden gaaende Handling forsikrede de, at de havde opfordret Barnet til at spytte saa langt, han kunde; men at det viste sig, at hans Saliva aldrig kunde række i en saa lang Afstand, som der er mellem Skolebordene i min Skole. Denne Sag har nu antaget saadanne Dimensioner, at jeg tror at træffe Deres eget Ønske ved at afskedige Dem fra Skolens Tjeneste fra den 1ste i næste Maaned, idet jeg tillige vedlægger. en Anbefaling.

Deres højagtelsesfuldt ærbødige
Dr. V. Pelt.

— Det var 16 Daler mindre om Maaneden, brummede Hr. Albrecht. Naa jeg faar jo vel i næste Maaned den Grossererdreng, der skal piskes

op til Præliminærexamen. Fanden i Vold med det Hele!

Dermed skjød han Brevet fra sig med den glimrende, i begejstret Tone holdte Anbefaling, og rev Konvoluten op paa det andet. Det var fra en Skolekammerat, der nu var Kapellan paa Landet. Det lød:

Udløse d. 21. April 185...

Gamle Ven og Skolekammerat!

Det er nu Aar siden, vi have udvexlet Tanker med hinanden, men jeg mindes disse Timer med stor Interesse. Vistnok disputerede vi som oftest, og Du skyede ikke at anvende Satirens Vaaben imod mig; men naar jeg tænker paa, hvorledes vore Disputer altid drejede sig om de højeste og dybeste Problemer, samt hvorledes Din Logik og Dialektik indirekte kom mig til Gode, saa føler jeg, at jeg paa en vis Maade skylder Dig Tak, fordi Du vakte mig til Eftertanke; jeg tror egenlig, at Du var Skyld i, at jeg fik admodum Laudabilis for min apologetiske Afhandling til theologisk Embedsexamen. Dertil kommer, at jeg er i en Feststemning, en saadan gjør Sjælen blød, og Barndommens og Ungdommens Minder fremstige i Friskhedens Glans, forskjønnede ved Erindringens idealiserende Magt.

Du véd ikke, hvor jeg føler det Velsignelsesrige ved min Stilling. Da jeg kom her til Egnen, var der liden kirkelig Sans; der var endnu en Del mormonske Tilbøjeligheder, som kun de grundtvigianske Præster, hvis Retning Du véd

jeg er en bestemt Modstander af, turde tage det op med. Nu har jeg drevet al Mormonisme ud baade af Hoved- og Annexsognet, mine Kirker ere altid fulde; desuden holder jeg om Søndag Eftermiddag vexelvis Bibellæsning i Pastoratets forskjellige Skoler; jeg har vakt Interesse for Missionens Sag, som jeg har forebragt paa forskjellige Møder, som jeg har sammenkaldt; ogsaa vi Præster kunne lære Noget af Tidens Associationsaand og anvende den i Guds Riges Tjeneste. Heller ikke savner jeg Menneskenes Anerkjendelse. Idag, Aarsdagen efter min Kaldelse til Kapellan pro loco her paa Stedet, overraskede min brave, gamle Sognepræst, i sin Tid en fortræffelig Præst, men i mange Aar svækket af en Blødhed i Hjernen, mig om Morgenen med et Toddyglas af kostbar slebent Krystal, en Kasse med fine L'hombrejetons samt en bibliografisk Sjældenhed: Peder Plades danske Bibel. Om Middagen var der en tarveiig, men smagfuld Middag anrettet for mig i Kroen, naturligvis ikke i det almindelige Lokale, men i Kroejerens private Havestue, hvor Formanden for Sogneraadet, Kammerraad og Proprietær Knap i jævne, men fra Hjertet kommende Ord udbragte min Skaal og takkede mig for min »Driftighed« som han sagde i sit ukunstlede Sprog, men Meningen var god.

Nu sidder jeg i mit hyggelige lille Studereværelse i en glad, taknemmelig Stemning, der, efter at have ydet sin Tak til alle gode Gavers Giver, breder sig ud til alle de Mennesker, der have været Noget for mig i mit Liv. At Du

hører til dem, véd Du, haaber jeg. Allerede i Skolen var Du den, der bragte Liv og Aand i Klassen ved Dine vel i Formen umodne, men om Talent vidnende satiriske Opsatser i Vers og Prosa; hvad Du har været saa vel for Studenterlivet i Almindelighed som for vor snævrere Vennekreds, kan jeg aldrig glemme. Hvor kan det være, at alle disse Gaver siden have faaet saa sparsom Anvendelse i Livet? Var Du bestemt til at slide Dig op i Informationer? Idet jeg for mig selv opkaster dette Spørgsmaal, tilbyder sig intet andet Svar, end dette: Fordi Du er bleven ført bort fra Livets faste Midtpunkt, Troen. Tro ikke, kjære Ven, at jeg vil prædike for Dig; jeg har altid anerkjendt og anerkjender endnu Din Overlegenhed i en dialektisk Drøftelse; jeg udtaler kun min uforgribelige Mening og overlader Den, der virker i det Dulgte, at gjøre sin Gjerning med Dig; og visselig, det er jeg overtydet om, Du vil en Gang naa til samme Klarhed, som jeg, med ringere Evner, men jeg tror med større Ydmyghed, alt fra den første Ungdom naaede til.

Foreløbig synes jeg, at Du skulde rive Dig ud fra det aandsfortærende Liv, hvori Dine Dage gaa hen. Tag i saa Henseende mod min venlig udstrakte Broderhaand. Herregaarden Lungelse, Hovedsædet for Lehnsgrevskabet af samme Navn, ligger i vort Pastorat. Grev Egernskjold, Besidderen, søger en Opdrager for Stamherren, sin sextenaarige Søn, og har overladt mig Valget. Lige saa lidt som Faderen kan den unge Grev Vilhelm kaldes begavet; der tilsigtes derfor ingen

klassisk, men en ordenlig Realdannelse, og det er jo de derhen hørende Fag, som Du har undervist i i de større kjøbenhavnske Skoler. Der tilbydes 800 Daler og Alt frit i Huset; Du vil kun blive beskæftiget med den unge Greves Undervisning i tre Formiddagstimer, som Du kan lægge efter Dit Behag; Resten af Dagen er Du fri. Hvilket Otium for Studier! Du vil kunne arbejde saa meget, at Du kan forberede Dig til en Magisterkonferens i Fysik eller Mathematik og derved berede Dig en lysere og sikrere Fremtid og en hæderlig Stilling i Samfundet. Du vil faa to elegante Værelser, Ridehest, naar Du ønsker det; Du spiser ved Herskabets Bord — tre Retter Mad med Dessert, Rødvin og Sherry, stundom Rhinskvin eller Sauterne, til daglig Forplejning; Gaarden ligger i en dejlig, skovrig Egn; der vil blive Lejlighed til Meditationer og indre Livsudvikling paa ensomme. romantiske Spadsereture. Jeg har paa saadanne udarbejdet mine bedste Prædikener. Husets Damer, Grevinden og hendes Datter Komtesse Alvilda have megen Sans for det Aandelige; jeg glæder mig allerede til et aandeligt Dystløb med Dig, naar vi efter Middagsbordet samles om Kaffen i Havestuen; jeg frygter ikke, at Du skal drage Damerne over paa Dit Parti; jeg er aldeles sikker paa deres religiøse Standpunkts Urokkelighed; jeg ønsker endog, at de skulle høre modsatte Anskuelser fremsatte med Humanitet og Dygtighed, thi Grevinden er hildet i den Tro, at Fritænkere ikke kunne være moralske, og jeg har havt megen

Vanskelighed ved at forklare hende Forholdet mellem en ren rationel og en kristelig Ethik; Du véd, at jeg, uagtet jeg hylder hvert eneste Dogme i den kristelige Lærebygning, er fjern fra al Fanatisme; ja jeg anser end ikke en Omvendelse hinsides Graven for aldeles umulig.

Pladsen kan tiltrædes fra 1ste Maj, men hvis Du behøver længere Tid til at ordne Dine Sager, kan det ordnes ganske efter Din Bekvemmelighed. Vær nu ikke sær og sig Ja; i hvert Fald vil Du af disse Linier kunne skjønne, at jeg er

Din uforanderlig trofaste Ven
August Jespersen.

— Bavl! sagde Albrecht, skjød Brevet samme Vej som det forrige, hyllede sig tættere i sin Slaabrok, kastede et Blik hen til Kakkelovnen, hvori Ilden nu brændte godt, lagde sig om paa Siden i Sofaen og beredte sig til en Middagslur.

II.

Karl Albrecht var Søn af en underordnet Embedsmand i et af Ministerierne. Faderen var tidlig bleven Enkemand og havde kun den eneste Søn. Han havde slidt og slæbt den hele Dag med alskens Udenomsarbejde for at holde Sønnen til Studeringerne, men han overlevede kun kort den Glæde at se ham som Student med Udmær-

kelse; Nogle mente endog, at Indtrykket var saa stærkt, at det slog den svagelige Mand ihjel. Han døde i den Tro, at Sønnen vilde ende som Professor ved Universitetet og efterlod ham en to tre tusind Daler, sine surt erhvervede Sparepenge.

Karl Albrecht var en smuk Typus paa en dansk Yngling: blond-krølhaaret, med store aabne Øjne, der saa frejdigt og forventningsfuldt ud i Verden; han var pigeagtig hvid og rød, havde, hvad man kalder mange Interesser, sang og spillede ret kjønt, skrev vel tournerede Viser, kom i fyrig Begejstring, naar der var Tale om »Ideen« eller »Idealet«, skjønt han af og til i stille Timer forgjæves søgte at give disse Forestillinger Form i Tanke eller Billede. Med sit lette Hoved havde han lært saa meget af de evropæiske Hovedsprog, at han forstod dem ved Læsning; dette imponerede hans Samtidige, der ikke læste stort Andet end vor egen Literatur (Mange knap den) og Aviserne. »Han læser Calderon i Grundsproget«, ytrede hans Ven, Stud. theol. Jespersen en Gang om ham i Studenterforeningen, og siden den Tid begloede en Del Russer ham med en mystisk Beundring, thi det at kunne læse Calderon stod siden Heibergs Tid som Toppunktet af literær Lærdom. Naar Karl Albrecht holdt en Tale, blev han altid applauderet; for de Gamle i »Foreningen« blev han et »enfant gâté«, som de kjælede for næsten som for en smuk Pige; naar han ved Fastelavnsløjer eller deslige klædte sig i antik-middelalderlig eller Roccoco-Kvindedragt,

var han altid Ballets Dronning; nogle gamle skimlede Kontormennesker, der i Foreningen søgte at stænke deres Ungdom op ved Opkog af gamle Minder og daarlig Arrakspunsch, gjorde endog Kur til ham paa en Maade, der fjernt mindede om en Satyr over for en Nymfe, men han gjorde Nar ad dem, saa morsomt og saa godmodigt, at Publikum glædede sig derover, og Kontormenneskerne lo med. Der var en uskadelig trodsende Kaadhed ved ham som ved et forkælet, men af Naturen godt Barn; han var altid i Opposition, men kun saaledes, at han efter Generalforsamlingen drak Dus med sine Modstandere; hans Festviser vare altid republikanske; en enkelt Gang forargede en af dem et Højesteretsadvokatemne i Senioratet, saa at han forlangte den kasseret, men den gik alligevel igjennem. Han var Fritænker, men var maaske ikke bleven det, hvis han ikke havde moret sig over den bornerte-arrige Form, som nogle Theologers Zionsvægteriver antog; og da han var en begejstret Skandinav, hvad der i de Aar betragtedes som den fornemste Kvalifikation til at være en Student, som det sig hør og bør, brød man sig kun lidet om hans religiøse Standpunkt, lige over for hvilket man den Gang i det Hele forholdt sig temmelig indifferent.

Man gjorde sig allehaande Forventninger om Karl Albrechts Fremtid. En midaldrende Digter, der havde forset sig paa hans feminine Modtagelighed for alle Indtryk, forudsagde ham en rig poetisk Fremtid; den filosofiske Docent, der paa

Examinatorierne glædede sig ved hans raske og klare Opfattelse, troede at opdage en speciel spekulativ Begavelse hos ham, en mathematisk Doktor erklærede ham for født til Mathematiken; det Talent, hvormed han paa Studenterkomedier spillede Elskerroller og navnlig hans stemningsfulde romantiske Foredrag af de erotiske Koupletpartier gjorde, at Mange antog, han vilde gaa til Theatret. Selv boltrede han sig som en Fisk i Vandet imellem alle sine Interesser og Impulser; han læste Poesi, Filosofi, Mathematik, Naturvidenskaber, sang, disputerede, holdt Taler, spillede Komedie, soldede i al Skikkelighed, var Medlem af allehaande Studenterkomiteer for politiske og andre Festarrangements, og i en Række Aar slog hans Fædrenearv, som han stadig tog op af, godt til, saa han kunde føre et behageligt og sorgfrit Liv.

Men Aarene gik, og Generationerne i Studenterlivet afløste hverandre. Efterhaanden forsvandt hans ældre Beundrere fra dets Sfære; saa spredtes hans Samtidige ud i det praktiske Embedsliv eller opslugtes paa Grund af Forlovelser eller deslige af Familielivet; han blev staaende som en Rest fra tidligere Tider, han havde ikke mere Ungdommens Fortryllelse over sig og havde ikke erhvervet sig den respektindgydende Værdighed, som en Embeds- eller anden fast social Stilling omgav hans Samtidige med, naar de en enkelt Gang viste sig i Studenternes Kreds. Disse Samtidige tabte ogsaa efterhaanden Interessen for ham, de maalte nu denne flagrende

Sommerfuglebegavelse med Alvorsmænds nøgterne Maalestok. Og en skjøn Dag gik det tydelig op for Karl Albrecht, der nu havde opbrugt sin lille Formue, at han var tilovers i sin gamle Kreds. Han havde mange spredte, løse Kundskaber, men intet Studium; hans aandelige Livlighed, der trængte til at pirres ved Samtale og applauderende Sympathi, skrumpede ind; han gjentog sine egne Vittigheder, hans Methode i Disput og Diskussion var bleven stereotyp; Alle kunde ham udenad. Hvad gjorde saa Karl Albrecht? Han trak sig tilbage fra Studenterlivet, søgte Undervisningstimer i Fysik og Mathematik og sled ihærdigt for Føden. Der kom efterhaanden en sløv Bitterhed over ham; for saa vidt han stræbte efter Noget, var det efter en nøgtern-ironisk Livsbetragtning, der gjorde kort Proces med alle Illusioner, og som var tilbøjelig til at hylde Sætninger, som at hele Livet er Humbug, at den bedste Gøgler gjør de bedste Forretninger, men han kom imidlertid til det Resultat, at han ikke gad være med i Legen, og derfor trak han sig ud af den. Saaledes var han, som vi nu finde ham, i det 32te Aar, praktiserende som Fysik- og Mathematiklærer ved en tre fire højere Privatskoler i Hovedstaden; men som vi saa, havde han nys faaet Afsked fra den ene.

Idag gik det Albrecht som Borgmesteren i Kallundborg i Baggesens Digt, han higede efter Middagsluren men han havde ingen Fikke til at læse for sig og ingen Stadskrønike til at falde i

Søvn over. Mod hans Villie havde Pastor Jespersens Brev sat Uro i hans Sind. Naar han af og til aabnede Øjnene, som Søvnen ikke vilde husvale, og saa sig om i sit uhyggelige, halvmørke Værelse, der efterhaanden fra koldt blev steghedt og fyldt med Kakkelovnsos, hørte Regnen piske paa Vinduerne, hvis Utæthed gav Vinden Lejlighed til at bringe de gule, tilrøgede, sjuskede Gardiner til at svulme som slappe Sejl for en svag Kuling, fremmanede hans Fantasi ham uvilkaarlig Herregaardens høje og lyse Stuer med den bløde Fylde af Kanapéer, Lænestole og Portièrer, Damernes raslende Silkeslæb, den frie og overlegne Tone, som den med det fine Selskabs Liv ukjendte Borgerlige gjerne forudsætter i de aristokratiske Kredse, et rask Liv i den frie Natur, Ridetoure saa livsvækkende og befriende som dem, han i gamle Dage foretog langs Strandvejen, da han havde Raad til at tage Ridetimer og leje Heste, da hver Villa, han passerede, afgav Koulisser til en hurtig digtet og hurtig glemt Elskovscene i Maaneskin i Jasminlysthuset; han tænkte sig, hvorledes han atter kunde nære sin medfødte Aandslivlighed ved Læsning og aandrig Samtale og lade sin Improvisatorevne spille. Han stod op, saa sig i Spejlet og kom, efter nogen Tid at have mønstret sig selv, til den Erkjendelse, at naar han ragede det struttende Skjæg af paa Knebelsbart og Fipskæg nær, kunde han endnu faa et ret ungdommeligt Udseende med et vist poetisk Chic. Han følte noget faa Liv i sig, som han længe havde

troet var dødt; et Stød ude fra havde vækket det; Bjerget var kommet til Profeten.

Han svarede strax Pastor Jespersen, at han gik ind paa Tilbudet, men med den ham egne Tilbøjelighed til at opsætte et afgjørende Skridt og i paakommende Tilfælde holde sig en Udvej aaben, forlangte han først at tiltræde sin Post i Midten eller helst i Slutningen af Maj Maaned.

III.

Da Pastor Jespersen skrev, havde han virkelig været i en lyrisk bevæget Stemning, som Menneskene komme i efter en god, med Maade nydt Middag, naar man er langt fra at være beruset, men heller ikke kan kaldes aldeles ædru. Da han vaagnede næste Morgen med en ganske lille Antydning af Tyngde i Hovedet, var det en af hans første Tanker, om han ikke skulde skynde sig ned til Kroen, inden Postkassen, hvori hans Bud allerede havde lagt Brevet ganske tidlig, blev tømt, og tage det tilbage. Han havde en Fornemmelse af, at han havde været lovlig kry paa det ved selv at opfordre en mulig Rival til Indflydelse hos Grevens og Sognets dannede Familier til at møde ham paa Arenaen. Noget, der var i Stil med Per Degns Monolog: »Jeg skjøtter sandt at sige, ikke meget om, at Rasmus Berg kommer hjem,« brummede inden i ham. Men

Jespersen var vant til at holde sig selv i Ave. Hans undersætsige, stærke og lodne Krop trængte til megen Føde; han havde en stærk Appetit, megen Lyst til Mad og Drikke og andre kjødelige Nydelser, og hvis han ikke havde studeret Theologi, var han rimeligvis bleven noget cynisk i sit Liv paa flere Maader. Men paa den anden Side var der en samvittighedsfuld Soliditet i hans Natur, der hyldede Sætningen »Age qvod agis«; da han derfor havde taget fat paa Theologien som Brødstudium, klemte han alvorlig paa, lærte sine Kollegier paa Fingrene, mødte flittig paa Examinatorier og skriftlige Øvelser, reflekterede ogsaa over, hvad han læste og søgte at læmpe sit Liv derefter i visse Maader. Den kristelige Moral blev en Slags Politi for ham; naar en Fristelse overfaldt ham og vilde trække ham hen til en eller anden Udskejelse, kaldte han Moralbudet til som en Betjent, der skulde befri ham for den paatrængende Gjæst; og hændte det sig end ikke sjælden, at denne Gjæst fik Magt over hans blodrige og nydelseslystne Natur, saa fandt han gjerne paa en eller anden Pønitense som f. Ex. at lære et Kapitel af et af Pauli Breve udenad paa Græsk. Hvad man kalder Anger og Ruelse var hans Gemyt ikke modtageligt for; ligesom han respekterede det Bestaaende og var imod alle voldsomme Reformatorer og Oppositionsmænd, saaledes gjorde en Overtrædelse, der nu en Gang faktisk var sket, ham egenlig ingen generende Skrupler, men som moralsk Ordensmand fandt han, at der skulde gives Noget for Noget, og at det skulde

gjøres ordenligt; da han som Student en Gang havde været saa uheldig at blive døddrukken ved et Sold, gav han af sine saare fattige Midler Dagen efter 1 Daler til den første Tigger, han mødte paa Volden. Efter fire Aars Studium blev han theologisk Kandidat med bedste Karakter, underviste i faa Aar i Kjøbenhavn, i hvilken Tid han supplerede, hvad hans Embedslæsning ikke havde tilladt ham at erhverve af æsthetisk Dannelse; han hersede tidt ærlig for at faa Poesi til at glide ned, da den i Grunden kjedede ham; kun naar han havde været ved et godt Bord, gjorde navnlig den Art Lyrik, der svælgede i overstrømmende bredt udmalede Følelser, et sympathetisk Indtryk paa ham; han fik ved en saadan Lejlighed endog let Taarer i Øjnene. Hans stadige Excerpter af hans Læsning satte ham i Stand til paa passende Steder at anbringe Frugterne af sin poetiske Læsning som Blomster i sine Prædikener.

Han tog strax et Ryk i sin første Bevægelse af misundelig Ængstelse over Muligheden af, at Albrechts Komme kunde stille ham selv i Skygge, og han satte et Punktum for alle slige Anfægtelser ved at slaa i Bordet og sige højt til sig selv: Du har handlet som en brav Karl, August! Da han derpaa ved en marineret Sild, en Snaps Genever, et Glas Sodavand og en Kop stærk Kaffe havde forjaget sin Upasselighed, gjorde han sin daglige Rundvandring, hvilken han havde indrettet saaledes, at han til hver Dag bestemte et Antal Sygebesøg, der vexlede efter de Syges

Antal, saaledes at alle Sognets Syge kunde faa hver sin Visit om Ugen. Han optegnede i sin Lommebog, hvad han skulde sige af Trøstensord til Enhver af dem; kun i en snæver Vending anvendte han det, han den forrige Uge havde sagt til En, paa en Anden i den næste Uge. Paa Egnen nød han almindelig Agtelse som en sjælden samvittighedsfuld Præst; og om end de mere Kritiske ikke fandt, at han var nogen særdeles veltalende Prædikant, ydede de ham dog Anerkjendelse for Klarhed og Orden i Prædikenens Anlæg.

To Dage efter havde han Albrechts Brev, og samme Dags Eftermiddag trak han i sort Frakke og hvidt Halstørklæde for at bringe Grevens Familie Efterretningen om Udfaldet af hans Bestræbelser. Ikke uden en stille indre Tilfredshed med sig selv gik han op ad den lange endnu nøgne Lindeallé, igjennem hvis bladløse Grene der faldt et blændende stærkt Sollys, hvori de klæbrige Knopper glinsede, over Broen, der førte over en bred Kanal, hvori Svanerne skjød lange trekantede Furer, op ad den brede Stentrappe midt for den hvide Rokkokofaçade med de med graa Oliefarve malede doriske Pilastre, der lod, som de bar et Galleri over første Sal med plumpe, ligeledes graamalede Vaser ovenpaa Balustraden. Den i Vestibulen staaende Tjeners forretningsbekymrede Mine gav Plads for et imødekommende Smil, da han saa, det var Præsten, der kom; denne nikkede til ham og spurgte:

— Deres Familie lever vel, Gottliebsen?

— Takker, Deres Velærværdighed, særdeles vel.

— Er Herskabet hjemme, Gottliebsen?

— Jo, Deres Velærværdighed, Hr. Greven og Hr. Generalen er paa Billardsalen; Grevinden, Komtessen og Kammerherreinden er i Havestuen.

— Vil De melde mig hos hendes Naade.

— Jo, Deres Velærværdighed.

Et Øjeblik efter kom Gottliebsen tilbage, bukkede, gik foran Præsten og aabnede Dørene for ham, indtil han naaede Døren, der førte ind til Havestuen; da han havde aabnet den, trak han sig bukkende tilbage med et Par Baglændstrin.

I den rummelige Stue, i hvis Midte der hang en stor Glaslysekrone ned fra det med snørklet Stukkaturarbejde besatte Loft, hvor Vægpanelerne i de forgyldte Listerammer afvexlende dannedes af Spejlglas og hvidt lakeret Træ, hvor en munter Ild af store Favnestykker knitrede i Kaminen, gjennem hvis Glasdøre man saa ud over den dybe blaa, i muntre Krusninger hoppende Sø, omgivet af de brunrøde Skove, sad tre Damer, hver i sin Lænestol om et rundt Bord midt paa Gulvet. Den ældste var i Stil med Havestuen. Under den store Kniplingskappe stak paa hver Side af Hovedet to skraatliggende kridhvide Krøller frem, der godt kunde gjælde for pudrede; midt i det smalle med smaa Furer tæt gjennemtrukne Ansigt sad en lille krum Næse, hvis Tip dirrede, naar hun talte; paa den sorte Silkekjole bar hun en omfangsrig Kniplingsbesætning; de rynkede Hænder med tykke blaa Aarer paa hvid-

gul Grund blinkede af Ringe. Det var Kammerherreinde von Grünow, en Moster til Greven. Lige over for hende sad Husets Frue, Grevinde Egernskjold, en syv og trediveaarig mørkeblond Dame, noget tilbøjelig til Embonpoint, med en endnu frisk, rød og hvid Teint, snehvide buttede Hænder, brune Øjne, der syntes oprindelig at have kunnet spille livligt og muntert, men hvis nuværende Udtryk sædvanlig var mat Kjedsommelighed; man saa hende hvert Øjeblik behændig skjule en Gaben, lægge et Strikketøj fra sig, tage fat paa det igjen og saa atter lægge det. Lige over for Glasdøren sad hendes nittenaarige Datter. Hun havde Moderens mørke Øjne og et endnu mørkere Haar, men hendes Figur var smidig og slank, næsten spinkel. Den gjorde Indtryk af at kunne bøje sig i helt vanskelige Stillinger uden at tabe sin Skjønhed, men kun de lange smalle Fingre morede sig med at stemme mod Randen af Bordet og krumme sig helt bagud, hendes øvrige Skikkelse bevarede en fuldkommen konventionel Holdning; skulde Noget tyde paa Lyst til at gaa uden om Konveniensen, maatte det være hendes sky, gazelleagtige Blik, der pludselig med Nysgjerrighed kunde fæste sig paa en Gjenstand og derpaa lige saa pludselig gjemme sig i en tilsløret Udtryksløshed.

Hvis nogen Samtale overhovedet havde været i Gang, var den i hvert Tilfælde ganske gaaet istaa ved Pastor Jespersens Indtræden. Der fløj et livligt Glimt over de to sidstnævnte Damers Ansigter, der tydelig viste, at det var dem sær-

deles behageligt, at Et eller Andet viste sig i den fuldkommen tomme Synskreds. Grevinden rakte Pastoren hele Haanden, af Kammerherreinden fik han Pegefingeren og Langfingeren af den tørre og kolde højre Haand; Ringenes Plader duggedes af den fede og varme Fugtighed af hans kjødfulde dito; Komtessen bøjede let Overkroppen og smilede ganske fint.

— Noget Nyt, Hr. Pastor? spurgte Grevinden og kvalte igjen en Gaben.

— Godt Nyt, Deres Naade! sagde Jespersen med et bredt Smil, idet han purrede sig i sit tykke Haar. Kan nu Deres Naader gjætte?

— Er Hun — Favoriten — Danner — bleven renvoyeret? spurgte Kammerherreinden.

Komtesse Alvilda røbede en tydelig Lyst til at le, men et Blik fra Moderen kaldte hende til Orden. Hun krummede Pegefingeren stærkt tilbage og stirrede nær ned paa Bordpladen.

— Nej, min Nyhed angaar kun denne snævrere Kreds, sagde Jespersen. Behag nu at gjætte, Deres Naade.

Grevinden gjorde et mat Tilløb til at anspænde sin Gjætteevne, kneb Øjnene lidt sammen og stirrede hen i Luften, men lod sig strax efter falde ned mod Lænestolens Ryg og hviskede kjælent:

— Jeg kan ikke.

Jespersen smilede igjen, kastede sig lidt bagover, foldede Hænderne over Knæet og lod sit Blik glide om paa Damerne.

— Er det blevet til Alvor med Prinsen af

Anhalt-Bernburgs Mariage med Prinsessen af Hohenlohe-Siegmaringen? snøvlede Kammerherreinden. Neppe troligt!

— Grandtante hører jo, at det kun angaar os, sagde Komtessen.

— Ja vel, *mon ange*, men en Prins af Anhalt-Bernburg har i forrige Aarhundrede været gift med en von Grünau fra Mecklenburg.

— Kan Komtessen ikke gjætte? spurgte Præsten, trak Hovedet ned mellem Skuldrene og søgte at gjøre sit Ansigt uendelig skjælmsk, hvorved det fortrak sig til en stor Grimace. Udtrykket i Komtessens Øje blev isnende, hun sagde tørt:

— Nej.

Jespersen vidste godt, hvor Damerne kjedede sig og greb Alt, der kunde spænde Opmærksomheden en Smule. Han følte dog strax, at han havde set for familiær ud, da han sagde den sidste Replik; hans naturlige Kluntethed havde gjennembrudt den Snuhed, som Omgang med mange Mennesker havde vakt i ham. Han opgav da alle Forsøg i Retning af det Spændende og sagde resolut:

— Jeg har skaffet en Lærer til Grev Vilhelm.

— Nej virkelig, lød det i en livlig Trio — hvem?

— En Kandidat Albrecht, en Skolekammerat og Ungdomsven af mig.

— Det Sidste er en god Anbefaling, gode Pastor, sagde Grevinden venlig. Saa vil han kun lære Vilhelm hvad godt er.

Jespersen bukkede sig dybt i Sædet; derpaa

trak han sine store Øjenbryn op i Panden, støttede Hagen i sin Haand og sagde:

— Jeg maa vel tale aldeles frit, Deres Naade?

— Bedste Pastor, Intet er os kjærere, sagde Grevinden.

Hun og Datteren indtog en interessefuld, lyttende Stilling, Kammerherreinden gjorde kun en Bevægelse med Næsetippen i Retning af Præsten.

— Grev Vilhelm maa lære Noget, Deres Naade, det er aldeles nødvendigt. Der er farlige Kræfter i Gjære i vor Tid; Samfundet bæver i sine Fuger. Med Guds Hjælp, den, vi Mennesker altid maa haabe paa, kommer der vel en Gang noget Godt ud af det Hele; men hvorledes og naar det sker, staar det ikke i et Menneskes Magt at forudsige; vi maa handle efter vor bedste Overbevisning og stille Alt i Guds Haand.

— Parfaitement, sagde Kammerherreinden, det er, som jeg selv kunde have sagt det!

Hun sendte et anerkjendende Nik til Jespersen, som fortsatte:

— Der er Kræfter oppe, som vil bryde den historiske Overlevering paa alle Omraader, paa Kirkens som paa det borgerlige Samfunds. Jeg miskjender ikke, at deres Repræsentanter paa enkelte Punkter kan have en relativ Ret. Men Mennesket kan ikke leve uden faste Former, uden Noget at tro paa. Riv de gamle ærværdige Kirker ned, som have skjænket mange bedende Slægter Ly, hvor skal da den vejvilde Mængde finde Herren, som ganske vist ikke bor i Templer,

der ere byggede med Menneskehænder, men hvis Aand er der som allevegne? I disse Haller tvinger Alt Sjælen til at samle sig i Tanken om Herren ved de hellige Billeder og Tegn, ved Psalmens Toner og ved Prædikantens Ord, der bevæge sig om et Thema af den hellige Skrift. Kirken hviler paa Troen, paa en Autoritet, noget Fast og Urokkeligt, derfor har den en naturlig Forbundsfælle i Samfundets Autoritetstro, i Agtelsen for dets overleverede Trinfølge, der samler sig i Thronen; men nærmest den staar Adelen. Jeg er ikke Aristokrat, jeg er født i ringe Stand; jeg er ikke blind for de Overgreb, Adelen i sin Tid kan have begaaet, men et latinsk Ordsprog siger med den fyndige Kraft, som er ejendommeligt for dette ærværdige Oldtidssprog: Misbrugen hæver ikke Brugen, eller som det hedder i selve Sproget: Abusus non tollit usum. Jeg tror, at endnu i lange Tider vil Adelen være en nødvendig tilbageholdende Kraft mod Tidens iltre Reformiver; men for at den skal kunne udfylde sin Plads, maa den kjende, hvad der rører sig i Tiden. Deres Naade maa undskylde . . . men jeg tror, den i de sidste Tider har . . . ja . . . jeg tør vel sige, forsømt Noget i saa Henseende.

— Jo, det véd Gud, sagde Grevinden med en stille Overbevisning, men greb sig i maaske at være gaaet for vidt og rettede det til: Ja maaske.

Kammerherreinden nikkede i en let Slummer. En betænkelig optrækkende Lattersky paa Kom-

tesse Alvildas Ansigt spredtes atter ved Moderens advarende Øjekast.

— Jeg troer, jeg tør paastaa det — vedblev Jespersen — at der gives flere særdeles hæderlige Undtagelser (her kom et temmelig kluntet Buk til hver af Damerne), forstaar sig af sig selv. Og navnlig er det min Mening, at de unge Adelsmænd, der ikke egne sig for den klassiske Dannelse, bør lære dels de levende Sprog, dels de mathematisk-naturvidenskabelige Fag. Afset fra den rent umiddelbare Nytte, som denne Kundskab vil bringe dem f. Ex. deres agronomiske og administrative Virksomhed, vil den sætte dem i Stand til at følge med Tiden, som jo navnlig har kastet sig over den Retning og ved Hjælp af den har gjort de store, for Samfundet saa betydningsfulde Opdagelser. Rigtignok have disse Videnskaber ofte hovmodig vendt sig mod Troens Resultater og Aabenbaringens Sandhed, men det er sikkert kun en Art kaad Ungdomstrods, som vil gaa over; jeg forudser en almindelig Omvendelse af Mathematikerne i Stil med den berømte tyske Digter Heines.... Har Damerne læst hans Romancero? Naa, ikke?

Jespersen rømmede sig lidt forlegen. Han vilde gjerne gjælde for meget æstethisk belæst, Sandheden var, at han kun kjendte det i Clausens Dogmatik oversatte Citat af Fortalen til Romancero. Han raabte sin Tugtemester an, der ogsaa gav Møde.

— Ja, jeg kjender kun paa anden Haand den Bekjendelse, han aflagde paa sit smertelige

Dødsleje: han, Spotteren, Nihilisten, vendte sig fra Tvivlens Afgrunde til Troens Klippe, han kom tilbage som den forlorne Søn, efterat have, som han siger . . . forrettet en smudsig Dont, Svinehyrdedonten, hos Hegelianerne. Jeg skal ved denne Lejlighed give Damerne et kort Begreb om den hegelske Filosofi, men maa som Indledning begynde med Kant. Ser De, Immanuel Kant . . . .

Grevinden og Komtessen havde lænet sig frem ad for ret at lytte til med Opmærksomhed, da Døren aabnedes paa vidt Gab, og to Herrer traadte ind. Den første fyldte næsten Døraabningen med sin høje, korpulente, statelige Figur, og skred frem med højt løftet Bryst og i Parademarschskridt. Det store, ret regelmæssigt formede Ansigt med Ørnenæsen over den vældige graa Knebelsbart vilde have været smukt, hvis ikke de lyseblaa, frøagtig fremstaaende Øjne havde skjæmmet det; de buskede Øjenbryn trak sig tæt sammen til et Udtryk, der skulde gjengive en barsk Overlegenhed over de fleste Verdensfænomener som liggende under Besidderens Horizont; vist er det, at der laa saare Lidt inden for den. Det var Grevens Faders Fætter, General Bilbach. Det var ikke paa nogen blodig Valplads, han havde tjent sine Generalsdistinktioner. Oprindelig Lieutenant i Hestgarden, var han gaaet ind i Staldetaten, var saa bleven Kammerherre og Hofchef hos en Prinsesse. Der skulde afsluttes en japanesisk Handelstraktat, hvis Realitet maatte overlades til en handelskyndig, borgerlig

født Embedsmand, men da denne var lille, hjulbenet og skeløjet, maatte Regjeringen for Honnørens Skyld have en Repræsentant, der kunde fylde og tage sig ud og valgte Kammerherre Bilbach, der ved den Lejlighed blev udnævnt til General. Han skal ved sin barske Mine og sin fuldkomne Ligegyldighed for Alt, hvad der foregik, som han udtrykte ved aldeles ikke at se paa nogen af de Tilstedeværsnde, holde sin venstre Haand paa Sabelgrebet og med den højre sno sin Knebelsbart, i høj Grad have imponeret Japaneserne og bibragt dem en høj Forestilling om sit Fødelands Krigsmagt. Ved sin Hjemkomst blev han Storkors af Dannebrog, gik af med en betydelig Pension fra sine forskjellige Charger og tilbragte Tiden med at rejse fra den ene Herregaard til den anden; han kunde nemlig udregne sit Slægtskab med Landets fleste adelige Familier.

Efter ham fulgte, gjemt bag hans vældige Ryg, næsten som et Appendix til hans sorte Kjoles Skjøder, Husets Herre, Lehnsgreve Egernskjold. Det var en lille spinkel to og fyrretyveaarig Mand med et magert, blegt Ansigt, som dog de store blaa, af Naturen milde Øjne vilde have gjort ret elskværdigt, hvis han ikke havde sat sig som Opgave at se lige saa barsk ud som sin Halvonkel, Generalen. For dog at komme til at ligne ham noget, bar han en stor gulblond Knebelsbart og et dito Fipskjæg, der hang ned som et Stykke Pelsværk og skjulte hans Skjortekrave. Det var dog kun

i Onkelens Nærværelse, at han udarbejdede denne Maske; naar Generalen ikke var tilstede, var han mild og stille og satte kun Pris paa at være i Fred med alle Mennesker.

Som ved en frygtet Skolemesters Indtrædelse i en Skolestue, blev Alt stille. Pastor Jespersen stansede brat i sin begyndte Udvikling; Grevinden og Komtessen tog fat paa deres Haandarbejde, som de havde lagt fra sig foran paa Bordet; Kammerherreinden vaagnede med et »Och — ja!« og gav sig til at dreje paa sine Ringe, idet hun brægende nynnede:

O Richard, o mon roi,
L'uinivers t'abandonne.

Generalen kastede et flygtigt mønstrende Blik paa de tre Damer, syntes ikke at finde Noget at udsætte paa dem; længere dvælede han ved Jespersen, hvis høflige Hilsen han gjengjældte med et lille Udslag med den venstre Haand. Greven efterlignede Bevægelsen, men tilføjede i Smug et smilende Nik og en venskabelig Plirren med det ene Øje.

— Hvad drejede Konversationen sig om Charlot? spurgte Generalen Grevinden. —

— Pastoren vilde til at udvikle den tyske Filosofi for os, svarede denne.

— Hm, saa! Den skal have bouleverseret Hovedet paa mange unge Mennesker i sin Tid og bragt dem i Kachotten. Heldigvis er den nok i betydelig Dekadence. Ikke, Hr. Pastor?

— Den har gjort mærkelige Svingninger — den . . .

— Er bleven mere loyal; meget glædeligt! Jeg har hørt Noget derom . . . forleden Aar i Rumpenheim . . . Du maa ikke mere skjænke den Rüdesheimer for mig ved Diner'en, Magnus, (her henvendte han sig til Greven), man smager den efter Kaffen, den vil ikke gaa af Tungen.

— Det skulde dog være . . . jeg mener . . . jeg . . . har dog forskrevet . . . hm, sagde Greven og tog sig om Fipskjæget.

— Den er ikke god Magnus, den er herb. I Egernskjolder har alle en brillant Tunge for Bordeauxvin, men Rhinskvin ligger nu en Gang ikke for Jer; I kan ikke gjøre for det. Hold Du Dig til Din Sauterne, den er magnifique.

— Hm — ja men, jeg mener . . . der er saa mange Mennesker, der . . . saadan . . . synes jeg . . . holder mere af Rhinskvin . . . jeg mener . . . for Exempel til Karper.

— Du giver for meget efter for Tiden, Magnus, det har jeg sagt Dig saa tidt, min Ven . . . Du har faaet et lille Stænk af Liberalismus, uden at Du selv véd af det.

— Nej . . . jeg mener . . . jeg skulde tro . . . nej hør, jeg modstaar, Fanden brække mig Tidens . . . saadan . . . Bevægelser.

Med disse Ord opdrev Greven den barskeste Mine, han raadede over, knipsede med Fingrene ad Tiden ud i Luften, stak derpaa begge sine smaa fine Tommelfingre i Vestelommen og gav sig til at maale Gulvet med lange Skridt.

— Ja, ja, Du har en god Villie, Magnus, men Du maa vogte paa Dig selv, saa gaar det nok, sagde Generalen med beskyttende Anerkjendelse, hvorpaa han rykkede en Stol hen til Bordet og satte sig. Der opstod en lille Tavshed, som Generalen afbrød ved at henkaste til Jespersen:

— Noget Nyt, gode Pastor? Hm?

Pastor Jespersen saa spørgende paa Grevinden. Denne saa igjen paa ham, betragtede derpaa frygtsomt Generalen og sagde:

— Vi har faaet . . . Pastor Jespersen har skaffet os en Hovmester til Vilhelm.

— Har han ikke havt Hovmestre nok? Nu er han jo sexten Aar. Ja havde salig lille Iver levet, som var Din førstefødte Søn, saa maatte man jo have opdraget Vilhelm til en Gang at blive Stiftamtmand eller Sligt, men Vilhelm er jo nu Stamherre . . .

— Pastoren mente dog, han burde lære noget Mere; vovede Grevinden at indvende.

— Saa? Hvad skulde det saa være? Det begriber jeg virkelig ikke.

— Noget Mathematik og Fysik.

— Mathematik? Behøves aldeles ikke. Jeg lærte i sin Tid Mathematik som Kadet, men jeg har, paa Ære glemt hvert Ord, og jeg forsikrer Dig Charlot, jeg har aldrig savnet det, skjønt jeg tør sige, jeg har beklædt ret eminente Stillinger. Fysik har jeg for Resten Intet imod. Det er ret ingeniøst. Jeg erindrer, at naar vor

Lærer toucherede med en Bue nogle . . . nogle Glasplader, . . . ordinært Vindusglas . . . saa lød det, som En spillede Violin, og saa var der noget Sand, der dannede ret kuriøse Figurer paa Pladerne. Aa jo . . det er ganske vakkert og instruktivt. Naar arriverer saa den Informator?

— Vist midt i Maj; svarede Grevinden. Han hedder — hvad hed han nu, Hr. Pastor?

— Kandidat Albrecht, svarede Jespersen Grevinden og undgik at se paa Generalen.

— Jeg har engang havt en Skræder af det Navn, sagde Generalen med en eftertænksom Mine; men jeg véd virkelig ikke, om han havde Sønner.

— Kand. Albrechts Fader var Embedsmand i Indenrigsministeriet, sagde Jespersen.

— Naa, det var maaske en Broder til Skræderen, sagde Generalen distræt ud i Luften.

Jespersen rejste sig brat og tog Afsked. Generalen gjorde altid et frastødende Indtryk paa ham, og han havde den inderligste Lyst til at angribe ham og sige ham imod, men Ulykken var, at han aldrig kunde faa fat paa noget Sted, hvor han kunde saares. Han forstod aldeles ikke denne Species af Menneskeslægten; Generalen stod lige som i en anden Plan end den, hvori Menneskene ellers bevægede sig. Naar Præsten vilde nærme sig til et Angreb, saa svarede Generalen ham med en affejende Indrømmelse, eller ogsaa svarede han slet Intet, eller endelig henvendte han en Replik, der rent forlod Themaet, til en anden af de Tilstedeværende og

talte ud over Hovedet paa Præsten. Naar Jespersen havde været sammen med ham, gik han altid hjem, vred paa sig selv og ham. Ofte spurgte han sig selv, hvorfor de to elskværdige Damer, Möder og Datter, der begge havde Generalens Dannelse og Forstand mange Gange, lod sig saadan tyrannisere af ham. Han begreb ikke, at Mennesker, hvis hele Opdragelse er gaaet ud paa at tage Hensyn til tusinde Sider — hvad der, med en Del Indskrænkning, gjaldt om Jespersen selv — kan lade sig imponere af fuldstændig Egoisme og Hensynsløshed, der endda hos Generalen kom frem i en saa naiv Form, som var det den mest berettigede Ting af Verden. Desuden savnede Jespersen Hurtighed i Repliken; skulde han have svaret Generalen, vilde han være bleven grov og have tabt Spillet, medens denne aldrig var i Forlegenhed for en Replik, og, selv om den var nok saa dum, var aldeles overbevist om, at det var det Eneste, der burde og kunde siges. — Jeg har, om jeg selv skal sige det, Talang til at afslutte en hvilken som helst Kvæstion, der tournerer hen mod det Genante, sagde han tidt med Selvtilfredshed til sine Omgivelser. Han var altfor ophøjet over en saa ubetydelig Ting som en Kapellan pro loco var i hans Øjne, til at han skulde bryde sig det Mindste om, ja lægge Mærke til, hvad en saadan mente om ham; han var paa sin Vis velvillig stemt mod Præsten og sagde en Gang til Grevinden:

Den lille Pastor — he — er det ikke Jokumsen han hedder — er en flink Mand med

meget gode Prængciper. Jeg har ikke noget imod af og til at tale med ham.

IV.

Albrecht var bleven rystet ud af sin fleraarige Dvaletilstand ved den forestaaende Forandring i hans Skjæbne. Det viste sig i den Omhu, han anvendte paa sit Ydre; han havde taget elegante Klæder paa Kredit hos sin Skræder, mødte med Handsker paa Skolerne og trak dem af, naar han kom ind i Klassen, og i det Par Uger, han endnu fungerede, drillede han ved flotte Paradoxer nogle gamle duknakkede Lærere ved en af Skolerne, som f. Ex. ved at sige, at hver Gang han maatte skjænde paa en Dreng, gjorde han det med Overvindelse, thi i sit inderste Hjerte sympathiserede han med Barnenaturens Oprør mod den usle Formalisme, som man bød den som aandelig Næring; han polemiserede i sine Timer direkte mod, hvad Religionslæreren havde doceret, men da en jødisk Discipel ytrede Bifald, lo han ad denne og sagde, at den kristne Religion dog havde havt en Evne til at assimilere sig med Kulturen, medens Jødedommen i et Par Aartusinder havde været en gammel, vindtør Mumie. Det var den Skole, hvis Bestyrer havde skrevet ham det før anførte Brev til, og som han nu fandt Lejlighed til at sige Tak for sidst.

Man saa ham da som Elegant færdes paa Promenaderne og Kaféerne, og det morede ham at fixere Bekjendte, der indlod sig i Samtale med ham for om mulig at faa Noget at vide om Grunden til hans pludselige Dukken frem paa ny, ved mystisk at slaa paa, at han havde arvet en stor Sum Penge efter en Nabob i Vestindien, en Slægtning af ham. Han forhørte sig i de Par Breve, han vexlede med Jespersen, slet ikke om Forholdene og Personerne i den Kreds, han nu skulde leve i; han havde en naiv Fortrøstning til sin egen Behændighed i enhver given Situation, naar han gad været over at benytte den; heller ikke følte Jespersen Trang til at udtale sig; psykologisk Blik for Mennesker og Evne til at skildre dem, havde han ikke, i det enkelte Moment havde han vel nok en vis Snuhed til at faa ud af dem, hvad han vilde; men hans Totalindtryk af dem var kun, at han kunde lide eller ikke lide dem, at det var rare eller ikke rare Folk.

Det blev tidlig Sommer det Aar, og om Morgenen midt i Maj, da Albrecht med Jernbanen kjørte til Stationen, hvor Grevens Vogn skulde hente ham for at bringe ham til Lungelse, skinnede Solen varmt over Markerne, hvor den blaagrønne Vintersæd allerede var skudt godt i Vejret, medens Foraarssædens tynde Straa endnu dirrede rigt for Vindpustene, der fejede let hen over Agrene. Skovene vare lige udsprungne, Lyset skinnede gjennem de gjennemsigtige, silkeagtige Bøgeblade med de fine Dun om Randene, de tætte hvide Anemoner blinkede ved Stammernes

Fod i Skovbunden; han havde ondt ved at dy sig fra at stemme i en Sang, ligesom i de unge Studenteraar, naar han med glade Kammerater gjorde sin aarlige Pinsefodtour gjennem Nordsjællands Skove, men den gamle fede Dame, der sad lige over for ham og med en fornærmet Sænken af Underlæben saa paa Alt, som om hun personlig havde Noget imod det, og den gamle afskedigede Oberst med det et Kvarter høje Atlaskes Halsbind, der sad ved Siden af ham og anstrængte sig for at holde den graa Tip af Skjæg under sin Næse fri for Snuen, som plagede ham, vilde visselig have antaget ham for bindegal, hvis han havde givet sin Lyrik Udbrud. Albrecht havde nemlig for første Gang i sit Liv taget Billet til første Klasse paa Jernbanen, nærmest for at Herskabskusken, der hentede ham, ikke skulde faa et for ringe Indtryk af ham. Han blev noget skuffet ved, at han ikke saa et saadant Individ paa Perronen, da Toget holdt ved vedkommende Station; han kunde da have spurgt, om det var Grev Egernskjolds Kusk, kastet sin Haandbagage ud til ham og tavs leveret ham sin Garantiseddel til videre Besørgelse; dels vilde det have moret ham, dels vilde han gjerne have imponeret den fornærmede Dame og den gamle Oberst. Som saa mange Skuespillere, der aldrig have færdedes i aristokratiske Kredse, tro, at de, naar de spille en Marquis eller en anden fornem Herre, nødvendigvis maa lægge sig et braskende, udfordrende Væsen til, vidste Albrecht ikke, at netop et saadant anses som

Bevis paa slet Tone hos disse Folk, der som oftest behandle deres Tjenere paa en stilfærdig, venlig Maade, lige langt fra Familiaritet og Hovenhed; men at den sidste Egenskab navnlig udfoldes over for Bourgeoisiet, naar det vil trænge sig ind i deres Rækker og agere Kammerat med dem. Endvidere vidste Albrecht ikke, at adelige Herskabers Kuske og Tjenere betragte de Bourgeois, der spiser ved deres Herrers Bord, med den mest aristokratiske Ringeagt, og det kunde aldrig have faldet Grev Egernskjolds gamle Kusk Povl, der nu udøvede sin Funktion hos den anden Generation paa Gaarden, ind at vise «en Informator» saa megen Opmærksomhed. Albrecht maatte kjønt spadsere gjennem Ventesalen med Vadsæk og Taske i Haanden, og da han kom ud paa den anden Side af Stationsbygningen, saa han hverken Liberikusk eller herskabelig Equipage.

— Er Grev Egernskjolds Vogn fra Lungelse her ikke? — spurgte han den enlige Drager, der kom rullende med hans Kuffert ind i Rejsegodsexpeditionen.

— Jo — o — jeg synes, jeg saa Povl Kusk ovre i Kroen før.

Paa den anden Side af Landevejen, der bredte sig til en Holdeplads uden for Stationsbygningen, laa en Kro med Rejsestald. Albrecht saa ind gjennem Staldens aabne Port og opdagede en Jagtvogn med nedslaaet Kaleche, som vistnok maatte være det Kjøretøj, han ventede paa; men Kusk var der ikke at opdage. Der var ikke

Andet for; han maatte ind i Krostuen. Han følte sig tilmode som en Dreng, der har drømt, at man gav ham et prægtigt og morsomt Legetøj, og som vaagner med tomme Hænder.

I den lange, smalle Stue sad ved et Bord tre Bønder og spillede Firkort med en stor, tyk Mand i bare Skjorteærmer, højrød Vest med Sølvknapper, en Hat med Sølvsnor om og hanekamformet sort Kokarde paa den ene Side. Hans store, ildrøde Næse lyste som en Lampe i Taage gjennem de Tobaksskyer, som han sendte op fra en kort Pibe, der hang i den ene Mundvig og tvang Underlæben skjævt ud igjennem det store graasprængte Skjæg. Spillernes varme Punsch røg foran dem paa Bordet.

— Ja, spille Firkort med Jer vil jeg, naar og hvor det skal være, sagde han i Skjorteærmerne, idet han hug en Trumf i Bordet med et vældigt Rabalder, men regeres af Jer Bønder vil jeg s'gu ikke. Jeg holder, Dæ'len spille mig, paa Arrestokratiet, saa længe jeg kan sla' et Knald med en Pisk paa en Buk. De Folk forstaar at regere; det er de født til; med Jer bliver det aldrig til Andet end Vrævl og Sludder.

— Nej det er s'gu Folket, der skal have Magten, det er Folkevillien, der skal bestemme Ministeriet, og vi skal vise Jer Herskabsfolk, at det er Bunden, der er Folket, og ikke Jer, sagde en ung Gaardmand, der sad lige over for ham.

— Aa, det er Jere Degne, der sætter det i Jer. Saa vil jeg s'gu hellere lade mig kungenere af saadan en Karl som General Bilbach end af

en forsulten Degn, der ingen Manerer har paa sig. Jeg holder nu for, at de gjør dem meget for gemene oppe hos Grevens og beder alskens Rak til Middag sammen med de fornemste Folk, men Gud ske Lov og Tak, Degne og Skolelærere har dog endnu aldrig spist ved Grevens Bord. Ja enten skal man være fornem og holde paa Etteketten lige som paa sine Øjnestene, eller ogsaa skal man — ja . . . saa skal man, den Onde . . . ja jeg mener, enten Skidt eller Kanel; det er nu min Anskuelse. Se det er nu ikke Noget af Greven at lade lægge ud med Jagtvognen og lade sin egen Kusk kjøre ud i Liberi efter saadan en Smule Informator, som jeg skal hente idag. Materialvognen var s'gu god nok til det Brug. Nej, Stop, Per Jørgen, vil Du bekjende Kulør, Du gamle Kantøffel. —

— Er Grev Egernskjolds Kusk her? spurgte Albrecht saa rolig, som han formaaede det.

Povl vendte sig om mod ham, lettede lidt paa Hatten og sagde:

— Naa det er Herr Informatoren? Nu skal jeg spænde for — vi skal bare have ét Slag færdigt . . . naa, om Forladelse, sagde han, da han saa Albrechts rynkede Bryn og elegante Udseende, hvilket Sidste navnlig syntes at gjøre noget Indtryk paa ham, thi han smed strax Kortene, tog Piben ud af Munden, trak Liberifrakken paa, som han havde hængt paa et Søm, og skyndte sig ud.

Da Albrecht alene i Kalechevognen kjørte den Milsvej, som der var fra Stationen til

Lungelse, var han noget benovet. Povl Kusks Uforskammethed syntes ham at varsle truende om den Modtagelse, hans Herskab vilde give ham; den Studenterflothed, hvormed han havde tænkt at omgive sin Entrée i Grevefamilien, havde han en Anelse om, ikke vilde slaa til over for disse Mennesker og vilde alt Andet end imponere dem. Han sad og studerede paa den Holdning, han skulde indtage for strax at vinde et fast Stade. Under Alt dette fløj de frodige Skove, hvorigjennem Vejen gik, som i Taage forbi hans Øjne, den friske Kryderduft fra de unge Blade, det fine Lysreflex paa de let krusede Mosekjærs mørke Vand sansede han kun som halvt i Drømme; det var ikke Feststemningen fra Jernbaneturen.

Endelig rullede Vognen op gjennem Alleen, forbi de store lange Ladebygninger, svingede ind i Borggaarden hen for den store Trappe; oven fra, oppe over Døren saa det grevekronede Vaabenskjold, med de to Egern i Grenene, fornemt ned paa den ny Huslærer. En Tjener kom ud og slog Vogntrinet ned, men med en nonchalant Ilfærdighed. Albrecht steg hurtig ned, saa aldeles ikke paa Tjeneren, men rakte Povl Kusk en Daler bag ud, næsten over sin Skulder. Povl lettede paa Hatten og gjorde en undselig, forbavset-forlegen Bøjning, men da Albrecht gik op ad Trappen med Ryggen til ham, holdt han Daleren op i Vejret og viste Tjeneren den, rakte Tungen ud med et spørgende Blik, denne besvarede hans Gestus ved ligeledes at række Tungen.

ud, sætte et forbavset Ansigt op og se efter den Opadstigende.

Vestibulen var tom; Albrecht havde vistnok havt den Forestilling, at Værten vilde komme ud og modtage ham, som i borgerlige Huse, hvor han havde været. Han saa sig vejvild omkring . . . skulde han trække i en Klokkestræng, der hang ned ad en Dørkarm? Efter nogen Betænkning gjorde han det; Gottliebsen viste sig i sin sorte Spidskjole og sit hvide Halstørklæde; han spurgte om, hvem han skulde melde; nu var altsaa det overstaaet, og Albrecht blev kort efter ledsaget ind i Havestuen, hvor han blev helt let om Hjertet, da han saa Jespersen sidde ved Bordet med de tre Damer, hvis Bekjendtskab, vi have gjort.

Kammerherreinden sænkede knap Øjnene til en Hilsen, Komtessen bøjede sig ceremonielt, men kastede dog strax efter et ret tilfredsstillet Blik paa den smukke og smagfuldt klædte Mand, Grevinden rakte ham siddende Haanden med et høfligt: Velkommen, Hr. Kandidat Albrecht, Jespersen trykkede hans Haand, lukkede Øjnene og nikkede smilende.

— De skulde dog se Deres Elev, sagde Grevinden. Hvor mon Vilhelm er?

— Skal jeg? sagde Jespersen, halvt rejsende sig i Sædet.

— Aa, tusind Tak, Hr. Pastor. Min Mand er ude paa en lille Kjøretur, men kommer hjem til Middag. Ja, Hr. Albrecht, vi har ventet Dem med Længsel; min Søn trænger til at have Noget

at bestille; jeg haaber, at De skal faa Fornøjelse og skaffe os Glæde af ham.

— Hr. Albrecht vil nok faa Satisfaktion af vor kjære Grev Vilhelm, bemærkede Kammerherreinden ud i Stuen uden at nedlade sig til at skjænke den, til hvem Repliken dog syntes henvendt, et Øjekast.

Albrecht var forlegen; han vidste ikke, hvad han skulde svare, men bukkede stift. Disse ubevægelige Ansigter og Stillinger, denne ganske let parfumerede Atmosfære i Stuen, der selv gav Luften, han indaandede, en fremmed Karakter, denne Afdæmpen af alle Lyde, som frembragtes ved den Masse af Fløjl paa Møbler og i Portièrer, denne, om end ikke kunstnerisk skjønne, saa dog stilfulde Dekoration af Loft og Vægge, bedøvede eller imponerede ham. I de enkelte Grosserersaloner, hvortil han, medens han floorerede i Studenterforeningen, var indbudt for at synge Romancer eller Koupletter, havde han vidst at optræde med Aplomb, som han endog ustraffet gav en lille Tilsætning af det Flabede, men her var Alt ham fremmed, uhyggeligt, skjønt han maatte indrømme i sit stille Sind, at Plutokratiets Omgivelser saa ud som Café chantants ved Siden af denne grundmurede, gjennem Generationer vedligeholdte Elegance. Konversationen døde hen; Grevinden søgte at faa Gang i den ved at spørge:

— Bringer Hr. Kandidaten noget Nyt med fra Kjøbenhavn?

— Ne—j — jeg tror ikke . . . at der er Noget.

Atter Stilhed, hvori man hørte Naalens Prikken paa Haandarbejdet.

— Er hun — Favoriten — *en vogue* hos den kjøbenhavnske Pøbel? spurgte Kammerherreinden.

Dette Spørgsmaal var paa en Maade til Lettelse for Albrecht, for saa vidt han kom til at le; han kunde ikke tvinge sig. Det smittede Komtessen, og trods Kammerherreindens stupide Udtryk af forbavset Værdighed, trods Grevindens advarende Øjekast til sin Datter, maatte denne le med, men da hun ikke turde gjøre det højt, tvang Anstrængelsen Blodet op i hendes Kinder og Vandet ud af hendes Øjne, selv Grevinden maatte adskillige Gange vride Munden, inden hun fik Magt over den. De havde hørt den Slags Spørgsmaal saa mange Gange fra Kammerherreindens Mund uden at le, men nu gjorde den forlegne Situation, Trangen til at faa den fyldt med Noget, den Fremmedes pludselige Bristen ud i Latter, at de ogsaa bleve rykkede ud over den sædvanlige Grænse. Men det varede ikke længe. Samvittigheden slog dem begge, de stræbte efter at se dobbelt stive og kolde ud; Albrecht sad som paa Pinebænken og længtes efter, at Jespersen skulde komme tilbage. Men det varede Noget endnu, og Albrecht ønskede sig i denne uendelige lange Mellemtid tilbage til det grimme Kammer paa Hjørnet af Aabenraa og Tornebuskegade i Kjøbenhavn.

— — —

VI.

Jespersen for omkring og raabte paa Grev Vilhelm, men Grev Vilhelm var uden for Præstens Raabs Rækkevidde. Han vidste, at hans ny Lærer skulde komme, men Grev Vilhelm skjøttede ikke om denne ny Lærer, ligesaa lidt som han havde skjøttet om sine forrige Lærere. Han var tyet ned til Povl Kusk i Seletøjskammeret bag Herskabsstalden.

Der var en fedtet Lugt af Smørelse, men denne Lugt repræsenterede for Povl Kusk det samme usigelige Aristokratiske som den søde Essensduft oppe i Hovedbygningens Værelser for Herskabet og dets Omgivelser. Povl havde atter trukket ud i Skjorteærmer, havde faaet Ild paa sin korte Pibe med det uhyre Træhoved, sad overskrævs paa en hvidmalet Buk, der havde adskillige Kammerater, hvorover der hængte Seler og Hovedtøj til Hestene. Povl havde følt en ubetvingelig Trang til strax at omsætte den Daler, han havde faaet af Albrecht, i vaade Varer og havde sagt til Staldkarlen:

Hør Du, Rasmus, vi To kan vel drikke et Par halve Pægle sammen idag, uden at Du gjør Dig krakilsk imorgen mod Din Overmand?

Og Rasmus havde svaret:

Det kan Du bande Dig ind i det sorte Helvede paa, Povl, at det kan jeg gjøre med den største Magelighed.

Men der skal være Orden i al Ting, bemærkede Povl, med myndig Alvor.

— Ja Gu' skal der være Orden i Tingene, svarede Rasmus, for ellers var'et nok skidt. Kom Du bare med de to halve Pægle, saa klarer det Øvrige sig ganske af sig selv. For naar man vil Orden, saa bliver det til Orden, ja det gjør s'gu, Povl.

— Kan Du saa holde Kjæven tæt i, Rasmus, og ikke sige det til Nogen?

— Ja paa de Dele skal det ikke mangle. Aa, den Tid, der gaar med Glæde, gaar ikke med Sorg, fortsatte Rasmus sukkende. idet .han nippede til Snapseglasset med samme Vellyst som en Gourmand til sin Pousse-café, satte sig overskrævs lige over for Povl paa en lignende Buk og nynnede:

Jeg véd en dejlig Kvinde
alt udi Frankrigs Land,
og hende vil jeg vinde,
hvis jeg det ellers kan.

— Det er vel Marie Kokkepige Du mener, Rasmus? sagde Povl. Men saa er det jo noget Sludder; hun har aldrig været i Frankrig.

— Nej, det er bare saadan noget Smørdyppelse til Kantøflen, Povl; det maa ogsaa til.

— Det har jeg ikke Noget imod, bemærkede Povl med en human Anerkjendelse af Poesiens betingede Ret. Men Du gjør da vel ikke noget Større ud af det, før Du har set hendes Sparekassebog?

— Nej, det er da noget siden, jeg var helt taab'lig, svarede Rasmus med et stille Nik.

Der lød Trin ude i Stalden, Povl lyttede og gjorde en Bevægelse til at skjule Trepægleflasken bag en gammel Sadel, der laa paa Gulvet, men sagde strax efter:

Det er ikke Andre end Grev Vilhelm, det er hans Fodskifte.

Den unge Knøs, der traadte ind, var lille af sin Alder og lignede Faderen. Han saa melankolsk og blaseret ud. Alvorsfuld og tavs nikkede han til Povl, saa paa Rasmus uden at hilse ham, sukkede og gik hen og betragtede i lang Tid det ophængte Seletøjs forskjellige Stykker, medens han ganske sagte og i meget langsom Takt fløjtede: Ach, Du lieber Augustin. Medens han stod og vendte Ryggen til de to Karle, vandrede Brændevinsflasken flittig mellem de to Seletøjsbukke.

Efter at have betænkt sig længe, tog den unge Greve en af de ophængte Kjørepiske ned, besaa den, vrikkede ved Snærtens Forbindelse med Skaftet, tog dernæst fat i dette og gjorde Bevægelsen til at slaa et Knald, men lod strax efter, mat og mismodig, Snærten feje hen ad Gulvet, idet han drog et dybt Suk. Saa tog han en ny Kjørepisk, foretog akkurat den samme Operation med den, akkurat med det samme Resultat.

Povl Kusk betragtede den unge Stamherre med deltagende Opmærksomhed.

— Der er nok ikke Beg paa Springgaasen idag, Grev Vilhelm?

— Hvad for en Springgaas, Povl? spurgte Stamherren distræt.

Povl følte sig ude af Stand til at omsætte sit Billedsprog i en mere forstandsmæssig Form, gik bort fra Sagen og sagde:

— Jeg ved'et s'gu'tte.*)

— Hør, Povl, tog Vilhelm igjen til Orde, hvad skal jeg gjøre? Der er kommet en ny Lærer til mig idag.

— Ja det er der jo.

— Det er rædsomt kjedeligt, Povl.

— Ja der er vel ingen større Fornøjelse ved'et.

— Synes Du, jeg behøver at lære mere, Povl?

Povl syntes i Forlegenhed for Svaret, steg ned fra sin ridende Stilling og bemærkede:

— Man faar ligegodt ondt i Skrævet tilsidst. — Hvad Fanden er det for en Flaske der?

Og som han aldrig havde kjendt det mindste til den brune Gjenstand, løftede han den op fra Gulvet, tog Tolden af den, lugtede til den, rakte den til Rasmus og spurgte:

— Er det Brændevin, Rasmus?

Rasmus lod, som om han undersøgte Lugten meget nøje og derpaa paa Grund af et usikkert Resultat vilde appelere til Smagen, thi han satte Flasken for Munden, tog en forsvarlig Slurk og sagde alvorligt:

— Jo . . . jeg tror s'gu næsten, at det er Brændevin.

---

*) s'gu ikke.

— Lad mig smage, Din gamle Krybbebider . . . . ja Gu' er det Brændevin.

Og Povl tog en endnu større Slurk end Rasmus, tørrede sig om Munden med Skjorteærmet og satte Flasken hen i en Krog.

— Hvad tror Du, han vil lære mig, Povl? spurgte Stamherren klynkende.

— Aa det bliver vel saadan noget Prokuratorlærdom, mente Povl.

Grev Vilhelm tog en Hovedstol ned fra Knagen og begyndte at pille ved Spænderne, hængte den saa op igjen, saa' først paa Kusken, saa paa Staldkarlen, som han maalte op og ned. Povl sagde med stor Værdighed:

— Grev Vilhelm vil snakke med mig i Enrum, det er bedst. Du gaar til Dit Arbejde, Rasmus.

Denne slog langsomt det ene Ben over Bukken, kastede et halvt vemodigt Blik hen til den Kant af Kammeret, hvor Brændevinsflasken stod, og gik ud i Stalden.

— Vil Du have en Cigar, Povl? spurgte Grev Vilhelm og tog sit Futteral op.

— Jeg siger Tak, svarede Kusken, greb den fremrakte Cigar, slikkede den helt over med Tungen, førend han tændte den ved Ilden i sit Pibehoved.

Grev Vilhelm spurgte nu grædefærdig:

— Sagde Du Prokuratorlærdom, Povl? Hvorfor skal jeg lære det? Hvad?

Povl strøg sit store skimlede Skæg med en

vigtig og grundig Mine; hans Tone blev nu formanende og docerende.

— Jo ser De, Grev Vilhelm, det kan s'gu ikke være saa helt taab'ligt i disse herre Tider, ser De. Hvorfor er Bonden kalkunsk og obstenasig? Bare fordi Degnene og Skolelærerne fylder ham med Prokuratorvrævl!

— Ja, men Povl; det maa jo Godsforvalteren have lært. Hvorfor holder man Godsforvalter? Han er jo juris.

— Ja vel er han Extatus juris, eller hvad de kalder det, men det har nok ingen rigtig . . . saadan . . . Austoritet ved sig i vore Dage. Nej Degnene skal have Nogen foran sig, der kan flæske op med alle Slags Tungemaal. Se, Prokuratoren oppe fra Kjøbstaden, han kunde sætte Degnen fra Stenløse ved den sidste Valgbeværtning. Degnen blev saa hvid i Ansigtet som et Handklæde af bare Arrigskab, den Gang Prokuratoren kjørte op med noget Latinsk. Jeg forstod det ikke, men jeg kunde se, at det strax gav Prokuratoren Overtaget. Nej, vi ordenlige Folk fra Herregaarden, vi skal Satan — om Forladelse — men vi skal sla' Degnene i Smadder. Og, se han, den ny Informator, det lader til at være en fus Karl, og hvis han kan lære Grev Vilhelm saadant noget udspekuleret Noget til at kyse Degnene og Bønderne med, saa synes jeg dog, at Grev Vilhelm skulde tage efter det. Ja det er nu bare saadan mit Begreb om Delene.

— Det er noget kjedeligt Noget, Povl, men hvis Du tror, at jeg skal lære det, saa . . .

— ... Er Grev Vilhelm her? lød Pastor Jespersens Stemme ind gjennem Hestestaldens Gang.

Stamherren gyste og vilde til at skjule sig i den første den bedste Krog, men Povl Kusk gjorde en advarende Bevægelse og sagde:

Nej — nej — nej, det kan aldrig skikke sig. I Deres Stilling kryber man hverken i Skjul for Præster eller Degne. Næsen i Vejret, Grev Vilhelm, storsnudet! Saadan skal det være! Ellers faar saagu' Rakket Overmagten.

Paa Kuskens bydende Opfordring satte Stamherren sig i Positur og raabte:

— Vil Pastoren tale med mig?

— Deres Moder søger efter Dem. — Er De virkelig her nede . . . i Stalden?

— Nej det er i Seletøjskammeret, bemærkede Povl Kusk med fornem Ro just i samme Øjeblik, som Præsten traadte ind. Jespersen lod, som han ikke saa Povl, og sagde:

— Kom nu, lille Grev Vilhelm, kom nu.

— Nu kommer jeg, sagde Stamherren, skred rask Præsten imøde og fulgte ud med ham.

— Hæ, sagde Povl Kusk, da de begge vare gaaede, det er farlig saa den Præst gaber op her paa Gaarden. — Det bliver værre og værre med Tiderne. Hans Fader var dog kun en Bondeskræder. Ja jeg holder med Kristian Gottliebsen, som har faaet Greven til at hjælpe hans Søn til at studere. Det giver et farligt Mod til alt det, som er kommet af simple Folk. Det kan ærkre En, men sandt er det.

Dermed tog han endnu en Slurk af Brænde-

vinsflasken, rystede den, saa paa, hvor meget der var tilbage, stod et Øjeblik tvivlraadig om, hvorvidt han skulde fortære det strax eller gjemme det til siden, men tog en rask Beslutning, satte Flasken for Munden og tømte den. Derpaa lagde han sig oven paa Sengen i sit Kammer, og snart hørte man i den store Herskabsstald hans vældige Snorken blande sig med Hestenes Snøften og Sparken mod Brostenene.

VI.

Jespersen kom trækkende med Stamherren op i Havestuen. Albrecht morede sig over den sikre, faderlige Værdighed, hvormed han lagde Haanden paa den unge Greves Hoved og sagde, idet han med en stor Haandbevægelse slog ud mod Albrecht:

— Kjære Grev Vilhelm, det er Deres ny Lærer i Alt, hvad der angaar denne Verdens Viden: jeg skal som hidtil være Deres Vejleder til Tilegnelsen af Aabenbaringens Sandheder.

Dermed satte han sig ned, slog Benene over Kors og foldede Hænderne over Knæet. Det kogte inden i Albrecht efter at gjøre et vældigt Udfald mod Theologen ligesom i gamle Dage, men det var, som om Stuens Luft snørede Struben sammen paa ham. Jespersen saa paa ham, som han ventede paa en Dyst, men da

Albrecht blot tavs rakte Grev Vilhelm Haanden, knejsede han og sagde:

— Deres Naader, Grevinden, Komtessen og Kammerherreinden ere mine ihærdigste Kirkegængere. Og ikke nok med, at de ikke forsømme nogen Søndag. Jeg forelægger dem hver Onsdag Eftermiddag Dispositionen til min Prædiken, og mangen Gang har disse ærede Damers fine Takt og dybe instinktmæssige Forstaaelse af den hellige Text givet mig særdeles frugtbare Vink.

Albrecht saa omkring sig, om han dog ikke paa noget af de Tilstedeværendes Ansigter kunde opdage et ironisk Træk. Hans Blik mødte hurtig Komtesse Alvildas, der saa spørgende paa ham. Han havde da Haab om mulig at finde om end et ganske lille Publikum; med virkeligt Skuespillertalent efterlignede han Præstens selvglade Mine, lagde som han de foldede Hænder over Knæet og saa op i Loftet. Men det hele stumme Spil varede kun et Par Sekunder. Komtessen saa nu halv forfærdet, halv nysgjerrig paa ham; men Jespersen var saa fordybet i det Indtryk, han mente at have gjort, at han glemte sin gamle Mistanke lige over for sin Skolekammerat og hvilede sig magelig paa sine Lavrbær.

Saadan skal han ikke slippe næste Gang, sagde Albrecht ved sig selv. Det Incitament, han havde faaet, bragte Liv i hans Nerver, og da Grevinden spurgte, om han ønskede en Samtale med sin Elev, sagde han rolig:

— Vi begynde vel Undervisningen imorgen,

Deres Naade, lad Grev Vilhelm have Lejlighed til at se lidt paa mig idag i al Rolighed.

— Det har De fuldkommen Ret i, svarede Grevinden bifaldende. Vi overlade Alt til Dem i fuld Tillid til Deres anerkjendte Dygtighed.

Grev Vilhelm havde indtaget en Attitude med Haanden støttet paa en Vindueskarm og havde havt Held med at bekjæmpe sin indre Spænding. Da Sagen havde faaet et for ham saa forønsket Udfald, benyttede han Lejligheden til atter at liste sig ned i Stalden til Povl Kusk og betro ham, at den ny Lærer saa farlig stræng ud.

— Nu er det vist bedst, kjære Albrecht, at Du indretter Dig oppe paa Dine Værelser, sagde Jespersen beskyttende.

— Dineren er Klokken fem, sagde Grevinden, vil Pastor Jespersen tage til Takke hos os idag?

— Tusind Tak, svarede Præsten, jeg skulde idag gjøre et Par Sygebesøg, efter Middag, saa Deres Naade undskylder mig vel.

Grevinden besvarede hans Buk, og Jespersen saa paa Albrecht, som om han ventede en beundrende Mine for den Selvbeherskelse, han viste ved at afslaa et Middagsmaaltid i et greveligt Hus. Men nu mødte han det ironiske Smil om Munden, som han kjendte fra gamle Dage. Imidlertid passede det ham ikke nu at faa en Disput i Gang, ja han ønskede vel ikke en Gang at tale med Albrecht, hvorfor han fjernede sig saa hurtig som mulig.

Albrechts to Værelser laa paa anden Sals Kvistetage i en af Hovedbygningens Gavle. Øjet strejfede over den smukke, lille Sø, over de svulmende, bløde Skovkamme; nærmest inde laa Parken, hvor Foraarsfloraen badede sine rene Farver i Lyset. Det storblomstrede Tapet, der efterlignede Fløjl, Møblernes tykke mørkerøde Reppsbetræk, Gardinerne af samme Tøj med de hvide foran sig, Skrivebordet med det sirlige Skrivetøj, selv Messingstativet om Kakkelovnen, hvis Glans skar ham i Øjnene som en Gasflamme, muntrede ham i Sindet og indgød ham Følelsen af Velvære og Hygge. Han kastede sig paa Sofaen, tændte en Cigar og nød i nogle Øjeblikke Livet uden at tænke paa idag eller imorgen. Saa fik han Lyst til at se sit Sovekammer. Der var en høj Himmelseng med Damaskes Gardiner, Vaskebord med Marmorplade, over alt fejede Møblernes Draperi flot henad Gulvet. Albrecht gik med kjækt opløftet Hoved op og ned og nød sine Omgivelser med en ny Ejendomsbesidders Stolthed. Han vilde ønske, at han i dette Øjeblik kunde se Dr. Pelt, og modtage ham som en Underordnet med venlig Nedladenhed, behandle det kjøbenhavnske Skolevæsen *du haut en bas* som noget smaaligt Styverfængeri.

Han hørte Vognrullen udenfor. Sovekammerets eneste store Vindue vendte ud til Borggaarden. Han saa' nu en lille tospændig aaben Vogn komme kjørende. To Herrer sad i den; den ene Lille blev næsten borte for hans

Øjne ved Siden af den anden, den Store og Tykke. Den Sidstes Kropmasse og brede Bringe bragte Albrecht til at tro, at det maatte være Greven; den Lille var vel hans Godsforvalter eller Skovrider.

Midt for Indkjørselen til Borggaarden, der adskiltes fra det profanere Terræn ved en Række Sandstenspæle med Jernlænker imellem, laa en Dam, rundt om hvilken Vejen løb, saa man maatte kjøre halvt rundt om den til en af Siderne for at naa Indkjørselen. Ude i Dammen gik et Par Mænd, barbenede og med Benklæderne opsmøgede til midt paa Laarene. De arbejdede paa et Andehus, der skulde have sin Plads i den runde Dams Centrum. Vognen med de to Herrer i svingede om paa den Side af Dammen, som var nærmest ved Albrechts Sovekammervindue.

— Holdt her et Øjeblik, raabte den tykke Herre til Kusken i den underlige gammeldags Hofakcent med det lette Anstrøg af tysk Dialekt.

Det er altsaa Greven, tænkte Albrecht.

— Holdt her et Øjeblik, sagde den lille Herre, uden Hofakcent, men med forceret Røst og stræbte at sætte et bistert Ansigt op.

Hvad mon det er for En? tænkte Albrecht.

Vognen holdt stille. Den store tykke Herre mælede:

— Er det ikke, som jeg siger, min gode Magnus; Du er for liberal og haandhæver ikke Subordination nok her paa Gaarden. Her gaar

de og trænerer Tiden ud paa tredie Dag for at bygge det Andehus, som jeg gav dem Ordre paa.

Den lille Herre tog sig om Fipskjægget, rynkede Brynene og spurgte vredt ud til Folkene:

— Kan det Andehus blive færdigt idag?

Den ene af Mændene, (begge havde vendt sig om og stod med Huerne i Haanden), sagde meget underdanigt, men med kyndig Bestemthed:

— Nej Hr. Greve, for man kan ikke staa her flere Timer i Træk, saa længe Vandet ikke er noget kuldslaaet.

— He! sagde den Tykke, hvad er det for noget Passiar?

— Man faar Krampe i Benene, Hr. General, lige nu begynder den igjen at drage igjennem mig.

— Saa er Du jo en Pjalt. —

Den anden af Mændene sagde:

— Ja da er Hans Larsen ellers den stærkeste Mand her paa Gaarden.

— Saa? Hej Du — hvad var det nu han sagde, Du hedte?

— Jeg hedder Hans Larsen, Hr. General.

— Kom lidt op, Du.

Generalen stod ned af Vognen, Greven fulgte ham. Hans Larsen nærmede sig langsomt bestandig med Huen i Haanden. Pludselig greb Generalen ham om Livet, væltede ham med et rask Tag over Ende, saa at han med et Klask faldt om i den bløde Græsjord.

— Kan Du se, Du er ikke den stærkeste Mand her paa Gaarden. Imidlertid jeg har

kastet Dig ned, saa Dine Buxer er blevne noget snavsede . . . der har Du en Daler.

Og Generalen børstede sin ene hvide Vaskeskinds Handske med den anden og skred stolt op ad Trappen, fulgt af Greven, hvilken Sidste, inden han gik ind ad Døren, vendte sig om paa Trappen, kastede et Kommandoblik ud over Omgivelserne i al Almindelighed og fulgte derpaa ind med.

Albrechts Studenterliberalisme fik et Opkog ved denne Scene, der ikke gav ham synderlig Lyst til at hilse paa sin ny Principal og end mindre paa den tykke Herre. Han var gaaet fra Vinduet og hørte ikke de Ord, som vexledes neden for af de to andre Medspillende.

— Den Daler tjente Du Fandens let, Hans Larsen.

— Ja saa Gu' gjorde jeg det. Det er en farlig flink Mand, den gamle General.

Noget efter kom en Liberitjener og meldte Albrecht, at Hr. Greven ønskede at tale med ham. Han kom ind i Grevens Værelse, der var møbleret à la Kristian IV, med Svineskinds Tapeter, hvori der var vævet Blomsterbuketter, med stivryggede Lænestole, svære Egeborde med tykke, drejede Ben, en vældig bred Kanapé, hvori Generalen laa udstrakt med en Cigar i Munden, medens den lille Greve druknede i en stor Lænestol.

Albrecht strammede sig op og gik rask frem i Stuen, Greven var lige ved at rejse sig, men paa et Blik af Generalen blev han

siddende og tog den mod Albrecht halvt fremrakte Haand tilbage. Generalen rejste sig til en siddende Stilling, i hvilken han bukkede meget stift og meget lidt.

— Formodenlig Hr. Kandidat Albek? sagde Greven og skød Øjenbrynene op i Panden.

— . . . Albrecht, svarede Huslæreren.

— . . . Rigtig, Hr. Kandidat Albrecht. Grevens første Replik havde været fornem og overlegen, men pludselig begyndte han at se forlegen ud og at sno sit Skjæg.

— Jeg . . . ønsker Dem velkommen . . . Det er en overmaade . . . saadan . . . Stilling. Min eneste Søn — hm —

— Stamherren til Lehnsgrevskabet Lungelse, sagde Generalen. Han skal naturligvis have en Edukation, der passer til hans Rang og Stand, forstaar De.

Albrecht svarede ham ikke, men vendte sig til Greven og sagde:

— Pastor Jespersen skrev, at han skulde nærmest have Undervisning i Fysik, Mathematik og levende Sprog.

— Ja . . vel . . det om Kjønsforskjellen . . . om Cirkler . . og . . . . ja, jo.

— Du vil erindre, Magnus, at jeg talte om Fysik, og ikke om Mathematik, som jeg har komplet glemt, bemærkede Generalen.

— Hm — ja — det . . . Mathematik . . . er det ogsaa nødvendigt? spurgte Greven.

— Aldeles nødvendigt, Hr. Greve, svarede

Albrecht, der følte sig strammet op til Modstand og satte Haanden i Siden.

— Ja, men jeg sagde, at det aldrig kan blive nødvendigt, hører Du Magnus? raabte Generalen.

Albrecht vendte sig for første Gang til Generalen og sagde:

— De, Hr. General, som er naaet til Hærens højeste Stilling, maa dog vist erkjende, at Mathematiken har spillet en, om end ubevidst, Rolle for Dem, hver Gang De som General har ført en større Hærafdeling ud i Terrænet.

Generalen smed sin Cigarstump ud i den Spyttebak, der stod ham aller fjernest i Værelset, fór op af Sofaen og ud af Døren.

Greven saa efter ham, spyttede ud efter den samme Spyttebakke, uden at kunne naa den og kløede sig i Nakken, men da Generalen havde lukket Døren efter sig, antog hans hele Fysiognomi et yderst godmodigt og venligt Udtryk, han rejste sig fra Stolen, lagde hver af sine Hænder paa Albrechts Skuldre og sagde:

— . . . Hm, Fanden brække mig, det forstaar De bedst, hvordan De skal tage Deres Ting, min gode Hr. Albek . . . om Forladelse . . . Albretsen . . . De gjør nok min Søn til en rigtig god Dreng. Hør . . . nu skal vi . . . hør . . . kan De lide Falernervin?

— Jo, udmærket godt, Hr. Greve, sagde Albrecht af sit ganske Hjerte, uagtet han aldrig havde smagt den.

— Hør — saa skal vi — saa skal vi se, om Generalen ikke ved Middagsbordet drikker den

for Haut-Sauterne. Hi — hi hi, brød Greven ud og gned sig i Hænderne over sit Indfald, som han fandt saa overmaade sindrigt.

Det bankede paa Døren, en ældre Herre traadte ind; Greven præsenterede ham for Albrecht; det var Grevskabets Godsinspektør, Kammerraad Bock; da Albrecht gjorde Mine til at rejse sig, gjorde Greven en indbydende Gestus til at blive siddende.

— Den Pavillon, Generalen har givet Ordre til at lave ved Udkanten af Skoven, vil efter min Mening tage sig grimt ud paa det Sted, og vi kan ikke godt undvære Folk til det, sagde Kammerraaden.

— Hm — tror De ikke Bock . . . at . .? Ja, hvad skal vi gjøre? Generalen har nu sat sig i Hovedet, at der skal laves en Paviilon der, og De véd jo, at naar han har sat sig en Ting i Hovedet, saa . . . hm — ja saa har han sat sig den i Hovedet. Men hør, véd De hvad, Bock? Sæt et Par gamle Staadere til at gaa og nørke over det i en otte Dages Tid, saa rejser Generalen over til Fyn eller Lolland, og saa . . . river vi den Kasse ned igjen.

— Vel, Hr. Greve.

Inspektøren bukkede og gik. Greven spadserede et Par Gange op og ned ad Gulvet, løftede Næsen og sagde til Albrecht:

— En Ting kan De være overbevist om, Hr. Albretsen, jeg er s'gu Herre selv her paa Gaarden.

Middagstiden nærmede sig; Herrerne gjorde

Toilette: sort Kjole og lyse Benklæder. Falerneren blev skjænket til Fisken; Generalen roste den som en udmærket Haut-Sauterne, Greven stjal sig til at gjøre et Minespil til Albrecht som en Skoledreng, der ganske hemmelig gjør Nar ad sin Lærer.

Oppe i Billardstuen, hvor Kaffen blev serveret til Cigarerne, var Generalen muggen, og da Greven foreslog en *à la guerre*, sagde han:

— Magnus, jeg er syg; jeg er ilde disposert.

— Aa, hvad . . . det . . . gaar over, naar Du har faaet et Par Partier.

— Kan Informatoren spille *à la guerre*?

— Nogenlunde, Hr. General.

En *à la guerre* kom i Stand. Generalen var en god Spiller paa sin Vis; han doublerede den ene Ball efter den anden, men med langsom, tankefuld Beregning. Da Albrecht kom i Stødet, viste han sig derimod som Generalens Overmand. Han havde i flere Aar været en flittig Gjæst paa Billardkaféer, og hans Maade at bøje sig paa over Billardet med Ryggen vendt til dette og med Queuen under Armen at doublere og triplere flot, saa Ballerne kom i den vildeste Dans, var noget hidtil usét paa Herregaarden Lungelses adstadige, store, tykbenede Billard. Albrecht blev ved at være i Stødet, han spillede overlegent og virtuosmæssigt, saa Greven blev aldeles imponeret og først saa paa det med naiv, opspilet Forbavselse, men da han bemærkede Generalens fornærmede Barskhed, satte han det samme Ansigt op. Da Partiet var forbi, kastede Al-

brecht Queuen over Billardet, bukkede for sine Medspillende og forlod Billardstuen med en Sejrherres Sortie. Da han gik ned ad Trappen, sagde han til sig selv:

— Aristokratiets Herrer — dem kan jeg magte — men Damerne . . . . . Og han følte sig benovet, da han skulde stedes til det næste Møde med dem.

Generalens og Grevens Blikke mødtes. Greven tog først til Orde:

— Han . . . han . . . jeg mener Albretsen . . . jeg mener . . . egenlig spiller han s'gu godt Billard.

— Han spiller, om jeg maa sige, nederdrægtig revolutionært, svarede Generalen, egenlig aldeles respektstridigt. Det er dog vist ikke passende, at jeg og Du spiller med ham, Magnus.

— Tror Du ikke? —

— Ja jeg skal overveje det nøjere, og saa skal jeg sige Dig min Mening, Magnus. Man maa passe vel paa sig selv lige over for den Slags Domestiker. I vore Tider blive de let altfor familiære. Husk bestandig paa Din Stilling, Magnus, og bliv ikke for liberal.

— Jeg — nej — jeg skal — hæ . . . sagde Greven og satte sin Queue ind i Stativet, saa det rystede og klirrede ved det. Generalen og Greven tog nu fat paa et nyt Parti, der gik i adstadig Menuettakt.

VII.

Havestuens tungt duftende Atmosfære gjorde Albrecht tam. Timerne slæbte sig hen, til Thetiden kom. Damerne saa af og til paa ham, om han dog ikke vilde præstere Noget; ja han vilde gjerne, især da han saa, de ventede, men det blev ikke til Noget. Man drak The i al Stilhed; Generalen fortalte nogle Historier om Frederik den Sjettes Revuer og om Frederik den Syvendes Ungdomsunoder; Kammerherreinden akkompagnerede dem med behørig Beundring og Forargelse; hun kunde nemlig ikke, som de to andre Damer, huske, at Generalen havde fortalt disse Historier et halvt hundrede Gange før. Saaledes hengik flere Eftermiddage; Albrecht var med i Billardspillet, thi Generalen syntes efter moden Drøftelse at være kommen til det Resultat, at Informatoren nok kunde optages som Trediemand. Peu en peu, sagde han, vil han komme til at tænke paa, hvor han er og abandonnere sin knejpeagtige Maade at spille paa; man maa ikke forlange for Meget paa én Gang.

En Dag kjørte Greven og Generalen ud lige efter Middagsbordet, saa der blev intet Billardparti. Albrecht havde betænkt at gaa op paa sit Værelse og i al Stilhed ryge en Cigar ved en Bog, men Grevinden sagde til ham, da han rejste sig:

— Maaske Hr. Albrecht vil tage til Takke med vort Selskab i Eftermiddag.

Der var ikke Andet for at gjøre; Albrecht

maatte ned i Havestuens for ham saa trykkende Atmosfære. Da han kom derned, opdagede han først, at Kammerherreinden ikke var tilstede. Med de Ord:

— Min Tante har havt Migraine hele Dagen og har ladet servere paa sit Værelse, besvarede Grevinden det Øjekast, som Albrecht sendte den gamle Dames tomme Lænestol.

Der var lige som noget mere Oprømt, noget mere Meddelelseslystent udbredt over Grevinden og Komtessen. Den Første betragtede i nogen Tid venlig Albrecht, derpaa sagde hun:

— Jeg maa virkelig takke Dem, Hr. Albrecht, for hvad De er for min Vilhelm. Vi havde den forfærdeligste Møje med at holde ham til at bestille Noget under hans forrige Lærere; men De forstaar at fængsle ham, saa han om Aftenen længes efter den næste Morgen, naar hans Undervisning skal begynde.

Albrecht havde snart opdaget, at den unge Greve, skjønt han i ingen Maade var begavet, dog ingenlunde var blottet for sund Menneskeforstand. Han saa, hvorledes hans Forgængere, et Par theologiske Kandidater, methodisk havde villet dressere ham som en Latinskoledreng, men at det ikke havde passet for hans Natur. Albrecht forsøgte da paa at gaa praktisk tilværks; hvad han med et ringe improviseret Apparat kunde gjøre af fysiske Forsøg, hvad han kunde illustrere gjennem Tegning, forstod Vilhelm, om end noget langsomt; ligeledes kunde han lære Mathematik, naar man gav ham Tid. Albrecht

havde taget ham ud i Markerne i Undervisningstiden, lært ham at foretage elementære Landmaalinger og tegne Kort over et Terræn med Gjærder og Damme, Alleer og Bygninger; det morede den unge Greve, og han gav sig hen til Albrecht i fuld Tillid og Beundring. Han havde endog indladt sig i en ivrig Disput med Povl Kusk, da denne udelod sig med, at det var dog en løjerlig Maade at gaa i Skole paa, at rende om paa Møddinger og Gjærder med noget Papir og noget Rødkridt i Haanden, en Greve skulde jo dog ikke være «Landispetør».

Albrecht svarede Grevinden:

— Naar man blot vilde lade ethvert Menneske udvikle sin Natur og ikke tvinge ham ind paa Gebeter, som ere ham aldeles fremmede, saa fik man ikke saa mange aandelige Krøblinger. Man skal tvinge Naturen til at voxe rankt op, ikke til at krumme sig ud til Siden i allehaande Snirkler, som man i forrige Aarhundrede gjorde ved Træerne i Alleer.

— Men er der da ikke en Dannelse, som alle Mennesker . . . i en vis Stilling bør have? bemærkede Grevinden. For Exempel levende Sprog?

— Alle Mennesker i en hvilken som helst Stilling burde og kunde lære at læse, skrive og regne godt, Deres Naade, og det kan alle lære, som ikke ere halve Idioter. Men Sprog! Ja det kan være meget behageligt at kunne dem, enten for at kunne nyde vedkommende Literaturer eller for i paakommende Tilfælde at kunne

anvende dem i Praxis; men har man ikke Trang eller Oplagthed til det første, saa bliver Sprogundervisningen kun Tidsspilde og aandeligt Sejgpineri, undtagen for de ganske Faa, der ere anlagte rent filologisk. Der drives her i Landet og vel ogsaa andensteds et Afguderi med Grammatiken, i hvis golde Favntag mange flinke Drenge forkrøbles og klemmes flade.

— Men giver dog ikke den klassiske Dannelse Aanden et højere Sving? spurgte Grevinden.

— Det gjør enhver grundig Dannelse. Men vore Studenter ere virkelig ikke klassisk dannede, fordi de ere proppede med nogen halv fordøjet systematisk Grammatik, mens de kun med Møje forstaa at hutle sig gjennem en latinsk Text og have glemt hvert Ord Græsk en tre fire Aar efter deres Studenterexamen.

— Hm! Pastor Jespersen sætter den klassiske Dannelse saa uhyre højt.

— Det gjør han vistnok, fordi han ikke har Begreb om den. Han hylder netop Kristendommen af samme Grund.

Begge Damerne drejede paa én Gang Hovedet om imod ham; dette satte Albrecht i Stemning. Han følte Mod til at være flot.

— Er Pastor Jespersen ikke Hr. Albrechts gode Ven? spurgte Grevinden.

— Jo vist saa, Deres Naade. Jespersen er et skikkeligt Menneske, som Ingen for Alvor kan have Noget imod. Vi har gaaet i Skole sammen, er Studenter sammen, har omgaaedes

en Del, og jeg har aldrig havt Noget imod min trivelige Ven.

— Han har omtalt Dem med stor Enthusiasme, Hr. Albrecht.

— Virkelig? Ja han har jo anbefalet mig til den Post, jeg har den Ære at beklæde. Med Enthusiasme? Hm!

Gottliebsen kom ind og meldte:

— Hr. Pastor Jespersen! —

Nu skal han faa Tak for sidst tænkte Albrecht.

Jespersen kom glad og bred sejlende ind i Stuen; han bemærkede ikke, hvor Albrechts Øje fixerede ham, ej heller, at Komtesse Alvilda saa ud som en Dame, der venter en blodig Lansekamp mellem tapre Riddersmænd, der lave sig til en Tournering. Alle, undtagen netop den skikkelige Præstemand, følte noget Krigerisk i Luften.

— Jeg kommer lige fra den gamle Niels Svinemand, sagde Præsten. Han ligger paa det Yderste. Denne underlige gamle Mand, der gik som et Produkt af Rationalismen i Begyndelsen af dette Aarhundrede, og som, naar man spurgte ham om, hvad han troede paa, svarede: Jeg tror paa, at 2 og 2 er fire, denne samme Mand, siger jeg, har nu efter mange Lidelser faaet Øjet op og har for mig aflagt en aldeles troende Bekjendelse. Det er dog det bedste Bevis for Aabenbaringens Sandhed, at Lidelserne tvinge Menneskene til at bøje sig for den. Hvad siger Du til det, min gamle Ven? — her henvendte

han sig gemytlig til Albrecht, begejstret ved Grevindens opmuntrende Øjekast — jeg tror virkelig, jeg kunde omvende Dig, Du gamle forhærdede Fritænker, hvis jeg kunde tale et Alvorsord til Dig paa Dit Dødsleje.

— Det er saamænd meget muligt, sagde Albrecht, jeg har stor Respekt for legemlige Lidelser, og man kunde sagtens presse mig til at indrømme hvad som helst, naar man spændte mig paa Pinebænken. Men løste man mig igjen, og kom jeg nogenlunde til Kræfter, vilde jeg sige som Galilei: *Eppure si muove.*

— Det bryder jeg mig ikke om, sagde Jespersen; jeg vilde holde mig til Din første Bekjendelse. Hvad der er sagt, er sagt.

— Ja Bordet fanger, sige I Præster jo —

— Nu bliver Du jo grov, Albrecht; det er er dog virkelig ikke passende her . . . paa dette Sted.

Der gik en Trækning over Grevindens Ansigt, som om Noget havde skurret og gjort et nervøst, ubehageligt Indtryk paa hende. Men det misbilligende Blik traf — ikke Albrecht, men Jespersen.

— Du skejer ud fra Diskussionen, min Ven, sagde Albrecht iskoldt.

— Bliv ikke hidsig, Hr. Pastor, sagde Grevinden; en saadan Disput om aandelige Sager er særdeles interessant.

Jespersen hvilede sin Hage i sine store Hænder, lænede sine Albuer til Knæet og tog mod Irettesættelsen med bøjet Hoved og et

ulykkeligt Ansigt. Komtesse Alvildas Pupiller udvidede sig; hun havde gjerne pudset de Kæmpende paa hinanden; hendes højre Haands Pegefinger og Langfinger slog Knald mod de tilsvarende Mellemrum mellem Knoerne paa den venstre Haand.

— Jeg mener kun, sagde Albrecht, at man skal holde sig til, hvad et Menneske har sagt, medens han staar i sin fulde aandelige og legemlige Kraft, ikke til, hvad han siger, naar han er bleven halv idiotisk af Smerte og Sygdom. Kjør Du kun op med, at Voltaire tog den sidste Olie, og at Heine omvendte sig til . . . en forresten meget ubestemt Trosbekjendelse; jeg holder mig til, hvad de har sagt, mens de stod paa deres Krafts Højdepunkt.

— Deres Krafts Højdepunkt? gjentog Jespersen, grundende. Fra hvem havde de, hvad Du kalder deres Kraft? Visselig ikke fra Gud.

— Bravo! De havde den altsaa fra Djævelen? Det glæder mig, at Du er bleven konsekvent i Retning af det Absurde og ligefrem proklamerer Dualismen. Verdenshistorien er altsaa Kampen mellem en personlig Gud og en personlig Djævel, ført med gjensidig personlig Lidenskabelighed.

— Det siger jeg ikke. Troen paa Djævelens Personlighed er et aabent Spørgsmaal.

— Ja saa? I Theologer ere dog saa gode hvert andet Aarhundrede at indrømme Tidens Tænkning en Haandsbred Jord. Men det Kjedelige er, at inden I har besluttet Jer til at afstaa

denne Haandsbred, har Tanken erobret hele Kvadratmile af Jeres Terræn. Jeg vilde respektere Dig mere, hvis Du troede paa Djævelen og forsøgte paa ved exorcistiske Formularer at mane ham ud af mig og mine Lige. Men I er bange for at blive komiske, derfor holder I Jer den Slags Bagdøre aabne. Nej vær blot konsekvent. Sig, at Du har drevet Djævelen fra Niels Svinemand ind i hans Svin, som jo fra gammel Tid har Privilegium paa at indlogere den Herre, skjønt det vilde blive Greven en dyr Historie, hvis hele hans flæskeproducerende Besætning styrtede sig ud i Søen en skjønne Dag.

Damerne lo Begge; Jespersen saa ulykkelig og bønlig paa dem. Han havde ventet sig, at de skulde være blevne forargede, men dette frivole, burschikose Sprog, som Albrecht førte, var dem noget aldeles Nyt; og de sukkede netop efter noget Nyt, Grevinden tog sig dog snart i det, fik Ansigtet lagt i alvorlige Folder og sagde:

— Det er meget morsomt, hvad De siger, Hr. Albrecht, men det er dog vist . . .

— Det er dog vist . . . hvad vilde Deres Naade sige?

— Det er dog vist kun morsomt, svarede Grevinden.

— Maa jeg takke Deres Naade, sagde Jespersen, det er netop Svaret herpaa. Jeg vil ikke indlade mig paa den rette Exegese af det Mirakel, som Albrecht saa hensynsløst spotter. Han drejer uden om Sagen . . . han har en særegen

Gave til at kjøre Folk om i en Ring, saa de kommer bort fra Udgangspunktet.

— Det var nok Dig, der drejede af, gode Præstemand. Du kneb ud fra Djævelen. Han generede Dig.

— Nej — nu véd jeg, hvad jeg vilde sige, sagde Jespersen, hvis Hjerne havde arbejdet, saa hans Tindinger bankede; — Du talte om Mennesker paa deres Krafts Højdepunkt. Ja det var deres naturlige Krafts højeste Maal, men Naadens Kraft viser sig ofte, naar den naturlige Kraft svækkes.

— Godt. Du mener altsaa, at Naaden har berørt Voltaire og Heine paa deres Dødsleje? —

Jespersen stirrede stift paa Albrecht, som vilde han lure ham en mistænkt ny strategisk Position af og sikre sig mod Overrumpling. Albrecht gjentog Spørgsmaalet med drillende Rolighed. Jespersen svarede langsomt.

— Ja—a—, hvorfor ikke?

— Hvad er da Naaden?

— Det er den ny Natur, der ved Gjenfødelsen indgydes i Mennesket, svarede Præsten, denne Gang sikker.

— Som naturligvis er skabt af Gud?

— Ja naturligvis.

— Men har han ikke skabt den oprindelige Natur?

— Jo—o.

— Naa. Altsaa gjør han sit Værk om i ethvert enkelt Individ, naar det, som Du kalder det, gjenfødes.

— Om Du vil, ja. Den oprindelige Natur er jo fordærvet en Gang ved Synden; den arve vi fra vor Fødsel, men ved en ny Skabelsesakt, for hvilken Troen er Betingelsen, indtræder den ny Natur i det ny Menneske.

— Troen er Betingelsen, siger Du. Frembringes denne Betingelse af os selv, eller gives den os.

— Den gives os af Naade.

— Troen gives af Naade, og Naaden igjen i Kraft af Troen. En skjøn logisk Cirkel af den elementæreste Art. Men lad os blive ved Dine historiske Exempler. Jeg spørger nu, om Du for Alvor vil paastaa, at denne vanskelige Proces, som Du nys har søgt at skizzere, virkelig er foregaaet hos den 84aarige Voltaire i den korte Tid, han laa syg i Paris?

— For Gud er Alt muligt; jeg paastaar Intet og nægter Intet.

— Naar Du antager det Absurdeste, saa véd jeg ikke, hvorfor Du ikke fornægter, at 2 og 2 er 4, eller paastaar, at Hexene paa Kosteskaft fare op gjennem Skorstenene hver Sankt Hans Nat. Det er en nem Methode at slippe fra enhver Slutning, der generer Dig, at appelere til det Ubegribelige. Naar I Theologer endda levede Eders hele Liv efter andre Love end vi andre, men Eders daglige Tankegang bevæger sig i samme Kategorier som vor, Eders moralske Vandel hæver sig ikke i mærkelig Grad over andre skikkelige Menneskers, vi kan ikke ret tro paa Eders Søndagshyldning af det Overnaturlige,

naar I til daglig Brug leve saa overordenlig naturligt, uden at man mærker, at I ere gjennemtrængte af noget Mirakuløst.

— Det mærker Den ikke, hvis Øje er lukket derfor, ligesom den, der intet Gehør har, ikke hører Musiken.

Jespersens Ansigt straalede, da han efter denne Replik fik et opmuntrende og bifaldende Øjekast af Grevinden.

— Den Subreption er dog vel stærk, bedste Jespersen. Den, der mangler Gehør, hører Musiken, men der mangler en vis Forbindelse mellem hans ydre Øre, Hørenerven og Hjernen, som findes hos den Musikalske. Selv om jeg nu vilde indrømme Dig, at en saadan Forbindelse manglede mellem det, jeg opfatter gjennem min Betragtning af Dig og Dine Meningfæller, og min Hjernes Religionsnerve, eller hvad Du nu vil kalde det, saa maa jeg dog kunne opfatte et eller andet Mærkeligt hos Eder, ligesom den Umusikalske opfatter Musiken i al Fald som Larm, men jeg forsikrer Dig paa Æresord, jeg ser ikke det Mindste hos Eder, som forbavser mig, Intet, som jeg ikke forstaar; jeg forstaar selv udmærket det Ulogiske i Eders Tankegang og Uoverensstemmelsen mellem Eders Lære og Eders Liv. Fornægter man det mest Evidente, som I gjør, idet I sætte en Natur, der hvert Øjeblik ophæver sig selv, saa kan I komme til at lære allehaande Absurditeter, saa er den ene af den Slags lige saa god som den anden; det er ligegyldigt, enten man siger: Cajus er et

Menneske; alle Mennesker ere Hankatte, ergo er Cajus en Hankat, eller man siger: Cajus er et Menneske, alle Mennesker ere Træsko, ergo er Cajus en Træsko.

Denne Burschvittighed var atter noget Nyt for Damerne, de lo hjerteligt ad den. Albrecht fortsatte:

— Og da Eders reale Liv som alle andre Existensers har sin Grund i Eders Natur, følger det ganske gemytlig dennes almindelige Love, om Eders Lære end er nok saa overnaturlig. Men, om Forladelse; denne Disput bliver for langtrukken for Grevinden og Komtessen, og den synes ogsaa at anstrænge Dig, min Ven.

Jespersen tørrede sin Pande, men kastede sig flot tilbage i Stolen og sagde:

— Ingenlunde, den giver mig, hvad jeg vil kalde aandelig Spændkraft. — Men Pastor Jespersen saa alt andet end spændig ud. Over for de dystende Kæmper hang et stort Pillespejl, der gik fra Gulvets Sokkel op til Stukkaturkarnissen med de krumme og hyppig afbrudte Linier, der snoede sig langs Væggene under Loftet, med fede vingede Genier i Relief paa de mange Medailloner. Albrecht mønstrede i Spejlet sig selv og Præsten og fandt, at han saa let, oprømt, fin og aandfuld ud med det lokkede blonde Haar, sit kraftige Skjæg, sit ovale, smukt formede Ansigt; i Sammenligning dermed fandt han, at Jespersen med det barberede Ansigt med de ru Skjægstubber, den flade Profil og sin purrede Haarmanke saa hel plebejisk og ringe ud. Fra

Spejlet gled hans Øje over paa den unge Dame, mødte et Øjeblik hendes tankefulde, forskende Blik; Grevinden havde bøjet sig ned over sit Hækletøj, hendes stærke Bryst var kommet i Bevægelse, Pavsen fyldtes ikke en Gang af Prikken med Naalen, som arbejdede aldeles lydløst.

Albrecht saa ud ad Havestuens Glasdøre gjennem den høje Veranda. Det var blæst op; Søens Vand krusede sig op til spidse, skummende Toppe, Grenene paa Træerne vuggedes langsomt frem og tilbage; det blanke, tynde Bøgeløv blinkede, saa det skar i Øjnene, store svulmende Skyr vare i rask Fart paa Himlen over Skovkammen paa den anden Side af den mørkeblaa, hvidplettede Sø. Komtesse Alvilda rejste sig op, gik hen til Døren og saa ud over Landskabet, Trækvinden legede i de fine faa, fra Frisuren emanciperede Haar; Albrecht saa hende en profil med den svagt bøjede Næse, de kraftig skaarne Øjne, Underlæbens lidt trodsige Fremtræden, det let sammentrukne Bryn over Øjet, der saa skarpt ud i Rummet.

Albrecht havde rejst sig og nærmet sig et aabent Flygel, der stod ud i Værelset med Spidsen ind mod Væggen. Som i Distraktion slog hans højre Haand nogle Akkorder an, medens han vendte Siden til Klaviaturen.

— Hvis Deres Naade ønsker det, brød Jespersens skarpe Mæle ind, saa kan jeg nu møde Dig med nogle ny Argumenter.

Grevinden saa op, som En, der vækkes, be-

tragtede Jespersen distræt uden at svare, derpaa vendte hun sig pludselig mod Albrecht, der nu havde sluppet Tangenterne og spurgte:

— Spiller De, Hr. Albrecht?

— Aa nej . . . jeg kan i det Højeste akkompagnere til en Sang.

— Ah, De synger.

— Ja han synger fortræffelig . . . saadan . . . Smaating, Vaudevillesange, bemærkede Jespersen.

— De kunde ikke have Lyst til at faa Klaveret til at tale? Det har nu tiet snart i Aar og Dag.

— Hverken Deres Naade eller Komtessen spiller?

— Jeg har spillet lidt i sin Tid, men har næsten glemt det, og min Datter holder ikke af at spille. Men vi holde begge saa meget af Musik. Vi kan ikke godt spille, naar min Onkel, Generalen er her; hans Nerver taaler ikke Musik i de senere Aar. Men nu kunde De glæde os . . . hvis De vilde synge. Sang hører vi aldrig her i Huset.

Albrecht saa efter Komtesse Alvilda; hun stod endnu ubevægelig i samme Stilling ved Døren ud til Havetrappens Veranda.

— Som Pastor Jespersen meget rigtig sagde, synger jeg kun Smaating, svarede Albrecht, skottede igjen til Komtessens Side, men uden Resultat. Efter nogen Nølen med at sætte Klavertabouretten paa en bekvemmere Plads, med at krumme og strække Fingrene paa sine smukke, nu soignerede Hænder, slog han et Forspil stærkt

an, skottede atter hen til Døren — Statuen rørte sig ikke. Da sang han med en kjøn høj Basbaryton:

Vindens fulde Orkester
nys spilled op til en Dans.
Skoven om Lokkerne fæster
Disens violdunkle, bølgende Krans.
Skyer i tæt Galopade
suse med brusende Skjørter afsted.
Græsstraa og Blade
nejer i Takten og hviske: Maa vi komme med?

Alt er lystigt derude:
Søen den løfter sit Bryst.
Her kun i Salen bag Rude
dæmpes og kues den fribaarne Røst.
Hør, hvor paa Glasset det trommer!
rusker i Hængsler og stryger om Karm,
Trækvinden krummer
Fløjelsgardinet til Fald som en bølgende Barm.

Toner, skynd Jer at bryde,
tvingende Gitter og Bur!
klingende ud skal i lyde
med i den festlig brusende Dur.
Husk dog, at Menneskebrystet,
huser i Dybet en Længsel til Sang,
bliver kun trøstet,
naar det i sejrrige Toner kan drukne sin Trang.

— Bravo, sagde Jespersen, endnu inden Efterspillet var færdigt, og alt imens han kvalte en ubelejlig Trang til at gabe, — der er virkelig, hvad man kalder Stemming i den Sang.

— Grevinden, som havde lyttet opmærksomt efter, rejste sig op fra sin Stol og sagde flygtigt:

— Tak, Hr Albrecht, vendte sig strax til Jespersen og spurgte:

— Er den Sang fra den sidste Studenterkomedie?

— Ne—j, det kan jeg neppe tro, svarede Jespersen langsomt; de Sange plejer at have en lettere Karakter . . . en —

— Naa. Undskyld, mine Herrer, jeg maa se til Kammerherreinden. Følg med op til hende, Alvilda.

Men inden Grevinden havde faaet vendt sig mod sin Datter, havde denne lukket Havedøren op, var let som en Raa ilet ned ad Trappen og ud i Haven. Vinden vred Underdelen af hendes Kjole om de slanke Lemmer, Baandet om hendes Haar stod ud som en kjækt vajende Vimpel, hun stred sig tappert gjennem Vinden og styrede ned ad mod Søen. Grevinden aabnede Døren og kaldte, men enten hørte Komtesse Alvilda ikke hendes Kalden, eller ogsaa vilde hun ikke høre den. Jespersen brølte af sine Lungers hele Kraft ud ad Døren:

— Kom — tes — se — Al — vil — da! Grevinden kalder paa Dem! men Vindens Susen i Træerne overdøvede hans Stemme, Komtessen naaede Søen, gik ud paa en Baadebro og blev staaende der. Skarpt stod den lyse, høje Skikkelse mod det dunkelblaa Vand, den store blanke, grønne Plæne mellem Søen og Hovedbygningen og det mildere Grønne i de susende Træer. Endnu stærkere drev Vinden Kjolens Folder og de flagrende Haar om til den ene Side, længere og læn-

gere vovede hun sig ud paa Broen, hvor Vandet slog op og besprøjtede hendes Fødder og det nederste af Kjolen. Albrecht skyggede med Haanden for Solen og saa efter hende ud ad det ene Vindue, fortabt i Beskuelsen, indtil han saa Jespersen i Luntetrav ile over Plænen ned mod hende; han lignede, syntes han, en sort Gris, der har stukket i Løb; Grevinden var gaaet ud under Verandaen paa det øverste Trappetrin med et Shawl om Hovedet, hun vinkede og kaldte. Endelig naaede Jespersen Broen, tog et solidt Tag i hvert Laarstykke af sine sorte Klædes Buxer, skrævede og hoppede for at undgaa de afsatte Pytter og det opsprøjtende Vand, indtil han kom paa Siden af Komtessen, gjorde en Kompliment og sagde nogle Ord. Den unge Dame syntes ikke at svare; hun samlede sin Kjole om sig, tog Broen i et Par lette Spring og svævede hen over Plænen, bag efter løb Jespersen, tog uhyre Skridt og naaede op ad Trappen et Minut efter Komtessen, hvæsende, pustende og dampende. Inden han kom ind, havde Grevinden og hendes Datter forladt Værelset.

VIII.

Med Sveddraaber, der sagte rislede ned ad Kartoffelnæsen, der glinsede fedtet i Solskinnet, kastede Kapellanen sig i en Lænestol.

— Det var en drøj Tour, sagde han.

— Hvad gik der af den unge Dame? spurgte Albrecht.

— Ja, kan Du begribe det? svarede Jespersen og saa sig spejdende om i Stuen. Men — fortsatte han hviskende — det er et lunefuldt Pigebarn.

— Saa? hvordan?

— Jeg fandt det nu uhøfligt, at hun ikke hørte paa Din Sang, som hendes Moder jo havde bedt Dig synge. Det er ligesom, naar jeg udvikler Et og Andet for Damerne, saa kan hun begynde med at høre meget opmærksom efter, men pludselig kan hun rejse sig og give sig til at se ud ad Vinduet. Hun er forresten et godt Hoved, læser en Del og taler baade Fransk, Tysk og Engelsk. — Naa, hun er jo ung endnu! Jeg maa ellers komplimentere Dig for Din Sang, Din Stemme har holdt sig rigtig godt. Ordene var heller ikke ilde, der var virkelig saadan en vis maadeholden Aandsfrihed i dem, som jeg nok lider. De er jo af — bi lidt — af . . .

— Naa Du har læst dem før?

— He — ja, man læser saa mange, lyriske Digte, at man let blander det ene sammen med det andet. Jeg har jo ikke havt Tid til at læse belletristiske Sager, mens jeg studerede til Examen, men i de senere Aar har jeg læst en myrderlig Masse, kan Du tro. Det er saadan en rar Hvile fra alvorligere Sysler.

— Ja vel. Men Du kan vel kjende, hvem der har digtet den Sang?

— Ja den bærer, lad mig se — den bærer Christian Winthers Præg.

— Brillant! raabte Albrecht, den staar netop i hans sidste Digtsamling.

— Naa, gjør den? sagde Jespersen og gned sig fornøjet i Hænderne. Ja, det er denne uskyldige Naturglæde, som jeg holder saa meget af. Naturen er, saa at sige, Forgaarden til Religionens Tempel . . . ja Du er jo ikke af den Mening . . .

— Aa jo, hvorfor ikke? svarede Albrecht, det kan man jo godt sige. Han tog sit Lommetørklæde op og lod, som han snød sin Næse, for at skjule sin Latter. Jespersen saa sig paa ny om i Stuen, og da intet Truende viste sig, slog han et Gab op som en stor Hunds, der rungede gjennem Stuen, og betvungen af aandelig og legemlig Anstrængelse, faldt han i Søvn. Hans Snorken bragte Ruderne til at klirre, Albrecht listede sig ud af Stuen. Han følte, at han, egenlig uden at have havt en bevidst Hensigt, havde bragt Noget, der lignede en Situation, til Veje ud af det stagnerende Liv i Grevens Havestue. Medens han gik op ad Trappen til sit Værelse, nynnede han:

Gazelle, Du lette,
som flygter med Ilen,
en Jæger har Pilen
lagt lønlig til Rette;
han sigter derop
mod Fjeldkeglens Top,
maaske kan han fælde
den lette Gazelle.

Det var et af de mange ufuldendte Digte, som hans Skuffer vare fulde af. Det var uvilkaarlig rundet ham i Hu. Da han hørte Ordene lydelig sungne af sig selv, lo han, trak paa Skuldrene og sagde:

— Der bliver vel det Samme ud af det Hele som af Digtet, det gaar midt over.

Resultatet af det Pust, der havde viftet hen over det stillestaaende Vand, viste sig i samme Etage af Hovedbygningen, som Albrechts Værelser laa i, men i den modsatte Fløj: Grevinden havde fulgt sin Datter ind paa hendes Værelse, hun var kommen i stærk Bevægelse; hun fandt, at hun burde sige noget Alvorligt til sin Datter, men da det kom til Stykket, vidste hun ikke, hvordan hun skulde gribe det an. Hun havde igjennem en lang Aarrække uddannet sig til Virtuositet i Retning af at dølge og beherske sig; nu skulde hun give sig hen; hun havde glemt, hvorledes man bar sig ad med det, naar det dog skulde have en Form. At tale frit ud, uden at tænke paa, hvad hun sagde, turde hun ikke. Den moderlige Myndighed, som hun kunde give sig Udseende af, naar der var Flere til Stede, besad hun ikke lige over for sin Datter, som hun kun plejede at bevidne sin Kjærlighed indirekte eller gjennem tavse Kjærtegn. Der var aldrig faldet et alvorligt Ord mellem dem, siden Komtessen blev voxen. Grevinden følte sig med Et myg og forkyst, da hun skulde til at tale.

— Er Du ikke vel; Alvilda? spurgte hun.

— Jo Moder, hvorfor spørger Du om det?

— Hvorfor løb Du ned til Søen?

— Fordi — det véd jeg ikke . . .

— Alvilda!

— Ja, Moder.

— Jeg er bange for, at den ny Huslærer er et farligt Menneske.

— Farlig? For hvem?

— For os Alle. Han taler til det i os, som vil gjøre Oprør mod alt det, som vort Liv hviler paa. Jeg tror ogsaa, Pastor Jespersen er bange for ham.

— Pastor Jespersen? Tror Du det, Moder? Ja, men jeg synes ogsaa, at Hr. Albrecht er klogere og interessantere end han.

— Men han har jo ingen Tro, — og naar man ikke har den . . .

— Hvad saa? Hvorfor skal man tro, før man selv har tænkt?

— Barn, hvor har Du lært saadant Noget? Hvis man ikke tror paa, at Alt saaledes som det nu en Gang er indrettet for En, er skabt og ordnet af en højere Haand, under hvis Magt man maa bøje sig, saa faar man aldrig Fred.

— Ja, men hvem siger, at man skal have Fred? Er der Fred uden om os? mellem Menneskene og i Menneskene og i Naturen? Og er den Fred, vi vinder ved at lyde og bøje os, saa meget værdt?

— Gud hjælpe mig, hvis jeg ikke havde gjort det mit hele Liv, sagde Greinden med et mat Suk . . . Alvilda, jeg siger Dig, at jeg er bange for det Menneske. Tænk Dig, hvor vi

lige til den sidste Tid har været glade ved Pastor Jespersens stille og rolige Betragtninger, hvor de passede til vort ensomme og rolige daglige Liv, forsonede os med vor Stilling . . . aa det var dog egenlig saa hyggeligt, Alvilda.

— Det var noget Bedre end alt, hvad vi ellers hører, det er sandt.

— Hvad vi ellers hører?

— Ja, naar vi har Middagsselskab, eller naar Tante Grünow eller Onkel Bilbach fortæller gamle Historier for fem og tyvende Gang. Ja, bliv ikke vred, Moder; men jeg trænger til at tænke paa noget Andet. Hvad Hr. Albrecht sagde, er maaske galt Altsammen, men det er noget Nyt, det vækker mig op af Dvale, jeg bliver tvungen til at tænke selv . . . . . Hør Moder, jeg føler en frygtelig Lyst til at svinge Dig rundt og danse med Dig.

— Men ih, Gud Barn, sagde Grevinden og lo.

— Jo for at se Dig faa Rødme og Liv i Dit Ansigt, som dog vist egenlig har været saa muntert og straalende.

Hun tog med begge sine Hænder om Grevindens trivelige Ansigt, saa hende ind i hendes store, venlige Øjne og kyssede hende.

Nu fik Grevinden Taarer i Øjnene og gjengjældte Datterens Kjærtegn; Komtessen tog hende om Livet, snurrede hende rundt; saa lo Grevinden, medens hun samtidig smaaskjændte og sagde:

— Tænk om Onkel Bilbach saa os, Barn!

— Jeg tror, jeg en skjøn Dag tager ham om Livet og surrer ham rundt som en Top.

— Nej, det gjør Du ikke, det vover Du ikke, Alvilda. Vær nu ikke saa overgiven.

— Hvordan var det nu, han sang? Var det ikke saadan:

Husk dog, at Menneskebrystet
huser i Dybet en Længsel til Sang.

— Man siger saa meget paa Vers, Alvilda. Det er dejligt at lytte derefter og glæde sig derved; men man maa blot ikke ville leve derefter. Det gaar aldrig an, mindst i vor Stilling.

— Du er jo ligesom Pastor Jespersen. Han taler om at afdø fra Verden, og saa spiser han saa rædsomt af og til. Hvad skal vi med smukke Tanker, naar vi ikke har Brug for dem i vort Liv?

— Du er for meget Raisonneuse, lille Alvilda. Det har Du lært af Din Gudmoder ovre i Holsten. Hun var et godt Menneske, men Alle kaldte hende extravagant.

— Fordi hun lo ad Meget, som Andre krøb i Skjul for.

— Ak ja; hun lo ad Alt mellem Himmel og Jord, og hun smittede Andre med sin Latter. Men saa fortrød de Andre, at de havde let, og saa gik det ud over hende. Hun var af en af vore bedste Familier, var smuk og begavet, men gjorde dog intet Parti og endte som Stiftsdame i det skrækkelige Uetersen.

— Det var da ingen Ulykke, at hun ikke blev gift, hvis hun ikke har holdt af Nogen.

Vilde Du have giftet Dig med Fader, hvis Du ikke havde holdt af ham?

— Nej, naturligvis, svarede Grevinden og blev purpurrød. Men for at komme tilbage til Hr. Albrecht . . . vi maa tage os i Agt for ham. Vi maa holde med Pastor Jespersen, naar de disputere. Vil Du love mig det, Alvilda?

— Der er jo Ingen, der véd, hvem jeg holder med. Jeg tier jo ganske stille, naar de taler.

— Men vi kommer til at stræbe efter ogsaa at holde med Pastor Jespersen i vort Indre. Ellers drives vi ud paa det vilde Hav.

Komtesse Alvilda tav og saa tankefuld hen for sig. Moderen kyssede hendes hvide Pande og sagde:

— Ja, ja lille Alvilda, Du er et forstandigt Barn og finder nok selv det Rette . . . Tys . . . der er Vognen med Fader og Onkel Bilbach. Det var en Guds Lykke, at de ikke hørte den Disput nede i Havestuen. Onkel var bleven frygtelig vred. Lad os nu gaa ned, Alvilda.

— Lad mig sidde lidt i Ro, Moder. Lad mig tænke over, hvad Du sagde, og hvad de Andre sagde. Ikke sandt, det maa jeg nok? Jo vist maa jeg, Moder, saa lover jeg Dig til Gjengjæld, at jeg aldrig skal fare ud i Haven og ned til Søen, naar Hr. Albrecht synger.

Komtessen lo og fik Grevinden til at le med. Den Sidste gik; Alvilda blev siddende ved sit aabne Vindue og saa drømmende vidt ud over Landskabet; hun syntes, at Skoven og Søen sang Albrechts Melodi. Da rejste hun sig op, slog

halv fortrydelig Vinduet i, hendes Underlæbe krummede sig foragteligt, mens hun sagde:

— Huslæreren! Hr. Albrecht! Forhenværende Timelærer i Kjøbenhavn! Ha, ha, ha, en stolt Fangst!

IX.

Som sædvanlig slog Generalen Døren til Havestuen op med Knald og Brag. Jespersen vaagnede brat; det gav et Ryk i ham, saa Lænestolens Fjere sang og klang ved det. Generalen holdt sin Mønstring i Stuen, men syntes utilfreds med Revuens Resultat; Greven gjorde det efter ham, saa ogsaa vred ud og fyldte sin hule Haand med sin Skjægdusk:

— Hvor er Damerne? spurgte Generalen ud i Luften, thi han fandt det under sin Værdighed direkte at henvende sig til Jespersen, der paa sin Side lod, som han overhørte Spørgsmaalet.

— Ja, hvor Fanden er Damerne? spurgte Greven.

— De gik vist op, Hr. Greve, svarede Jespersen.

— Hvor er Huslæreren? lød atter Generalens Røst.

— Ja, hvor Satan er Huslæreren? spurgte Greven.

— Han gik vist ogsaa op, Hr Greve.

— De plejer jo altid at være her i Havesalonen efter Dineren, naar vi Andre er færdige med vort Arbejde, sagde Generalen. Jeg ønsker at se dem her nede som sædvanlig, jeg holder ikke af ny Skikke, Magnus; eller rettere sagt jeg detesterer alle ny Skikke. Hvormed skal jeg nu passere Tiden i Eftermiddag? Jeg kan ikke spille Billard, naar jeg har været saa længe i Luften.

— Ja det er s'gu galt nok, mumlede Greven betænkelig. Det er da ogsaa højst forunderligt. Hvordan skal man faa fat i dem? Hvordan kan det være, Hr Pastor? Naar gik de op?

Præsten blev forlegen og kunde ikke svare tydeligt:

— Det — ja, de gik op —

— Har De siddet længe alene, Hr Pastor?

Jespersen blev rød. Han var lige ved at sige, at han havde siddet i Tanker og lagt Dispositionen til sin næste Prædiken, men med et myndigt *Apage Satanas* manede han Djævlen i Konveniensløgnens Skikkelse bort. Han samlede sig til en heltemodig Kraftanstrængelse og sagde:

— Oprigtig talt, jeg tror, jeg faldt i Søvn . . . Jeg havde lige været i stærk Bevægelse . . . og

— Faldt i Søvn? Her i Grevens Salon? Højst forunderligt! udbrød Generalen med Indignation.

— Ja, det er s'gu forunderligt, sagde Greven

med et sky Sideblik til Generalen, som derpaa afløstes af en hurtig, gemytlig Missen til Præsten, som om han vilde sige: Det skal De ikke bryde Dem det Ringeste om, gode Ven.

— Du skulde ringe paa Gottliebsen, Magnus! sagde Generalen.

Greven ringede. Gottliebsen kom i den evindelige sorte Kjole og det hvide Halstørklæde med smaa opstaaende Flipper.

— Hvor er Grevinden, Kammerherreinden og Komtessen? spurgte Generalen.

— Kald paa dem, sagde Greven.

Gottliebsen lavede sig til at gaa, men paa et »Vent lidt« af Generalens Mund, gjorde han kort omkring og bukkede.

— Giv mig først et Glas Dry Madera af de Flasker med det røde Lak; jeg føler mig ennuyeret, sagde Generalen og kastede sig paa en Kanapé. —

Gottliebsen bragte det Forlangte paa en Sølvbakke. Generalen drak Glasset ud, medens Gottliebsen stod stiv som en Jernlygtepæl med Bakken i Haanden.

— Den har faaet Prop, sagde Generalen og smaskede misfornøjet med Tungen. — Tag og træk en anden Flaske op og giv mig af den.

Det samme stumme Spil gjentog sig. Denne Gang fandt Generalen sig, efter moden Undersøgelse og Overvejelse, tilfreds med Resultatet, kastede sig tilbage i Sædet, foldede de store, hvide Hænder, hvis højre Pegefinger bar en mægtig Signetring med en rød Plade, hvori hans

Vaaben var graveret, over sin trivelige Mave og stirrede op i Loftet.

Gottliebsen kom tilbage og aflagde bukkende Rapporten:

Kammerherreinden ligger til Sengs, Grevinden og Komtessen ere upasselige.

Paa et bortvisende Vink af Generalen, som efterfulgtes af et endnu mere energisk dito af Greven, forføjede Kammertjeneren sig ud af Stuen med sine trippende, dæmpede Skridt.

Generalen saa forbavset paa Greven, Greven saa pligtskyldigst forbavset paa ham igjen.

— Hør lille Hr. Pastor, spurgte Generalen med sin mest nedladende Venlighed; trak Grevinden og Komtessen sig tilbage strax efter Dineren?

— Nej vi havde en Konversation om aandelige Sager.

— Det glæder mig; det er en meget uskyldig Tidsfordriv. Naa, og saa, gode Ven?

— Saa sang Kandidat Albrecht for os.

— Sang han? Huslæreren? sagde Generalen og fór op fra Sædet.

Greven rejste sig ogsaa og gav sig til at spadsere frem og tilbage med begge Tommelfingrene i Vestelommerne.

— Han sang, Magnus, sagde Generalen og stansede foran Greven. Det er saagu' det, de er blevne syge af.

— Ja — det er muligt, svarede Greven, og stansede ogsaa.

Hm! sagde Generalen yderst betænkeligt,

lagde nu Hænderne bag paa Kjolens Kammerherreknapper og gav sig til at spadsere grundende frem og tilbage langs Væggen ud mod Haven; Greven gav sig til at maale den modsatte Væg i modsat Retning, og hver Gang de kom lige ud for hinanden, henvendte Generalen det samme bekymrede Hm til sin Neveu, og denne svarede med at løfte Skuldrene og sige Hæ! —

Jespersen blev siddende; han var sejg i at holde paa de Planer, han havde lagt. Han havde nu bestemt at holde Ferie den Dag og tilbringe Aftenen til The hos Grevens, men han følte sig ikke hyggelig tilmode og havde efterhaanden lugtet, at der var Uvejr i Luften. Hjem vilde han imidlertid nødig gaa; da faldt det ham ind, at han kunde gaa op til Albrecht og tilbringe Tiden, til der skulde drikkes The, som først var Klokken ti. Han rejste sig op, hilste, modtog Grevens fremrakte Haand og Generalens tre Fingre og forlod Havestuen.

Nu gjorde Generalen brat Holdt i sin Marsch og gjorde Front mod Greven; denne gjorde instinktmæssig samme Bevægelse, som han var trukken i en Snor.

— Han sang! Magnus; udbrød Generalen. Hvad mener Du?

— Ja, hvad Satan . . . svarede Greven . . . sang han?

— Og ved det Klaver, som Din Datter spiller paa. Nu skal hun røre ved det efter ham. Forstaar Du, Magnus?

— Ja . . . det er Fandens, men . . . ja det skal hun s'gu.

— Den Person vil gjøre Revolution her i Huset. Der bliver aldrig sunget, mens jeg er Din Gjæst; Du, Din Kone og Datter finder, at I skylder mig det Hensyn, fordi jeg ikke kan lide Sang, men Huslæreren! Han forhører sig ikke en Gang, om jeg kan lide Sligt. Taaler Du noget Revolutionært i Dit Hus, Magnus?

— Nej. Kommer En med Revolution her, saa skal jeg den Onde . . ., og Greven knyttede begge Hænder med en Bevægelse, som han ruskede En i Kraven.

— Jeg har Menneskekundskab, Magnus. Den Karl spillede Billard paa en aldeles respektstridig Maade, han sagde mig imod og tog Mathematiken i Forsvar, skjønt jeg erklærede den aldeles unødvendig for Vilhelm. Og saa sidder han her i Din Salon og synger og kvinkelerer, som var han i Studenterklubben. Kanske oven i Kjøbet en skandinavisk Punschsang! Den kjære Charlot og Alvilda har naturligvis faaet Migræne af det og maattet retirere sig; det var kun Kammerherreinden, der havde Migræne fra imorges af, og naar Migræne kommer af sig selv, begynder den altid om Morgenen. Saadan var det med min salig Moder, og saadan er det med alle Damer af Familie. Salig Enkedrondronningen fik altid sin Migræne Klokken 9 om Morgenen.

— Det er s'gu . . . det er s'gu meget betænkeligt, mumlede Greven.

— Magnus! Du er jo en myndig Mand.

— Ja, Onkel Hellmuth, er jeg Noget, saa er jeg netop det. —

— Ja, jeg tror, jeg har oplært Dig til at være det, Magnus. Du maa, i Kraft af denne Myndighed, give Informatoren en meget alvorlig Reprimande.

— Ja det vil jeg s'gu gjerne. Men Charlot siger ellers, at Vilhelm gjør ypperlige Fremskridt, siden han har faaet den Lærer.

— Fremskridt? Men Vilhelm skal ikke gjøre Fremskridt paa den Façon. Det er aldeles uanstændigt, at Huslæreren lader ham rende om med Landmaalerkjæde paa Markerne. Bønderne i Ulstrup har set det, og de finder ogsaa, at det er upassende for Stamherren til Lehnsgrevskabet Lungelse.

— Ja véd Du hvad, Onkel Hellmuth, det er forbandet, naar man slet ingen Ting véd.

— Ja, naar man skal være Funktionær og ikke har Noget, saa er det galt nok, især i vore revolutionære Tider! Ser, Du Magnus, hvis min Familie havde havt Besiddelser, tror Du saa, jeg vilde have lært alt det, som jeg har maattet pine ind i mit Hoved i sin Tid paa Kadetakademiet og tilsidst i Diplomatien? Och; jeg bliver tosset ved at tænke paa det. Det er uhyre vanskeligt at holde sine Kundskaber samlede. Jeg kan det ikke mere; jeg har slidt altfor meget i min Tid. Och — ja, och ja, Magnus, Livet er en Kamp. Med disse Ord gabede Generalen, kastede sig ned i en Lænestol og sov den flittige, men trætte Arbejders Søvn.

Da Greven saa, at Generalen sov, satte han sig i en lige over for staaende Lænestol og faldt snart i en lige saa tryg Søvn som den, hans Onkel glædede sig ved. For anden Gang denne Eftermiddag rungede Snorken op under Rokkokosalens ærværdige Loft. Ude suste Vinden, Træerne vred sig under dens Tag; Søens Bølger væltede sig over Hovedet paa hverandre, fra Frugttræernes Toppe fløj de hvide Blomsterblade som Snefnugge om i Luften, faldt ned og overdryssede de grønne Plæner. Af og til ruskede det i Glasdørene, den Ene eller den Anden af de Slumrende vaktes stundom derved og saa vredt hen mod Dørene, men snart faldt han hen igjen i Slummerens Arme.

Oppe paa første Sal i Albrechts Værelse i Sidefløjen var Stemningen livligere. Strax da dets Beboer var kommen derop, havde han tændt en Cigar, kastet sig paa den hoppende Fjersofa, og med Røgens runde blaa Ringe tumlede hans Drømme sig om i Luften. Han mærkede, at han havde gjort Indtryk, at han var Noget, og det var nu en Del Aar siden, at han havde følt sig som værende Noget; et nyt Rusaar oprandt for ham paa denne fornemme Herregaard. Han omdigtede sig fra Huslærer til Menestrel paa Borgen, til en Folmer Sanger, der slog Luthen for Fruerstuens Beboere, og smeltede deres Hu og lokkede sære Længsler op i deres Sind, medens Borgherren og hans Fæller drev Ridderdyst — oppe paa Billardet eller med Kjøre-

hestene foran Jagtvognen. Det var svært at bestemme, baade for Andre og for ham selv, hvor Naiveteten hørte op, og Selvironien begyndte. Han kostumerede sig selv med Baand om Hatten, i Jakke med Puf om Hofterne og lange Trikots Silkehoser, og Frøken Alvilda med Kniplingskrave, udskaarne Ærmer og hermelinsbræmmet Slæb; de gik sammen i Rosenslund ved Søens Bred; han slog Harpen, saa alle Fiske smaa legede med Finne og Hale; saa spillede han Guldterningen paa Højenloftsvalen, og sidste Gang Guldtærningen paa Tavlebordet randt, den Jomfru hun tabte, den Huslærer vandt, og han sang højt Omkvædet:

Fordi de spillede, fordi de spillede Guldtærning!

— God Aften, lød Jespersens Stemme, skærende en lang Flænge i Drømmesløret. Albrecht saa distræt paa ham.

— Holder Du Piber? Det var dejligt. Maa jeg stoppe en? Jeg er svær tobakstidig.

— Værs'go. —

Jespersen stoppede, fast og langsomt, prøvede grundig, om der var Luft i Piben — nej den var stoppet for fast — Tobakken maatte kradses ud igjen, og Operationen gjøres om. Albrecht saa paa ham med en indvendig Irritation; han havde Lyst til at kyle ham den Vandkaraffel, der stod paa Bordet foran Sofaen, lige i Hovedet. Da Præsten havde faaet Piben tændt, følte han sig hyggelig, studentikost til Mode. Han lod sin Middagsmad ugenert repetere ved

flere Opstød, satte sig paa én Stol og lagde Benene op paa en anden, strakte sig som en stor Hund og sagde:

— Hvor føler man sig ugenert og behageligt i gamle Studenterkammeraters Selskab.

— Où peut-on être mieux qu'au sein de sa famille? sagde Albrecht.

— Ja, Intelligensen har skam sin store Betydning, sagde Præsten og knappede Vesten op for Maven. Jeg nægter ikke, at Aristokratiet ogsaa har sin, men véd Du hvad, Albrecht, det trætter i Længden altid at skulle holde paa sin Værdighed.

— Ja, det maa være forbandet, sagde Albrecht og gabede.

Ja, men det maa skam til, mest i min Stilling, men dog ogsaa Noget i Din. Kjære, gamle Ven, jeg er mere vant til at færdes i disse Kredse end Du, saa Du maa finde Dig i at høre paa et godt Raad, jeg vil give Dig.

— Tak for Din Omhu.

— Ja det siger Du nu saadan ironisk, men véd Du hvad; Du bar Dig galt ad idag nede i Havestuen. Det faldt mig ikke strax ind, men ved grundigere Overvejelse har jeg fundet, at baade Din Konversation og Din Sang var, hvad man kalder, mal à propos.

— Saa? —

— Ja, oprigtig talt, og jeg skal udvikle Dig hvorfor, min gamle Ven. Ser Du, hvad nu for det Første Samtalen angaar, saa generede den ikke mig. Jeg kjender jo Dine, og Du mine

Anskuelser; og om ogsaa Du er hurtigere og taler bedre improviseret end jeg, saa kan jeg altid ved længere Eftertanke stille Argumenter op mod Dine; det Hele er kun et Tidsspørgsmaal. Men det gaar ikke saadan med Damer. Du har bragt Uro ind i deres Sind, uden at de dog har formaaet at følge med Dig; og naar jeg saa f. Ex. imorgen rykker frem med mine Modbeviser, saa kan de ikke knytte Traaden mere. Ja, Du trækker paa Skuldrene, men Du kan tro, min Øvelse i den personlige Sjælesorg har efterhaanden gjort mig til et Stykke af en Psykolog.

— Naa? Og Du har anvendt Din Theori i Praxis ved at experimentere med Damerne her paa Gaarden?

— Nej, nej, nej, kjære Ven. Jeg er ingen Søren Kierkegaard, der kan bringe over mit Hjerte at dissekere levende Mennesker. Nej jeg holder mig til saadant . . . noget Alment, gaar ud fra saadan — hvad jeg vil kalde en Totalopfattelse . . . fra det Grundvæsenlige . . .

— Vil Du have en Toddy? Jespersen?

— Nej . . . vi skal jo have The siden.

— Nu er Du ulogisk. Udelukker den senere The en Toddy nu?

— Ne—e—ej. Men hvor vil Du faa den Toddy fra?

— Intet er lettere. Her har jeg en Flaske Kognak, som hans Højvelbaarenhed Greven i et fortroligt Øjeblik har bedet mig at sige min Mening om, fordi Generalen havde lastet den,

her har jeg min Spirituslampe fra Kjøbenhavn, og Vand er der i Karaffelen.

— Er den Kognak fra Grevens Kjælder?

— Ja, min Sæl er den saa.

— Du behøver jo ikke at bande, Albrecht. Herre Gud, det er længe siden jeg smagte en ærlig Toddy. Aa, Herre Gud, der er jo ikke noget syndigt i at glæde sig ved al god og al fuldkommen Gave, sagde Jespersen og foldede Hænderne. — Du maa ikke tro, at jeg er et Heldøre; den absolut gjennemførte Askese betragter jeg som en forkastelig Ensidighed. —

— Bravo! Jeg vidste nok, at Du var en fuldblodig Protestant.

— Aa, Du er en rigtig Rad med Din Satire, sagde Kapellanen og truede med Pegefingeren, men egenlig mener Du intet Ondt med det. Aa . . . en lille Toddy! Det minder mig om Ungdomsdagene, Albrecht!

Albrecht havde imidlertid stukket Ild i Spiritussen, Vandet kogte, og han gav sig til at lave Toddy. Han skjænkede en betydelig Kvantitet Kognak i sin Skolekammerats Glas trods dennes svage, snart hendøende Protest. Vennerne smagte flittig paa Toddyen.

— Det er en dejlig Drik, sagde Præsten.

— Det skal være Komtesse Alvildas Skaal, raabte Albrecht, idet han fixerede sin Gjæst med Øjnene.

— Du er jo bindegal, hæ, hæ — Raab dog ikke saadan, Menneske, sæt, Nogen hørte Dig!

— Og hvad saa?

— Hvad saa? Du kunde risikere at faa Din Afsked paa Øjeblikket. Aristokrater ere ikke Studenter og forstaa slet ikke den Slags Gemytlighed. De vilde tage saadant Noget for Alvor.

— Det er s'gu ogsaa mit Alvor med at drikke dette dejlige Pigebarns Skaal. Du har jo selv et godt Øje til hende, hvad Jespersen?

— Jeg? er Du rent forrykt, Albrecht?

— Tror Du ikke, jeg har gjennemskuet Dig, Din Filur? Tror Du, at Du kan bilde mig ind, at det er for den gamle Kammerherreindes eller for den smægtende Grevindes Skyld, at Du har plejet at tilbringe saa megen Tid mellem Damerne i den søvndyssende Havestue? Du, som sætter Pris paa en god Cigar efter Middagen!

— Albrecht, jeg har talt med dem om alvorlige, om aandelige Ting.

— Ja det tror jeg nok. Du har vidst, hvordan de skal tages. —

— Hør, Albrecht — jeg kan ikke lide, at Du tager frivolt paa mig, naar jeg arbejder i min Gjerning. Jeg har aldrig tænkt paa . . .

— Aa Snak.

Drick ur dit glas! Se döden på dig väntar,
slipar sit svärd och vid din tröskel står!
Blif ej förskräckt: han blott på grafdörrn gläntar,
slår den igen — kanske än på ett år.

— Aa, Herre Gud, Bellman! ja det er prægtigt! Men han var en Hedning.

— Vi er Alle Hedninger fra Fødselen af.

— Ja desværre, men —

— Nu ingen melankolske Tanker . . . Saa, det kan jeg lide. Ud med Glasset! Er Toddyen god?

— Dejlig! mageløs! Men, Du er en Forfører, Albrecht. Saa, lad være at skjænke mere i.

— Ja, dersom Du vil tilstaa, at Du har en Faible for Komtessen.

— He, he . . . ja, kjøn er hun, men . . . uh ja, hun er i Grunden dejlig.

— Leve den skjønne Jord med al dens Glæde og Herlighed, dens Vin, dens Kvinder . . .

— Nej, nej; Forførelse, Frafald . . .

— Visvas. Ræk mig min gamle Guitar der paa Væggen. Naa, naa, hold Balancen paa Stolen og fald ikke bag over.

Og Albrecht stemte Guitaren og sang med de mest smeltende Toner, han ejede:

Jeg har set, hvor Du søger og følger
med Øjne blanke og graa,
Barmens urolige Bølger,
som dumpt mod Korsettet slaa.
Jeg har set, hvor i Tanken Du tanger,
mens Dine Kinder gløde,
Fingrenes hvide Slanger
med Hoveder rosenrøde.

Jeg har hørt, hvor Dit Ord faar Vinge,
hver Gang den Søde er nær,
Stemmen hører jeg klinge
af Attraa og hed Begjær.
Et Ekko af Elskovs Kalden
er Blodets Syden og Banken,
oprørsk som Saft bag Skallen
i modne Druer paa Ranken.

Fra Øjet klart som en Stjerne
straaler beaandende Kraft,
ud af dets dybe Cisterne
Du drikker berusende Saft.
Og Maalet: Et Favntags Møde,
et Øjebliks Liv i Flammen,
saa at falde som døde
til glødende Aske sammen.

Jespersen stirrede med opspilede Øjne paa Albrecht; han opfattede neppe Ordene aldeles klart; des stærkere virkede Melodien, den udtryksfulde Stemme og Diktion, Visens almindelige Grundstemning paa hans ved Toddyen vakte Fantasi. Hans Øjne blev ligesom mørkere og glinsede af en usædvanlig Lidenskab, hans tykke Læber aabnede sig til et graadigt Smil, Næseboerne udvidede sig, han bredte Armene ud og nynnede saa sentimentalt, som han formaaede det:

Lokkerne bløde og Væxten den slanke,
Klang i sin Stemme og Snildhed i Blik,
Ild i sit Hjerte og Renhed i Tanke,
det hun i Arv efter Moderen fik.

Nu randt Taarerne ned ad hans Kinder, og han hulkede højt.

— Hvad er der i Vejen med Dig, gamle Ven? spurgte Albrecht.

— Det er Henrykkelse, det er Fryd — aa jeg er saa bespændt . . . jeg tror, det er Kjærlighed, sagde Kapellanen hikkende af Graad. Ja, Albrecht, jeg tror . . . jeg tror, jeg elsker hende.

— Kourage, min gamle Grenader! Tag Dig endnu et Glas og gaa strax ned og fri.

Jespersen snød sin Næse og tørrede sine Øjne, søgte at samle sine Bevidsthedsstumper sammen, — en Mistanke havde lynet hen over dem. Med stive Øjne saa han paa Albrecht, der sad rolig i Sofahjørnet og røg sin Cigar. Om han opdagede eller anede Noget i hans Øjne, der forklarede ham Noget, er ikke let at sige, men pludselig forandrede hans rørte Henrykkelse sig til Raseri, han greb med sin store Haand om Kognaksflasken, der stod paa Bordet og raabte:

— Du er en falsk Ven . . . Du er en underfundig Skurk — Du vil benytte Dig af Dit hurtige Hoved . . . Din — uh — Din Hukommelse til at skubbe mig til Siden . . . Du er en Forfører — Vig fra mig, Satan!

Og Kapellanen kylede af al Magt Flasken hen efter Albrecht, men dels sigtede han ikke godt, dels dukkede Albrecht i en Fart Hovedet ned under Bordet, saa Flasken røg mod den modstaaende Væg, splintrede Spejlet og gik i tusinde Stykker, udgydende sit duftende Indhold over Sofa og Bord. Men strax efter syntes Jespersen at være bleven bange for sin egen Bedrift, thi han faldt ned paa en Stol, holdt begge Hænderne op for sit Ansigt, og en indre Hulken brød i alle hans Lemmer.

Det havde nu ingenlunde været Albrechts Mening at fremkalde dette Resultat. Hele hans Færd var blot fremgaaet af Lyst til at lege Kispuds med sin gamle Skolekammerat, der i

hele deres Barndom og Ungdom havde været lidt til Grin blandt behændigere og lettere Omgangsfæller; han syntes ogsaa, at det kunde være Løjer at drikke en Pastor paa Pelsen. Stak der bag ved det Hele en Lyst til at prostituere ham blandt Gaardens Befolkning? Denne Selvmistanke kom et Øjeblik til Orde i Albrechts Sind; han indrømmede, at det vilde være sjofelt, om han gjorde denne Mand Fortræd, der aldrig havde gjort ham nogen Fortræd, men paa sin Vis havde ment ham det godt. Han lod ham da sidde i Ro og gjorde de mest energiske Bestræbelser for at udslette Sporene af hans Hærværk i Værelset; og da han havde udrettet dette saa godt, som det var muligt, sagde han saa rolig, som om Intet var sket:

— Vi ere for overkjørte til at vise os til The i Aften. Det er nu allerede mørkt. Kom med, saa lister vi os ned ad en af de smaa Fløjtrapper og ud gjennem Haven, saa følger jeg Dig hjem ad Landevejen.

Jespersen nikkede, uden at tage Hænderne fra Øjnene, og da han ved Albrechts Arm var kommen op fra Stolen, kneb han Øjnene fast i, indtil han var kommen ud paa den mørke Gang. Hans Hæle hakkede Kaal mod Trappetrinene, møjsommelig stivede han Overkroppen af, men Nedstigningen lykkedes uden Uheld. Det var nu mørkt, Stormen var stillet af, og en stille, tæt, solid Regn faldt. Ad en Omvej gik de uden om Gaarden og atter ad en Marksti ind i den tætte Lindealle, der udmundede i en Skov, hin-

sides hvilken Præstegaarden laa. De mødte vel enkelte Karle og Piger, men dels kunde de næppe kjendes i den mørke Allé, dels vare disse Folk saa fri for al Mistanke til, at Præsten skulde være usikker i Benene, at der ikke var nogen rimelig Grund til Frygt for kompromitterende Opdagelser.

Med tungt for over ludende Hoved, hængende paa Albrechts Arm, tumlede Jespersen afsted ned ad Alleen, ind igjennem Skoven, uden at sige Noget. Da det blev lysere, efterat de vare komne ud paa den bare Landevej, løftede Patienten Hovedet:

— Er der ingen Stjerner? spurgte han, jeg synes, jeg ser saa mange, og saa synes jeg ogsaa, det regner, men det er vist ikke sandt? Hør Du, regner det vel?

— Nej, sagde Albrecht.

Jespersen rykkede voldsomt Armen ud fra Albrechts, idet han raabte:

— Nu gjør Du Nar ad mig igjen, jeg skal . . .

Men idet han løftede den knyttede Haand som til et Slag, dinglede han til Siden, greb efter Støtte og fik fat i et tyndt, ungt Poppeltræ, der stod ved Grøftekanten. Han holdt det fast omklamret med begge Arme, og mens han smægtende skuede op ad, raabte han:

— Her holder jeg Dig, min Elskede — o — jeg mærker, hvordan Dit Hjerte slaar mod mit . . . jeg kan ikke holde det ud. Elsk mig, favn mig, tryk mig . . . han, Albrecht er en Atheist, en Rævepels, der bare lapser sig med Christian

Winthers Digte . . . han vilde drikke mig fuld, men han ligger selv døddrukken der hjemme, det Svin! Det kan gjerne være, at han er et bedre Lærehoved end jeg . . . men — o Alvilda . . . mit Hjerte — uh — Du kan tro, det er trofast og ærligt, og hvis Albrecht siger, at jeg er fuld, saa siger han den sorteste Løgn, for jeg er begejstret, forelsket — aa! aa!

Albrecht stod tavs og lod Paroxysmen have sit frie Løb. Da Mathedens Reaktion var fulgt paa, fik han temmelig let viklet Kapellanens Arme løs fra Træstammen og fik ham uden Forhindringer ledsaget til den nærliggende Præstegaard, tog hans Nøgle ud af Lommen, og da Jespersens to Værelser laa i en anden Længe end den, den gamle Præst beboede, gik Alt af uden Forstyrrelse; Albrecht fik sin Skolekammerat afklædt og bragt i Seng og lukkede sig selv ud. Den lange Vandring havde gjort ham ganske klarhovedet; han gik ind til Herskabet, der var færdigt med Theen, og undskyldte sin Udeblivelse med, at Pastor Jespersen oppe paa hans Værelse var bleven pludselig upasselig, og at han havde ledsaget ham hjem paa hans eget Ønske, men at han nu var fuldstændig rask. Kun Generalen saa fornærmet ud.

X.

Albrecht sov ikke den Nat. Noget rullede om i ham, som han ikke kunde komme til Klarhed over; han vidste ikke, om han havde gjort noget Stygt, og naar den Frygt kom frem for ham, søgte han at jage den bort med et: Aa, hvad; jeg har drukket ham fuld, det har jeg gjort før. Saa dukkede det Spørgsmaal op, om han selv var forelsket i den unge Komtesse. Han svarede: Forelsket? I min Alder! I Grev Egernskjolds Datter! Han vendte og drejede sig i Sengen, men fandt ingen Ro; der var bestandig Noget i hans Tanker, der tirrede, ængstede eller ærgrede ham. Han forsøgte at opstille mathematiske Opgaver for sig selv, for at komme til at tænke paa noget Nevtralt, men Tanken vilde ikke blive ved dem; Jespersen i sin snart bersærkergangsagtige, snart fjollede Situation, Komtesse Alvilda, der flygtede ud i Haven og stod ved Søen, Ordene og Melodierne til de Sange, han havde sunget, gjennembrød hans Beregninger paa den chikanøseste Maade. Hvad er der i Vejen? Hvad er der dog sket? For Fanden, det er jo rene hverdagsagtige Ting! Og da han endelig faldt i Søvn hen ad Morgenstunden, spandt Traadene sig videre og spegede sig mere og mere i hans Drømme. Han drømte, at han red ad Skovvejen, i lang Frastand foran sig saa han Komtessen i fuld Karrière paa en vælig Hest, Støvet føg op om hende, han satte Sporerne i, han

syntes, han maatte kunne naa hende, da snublede hans Hest over en lille Træstamme, der laa tværs over Vejen; han saa Jespersen ligge, omklamrende den, et Skrig vakte ham; han for op og saa sig om i det lyse Værelse, tog sit Uhr — Klokken var over otte.

Det var det samme tykke Regnvejr som Aftenen forud. Med en Følelse af Lede stod han op og klædte sig paa, blot ønskende, at det var Tid, at han atter skulde i Seng. Med dyb Modbydelighed gik han til sin Undervisning, chikanerede Grev Vilhelm ved tirrende at hænge sig i hans Svars mangelfulde eller uklare Form, saa den stakkels Fyr var nær ved at græde, og strax efter at Tiden var forløben, løb ned i Stalden til Povl Kusk, der stod med opsmøgede Ærmer, med en Strigle i den ene og en Børste i den anden Haand, uden for Stalddøren.

— Povl, skal jeg taale, at Huslæreren gjør Nar ad mig? spurgte han.

Povl havde just den foregaaende Aften taget sig en længere Snaps end sædvanlig og var ikke i den blideste Formiddagsstemning. Han svarede med en vrissende Grynten.

— Hvad siger Du, Povl? spurgte Stamherren.

— Hver skal passe Sit, svarede Povl.

— Hvad mener Du med det, Povl?

— Jeg mener, hvad jeg siger.

— Men hvad er det da egenlig, Du siger?

— Jeg siger det, jeg mener. Se, staar han og griner, det visne Skidt!

— Hvem griner?

— Bæstet naturligvis. Det er Tider, hvor baade Mennesker og Kre'tur er krakilske. Jo, Fanden danse mig, skal Du strigles, Du røde Stiftsfysikus. Naa — Du Galtegris, vil Du holde det fjermer Bagben stille, ellers skal jeg . . .

— Jeg synes ikke, den Røde gjør Noget, Povl?

— Nej det kan nok hænd's.

— Men synes Du, at jeg skal taale det af Læreren?

— Jeg passer Mit, lad bare Enhver passe Sit. Skjænd's man, saa er det bedst at slaas, saa kommer det an paa, hvem der faar Overtaget.

Stamherren drog et Suk; han saa, at Povl ikke var oplagt til at være hans trøstende Skriftefader. Inde i Stalden opdagede han Rasmus, der sang, idet han lagde Foder i Krybberne:

Min Kjæreste, hun hedder Josefine,
og i Stockholm der er hun saa født,
Josefine, Albertine,
Albertine, Josefine,
Josefine det er hendes Navn.

Naar min Pige er syg, og hun er daarlig,
og græder, men véd ej hvorfor,
skal hun græde? Ja hun skal;
skal hun græde? Ja hun skal;
men hun skal holde op igjen.

Stamherren overvejede et Øjeblik, om han skulde tage til Takke med Staldkarlen som Fortrolig, men kom dog til det Resultat, at saa langt ned passede det sig ikke at gaa. Han strakte

sig, gabede og slentrede langsomt op paa Hovedbygningen, fik fat i en Bøsse og drog med mørk Alvor ud i Skoven og plaffede efter Fugle.

Der var ogsaa trist oppe paa Hovedbygningen. Generalen saa fornærmet ud ved Frokostbordet, skar Ansigt af Vinen og sagde:

— Jeg befinder mig ikke vel. Jeg maa adspredes med Noget. Tænk paa, Magnus, hvad Du vil more mig med mellem Déjeûneren og Dîneren.

Man kunde se paa Grevens Mine, at han grublede saa dybt over dette Problem, at det næsten betog ham Appetiten. Grevinden var tavs, baade hun og hendes Datter undgik at se paa Albrecht, der blev revet ud af sin Apathi ved følgende Tiltale af Kammerherreinden:

— Aa, lille Hr. Alibert, ræk mig den Sukkerskaal.

Albrecht blev vred, thi den stod Generalen langt nærmere; han lod, som han ikke hørte det, og da Kammerherreinden gjentog Anmodningen, pegede han paa Tjeneren, der bød Kaffe om paa Bordets anden Side. Grevinden gjorde hurtig Tegn til den samme Tjener, der da rakte Kammerherreinden Skaalen, men Stemningen blev tungere og tungere; Generalen saa ud som Jupiter, der er lige ved at lyne; Albrecht mødte hans Blik med et fuldt saa vredt; de sad saaledes og saa paa hinanden, saa længe man sad ved Bordet, og efter endt Taffel gik Enhver til Sit.

Generalen og Greven gik op paa Billardstuen. Greven lagde for til en Blanche, men

Generalen tog ingen Queue og blev siddende ubevægelig, med et tankefuldt Aasyn. Greven stod længe med Queuen i Haanden og saa spørgende paa ham. Generalen rørte sig ikke.

— Vil Du ikke spille, Onkel Hellmuth?

— Hm? Spille Billard mellem Déjeûner og Dîner — det plejer jeg jo aldrig at gjøre. Jeg kan ikke lide nye Indretninger, Magnus.

— Hæ — Men Du bad mig om at finde paa noget at more Dig med mellem Déjeûneren og Dîneren — og da vi netop aldrig spiller Billard før efter Dîneren, saa tænkte jeg — og da vi ellers aldrig spiller Blanche, — saa mente jeg . . .

— Jeg har noget meget Alvorligt at tænke paa, Magnus, og det maa overvejes meget grundigt. Jeg kan ikke have mine Tanker ved Spillet. Har Du en meget stærk Cigar?

Greven hentede en fire fem Kasser med forskjelige Sorter, Generalen tog en Cigar, én efter én, af dem alle fem, lugtede til dem, gned Dæksbladet, holdt dem op mod Lyset, for at se, om Aarerne i Bladet vare blevne blanke og mørke, men kastede dem alle ned i Kasserne igjen, sukkede og gav sig til at spadsere op og ned i Stuen langs med Billardets ene Langside. Efter i nogen Tid at have skruet Queuen mod Loftet med sammentrukne Øjenbryn og tyggende paa sit Skjæg, satte Greven sukkende Queuen op i Stativet, som han betragtede paa alle Ledde en god Stund, derpaa gav han sig til at spadsere op og ned paa den modsatte Side af Billardet, i samme Takt, men i omvendt Retning af Gene-

ralen. Naar de paa hver sin Side vare komne til det midterste Hul, saa Greven over paa Generalen, der bestandig rystede paa Hovedet uden at møde hans Blik. Denne interessante Beskjæftigelse havde vel varet en Times Tid, da Generalen pludselig stansede foran det midterste Hul paa sin Side; instinktmæssig gjorde Greven ogsaa Holdt.

— Nu har jeg nøje overvejet Sagen, Magnus, meget nøje, og nu er jeg kommen til det Resultat, at Charlot maa give Informatoren Reprimanden. Det er ikke passende, at Du gjør det, for det er Husets Frues Sag paa et Sted som dette at arrangere Alt, hvad der angaar Børnene, saa længe de ere *mineurs*; Informatoren hører under hendes Ressort. Jeg finder, at Du bør lade som ingen Ting. —

Der faldt en Sten fra Grevens Hjerte; intet Orakelsprog kunde være ham kjærere. Han svarede alvorlig:

— Jeg er aldeles enig . . . jeg mener s'gu akkurat det selv samme . . . det er mærkelig jeg gik netop og tænkte paa det.

— Glæder mig. Saa instruerer jeg vor gode Charlot. Den kjære Kammerherreinde maa have Satisfaktion. Skal vi saa kjøre en Tour ud i Østerskoven? det kunde interessere mig at se, om der er Karudser i den Dam, de renser foran Skovfogedhuset.

Glad og hurtig gik Greven for at give Ordre til at spænde for. De Tanker, der rørte sig i

ham, mens han helt oprømt gned sine smukke smaa Hænder, vare omtrent følgende:

— Lad bare Fruentimmerne klare den Historie, saa kan jeg være i Fred. Det er en forbandet svær Verden at leve i.

Om den gamle Kammerherreinde erkjendte, at hun havde handlet ubetænksomt, eller om hun af Sløvhed havde glemt det Hele — er ikke let at sige, vist er der, at der mellem Damerne ikke blev mælet et Ord om den betydningsfulde Sag, hvis Ordning havde kostet den gamle Diplomat og Hofmand saa meget Hovedbrud.

Tværtimod foregik der et bestemt gunstigt Udslag i Damernes Stemning mod Huslæreren. Grevinden henvendte en direkte Anmodning til ham om som før at tilbringe Tiden efter Kaffen i Salonen. Da hun frygtsomt udtalte denne Indbydelse ved Bordet, saa Generalen med et triumferende Blik over til Greven, vis paa, at «den kjære Charlot» vilde tage «Informatoren» ordenlig i Skole, og Greven besvarede Generalens Øjekast med en Plirren, der skulde betyde, at han med kløgtig List havde gjættet hans Tanke. Men Moder og Datter vexlede ogsaa Miner, hvad der egenlig laa i dem, vidste de vel knap selv, men de fremgik af en lønlig Oprørsspire, som Albrechts Personlighed havde bragt ind i hans Omgivelser, thi dette Elektriske, som han i sin Ungdom evnede at bringe med sig og fylde Luften med ved sin blotte Indtrædelse, syntes han nu at have gjenerhværvet. Det Tunge og Sejge, som Aar og Skuffelser havde bragt

ind i hans Sind tog mere og mere Flugt, nu syntes den sidste Skytrevl af det at lette sig og forsvinde. Han følte sig saa let, saa munter, fuld af «den glade Overgivenhed og Fryd for ingen Ting», at han følte Trang til at sætte begge Hænder paa den Damaskes Dug og slaa Volte tilhøjre tværs over alt Bordservicet af saksisk Porcelæn og Sølv og falde graciøst ned over Skrævs paa Generalens brede Ryg. Da de to ældre Herrer vare ved det uundgaaelige Billard, forlod Grevinden sin noget bøjede Stilling, rejste sig i Sædet, saa livligt op paa Albrecht, som atter saa koket-forskende paa hende. Grevinden brød Tavsheden:

— De er nok en ivrig Frihedsmand, Kandidat Albrecht?

— Det kommer an paa, hvad Deres Naade forstaar derved?

— Saadan . . . jeg . . . mener liberal, eller nationalliberal.

Albrecht trak paa Skuldrene og svarede:

— Jeg maa rent ud tilstaa, Deres Naade, at Politik aldrig har interesseret mig stærkt. Saa vidt som jeg har havt nogen Politik, har jeg fulgt den Retning, som den dannede og intelligente Del af Nationen i sin Tid slog ind paa; nu da den tidligere Opposition glædes ved Himlens Dugg og Jordens Fedme, har den tabt sin Interesse for mig.

— De er da vel ikke Bondeven? tog Grevinden til Orde og blev næsten forskrækket over

sit eget Spørgsmaal. Hun beroligedes, da hun hørte Albrecht slaa i at le og sige:

— Nej, Deres Naade; jeg mangler Sans for den vadmelsklædte Idealitet.

— Hvem vil De da stille paa den højeste Plads i Samfundet?

Albrecht gjorde et Buk, som han ledsagede med et Smil:

— Dem, der er i Besiddelse af Aand, Kundskab, (og her blev Bukket og Smilet gjentagne og forstærkede) eller af den Skjønhed og Gratie, som jeg ikke kan nægte, at Nedstamningen fra Slægter, der i Aarhundreder have været fjernede fra det grove, materielle Arbejde for Dag og Vej, ere fortrinlige Betingelser til at frembringe navnlig hos Damer.

Grevinden satte et fornemt, men ingenlunde utilfredst Ansigt op. Komtessen saa ud over sit franske Broderi op paa Albrecht, der, inspireret ved den Interesse, der røbede sig hos hende, vedblev:

— Efter min Mening har vore intelligente Fremskridtsmænd begaaet en Fejl ved ikke at søge at vinde Damerne, der navnlig repræsentere Aanden og Begavelsen i disse Kredse. De har holdt sig til det rige Bourgeoisi. Det er og bliver en Race uden Idealitet. Der skal mange Generationer til, før Fingrene, der ere blevne krogede og smudsige ved at tælle de opstablede To- og Enesteskillinger, rette sig og faa ædle Former. De Folk have fra deres tidligste Tid hørt altfor meget tale om Penge og maattet

slide altfor trælsomt til, at de ikke nu, da de have lært, at Aand og Talent ere Ting, der dels maa regnes med som med reale Faktorer, dels kunne forskjønne og more deres, eller navnlig deres Damers ledige Timer, skulde forsøge paa at prutte paa Kjøbet af disse Artikler og egenlig i Stilhed ærgre sig over, at der skal gives Penge ud til saadant Noget, som Moden desværre fører med sig.

Grevinden og hendes Datter lo; Albrecht havde i Kraft af et rigtigt Instinkt spillet paa en sympathetisk Stræng. Havde han glemt, hvor han i sin første Ungdom havde raset mod Aristokratiet i Grosserersalonerne og talt om de Dagdrivere, der svælgede i Forfædrenes Rigdomme, og prist Arbejdets Mænd? Eller havde Aarene forandret hans Overbevisning? Hvis han virkelig havde vundet en saadan, blev den i al Fald ham først bevidst nu, da han for første Gang udtalte den. Opmuntret ved sit Publikums stille Applaus, vedblev han:

— I Renæssancetiden i Italien, i det 17de og 18de Aarhundrede i Frankrig, var det Aristostokratiet eller Fyrsterne, der holdt til med Geniet og Talentet. Og de forstod at gjøre deres Valg; det beviser en Navneliste lige fra Ariost og Rafael til Voltaire og Rousseau. Nu laver vore Pengefyrster Dîner'er for halvstuderede Røvere af Literater og Journalister, fremmede musikalske Virtuoser af den ringest mulige almindelige Dannelse, indfødte Operister og daarlige Skuespillere med det størst mulige Minimum

af Viden og Forstand. Kulissesladder og Redaktionskontorernes Hemmeligheder give en behagelig Afvexling i den Samtale, der drejer sig om den sidste Façon paa Damehatte, eller om hvad den eller den Grossererfrues brocherede Silkekjole har kostet pr. Alen.

Komtesse Alvilda havde helt lagt sit Arbejde fra sig, og saa ufravendt paa den Talende. Pludselig udbrød hun uvilkaarlig:

— Men hvad taler vi da om, naar Onkel Hellmuth sidder her nede? Aa — det er saa utaaleligt — det er ikke til at holde ud!

— Tu t'oublies, mon ange, sagde Grevinden.

— Nej, Mama, det er sandt. Der er dog saa meget Smukt og Stort at læse og tale om; hvorfor skal Munden bindes paa os? Hvorfor maa jeg ikke læse den og den Bog for Onkel Hellmuth? Jeg er dog vis paa, han aldrig har læst den.

— Men Barn . . . vi har jo tidt talt om aandelige Ting med Pastor Jespersen. Det er længe siden, vi har set Pastoren . . . mon han ikke er vel? Véd De Noget om det, Hr. Kandidat Albrecht?

— Ne—j, Deres Naade.

Komtessen var fuld af oprørsk Mod. Hun lod sig ikke lede ind paa den Sidevej, som Moderen stræbte at føre Samtalen ind paa.

— Ja — man kan maaske nok kalde det aandelige Ting . . . men, især i den sidste Tid, synes jeg . . . ja jeg synes, det er kjedeligt.

Albrecht lo højt og sagde:

— Ja min brave Ven lider just ikke af at være morsom med Bevidsthed.

Det var første Gang, at Albrecht i Damernes Nærværelse havde udtalt sig direkte om Jespersen. Præstens en Gang saa høje Aktier havde længe været i umærkelig Dalen — nu faldt de langt under Pari. Grevinden følte ikke Mod til at sige et Forsvarsord; Jespersen var som blæst ud fra sin tidligere Plads. Grevinden sad tavs og tankefuld, medens Datteren, lettet ved sit Udbrud, lod sine Øjne modig spille om i Stuen. Kammerherreinden, der længe havde blundet, beviste kun ved sin Nikken, at hun var i Live.

Uagtet Grevinden fandt, at hun i Formens Interesse maatte vise Datteren til Rette for hendes Oprigtighed, havde dog denne ogsaa befriet hende selv for en generende Skranke, saa hun gav efter for den Lyst, hun følte til at indlade sig med Albrecht. Resolut saa hun paa ham, medens hun lagde begge Armene i en Cirkel paa Bordet rundt om sit Haandarbejde:

— Jeg kan ikke ret forstaa, hvor De finder Trøst i Livet, Hr. Albrecht.

— Hvorfor, Deres Naade?

— De erklærede jo selv for nogen Tid siden, at De ikke havde nogen Tro.

— Saa maa Deres Naade have misforstaaet mig. Jeg tror paa Aanden, paa Naturen, paa Livet og dets Skjønhed.

— Men ikke paa Nogen, der har skabt alt dette —?

— At gruble derover er et ørkesløst Arbejde.

— Ja, men derfor oplyser vel Aabenbaringen os derom.

— Hvilken Aaabenbaring?

— Naturligvis den kristelige.

— Gjennem Bibelen eller gjennem Kirken?

Grevinden var saa lidet vant til at tænke over det, som hun lige fra sin Barndom havde taget som noget Urokkeligt, at hun først efter nogen Betænkning og med Ængstelse for et følgende Spørgsmaalsindhug fra Albrechts Side svarede:

— Gjennem — jo gjennem dem begge.

— Men de maa holdes skarpt uden for hinanden, svarede Albrecht. Bibelen er et Produkt af Kristendommens unge, livsfrodige Genialitet, der idealistisk-revolutionært gjør kort Proces med det Bestaaende, som efter dens Forfatteres Forestilling kun skulde vare en kort Tid; om i det højeste et halvt hundrede Aar maatte jo Verden gaa under, og Frelseren komme triumferende i Glans og Herlighed for at dele den med sine Trofaste. Da Spaadommen ikke slog til, fremkom Kirken, der endelig paa Konstantin den Stores Tid gik paa Akkord med det verdslige Samfund, hvortil den allerede havde beredt sig ved at lave et Embedshierarki med Rangfølge og ved at bruge den Tids Filosofi til sin Dogmedannelse. Kjender Deres Naade Bibelen nøje?

— Aa jo, svarede Grevinden med en lille Rødmen. Det var just ikke den strængeste Sandhed.

— Kan De finde disse Dogmer om Treenig-

heden, om Barnedaabens absolute Nødvendighed nogen Steds i det ny Testamente? Det første Dogme er fremgaaet af en nyplatonisk Spekulation og er født i det filosofiske Alexandria, det sidste er fremgaaet af Hierarkiets Politik, for at det kunde beherske Familielivet. Vil man gjøre Kur til Husets Frue, der i Regelen er Herre paa dette Gebet, ere Børnene det Udenværk, der maa bestormes for at vinde Moderens Hjerte.

Og et galant Smil løftede Albrechts soignerede Knebelsbart, saa de røde Læber og de hvide Tænde kom til Syne.

— Hr Albrecht, sagde Grevinden med et Forsøg paa at imponere; jeg kan ikke tale saa frivolt om hellige Ting. — Men hun var ægget til Interesse, den forbudne Frugt skar hende allerede i Øjnene med sin blinkende Glans bag Løvet.

— Jeg beder om Forladelse, Deres Naade, svarede Albrecht med et halvt ironisk Buk; De opfordrede mig selv ved Deres Spørgsmaal til at udtale mig.

— Jeg kan ikke følge Deres lærde Tanker . . . de ere mig for høje. —

— Jeg forstaar dem meget godt, sagde Komtessen.

Atter et misbilligende Blik fra Grevinden, medens Albrecht tilsendte hende et sejrsstraalende. Han var ret i sit Element. Han kunde docere i rhapsodisk Form lige over for et Auditorium, der var lidet kritisk og ude af Stand til at skjælne, om han fremsatte Noget, hans Tanke

eller Erfaring selv havde erhværvet, eller om han kun leverede, hvad der i visse Maader var Almenejendom.

— Fra min Barndom af, sagde Grevinden, har Troen paa Aabenbaringen, som den er overleveret os, været det Eneste, hvori min Tanke har fundet Hvile.

— Men vor Tanke skal ikke hvile, den skal arbejde, svarede Albrecht med et let Slag af Pegefingerens Kno mod Bordets Marmorplade.

— Altid? spurgte Grevinden med et næsten bedende Suk.

— Ja, altid. De siger, at De har hvilet i det fra Barndommen gjennem Traditionen Overleverede. Ja vel, det gjør vi. Vi sidde som i en Stue, i hvis Baggrund der er en stor Dør. Men den har man dækket med et Tæppe. Det er broderet paa Kryds og paa Tværs med Figurer, ærværdige ved deres Ælde, kjære for os ved Vanen; vi have hørt tale om dem, hørt dem blive fortolkede, priste og besungne; de indeholde en smuk Symbolik af vore bedste og reneste Følelser, omtrent som der i et Børneeventyr kan ligge en dyb Tanke i en til den barnlige Fatteevne passende Form, hvad enten den nu skyldes genial Intuition eller bevidst Kunst. Men vi skal voxe fra Symbolet og Eventyret. Et dristigt Ryk i det gamle Tæppe! Lyset drager triumferende ind i vor Stue i brede, glimrende Bølger; de gamle Figurers Guldtraad blegner mat ud og sluges i den dunkle Grund, men foran den brede Lysaabning ruller Havet,

mægtigt og sejrsstolt; dets Grænser ser vi ikke, men Tanken flyver saa langt, den evner, og tumler sig i muntre Kredse som Maagen. Den ser solbestraalte, skovdækte Kyster, den ser mægtige, forrevne Klippeblokke, den ser snart Smaabølger, der rulle, snart Kæmpebølger, der brydes vildt, saa vexler Sollys, Maaneskjær og Stjerneglans, og i alle de vexlende Fænomener møder Mennesket en Gjenspejling af sine egne Stemninger i deres hele Omfang, i alle deres Schatteringer; det føler, at Naturen er dets Grund, og det er stolt af sin Herkomst; det indser, at Menneskeaanden er fremstegen af Tilværelsens mægtige Urhav som en Afrodite Anadyomene af det marmorhvide Skum, og langt fra at ræddes ved Tilintetgjørelses-Tanken, fryder det sig ved, at, naar det har opfyldt den Plads, dets Aand gav det Krav paa, skal det synke tilbage i den store Favn, hvor ud af det fødtes.

Denne uklare Improvisation gjorde sin Virkning. Der undslap Grevinden følgende Ytring:

— De er en meget begavet Mand, Hr. Albrecht, . . . men De . . . er en farlig Mand . . . især (og her saa hun paa Datteren) for unge og ubefæstede Gemytter.

— Jeg tror det ikke, Deres Naade. Unge Gemytter have godt af at faa Tilførsel af friske Strømme. Et isoleret Liv kunde jo muligvis bringe dem i Stagnation.

— Men det er farligt at rokke ved deres Tro paa det Bedste i Livet.

— Det har De Ret i. Jeg vilde ogsaa helst

befæste den, hvis jeg kunde. Kjender De Heines Digt, der er min Troesbekjendelse? Han tog Heines Digte ud af et lille Bogskab og læste:

Ach, mein Kindchen, schon als Knabe,
als ich sasz auf Mutters Schosz,
glaubte ich an Gott den Vater,
Der da waltet gut und grosz!

Der die schöne Erd' erschaffen,
und die schönen Menschen drauf,
der den Sonnen, Monden, Sternen
vorgezeichnet ihren Lauf.

Als ich gröszer wurde, Kindchen,
noch viel mehr begriff ich schon,
ich begriff und ward vernünftig,
und ich glaubt' auch an den Sohn.

An den lieben Sohn, der liebend
uns die Liebe offenbart,
und zum Lohne, wie gebräuchlich,
von dem Volk gekreuzigt ward.

Jetzo, da ich ausgewachsen,
viel gelesen, viel gereist,
schwillt mein Herz, und ganz von Herzen
glaub' ich an den heil'gen Geist.

Dieser that die grösten Wunder,
und viel gröszre thut er noch;
er zerbrach die Zwingherrnburgen,
und zerbrach des Knechtes Joch.

Alte Todeswunden heilt er,
und erneut das alte Recht;
alle Menschen, gleich geboren,
sind ein adliches Geschlecht.

Er verscheucht die bösen Nebel
und das dunkle Hirngespinst,
das uns Lieb' und Lust verleidet,
Tag und Nacht uns angegrinst.

Tausend Ritter, wohlgewappnet,
hat der heil'ge Geist erwählt,
seinen Willen zu erfüllen;
und er hat sie muthbeseelt.

Ihre theuren Schwerter blitzen,
ihre guten Banner wehn!
Ei, du möchtest doch, mein Kindchen,
solche stolze Ritter sehn?

Nun, so schau mich an, mein Kindchen,
küsse mich, und schaue dreist;
den ich selber bin ein solcher
Ritter von dem heil'gen Geist.

Albrecht havde læst Digtet op med Begejstring, med velklingende, hævet Stemme; lyttende og stirrende havde Moder og Datter fulgt ham; da han var færdig, lød et uvilkaarligt Bifaldsudbrud; Kammerherreinden, der var vaagnet under Oplæsningen af de sidste Vers, fandt, at ogsaa hun burde sige Noget, og mælede:

— Ja Schiller er et smukt Talang; han kan baade kalmere og enthusiasmere En. Ach — ja; det er mange Aar siden, han er død.

Skridt lød gjennem Værelset ved Siden af.

— Onkel Hellmuth og Papa! sagde Grevinden hurtig og greb det foran hende liggende Haandarbejde, men Datteren lod, som hun ikke hørte det, og blev siddende i sin tilbagebøjede

Stilling med et drømmende, glad Udtryk i de smukke Øjne.

Albrecht gik hen og saa gjennem Glasdøren ud i Haven. Generalen traadte ind med Greven i Følge, holdt den sædvanlige Mønstring, skjænkede Albrechts Ryg et Sideblik og sagde ved sig selv:

— Fyren har faaet sin Reprimande, derfor tør han ikke se paa mig, Alvilda ser helt glad ud ved det, men den kjære Charlot har fatigueret sig, hun ser helt echaufferet ud.

XI.

Nu var der ikke Spor tilbage i Albrecht af den forpiskede, halvgamle Timelærer, der sloges med sin Ulyst til at forlade sin lune Seng for det daglige, ensformige Slid, og, som naar han endelig havde besejret denne Lede, havde en ny Fjende at bekæmpe i en fordummende, pinagtig, gnaven Forknythed, torøget ved Efterveerne af daarlige Drikkevarer; nu da han den næste Morgen saa Trætoppene glide sagte i det varme klare Sommerlys, lige saa snart han slog Øjnene op, vaagnede han med Trang til at synge strax, ligesom i sine første Studenteraar, og medens han klædte sig paa, nynnede han:

Herud at svømme
i Lysets Strømme;
de blanke Perler paa Haanden ruller,
og snar som Pilen
med klangfuld Ilen
i Bølgen glider den stærke Skulder.

I fjerne Zone
se Kysten tone
orangefarvet paa Azurgrunden;
i Glansen glitrer
hver Gren og sitrer
hinsides, ovre i Palmelunden.

Og Blomsterbeltet
sig snor om Teltet,
der glimter hvidt mellem dunkle Stammer;
jeg véd derinde
to Øjne skinne
i kølig Dæmring som Stjerneflammer.

Klokken var kun sex; der var længe endnu, til han skulde have fat i sin daglige Gjerning. Han tændte sig en Cigar og gik ned i Haven.

Lyspletter i millionvis gnistrede paa Søen; det var som han hørte Knitren af Gnisterne. Luften var næsten stille; kun de øverste og blødeste Kviste i Trætoppene vare i sagte Svingning. Fra de rige Blomsterbede, fra de mange fine, aromatiske Buske udgik en mangfoldig, blandet Duft, paa en Gang bedøvende Tanken og æggende Trangen til at nyde, fremlokkende Længselen efter at stige ned i »Vignen, hvor Rankerne gro«. Med velbehagelig Langsomhed skjød de mælkehvide Svaner gjennem de

dunkle Kanaler, der fra Søen skar sig ind i Parken; de Fjer, som de afsatte paa deres Fart, blev liggende paa den blanke, glatte Vandflade, ligesom krummende sig i Vellyst, i magelig dvælende Trang til at forlænge Nydelsesmomentet.

Albrecht gik ogsaa ganske langsomt om, paa Kryds og Kvær, tænkende paa Alt og paa ingen Ting, eller rettere: slet ikke tænkende, men ladende sig drive fra den ene Ideassociation til den anden; glidende fra Erindringer til ubestemte Fremtidsdrømme, gjenvakte Forhaabninger om et nyt Liv i Glæde, Nydelse, Glans og Herlighed; naturligvis stod Hun i Baggrunden af disse Drømme, men han turde dog ikke egenlig løfte Teltets Forhæng; han lod hendes Billede blive i det Indres »dunkle Dæmring,« manede ikke hendes Skikkelse frem, men nøjedes med at stirre mod de »tindrende Stjerneflammer« fra hendes Øjne inde i Teltets Baggrund.

Vilde Albrecht møde hende nu, tale med hende, hvis han kunde? Han viste Spørgsmaalet fra sig, turde eller gad ikke besvare det. Som alle Mennesker, hvori Fantasi- og Stemningslivet er udviklet paa Villiens og Energiens Bekostning, var det hans Skik at luske omkring Gjenstanden for sin Attraa, vistnok dragende Kredsen bestandig snævrere og snævrere, men dog uden Mod til det resolute Spring. Han haabede eller forlangte i sit stille Sind, at Gjenstanden selv skulde tage Initiativet, gribe ham ved Haanden

og egenlig tvinge ham til at bemægtige sig den. I lang Frastand fra Gjenstanden, eller saa længe denne endnu kun existerede i Fantasien, var han dristig nok; i den Tid, han omgikkes med mange Kammerater, imponerede han dem tidt ved at tale som en Mester i den erotiske Kunst, men i Virkeligheden havde han aldrig kunnet opvise andre Erobringer end nogle af den flygtigste, løseste og mest let erhværvelige Art; han manglede ganske Mod, Hensynsløshed, maaske ogsaa Samvittighedsløshed til at blive Noget, der lignede en Don Juan.

Nu gik han og drev om i Parken, glad hvilende i den halve Lethargi og halve Extase, han var i, der ikke var ulig en let, endnu ikke bestialiserende Vinrus. Han gik og fantaserede om et heldigt Tilfælde, en Appelsin i Hattepullen; han fandt ganske naivt, at Tilværelsen skyldte ham noget Saadant. Han var paa sin Omflakken kommen ned paa en lav, fugtig Sti, tæt ved Søen, næsten i Niveau med dens Vandflade. Et tæt, højt Sivkrat laa ud for den; hist og her stod nogle Ellebuske. Gjennem de hverandre nær staaende ranke Rør, kronede af de let viftende Duske, saas noget Mørkt, der ganske sagte gyngede op og ned. Albrecht gik lige ud imellem Sivene, opdagede en meget primitiv Bro, bestaaende af et Par Bræder paa Pæle, der ligesom fjerede under Fodtrinene, som han, uden at vide hvorfor, gjorde forsigtige og listende, medens han paa samme Tid ganske sagte skød de Rør til Side, der spærrede Passagen. Broen udvidede sig,

inden Sivkrattets Ende endnu var naaet, med to eller tre Brædder, der vare lagte paa tværs lodret paa de to, paa langs anbragte, der dannede Broens første Del. Til en Pæl laa en Baad fortøjet; henstrakt paa dens Sidetoft sad eller laa en rank, fin Kvindeskikkelse i en hvid Lærreds Morgenkjole med et højrødt Bælte om det smækre Liv og . . . røg en Cigaret. Det var Komtesse Alvilda.

Hun slog Øjnene i Vejret og opdagede Albrecht, der stod paa Broen. Hun rødmede en lille Smule; det saa ud, som om hun gjorde en Bevægelse for at kaste Cigaretten ud over Baadens Ræling, men Haanden blev ved at holde om den; dens blaa Røgsky snoede sig vævert hen mellem Sivene.

Albrecht tog Hatten af og bukkede. Hun rettede sig og hilste ceremonielt. Saa blev der et Øjebliks Tavshed, under hvilken hun betragtede Albrecht fast, som om hun ventede, at han skulde sige Noget. Det varede ikke mange Sekunder, før han fandt, at han ogsaa maatte gjøre det for at redde sin Honnør og ikke komme til at spille en flov, tjeneragtig Rolle.

— Komtessen har sejlet paa Morgenstunden? spurgte han.

— Nej, jeg har siddet her og tænkt. — Hun akcentuerede det sidste Ord med en vis højtidelig Alvor, der ikke var fri for et Anstrøg af det Komiske.

— Over Verdensproblemerne? spurgte Albrecht.

Hun saa paa ham, som hun vilde spørge: Gjør De Nar ad mig eller ikke? Han følte Spørgsmaalet og dets Antydning af Bebrejdelse. Situationen var for interessant, til at han kunde forsvare at lade den slippe sig ud af Hænderne ved ikke at hjælpe hende paa Gled.

— Maaske over, hvad vi talte om igaar? spurgte han.

— Ja over det og andre lignende Ting.

Der var en løjerlig Kontrast mellem den fornemme, distinkte, kolde, resolute Maade, hvorpaa hun udtalte Ordene, og den urolige Interesse i hendes Miner. Efter kort Betænkning gik Albrecht ned i Baaden og satte sig lige over for hende. Hun sad i samme Stilling, med den nu slukkede Cigaret i Haanden.

— Siden det paa en Maade er mig, der har bragt Komtessens Tanker i Bevægelse, er det maaske mindre indiskret, end det ellers vilde være, om jeg spurgte om, i hvad Retning Deres Tanker gik i dette Øjeblik.

Hun betragtede ham igjen, han mødte et mildt, aabent, lokkende Blik. Hun slog det dog strax ned og rullede sit røde Livbaand flere Gange om den hvide Pegefinger. Sagte, ligesom kæmpende med en indre Modstand, som dog noget Stærkere tvang hende til at faa Bugt med, spurgte hun:

— Hvad kan De give for det, De tager fra En?

— Dem selv, svarede Albrecht.

— Det forstaar jeg ikke.

— Jo, Dem selv, Deres eget frie Jeg, lettet

for alle de Hensyn, som meningsløs Konveniens, gammel Slendrian, uden ad lærte, fra Barndommen af indexercerede Fraser har indspundet Dem i.

— Og hvad bliver der saa tilbage?

— Komtessen er altfor beskeden, sagde Albrecht smilende. Jeg har ikke den Ære at kjende Dem nøjere, men jeg er vis paa, at der vil blive en Personlighed tilbage, dygtig og aandslivlig, som den er fremgaaet af Naturens Skjød, og i Stand til at udvikles ved ædle Tanker og skjønne Indtryk. Naturen, Poesien og Historien ere de naturlige Dannelsesmidler for en begavet Kvinde, som vort nuværende Samfund sætter alle mulige Hindringer i Vejen for.

— Forklar mig tydeligt, hvad De savner i det, De kalder det nuværende Samfund.

— Hvad jeg savner er Anerkjendelse af den enkelte Individualitets Ret. Det gjælder baade om Mænd og Kvinder, dog navnlig om de Sidste. Man vil gjøre enhver Kvinde til et blot Exemplar af Arten; viser hun en Smule Originalitet, kalder man hende ukvindelig. Modstanden rører sig tidt i Løndom hos unge Kvinder, men uklart og frygtsomt. Der er her i Landet et Overmaal af Resignation. Naturer med dygtige Muligheder skrumpe hen i usle Forhold og kan ikke rive sig ud af dem. Man lærer Kvinden at dølge sig, altid at gaa aandelig besløret. Men naar man altid gaar med Slør for Ansigtet, mister man snart den friske Farve. Ethvert Udbrud af hendes Personlighed i Lidenskab, i Protest ban-

lyses med Navnet Ukvindelighed. Og alt dette Tyranni udøves i Moralens, i Religionens Navn. Maa ikke enhver fribaaren Kvindenatur føle sig opfordret til Kamp mod alt dette officielle Hykleri, navnlig af Mænd, der ere alt Andet end Helgene i deres Liv og intet mindre end overlegne i Forhold til de Kvinder, der omgive dem? Lad os se paa de Mænd, der kalde sig fornemme, som vi Plebejere tidt saa taabeligt se op til, eller i det Højeste slaar Knips i Lommen ad, naar vi ere uden for deres Rækkevidde. Rører der sig dygtige Tanker i deres Hjerne, eller slaar der et rigt Hjerte i deres Bryst? Nej. Men vi lade os imponere ved den Routine, de udfolde i tækkeligt at behandle Livets Trivialiteter, deres Sikkerhed i det Smaa, der er udviklet ved en Tradition, som de fra Barndommen grundig oplæres i, og som man maa være usædvanlig dum for ikke at kunne tilegne sig, naar den indbankes En paa den Maade. Saa lade vi os hundse af rige Plebejere, vore ærede Stamfrænder; og om end de Fornemme foragter dem i deres Hjerte, fraternisere de dog officielt med dem, thi Guldkalven er en mægtig Gud; den tør man ikke erklære sig som Atheist lige over for. Vi høre paa Præster, prosaiske Levebrødsjægere eller hallucinerede Fantaster, tage deres Firskillingsmoral eller poetisk præpareredede Mystik for gode Varer; og ved en kompakt, ubevidst Interessernes Alliance, der giver disse Elementer Magt i vort Samfund, tillaves den offenlige Moral, der raser mod enhver begavet Mand eller

Kvinde og tvinger enhver Sandhedens,- Lidenskabens og Naturens Protest ned.

— Men saa maa de begavede Mænd og Kvinder slutte en Alliance mod disse Tyranner, sagde Komtessen med livlig funklende Øjne. Var De ikke Mand for at bringe en saadan Alliance i Stand?

Albrecht blev flov; den Selvironi, som hans mange spildte Aar havde ladet saa rigelig voxe frem i ham, brød atter igjennem den Naivetet, som et Par mere solbeskinnede Maaneder havde kastet ham tilbage i. Men han følte strax. at han maatte holde paa det vundne Terræn. Han trak paa Skuldrene og sagde:

— Dertil behøves et Geni af første Rang.

— Er De ikke det? spurgte Alvilda troskyldigt.

Albrecht lo. — Saa er det i hvert Fald et af de miskjendte. Candidatus philosophiæ! Huslærer!

Komtessen gjorde en utaalmodig Hovedbevægelse:

— Det kan jo være det Samme. Men De bør dog virkelig, synes jeg, gjøre noget Alvorligt for en Sag, De er saa begejstret for. —

En ny Forlegenhed og et pinligt Stik igjennem Brystet. En ny Position maatte søges. Det var Albrechts Stolthed altid at kunne klare sig i en Samtale, altid i en vidtsvævende Diskussion at staa som den palmesmykte Sejrherre. Og her kom jo en ny Interesse til, der ikke tillod ham at nedlægge Vaabnene. Men alt Sligt

var ham egenlig ikke bevidst; han beregnede ikke, han førtes af Noget i sin Natur, noget Skuespilleragtigt, som tidt findes hos Folk af hans Slags, der beherskes af Erindringen om Indtryk af Læsning eller fra, hvad de have set paa Theatret, og naa en vis Sikkerhed i Fornemmelse af, hvad de nu burde føle, og hvorledes denne Følelse burde udtrykkes, og under denne Erindrings Magt tro de virkelig, at de føle, hvad de synes, det kunde være passende eller plausibelt at føle. Den franske Roué, der paa Bunden af sit Hjerte har bevaret noget Blødt, Følelsesfuldt, der klinger frem i Frieriets eller andre bevægede Øjeblikke, saaledes som Michael Wiehe havde fremstillet ham, stod i denne Situation som Albrechts Forbillede. Han saa melankolsk hen i Luften, frembragte en lille vemodig Rynke mellem sine Øjenbryn og sagde med en dyb, dæmpet Røst, der ellers ikke var ham ejendommelig:

— Komtesse Egernskjold — der gives Skuffelser og Savn, der koldt bedugge Sjælen og sætter Rustpletter paa Begejstringen. — Saa fulgte en rask afvisende Gestus og følgende Ord udtalte i hurtigt Tempo: Lad os ikke tale mere derom.

Albrecht støttede sin Kind paa Haanden, Albuen hvilede paa Baadens Bænk. Han sendte et mat Længselsblik til Komtesse Alvilda, der sad med rank Overkrop lige over for ham. Hun saa ikke paa ham, men lod Øjet tankefuldt vanke omkring. Hun havde faaet Interesse for

den Gaade, som hun forudsatte var skjult i Albrechts Ord, men var altfor vel optugtet i Former og Hensyn, til at hun, som han havde ønsket, vilde spørge ham. Han havde gjort fejlt Bestik; han var vant til borgerlige unge Piger, der mere aabenlyst og ved Spørgsmaal vilde have bidt paa den tilsyneladende hensigtsløst udkastede romantiske Madding. Men Komtessen blev ved at tie. Hvor længtes Albrecht efter en Opfordring gjennem et Ord for at spille videre paa de følelsesfulde Strænge, hvorpaa han havde anslaaet en Prøveakkord. Han kunde ikke faa ud, om hun havde Gehør for den eller ikke.

Varmen steg mere og mere op i Luften; Søen laa i en saa tæt Dis, at man knap kunde se den gjennem Sivenes Aabninger. Der hørtes kun sagte Susen og dump Plasken. Begge sad ubevægelige i Baaden. Uvilkaarlig sang Albrecht med halv Stemme:

Hør Luftninger sno sig
om Ellenes Buske,
som Silketøj rasler
Sivblomsternes Duske.

Om Rørene sagte
Smaabølgerne sukke,
for oven som Teltet
sig Toppene lukke.

Og Vandlilier drømme
paa Lejet det bløde,
og Bladene kysses
i gyngende Møde.

Det dysser og tysser
fra Søen, som bruser,
det dufter saa krydret,
og Duften beruser.

Blandt drømmende Planteliv
blundende nyde!
og sagte som Lilien
paa Vandene flyde!

Og spærre sig ude
fra Livet fra Larmen,
kun lytte til Hjertets
Pulseren i Barmen!

I Sivteltets Dæmring
for evig at bænkes,
i salige Favntag
saa lydløst at sænkes.

Ak, kaldte ej Minder
fra Verden derude,
for vist jeg sov ind
paa den blødeste Pude.

Komtessen havde under Sangen vendt sig om, næsten med Ryggen til Albrecht, men dog saaledes, at han saa Noget af hendes Profil. Hendes venstre Haand holdt fast paa Bænkens Rand, den højre sænkede hun ned i Vandet. I denne Stilling holdt hun sig ubevægelig, til Sangen var endt, da rejste hun sig langsomt i Sædet, holdt den hvide og smalle Haand med det sig i Underarmens friske Fyldighed fortonende Haandled horizontalt i Vejret og lod Vand-

draaberne dryppe ned. Hun saa nu flygtig, spodsk paa Albrecht og spurgte:

— Naa — og saa græder Barnet, naar det bliver vækket?

Altsaa atter et forkert Anslag, men Albrecht havde Ressourcer, især nu, da han blev drillet og følte sig fortørnet. Han havde virkelig været nær ved rørt at græde, nu slog han Hovedet tilbage, rystede sine Lokker og sang med Stemmens fulde Kraft:

Ja, det kalder, det raaber med Vrede mit Navn,
som om Flaget jeg sveg,
som fra Slaget jeg veg;
Vel — saa hejser jeg Kludene! Ud fra min Havn!
ud paa Livstumlens Hav
i det fraadende Trav.

Som Korsar jeg igjen paa den gyngende Mark
lader atter slaa til
i det lystigste Spil.
Jeg vil kuldsejle Jobberkonsortiets Bark,
gjøre Mandskabet frit,
Rhederiet fallit.

For mit Fartøj med Vimpelens pilspidse Flig,
Høkerskuder med Skræk
skulle liste sig væk.
Jeg vil føre, saa længe jeg evner, min Krig
baade hellig og søgn
med den stemplede Løgn.

Først naar Flaaden jeg skuer i Fylking staa ud,
og dens Kongeflag slaa
med sin Dug i det Blaa,
skal jeg vise, jeg lystrer Kommando og Bud;
jeg skal styre saa glad
ind i Slagliniens Rad.

Og min lette Kanon i det dundrende Kor,
fra sit malmklare Bryst,
skal da løfte sin Røst,
Admiralen skal mærke, Korsaren, som for
uden Maal, uden Med
slaas helt godt i Geled.

Det var fuld Stemme, Komtessen vilde have; hun holdt ikke af *mezza voce.* Den forrige Vise havde hun fundet kjælen, hun holdt ikke af de kjælne Mandfolk. Nu var Noget kommet, der lød kraftigt og frejdigt; for hende gik Sangeren i Et med Ordene og Melodien, som slog an hos hende. Hendes Øje hvilte, stort og sympathetisk paa ham. Mens han sang den sidste Vise, havde hun holdt sig frem ad bøjet med Hænderne om sit venstre Knæ; under Kjolen saas Foden i sagte pendulagtig Svingning; den tegnede sig tydelig, smidig og smal, som den var, i den fine Sko med de store Udskæringer i Overlæderet. Da Sangen var færdig, blev hun siddende, Albrecht følte sig lænket, tryllet ind som i en magisk Kreds af hendes Øje; Noget i ham opfordrede til et Vovestykke, et *coup de main.* Han bøjede forsigtig og næsten umærkelig sit Hoved nærmere hen imod hende, det kom hende ganske nær, uden at hun havde sænket Blikket eller blinket. Han syntes, han følte den milde Varme, der udstraalede fra hende; en Duft fra hendes Lokker steg ham berusende til Hovedet. Turde han? Ja . . . nej . . . hvad skulde han gjøre? Bestandig i Spænding, bestandig ifærd med sin sagte Fremrykken, naaede

han saa vidt, at hans Haand kom til at strejfe Alvildas; det var som han havde strejfet køligt Silketøj. Han blev halvt bange ved den Berøring, gjorde en lille, men hurtig Bevægelse tilbage, med Et faldt Komtessens Øjelaag; hendes hele Ansigt antog et Udtryk, som var det besløret; hurtig gjorde hun en Bevægelse, og inden Albrecht ret kunde besinde sig, havde hun rejst sig; var i et Par Spring over Baadens Tofter kommen ud af den, i et Nu skjultes hun halvt af de raslende og svajende Siv, gjennem hvilke Slæbet paa hendes hvide Kjole snoede sig som en Slange.

Der sad han. Han søgte i sin Tanke efter Noget at støtte sig ved, Noget at binde sig til. Han fandt kun de aarestrupske Vers, der hviskede ham med haanende Spot i Øret:

At ikke jeg forlængst har hængt mig
om hendes Hals, om hendes Knæ
og i mit Raseri har vovet —
ja, hun maa tro, jeg er af Træ.

Men det er jeg paa ingen Maade;
O, gid jeg bare var af Træ!
Men jeg er lidt moralsk, lidt dydig,
og derfor egenlig et Fæ.

Og Versene blev ved at komme igjen fra først til sidst som en Tryllesang, der manede ham fast til Pletten. Plask — der slog en stor Gjede ude i Vandet, som et nervøst Fruentimmer for han forskrækket op, ud af Baaden, ind over Broen, saa op ad den lange Gang. Der var Ingen, men han saa en fin, smal Fods Aftryk i

den fugtige, bløde Jord. Han var tilmode som en rejiceret Examenskandidat.

XII.

Hverken ved Frokost- eller Middagsbordet var Komtessen tilstede. Det hed sig, hun havde Hovedpine. Grevinden var atter fornem mod Albrecht; strax efter Middag gik hun oven paa. Kammerherreinden havde spurgt ved Bordet — ingen Enkelt, men ud iblandt de Tilstedeværende:

— Jeg synes det er længe siden, vi har set den gode Pastor Jespersen.

— Ja hvor Fanden bliver Præsten af? spurgte Greven.

— Han burde ganske vist af og til aflægge sin Reverens hos sit Herskab, bemærkede Generalen og tilføjede med et skraat Blik over paa Albrecht: Han skulde vel aldrig være sensibel for revolutionær Smitte; det kan jeg ikke tænke mig hos en rettroende Person. Det er dog det første Bud i Religionen, at man skal lystre dem, der er stillede over En i Fødsel og Rang.

Jespersen havde ikke vist sig siden hin ulykkelige Aften. Da han vaagnede Morgenen derefter, følte han sig meget syg og forfærdelig fortvivlet. Jo tydeligere Gaarsaftenens Begivenhed tvang sig frem for hans Tanke, jo mere hjerteangst og sønderknust blev han. Hvad

havde han dog gjort? Og hvad havde han sagt? Det stod dunkelt for ham, at han havde følt en rasende Elskov stige sig til Hovedet samtidig med Rusen, at han havde raabt den højt ud, naturligvis til inderlig Skadefryd for Hedningen Albrecht, der i dette Øjeblik stod for ham som hans onde Dæmon. Havde han ikke manet en Djævel ind i ham? Han vendte og vendte sig i sin Seng, bestandig forfulgt af Ordene:

Og Maalet: Et Favntags Møde,
et Øjebliks Liv i Flammen,
saa: at falde som døde
i glødende Aske sammen.

Han søgte at fordrive dem ved at tænke paa Salmevers med tilhørende Melodier, men det Andet skjød sig ubarmhjertig ind imellem; tilsidst opgav han Kampen, rasende over, at det Hellige bukkede under for det Profane. Samtidig med denne indre fortvivlede Uro følte han sig saa tung, saa afmægtig i alle Lemmer, at det var ham en skrækkelig, modbydelig Tanke at skulle rejse sig og staa ud af Sengen. Han gjorde ogsaa et Forsøg paa at lægge en Plan for, hvad han vilde gjøre den forestaaende Dag, men enhver Gjerning indgød ham Væmmelse; han turde ikke tænke paa at se Mennesker, han turde ikke tænke paa at være ene; han forudsaa, at de fire Verslinier og Sangens infame, lokkende, berusende Melodi vilde pine Sjælen ud af Livet paa ham. Og Sangen drev hans Tanker hen mod dens Gjenstand; forgjæves søgte han sky

at vige tilbage fra den; han pressede Øjnene sammen og dukkede Hovedet ned i Puderne, men den stillede sig for ham i det Fjerne: han skimtede den lyse Dragt, det lokkede Hoved, de fine ranke og ungdommelig friske Former, Halsens smidige Drejning, den fornemt henstrakte Stilling i Stolen foran det ovale Marmorbord i Havestuen; en hed feberglødende Attraa gjennemrystede hans Lemmer. Ja — Djævelen maatte aabenbart have faaet Tag i ham.

Uden at banke paa slog den Bondepige, der plejede at bringe ham hans Støvler om Morgenen, Døren op.

— Kors, ligger Præsten endnu i Sengen? Er Præsten dåarlig? udbrød hun.

— Ja, jeg er syg, tror jeg. Er det Maren?

— Ja, vel er det det.

Jespersen løftede Øjnene fra Puden og såa hen paa hende. Til sin Skræk følte han et vist Velbehag ved at betragte hende, som hun stod der midt paa Gulvet, bred, sund og smilende, solidt støttet paa Fødderne med de sorte Uldhoser paa, med de stærkt røde Kinder og bag de svære, men kjønt formede Læber visende to Rækker kraftige, elfenbenshvide Tænder, der skyldte tykt Rugbrød deres soignerede Udseende.

Trods hans Modstand trak hans Mund sig op til et Smil; skjønt en Stemme i hans Indre manede og varslede, strakte han Haanden ud mod hende og sagde:

— Lille Maren, jeg er syg, jeg er daarlig.

— Det skulde da aldrig være Utingen*), der drager i Præsten, sagde Maren. Præsten har saadan et fælt forviltret Øjesyn. Og saa sveder Præsten, saa det dog er noget magesløst. Men det gjør Præsten ellers farlig tidt. Men det har jeg det ogsaa med; det er Noget, man ikke kan gjøre for. Men hvorfor ser Præsten saa forskrækkelig vist paa mig?

— Maren, lille Maren, sagde Jespersen med en klynkende øm Stemme, bestandig strækkende begge Hænder ud imod hende. Men hun forstod eller agtede ikke paa denne Gestus, thi hun gik hen og satte de børstede Støvler, som hun havde staaet med i Haanden, hen i den Krog, hvor hun ellers plejede at anbringe dem og svarede:

— Jøsses dog, hvor Præsten gi'r sig. Skal jeg sige til Per om at hente Doktoren, at han kan skrive Noget op til Præsten?

— Maren — Maren — tror Du, at Du kunde — at Du kunde . . .

— Hvilket Noget?

— . . . At Du kunde . . . elske mig? De sidste to Ord brød frem med fortvivlet Voldsomhed.

Den store Bondepige brast ud i en pludselig, voldsom Fnisen, der lød baade gjennem Næse og Mund; hun tørrede dem med sin højre Overarm og sagde:

— Ja saadan til en Orden, men s'gu aldrig en Snus mere.

---

*) Sjællandsk Ord for Koldfeber.

— Vig fra mig — bort . . . Satan! . . . Fristerinde! raabte Jespersen pludselig som rasende og slog sig med begge sine knyttede Næver for Panden.

— Saa! Skal man nu skjældes ud til, ligesom det var mig, der havde begyndt paa Tossestreger, brummede Maren vredt, gik ud og slog Døren i efter sig.

Jespersen kastede sig med et Sæt tilbage i Sengen, skjulte sit Ansigt og hulkede højt:

— Aa jeg elendige Synder.

Med en uhyre Kraftanstrængelse stod han op. Det var, som han gik paa et slingrende Skib og var underkuet af Søsyge. Halv paaklædt gik han ind i det andet Værelse, satte sig ved sit Skrivebord med Albuerne plantede i Bordpladen og Knoerne borede ind i sine Tindinger. Hans Tanker kogte i et forvirret Kaos, over hvis boblende Masse de fire Verslinier af Albrechts Sang fløj frem og tilbage som en Flagermus, hvis Vinger svirrede ham tæt forbi Øjnene. Efter at han havde siddet der nogen Tid, faldt hans Øjne paa Uhret, der hang over Skrivebordet paa Vægpillen, og han udbrød:

— Det er jo blevet Frokosttid. Det kan maaske hjælpe, at jeg faar lidt Mad.

— I en Hast klædte han sig paa og gik over Gaarden ind i den gamle Sognepræsts Lejlighed. I den store Spisestue fandt han sin Principal siddende ved Bordet lige over for sin halvhundredaarige, stokdøve Datter med en Hob fede, solide Madvarer for sig: Spegesild, Skinke,

Lammesteg, Kyllingesteg, Spejlæg, Ost, Øl, Brændevin og Kaffe. Præsten var henved firsindstyve Aar, aldeles aandssløv, men det animalske Livs Kraft ytrede sig bestandig ved en glubende Appetit. Han knurrede som en Hund, der bliver forstyrret i sit Maaltid, da Døren gik op, og hans Kapellan traadte ind. I en saadan Tilstand havde han nu i en halv Snes Aar oppebaaret tre Fjerdedelen af det store Sognekalds Indtægter og lønnet sukcessivt tre Kapellaner, der havde bestyret hele Embedet, med den ene Fjerdedel.

— Maren sagde, De var syg, sagde den gamle trivelige Frøken meget surt.

Jespersen svarede ikke, men satte sig ved Bordet. Der blev bragt en Kouvert ind til ham, alle tre gjorde i dybeste Tavshed energiske Angreb paa de forskjellige Sule- og andre Spisevarer. Da Jespersen mærkede, at han var kommen til Appetit, kom der foreløbig nogen Ro i ham; han nærede det inderlige Ønske at kunne sidde der og spise hele Dagen som Odyssevs og hans Fæller, saa kunde han maaske faa Fred for Anfægtelserne, der havde pint ham.

Da han kom tilbage til sit Værelse, var han vel ingenlunde helt glad og fri i Sindet, men var dog i Stand til at faa sin Reflexions tunge Arbejdsvogn sat i Gang. Det gik op for ham, at han virkelig var bleven ramt af Elskov til den skjønne Komtesse; men han grublede frem og tilbage over Grunden til, at han aldrig havde mærket det, før Albrecht havde paaduttet ham

det. Albrecht havde altsaa mærket det før han selv. Var det dog ikke et Djævels Menneske? En Angst kom over Kapellanen for, at Albrecht skulde benytte sig af, hvad der dunkelt foresvævede ham, at han havde sagt i Drukkenskab, og gjøre ham latterlig og umulig i Grevens Hus. Var mon Albrecht ogsaa forelsket i Komtessen? Af to gale Ting var et Parti med en Huslærer uden Embedsexamen dog endnu værre end et med en ordineret Mand med Laudabilis til Attestats. Sæt nu, at han — Jespersen — kunde tage sine Kræfter sammen, skrive en Afhandling, først for den theologiske Licentiatgrad, saa — hvem véd — for Doktorgraden, saa kunde han maaske med Tiden blive Biskop; det var vist omtrent lige saa højt i Rangforordningen som Kammerherre. Biskop! Hans Bryst løftede sig til et stort Suk ved denne Tanke, og Ordet »Biskop!« pressede sig lydeligt gjennem Sukket. Men han blev angst og bange, da det lød ud i Stuen. Ruelsen faldt tungt som et Slag paa Hovedet ned over ham og slog de højtstræbende Fantasier ganske flade. Var han værdig til at være den ringeste Præst i Kirken, end sige til at stilles paa en fremragende Plads? Var han ikke en stor, en skrækkelig Synder? Havde han ikke endnu igaar Aftes gjort sig skyldig i Drukkenskab? Og nu imorges? Bibelens strænge Ord om den, der betragter en Kvinde med uren Atraa, lød som en truende Torden for hans Øre. Og hvor kunde han, der elskede noget saa Fjernt, noget saa Fint, noget saa Idealt som

denne højbaarne, gaadefuldt tillukkede Borgfrøken, pludselig fatte Elskov til sin Tjenestepige? Det var en mærkelig psykologisk Gaade. Han havde endnu staaende i sin Reol fra den Tid, han læste til anden Examen, Sibberns Psykologi; han tog den ned, læste omhyggelig Registeret igjennem, slog op paa Kapitlet om »blandede Følelser«, men fandt ikke det Mindste, der kunde give ham Rede i hans Tankes spegede Garn. Mismodig skød han Bogen hen ad Bordet. Hans Øje faldt paa det ny Testamente, der stod lige foran ham i en lille Boghylde over Skrivebordet. Han rakte efter det, men hans Haand stansede i Luften; der var kommet Noget mellem det og ham. Han lagde sin ene Kind ned paa Bordet og kom til at græde bitterlig.

— Der er en Djævel til, sukkede han, det føler jeg tydelig. Nu tvivler jeg ikke mere derom. Et af hans Sendebud er faret i mig. Men han maa kunne uddrives ved Bøn og Faste.

Faste! Ja det var det Værste. Pastor Jespersen havde altid havt en glubende Appetit; og dens Tilfredsstillelse havde virkelig jaget mangen ængstende Tvivl paa Flugt i hans Liv. Han følte sig aldrig nogen sinde saa beroliget, med saa frejdigt Mod til sin Gjerning, saa fri for Skrupler, som netop lige efter et godt Bord, som han aldrig havde glemt at sige sin Takkebøn for, ganske stille for sig selv; endogsaa efter de flotteste Gilder hos Grevens, havde han bedet den indvendig mellem Middagen og Kaffen. Men det var klart, at nu maatte der gjøres noget Usæd-

vanligt. Han slog Vinduet op og raabte med høj Stemme til en Karl, som tjærede en Arbejdsvogns Axler ude i Gaarden:

— Sig ovre hos Præstens, at de ikke skal vente mig til Middag; jeg er ikke rask.

En Tid trøstede Pastor Jespersen sig nu ved denne heroiske Beslutning. Han gav sig til ivrig at udarbejde sin Prædiken til næste Søndag, og det forekom ham, at Pennen løb adskillig lettere, end den ellers plejede.

Men da Tusmørket faldt paa, kom Uroen atter over ham. Flere Gange stod han op fra Stolen, bestandig dreves hans Skridt hen mod Krogen, hvor hans sorte Frakke og Hat hang paa en Knage; han syntes, han maatte ud. Han vendte atter om, satte sig foran Skrivebordet, strøg flere Svovlstikker af for at tænde Lys, men tvivlraadig blev han ved at holde dem i Haanden, til de brændte ud, og han maatte kaste dem paa Gulvet. Endelig for niende eller tiende Gang bevægede han sig hen mod Frakken, strakte Haanden ud, tog fat i Frakken med et Ryk, saa Stroppen brast; der stod han med Frakken i Haanden; der var intet Andet for end at tage den paa; Stroppens Bristen gjorde Udslaget. Næsten i Løb ilede han gjennem Døren, over Gaarden, ud paa Landevejen.

Gaarsaftenens fine, tætte Regn havde atter indfundet sig med Mørkningen, men Jespersen mærkede omtrent lige saa lidt til den som igaar. Han gik eller snarere løb med lange Skridt hen

ad den vaade Landevej. Han naaede Skoven og stod stille et Øjeblik.

— Mennesket har Forstand og fri Villie — de sidste Ord udraabte han højt, som om han vilde holde dette sit psykologiske Grunddogma, graveret i Lapidarstil, truende op mod dette »Noget,« dette Diaboliske, eller hvad det var, der drev ham ud i den Retning, hvor Lungelse laa. Men Benene satte sig i Gang igjen, og snart var han kommen paa den anden Side af Skoven. Atter lystrede Benene et myndigt Holdt fra Pastorens frie Villies Side.

— Hvor vil jeg egenlig hen? spurgte han sig selv. Men han svarede ikke sig selv paa dette Spørgsmaal, som om en dunkel Følelse lærte ham, at det dog egenlig var paa Skrømt, at han fremsatte det; og at det bemeldte »Noget« meget godt vidste, hvor det vilde hen. Han var for ærlig til at lyve for sig selv, men han havde ikke Jeppes rationelle Mod til at sige, hvad der i hans Situation vilde svare til dennes Replik: Maven og Benene vil til Kroen, men Ryggen vil til Byen.

Det gik langsommere op ad Lindealleen; men det gik. Jespersens Hjerte bankede. Han søgte at forhale Tiden og dulme sin indre Uro ved at tælle de tykke Lindestammer. Saa en tredie Stansning, da han efter at være gaaet uden om Gaarden naaede den Laage, ad hvilken Albrecht den foregaaende Aften havde ført ham ud paa Markvejen. Og enhver af disse smaa Lokaliteter, som han havde set hundrede Gange før, stode

for ham som uhyggelige Milepæle fra den Vej, som han havde tilbagelagt den fordømte Gaarsaften.

Det gøs i ham, da Hængslerne gav en sagte Piben ved det Tag, hvormed han aabnede Laagen. Imellem Parkens Stammer kunde han skimte den høje, hvide Hovedbygning med spredte Lys med ulige Mellemrum lige fra den høje Kjælderetage op til første Sal. Han nærmede sig lydløst og naaede endelig en kort bred Allé, Levning af Parkens tidligere Versaillesfaçon, der mundede ud i en bred Vej, som atter omkransede den store Plæne lige ud for Bygningens Hovedfaçade. Her stillede han sig i Skjul bag en af Stammerne og saa ud for sig.

Lysskæret fra Havestuen, hvis Døre vare aabne paa vid Gab, faldt bredt ud over Verandaen, dens Trappe og helt ud paa Plænen. Lyden af Stemmer klang helt hen til ham — hvem kunde tale saa højt i denne Sal, hvor hidtil Alt havde været dæmpet og slugt i de svære Draperier, i Portièrer og Tæpper? Ja det kunde jo kun være Albrecht; men hvad han sagde, kunde han ikke høre. Ud i det aabne Terræn turde Jespersen ikke vove sig. Efter at have rekognosceret en god Stund, valgte han at gaa tilbage op til en af Hovedbygningens Sidefløje, som der laa høje Trær tæt op til. Nu strøg han sig med stor Forsigtighed langs Murene, til han naaede Hovedfaçadens Midte, og i Ly af nogle store Lavrbær- og Taxtræer, der, plantede i Ballier, flankerede den høje Trappes brede Trin,

hvilke han med bankende Hjerte listende bestег, kunde han tydelig se, hvad der foregik i Havesalen, og nogenlunde høre, hvad der blev talt.

En Lampe brændte paa Bordet; det skarpe Skjær fra den riflede Kuppel dæmpedes af en Skærm, der samlede Lyset om Hovederne af de tre Siddende. Ligė ud for Døren sad Albrecht og læste højt af en Bog, hans Kinder vare røde, og hans Øjne funklede af Begejstring. Lige over for hinanden sad Moder og Datter, saa opmærksom lyttende, som Jespersen aldrig mindedes at have set dem, naar de havde siddet lige over for ham og med en fornem apathisk Anerkjendelse havde lyttet til hans populærtheologiske Foredrag. Præsten kunde høre, at det var et fremmed Sprog, der blev læst; ved at lytte opdagede han efterhaanden, at det var Tysk; det var Heines før omtalte Digt. Der blev saa sagt nogle Ord, som han ikke kunde opfatte; han saa Albrecht rejse sig, og med Fare for at brække et Ben, tog han den høje Trappe i et Par Spring. Han skyndte sig tilbage til Tykningen ved Sidefløjen, og rasende, forbitret paa Albrecht, paa Grevinden, paa Komtessen, løb han om mellem Træstammer, snublede over Trærødder, gled paa slibrig Jord, stundom stod han stille et Øjeblik for at drage Vejret og — hulke. Denne stundesløse Fart blev ved, endelig saa han alle Lysene slukkes i Stueetagen; nu gik han atter langs Façaden om til den modstaaende Fløj, der saa han Lys i to Vinduer paa første Sal; han vidste, det var Komtesse Alvildas Værelse. Mon hun

havde let, eller var bleven forfærdet, hvis hun havde set denne svære, lavbenede, brede Skikkelse staa dernede, drivvaad, stænket paa Frakken helt op ad Ryggen, med de opspilede Øjne fulde af Taarer, løftende Armene og de brede Hænder, ned ad hvilke Regndraaberne dryppede, tilbedende, bønfaldende op imod hendes Vindue? Det klirrede der oppe; Jespersen for forfærdet en halv Snes Skridt dybere ind i Buskadset — Vinduet aabnedes; i mystisk Halvdæmring stod den hvide Skikkelse lænet til Karmen paa Værelsets rødt lysende Baggrund. Jespersen hørte hende sige med høj Stemme:

> Nun, so schau mich an, mein Kindchen,
> küsse mich, und schaue dreist;
> denn ich selber bin ein solcher
> Ritter von dem heil'gen Geist.

Vinduet lukkedes atter med en Lyd, der dirrede ud i Natten, saa blev Alt tyst, han hørte kun Regnens sagte Trommen mod Træernes og Buskenes Blade. Kort efter slukkedes Lyset oppe paa første Sal; overvældet af en Tankerus, fuldt saa betagende som Alkoholrusen igaar Aftes, famlede han gjennem den mørke Have; ubevidst fulgte han den samme Vej, ad hvilken han var kommen, og først da han stod uden for Præstegaardens Port, mærkede han paa sin Træthed i alle Lemmer, at han havde vandret længe, en lang Vej.

Og disse Vandringer gjentog sig hver evige Aften; efterhaanden som Aftenerne bleve lyse,

maatte den stakkels Kapellan udfolde en endnu mere storartet Forsigtighed for at faa Lejlighed til at nære sin Fortvivlelse og Skinsyge. Han saa Albrecht spadsere med Damerne i Haven, hørte deres Tale lyde med en fri og fortrolig Klang, som han aldrig havde mærket Noget til, medens han selv jævnlig underholdt dem og troede, at hans Sager stod saa udmærket; han hørte den ellers saa stille og tilbageholdne Komtesse le højt med udæmpet Sølvklokkeklang, Grevinden gik stundom med Albrecht under Armen. Og han vilde, han maatte følge dem, men som et sky Vildt sno sig listende gjennem det dunkleste Krat, angst for at røbes af sine Trins Raslen i Løvet.

Hans Prædiken skiftede i den Periode Karakter. I Stedet for de omhyggelig, efter en Disposition udarbejdede Taler, paa hvis Stil han filede efter bedste Evne, blev den nu stakkat, fragmentarisk og med en mørk pietistisk Kolorit. Han talte idelig om Djævelens Anfægtelser i Kjødet, om Sjælens Pine under Angerens Svøbe, om Straf og Bod, men den private Sjælesorg, som han tidligere saa ivrig forsøgte sig i, forsømte han. Han følte sig lettet ved aldrig at se Grevinden og Komtessen i Kirken i det herskabelige Stolestade med det udskaarne Vaaben med de to springende Egern i, lige under Prædikestolen. Der sad kun den gamle Kammerherreinde, nikkende i en blid Slummer, der tronede Generalens brede Skikkelse, som af og til under Salmesangen rejste sig op, vendte sig og møn-

strede de Tilstedeværende med et vredt Feltherreblik; som et forsvindende Punkt sad den lille Greve ved han Side, vexelvis strygende sit Skjæg eller dækkende for det med Haanden for at undertrykke sin Gaben. En Søndag, da de gik ud fra Kirkegaarden for at begive sig til Vognen, paa hvis Buk Povl Kusk knaldende tronede uden for Porten, ytrede Generalen:

— Magnus! Véd Du, hvad jeg har tænkt paa?

Greven svarede: Nej.

— Du maa give Kapellanen en foreløbig Reprimande. Jeg kan ikke lide, at han har begyndt at græde over sine egne Prækener. Det passer sig ikke at græde i vores Présence, og det skader hans egen Avtoritet hos Bønderne.

— Ja — men hvordan Fanden — jeg véd s'gu ikke — hvordan skal man sige det?

— Ganske rolig som en Superieur taler til en Inferieur. Indskærp ham Subordinationens Betydning og sig ham, at han ikke maa kompromittere sin Stilling lige over for de Bondekøtere, der er revolutionære nok i Forvejen.

— Hm. Ja, men der er nu Jomfru Sten, hende Kammerjomfruen — hun siger, at Bønderne bedre forstaar — ser Du — saadan følger med Pastor Jespersen i den senere Tid, men hun hører jo rigtignok til de Hellige.

— Ja, men Bønder skal slet ikke forstaa, Magnus; det er just Ulykken, naar de begynder at forstaa deres Præst; jo mindre Bonden forstaar, jo mere føler han sig imponeret. Pas paa Dig selv Magnus, og gjør ikke Liberalismen den

mindste Koncession. Naar jeg en Gang imellem taler med Bønder, bruger jeg mange franske Ord; saa føler de bedst Afstanden mellem Racerne.

— Nej — jeg skal — Fanden pine mig — jeg skal nok give Præsten en Røffel, hvis han lægger sig efter at blive Bondeven; for det er da det Værste, et Menneske kan blive i vor Tid, sagde Greven.

XIII.

Grevinde Egernskjold var ikke anlagt paa skarp Iagttagelse. Hun var saa vant til at lade Livet og dets Skikkelser glide forbi sig og selv give sig et distræt, resigneret Drømmeri i Vold, at hun lod Menneskene gebærde sig, som de vilde; kun naar de kom til at overtræde de Former, hvori hun fra Ungdommen af var dresseret, kunde hun træde polemisk op med fornem Forargelse.

Hun havde aldrig kjendt, hvad det var at leve sit eget Liv. Hendes Fader, der var af en Hofadelsfamilie, havde i sin Tid været Amtmand i Holsten; man sagde, at kun en speciel Beskyttelse fra allerhøjeste Sted havde frelst ham fra at blive tiltalt for en betydelig Kassemangel, som hans Tendens til at føre et halvt fyrsteligt Liv omkap med de store Lehnsmagnater i dette Hertugdømme, havde foraarsaget. Da han ingen-

lunde manglede administrativ Dygtighed og Forretningsroutine, kunde han uden Skandale beklæde en meget høj juridisk Stilling, som Hofgunsten skaffede ham i Kjøbenhavn. Det var paa den store Pengeforandrings Tid i Aarene omkring 1813; daværende Kammerherre Schenkendorf, der ifølge sin Stilling kjendte Finansbestyrelsens Hemmeligheder, erhværvede sig ved snilde Transaktioner af Statspapirer paa faa Aar en betydelig Formue. I Kjøbenhavn, hvor der ikke var et flot Ridderskab at hamle op med, slog hans Indtægter nogenlunde til, især da de bleve forøgede ved indbringende Administratorstillinger for flere insolvente Stamgodser, hvoraf der paa den Tid ikke var saa faa. Paa den Maade fik han stor Anseelse hos det sjællandske Aristokrati; han blev en Del adelige Herremænds højt betroede Konsulent i Pengesager, og Kammerherren, der vilde have smidt Vedkommende ned ad Trappen, hvis de havde budt ham en direkte Provision med ligefrem Udtalelse af Ordet, undslog sig ingenlunde for paa alle Slags indirekte Maader at modtage rigeligt Salær for sine Tjenester. Strax da han kom til Kongeriget fra Holsten, havde han giftet sig anden Gang med en rig holstensk Kjøbmandsenke, som han nok ikke behandlede paa den hensynsfuldeste Maade; da hun var død, giftede han sig med Datteren af en daværende Hofmarschal; efter Svigerfaderens Død, faa Aar efter, arvede han dennes Charge ved Hoffet og fik Storkorset i Tilgift. Hans to forrige Ægteskaber havde været

barnløse, af det sidste havde han tre Døtre, hvoraf Grevinde Egernskjold var den ældste; men Overkammerherren — til denne ansvarfulde Stilling avancerede han efter nogle Aars Forløb — var trods sin modne Manddomsalder farlig saa vel for Kammerjomfruerne ved Hoffet som for Statist-, Korist- og Figurantinder ved det kongelige Theater. Han blev tredie Gang Enkemand i sit halvtresindstyvende Aar, da hans ældste Datter var femten Aar gammel; den gamle Grev Egernskjold til Lungelse, den nuværende Lehnsbesidders Fader, der mange Gange havde tabt betydelige Summer til Overkammerherren i Hasardspil og stadig havde brugt ham til Konsulent i sine den Gang noget derangerede Pengeforhold, saa op til den kloge og elegante Mand som til en guddommelig Autoritet; og da han ikke formaaede at tilegne sig nogen anden af hans Egenskaber, søgte han at lægge en aristokratisk Fernis over sin Studepranger- og Landjunkernatur ved at tilegne sig sit Ideals halvtyske Mæle. Da Overkammerherrens næstældste Datter Charlot var sytten Aar, og Faderen foreslog Grev Egernskjold et Parti mellem hende og hans Søn Stamherren, var den Sag afgjort. Altsaa: efter en kort Ungdom, hvori Frøken v Schenkendorf havde været en af Hofballernes Stjerner, flyttede hun ud paa en mindre Herregaard, paa Lungelse Grevskab, som den unge Grev Magnus foreløbig fik som Stamherreapanage. Overkammerherren havde allerede forsørget sin ældste Datter med en Lehnsbaron, hvis Faders Gods han i sin Tid

administrerede, men døde, inden han fik den yngste anbragt; hun maatte nøjes med en Stiftsdameplads i et adeligt Kloster. Inden Overkammerherre v. Schenkendorf døde, var han Elefantridder; han gjaldt som et Mønster paa en Adelsmand og Hofmand; ved alle ceremonielle Lejligheder var hans ranke, middelhøje Skikkelse i den røde, af Guld blinkende Kjole, med Ben, der tegnede sig helt prægtigt i de hvide Kachemirs Knæbenklæder og Silkestrømper, en iøjnefaldende Prydelse; han var ikke uden Mutterwitz i en snævrere Kreds af adelige Gourmands eller Bassettespillere; hans Ansigt forandrede ikke Udtryk, hvad enten han vandt eller han tabte, men i sit Hus, lige over for sine Døtre, var han stræng, ordknap og myndig, lod dem opdrage i stræng Orthodoxi i Religion og Politik, vejede hvert Ord i deres Mund, naar han var sammen med dem, irettesatte dem ved et strængt Blik, naar de paa Baller eller ved andre festlige Sammenkomster gav sig for meget hen; naar de sagde god Morgen eller god Nat til ham, rakte han dem sin Haand, som de maatte kysse. Man antog ham for en rig Mand, men da han døde, viste det sig, at hans Spillegjæld og *petites-maisons*, hvoraf han havde adskillige lige til sin Alderdom, og hvori en talrig Ungdom var voxet op, havde slugt Alt og frembragt en ikke ubetydelig Underbalance. Svigersønnerne maatte bløde ganske artigt og fik kun den Trøst at kunne dele Overkammerherrens i alle fornemme Kredse vidt berømte Vinkjælder samt at lytte til Biskoppens

beaandede Ord ved hans Baare: at han var en ædel Skikkelse, støbt som i Metal, sin Gud og sin Drot ubrødelig tro.

Den gamle Grev Egernskjold var død et Aarstid før Overkammerherren, og hans Søn havde sukcederet ham i Lehnsgrevskabet. Havde nu hans Hustru havt Lyst til at virke eller herske, vilde hun have havt Nok til at fylde sit Liv med, men hendes oprindelig muntre og lette, noget kjælne Natur var bleven kuet under den strænge Opdragelse; praktisk Sans besad hun slet ikke, Huset lod hun bestyre af Husholdersken, med Godsets Bønder forstod hun ikke at sætte sig i anden Berøring, end at hun godhjertet hjalp dem, der bad hende om Hjælp; hun gav den mildt, men forlegen. Hendes Mands Omgangsfæller, de nærmest boende Herremænd, interesserede sig kun for at spise og jage, for Heste og Hunde, Kort- og Billardspil, mellem deres Damer og Grevinden kom det kun til en ren ydre Omgang; Ingen havde Noget imod hende, hun var mild, høflig — formfuld mod Alle, men Damerne vare enige om, at hun ikke var god at blive klog paa, og at man aldrig var kommen hende et Skridt nærmere efter en halv Snes Aars Forløb end den første Dag, de vare i hendes Hus. Hun var meget ene, thi hendes Mand sagde aldrig Nej til noget som helst Jagt- eller Spilleparti, mindre fordi Spil eller Jagt morede ham mere end alt Andet, end fordi han overhovedet havde ondt ved at sige Nej. Grevinden, som havde faaet en solid praktisk Sprogdannelse og var musikalsk,

dyrkede da Bogen og Pianoet, men da Ingen lyttede til det sidste, og da hun fik Børn, saa tav det efterhaanden. Hun blev ved at læse, men uden Plan; faldt en Bog hende i Hænde, hvis Tendens hun under Læsningen blev bange for, lagde hun den til Side og tog fat paa en ny. Hun gik i mange Aar ivrig i Kirke; der hørte hun dog, selv om Præsten ikke var af de mest beaandede, Ord og Tanker fra en anden Sfære end den daglige, der blev hende mere og mere kjedelig. Men Trang til at fordybe sig i Religionen og bringe et Sammenhængsforhold til Veje mellem den og sit Livs Førelse havde hun ikke; at Religionen var Indehaver af den absolute Sandhed, var hun overbevist om, men hun søgte den kun, som man søger en Pude at læne sig til, naar man er træt, ilde til Mode eller bedrøvet; naar saa Stemningen eller Situationen slog om, fik Tankerne lettere og flygtigere, mere verdslige Farver. Egenlig ulykkelig følte hun sig ikke, skjønt det, efterhaanden som Aarene randt, tydelig gik op for hende, at den Elskov, af hvilken Skildringen i Romaner og Digte begejstrede hende, havde hun aldrig følt for sin Ægtemand. Hun kunde lege forsigtig med smaa erotiske Rørelser, naar en smuk adelig Husar-, Garde- eller Søofficer, der med en Skjæppe Ærter kunde udregne sit Slægtskab med hende eller Greven, besøgte dem; hun kunde charmere sig i et aabent kjækt Øje, en mandig Skabning, en vel dannet Haand; hun kunde udføre et lille koket, let opfordrende Thema i sit Væsen, men

hun spillede det med forsigtig Brug af Sourdinen og med yderst dæmpet Anslag; det forstodes halvt og besvaredes fjernt antydende, og derved blev det Hele; disse Krigere vare kun øvede i erotiske Fægtninger, hvor Fjenden var særdeles let tilbøjelig til Overgivelse og var hvervet af en hel anden Samfundssfære. Da en ung Husarlieutenant, der havde Grevinden til Bords, gjort modig af Champagnen, vovede at trykke hendes Haand i Smug under Bordet, gjorde Grevinden vel ingen Modstand, men hun skyede ham siden og viste ham isnende Kulde.

Dette vel næsten uskyldige erotiske Legeværk hørte op, da Grevindens Datter voxede til og blev et usædvanlig smukt Barn. I hendes Opvæxt var hun Midtpunktet i Moderens Interesser, hun blev kjælet for, vist frem for og beundret af dem, der kom i Huset; snart maatte hun glimre ved med sin bøjelige Stemme og med korrekt Akcent at fremsige en Fabel af Lafontaine, hvori hendes franske Lærerinde havde instrueret hende, snart blev hendes lette og smidige Dans applauderet paa de Masser af Børneballer, som Grevinden fik arrangeret alene i den Hensigt at lade Datteren glimre. Alt gik glat, til Alvilda var omtrent 13 Aar gammel. I den Alder ere Pigebørn tidt pirrelige og halsstarrige. Paa et Børnebal havde hun faaet en Rivalinde til en ganske ung Gardesekondlieutenants Gunst; Lieutenanten, der naturligvis var ivrig belejret af de halvvoxne Piger, gjorde med overlegen Rouéerfaring — det bildte han sig i det mindste ind —

stormende Kur til en Datter af en mindre Proprietær, da han ikke gad været over at anvende Umage paa at overvinde den lille Komtesses Koketteri; det kom saa til Klammeri mellem de to Pigebørn; Alvilda vilde benytte sin Komtesserang til at tilintetgjøre den borgerlig fødte Pige; denne sagde i ungdommelig Arrigskab:

— Aa jeg misunder ved Gud Ingen den Fornemhed at blive vist frem for alle Folk som en Papegøje, der kan parlere Fransk, eller som en Abekat, der kan danse.

Den lille Komtesse blev ligbleg, var i mange Dage tavs, og ikke til at faa et Ord ud af; og da efter nogen Tids Forløb Moderen vilde »vise hende frem«, sagde hun uden videre:

— Nej, Mama, jeg gjør det ikke.

Stor Alarmering, bag efter en heftig bevæget Scene; Moderen talte først om den overtraadte Lydighedspligt, græd og kjærtegnede hende dernæst; Alvilda var stiv og kold; Greven blev kaldt til og satte den allerdrabeligste Mund op bag Knebelsbarterne, det hjalp ikke; hun svarede blot:

— Nej, Papa, jeg gjør det aldrig.

— Ja, hvad Satan skal vi saa gjøre, Charlot? sagde Greven til sin Hustru og forlod Kampladsen.

Der blev nu i lange Tider et forlegent og køligt Forhold mellem Grevinden og hendes Datter; der var kommet en Bitterhed ind i Sindet hos den Sidste. Efterhaanden som hun blev saa gammel, at Konveniensen vilde have forbudt

ethvert Forsøg paa at drive den Art Morskab med hende, blev det bedre, men Grevinden var bleven bange for Noget hos Alvilda, som hun hverken forstod eller magtede; hun var forsigtig lige over for hende. Hun vidste ikke, hvad hun skulde gjøre med hende; hun var for ung til at have en voxen Datter, mente hun, og imødesaa med en uhyggelig Følelse den Tid, da Alvilda skulde figurere som Dame. Hun spurgte en Gang kort før hendes Konfirmation Onkel Bilbach til Raads, om ikke Alvilda kunde have godt af at se sig om i Verden. Generalen svarede:

— Jo, hun skal til Holsten og besøge Familien der. De holstenske Familier har megen *savoir-vivre* og ved at sætte Pris paa at være af Familie. Ikke Spor af Liberalisme. Alvilda bør ikke saa ung sendes til Kjøbenhavn, hvor der for Øjeblikket ikke er noget Hof, *comme il faut*, og hvor hun exposeres for at blive présenteret for en eller anden Madame til disse Gadeministre, som man nu serverer for os ved Festerne. De kunde let sige noget Upassende til hende, for det er meget ordinære Personnager.

Komtessen blev da sendt til Holsten til en Grandtante, en Frøken v Schenkendorf, der var Stiftsdame i Uetersen, Søster til hendes Bedstefader, Overkammerherren. Denne Dame havde Broderens gode Hoved og frivole Karakter, men da hun aldrig havde været nødt til ifølge sin Stilling at arbejde sig ind i noget som helst officielt Hykleri, gav hun sig hen, som hun var. Hun havde i hele sin Ungdom været fattig, og

var som en Følge deraf bleven »siddende« som ugift; havde lidt en Del Tilsidesættelse blandt sine Standsfæller og af sin Broder, især da denne var avanceret op i høje Stillinger; den deraf fødte Bitterhed slog ud i en skarp Satire mod de vedtagne Formers Dogmatik. At faa sin unge Slægtning i sit Hus var for Frøken v Schenkendorf en behagelig Afvexling i hendes ensformige Liv, og da hun mærkede, at Komtesse Egernskjold var opvakt og modtagelig for alle Indtryk, morede det hende at læse sammen med den unge Pige gode Ting især af tysk Literatur; ikke de romantisk-mystiske Digtninger, som hendes kølige og kloge holstenske Natur ikke syntes om, men Goethes Lyrik og Prosa, Rückerts blankt-slebne Tankedigte med den sproglige Virtuositet, samt Heine. Om den sidste sagde hun:

— Ein kecker Judenbursch. Jeg holder af hans Næsvished, der giver ham Kourage til rigtig at afsløre Menneskenes Hykleri. Hans Indfald er som Snustobak, der kastes i Øjnene paa de forlorne Dydstrompetere, der regere Verden. Han er næsten lige saa sød som Voltaire. Men ham maa Du ikke læse, før Du er over 40 Aar.

Alvilda blev pirret ved denne Omgang, hun fik rokket ved Meget, der fra Hjemmet stod for hende som muret paa Klippegrund; Tanten lod hende gjerne komme til Orde for at sige hende imod og sagde:

Ja, ja, min Engel. Tro, hvad Du vil, men tænk blot over, hvad Du tror.

Det gjorde nu det unge Pigebarn efter sin

Evne og Udvikling. Den Retning, som Opdragelsen igjennem alle Barndomsaarene havde bøjet hende hen i, sejrede vel, men hun havde faaet at føle, at der var andre Opfattelser til af Livet og Verden end den, der officielt tillæmpedes paa forskjellig Maade efter de Modtagendes forskjellige Behov, og at disse andre Opfattelser ikke, som hun efter sin Undervisning havde faaet Indtrykket af, kun var onde eller taabelige Menneskers, oprørsk Pøbels eller styverfængende Folkeforføreres. I hvert Fald var hun revet ud fra den trodsige og sløve Stædighed, som havde været over hende i Overgangstiden fra Barn til ung Pige.

Da hun efter det halve Aars Forløb kom hjem, smukt udvoxet og med et sundere Udseende, studsede Moderen over hende; det var øjensynligt, at hun var voxen, og at hun var smuk. Grevinde Egernskjold var vant til at resignere; hun opgav strax enhver Fordring paa at kunne tage sig ud som ung ved Siden af denne Datter. Der opstod snart et godt og venligt Forhold mellem dem; Alvilda var munter, om end kun lidet meddelsom; af og til havde de lette oppositionelle Lyster, som vi have set, bebudet deres Tilstedeværelse, naar det ensformige Livs Kjedsommelighed faldt for tyngende paa Komtessen, eller naar Forskjellen mellem den Intelligens og Dannelse, som hun havde set blandt det holstenske Aristokrati, stak for stærkt af i hendes Øjne mod de enten forstenede Mumiefigurer eller de langstøvlede Landjunkerexistenser,

som det sjællandske bød hende. Moderens sædvanlige Færd over for hende var en kjærlig, vaagende, men ængstelig famlende Iagttagen.

Saaledes vare Stemninger og Tilstande hos den kvindelige Del af Grevesædet Lungelses Beboere, da en saa simpel Fremtoning som en ny Huslærers Ankomst, medførte Bevægelse i de stille Vande.

XIV.

General Bilbach havde i flere Dage lidt af et særdeles mørkt Humør, og Verden fremstillede sig i idelt Sort for hans Øjne. Den stakkels Grev Egernskjold vred og vaandede sig under dette sit Huskors. Generalen følte ikke Kraft til at tage Initiativet til nogen Slags Tidsfordriv, og alle Grevens Forslag bleve forkastede paa det Ubarmhjertigste. Det var saa meget desto pinligere for Greven, som et hemmeligt Samvittighedsnag sagde ham, at han muligvis ikke var uden Skyld i sin Onkels Tilstand. Han havde, lige siden han gjorde Albrecht til sin Fortrolige i Drilleriet med at servere Falernervin for Generalen i Stedet for Sauterne, gjentaget dette hver Dag og moret sig kostelig over, at Generalen drak det ene Glas efter det andet i god Tro paa,

at det var en fin hvid Bordeaux. Men en Dag ytrede Generalen:

— Magnus, jeg føler. at min Mave er derangeret. Der var for megen Estragonedike i den Hummermayonnaise, der blev serveret ved Déjeuneren.

Generalen havde spist med sædvanlig gammel Krigerappetit og drukket Falerner med tilsvarende Tørst, men Greven havde gjort den Erfaring paa sig selv, at det var Falernervinen, der virkede uregelmæssig paa Fordøjelsen. Han vovede paa ingen Maade at tilstaa sin List, thi Generalens Tro paa sin Dygtighed som Vinkjender var et af hans allerømmeste Steder, og da Generalen ikke vilde holde Diæt, men uden videre rekvirerede samme Vin næste Dag til Frokost, da der kun stod Portvin og Sherry paa Bordet, turde Greven ikke nægte ham den. Den gamle Herres Upasselighed tiltog, og nu led Greven dobbelt under sin egen onde Samvittigheds og sin urimellge Onkels Plagerier. En Dag efter Middagsbordet, sagde Generalen:

— Magnus, jeg er for fatigueret til at spille Billard. Kan Kaffen ikke blive serveret for os Alle paa Verandaen, jeg tror, at en let Havanacigar i frisk Luft vil retablere mig.

Kort efter sad Greven, Generalen, Damerne og Albrecht paa det betegnede Sted; men Generalen mærkede ingen heldbringende Virkning af den selvvalgte Kur.

— Jeg tror, at de sidste Nyheder fra Kjøbenhavn har virket for inciterende paa mig,

sagde han; før de faar sat sig lidt, bliver det ikke bedre.

— Ja det er forbandet med den evige Skiften Ministre, sagde Greven og rystede bekymret paa Hovedet.

— Ja og hvilke Ministre! Naar man endda bestandig fik dem bedre, men bestandig kommer de fra lavere og lavere Steder. En af dem har været Timelærer, det véd jeg ganske bestemt.

Skjønt Generalen var langt fra at tænke paa at sige Albrecht, hvis Existens i dette Øjeblik laa rent uden for hans Bevidsthed, en Ubehagelighed, gav det dog et Stød i de Tilstedeværende; Generalens Ytring paafulgtes af en pinlig, forlegen Tavshed; Situationen tog en saadan Karakter, at Albrecht indsaa Nødvendigheden af at begynde Krigen; han sagde da:

— Vedkommende ny Minister, som jeg for Resten ingen Interesse har for, har i al Fald den Skæbne tilfælles med en Del af vore første Mænd.

Generalen tillynede ham et Bulbiderøjekast:

— Jeg har aldrig havt den Ære at drive den Métier, sagde han; og dog har højsalig Kong Kristian den ottende givet mig Plads i anden Rangklasse.

— Vi misforstaar hinanden, Hr General. Jeg mener vore mest, begavede, intelligenteste Mænd; Mænd, som har paatrykt vort aandelige Liv dets Stempel; Mænd som Holberg, Heiberg, Henrik Hertz for Exempel.

— De Herrer kan være meget respektable, meget vittige Personer i deres mer eller mindre

inferieure Stilling. Jeg taler her om Mænd af Familie, forstaar De vel.

— Hm — ja saa? Men de to, jeg nævnede sidst, har Familie; Holberg var rigtignok ugift, sagde Albrecht ganske rolig.

— Jeg er ikke oplagt til at høre Modsigelse, Hr. Albrecht, sagde Generalen hidsig. Hm! maaske De tænker paa at blive Minister — Naa, ja, hvorfor ikke?

— Lad os sætte det vanvittige Tankeexperiment, at en Ministerpost blev mig tilbudt — godt — jeg vilde ganske vist undslaa mig, undtagen i det ene Tilfælde, at min mulige Konkurrent hørte til Staldetaten.

Generalen var nogen Tid om at forstaa Repliken, men da det var lykkedes ham, blev han ildrød, hans Hænder dirrede i Trommestikketakt, men han samlede sig og sagde til Greven:

— Magnus, jeg paakalder Din Protektion mod Din Huslærers Insolence.

Greven kunde have givet sig til at græde, Grevindens Hjerte bankede, og hun sendte Albrecht et bedende Øjekast; men der for Glød op i Komtessens Kinder og Blikke; hun var den Første, der brød Tavsheden, inden nogen Anden havde kunnet samle sig dertil. Med en tiltvungen rolig Stemme, hvis lette Bæven kun hendes Moder bemærkede, spurgte hun:

— Onkel Hellmuth, var Griffenfeld ikke Danmarks største Statsmand?

Generalen saa paa hende som en Frø, der stikker Hovedet op af Kjæret.

— He — sagde han, hvad . . . hvad mener Du? Jeg forstaar ikke . . .

Alles Øjne hvilede paa den unge Pige, der blev ved:

— Han var jo Søn af en Vintapper og beklædte som ung Student en Stilling hos Biskop Brokmand, der vist ikke var mere anselig end en Timelærers.

— Meget sandt, sagde Generalen med sikker Overlegenhed; nu erindrer jeg det, men han endte ogsaa i Kachotten, den gode Mand.

— Ja, vedblev Alvilda, men det var jo, fordi han blev styrtet af nogle daarlige Hofmænd, som var misundelige paa ham; men da de fik hans Plads besat med deres Folk, styrtede de Landet i Fortræd.

— Guds Død — Charlot! Hvem har lært Din Datter Fædrelandshistorie? spurgte Generalen forfærdet.

Komtessen svarede:

— Jeg har lært den af en Skolebog, Allens Danmarks Historie.

— Hvad er det for en Alling?

— Han er Professor i Historie ved Universitetet i Kjøbenhavn.

— Det Etablissement er blevet en ren Oprørsrede, sagde Generalen. Magnus — Charlot! Ser I nu, hvor de Revolutionære lister sig ind i de bedste Familier? Alvilda, Barn, véd Du, hvad Du siger? Du siger, at Vintapperdrenge skal skubbe Folk af Familie til Side i de højeste Poster i Landet.

— Det siger jeg ikke, Onkel Hellmuth. Jeg paastaar blot, at der er én Adel, som er den højeste, det er Geniets.

Hun slog Øjnene ned for det straalende Blik, som Albrecht sendte hende.

— Naa, Du vilde maaske gifte Dig med saadant et Geni — saadan en . . . Vinkyper eller en Timelærer? Hvad?

— Ja, hvis jeg holdt af ham.

— Magnus! Charlot! raabte Generalen med en Stemme, der var nær ved at bryde ud i Fortvivlelsens Graad — hører I, hvad Jeres Barn siger til mig — til sin Grandonkel, i begge sine Forældres Présence? Hun siger, hun vil slutte Mariage med en Timelærer eller med Gottliebsen, der tapper den ordinære Bordeauxvin af, nede i Kjælderen?

— Nej, Alvilda — det maa Du s'gu ikke — det gaar, Fanden pine mig aldrig an — det gaar ikke an, sagde Greven.

— Gottliebsen er desuden gift, sagde Albrecht tørt.

En Latter opløste paa en lindrende Maade de to Damers forskjelligartede Spænding. Uden at sige et Ord, rejste Generalen sig, løftede de foldede Hænder og Øjnene op mod Karmen til Havestuedøren, som han vilde kalde de to fede Stukengle, der holdt hinanden i Hænderne oven over den, til Vidner, og forlod Kamppladsen. Greven saa forfærdet fra den Ene til den Anden og sagde:

— Det er bandsat — han rejser s'gu lige

den Dag imorgen. Naa — ja, nu har han da ogsaa været her i over et Fjerdingaar; nu kan de tage ham lidt ovre hos min Svoger paa Fyn. Men det er alligevel nogle forbandede Principer, Du har, Alvilda.

— Papa, men Onkel Hellmuth er virkelig ikke altid taktfuld i sine Ytringer.

— Nej . . . nej, det er s'gu vist nok . . . jeg mener . . . det kan der være Noget i, men han er saadan en Pokkers klog Mand; han kan saadan sætte sig i Respekt. Det var bedre, om Din Moder havde sagt ham imod.

Grevinden sukkede dybt og saa ned i Haven efter Albrecht, der havde fundet det passende ved Begyndelsen af denne Familiekonference at trække sig tilbage. Som han der gik med Straahatten paa det blonde, krusede Haar i den mellemgraa, ensfarvede Sommerdragt, der lod hans vel proportionerede Bygning komme til sin Ret, syntes Grevinden, at han nok kunde gaa og gjælde for en Adelsmand; halv frygtsomt stjal hun sig til at se op paa sin lille, uanselige Mand og i sit Indre anstille en Sammenligning, som hun dog strax afbrød af Angst for Udfaldet.

— Hør — hvis nu Onkel Hellmuth vil rejse, spurgte Greven, skal jeg saa bede ham om at blive?

— Naturligvis, svarede Grevinden. Det følger af sig selv.

— Ja, hvorfor Mama? spurgte Komtessen. Jeg synes, at Onkel Hellmuth tidt er næsten

uhøflig imod os. Og videre morsom er han da ikke.

Grevinden studsede.

— Hvor Du har Lyst til at sige imod, Alvilda, sagde hun. Hvor kan det være, mit Barn?

— Ja det er s'gu besynderligt, bemærkede Greven. Det er godt, at Onkel Hellmuth ikke hører det.

— Jo, vedblev Alvilda; han har flere Gange været uhøflig — mod — mod — Hr Albrecht. — Navnet udtalte hun sagte og hurtigt og blev rød.

— Ja, men det er da ikke mod os, sagde Greven.

— Jo, Papa. Naar vi har optaget en Mand i vort Hus og i vort Selskab, kan vi forlange, at vore Gjæster viser ham samme Hensyn, som vi viser ham. Og naar vi ikke lader vor Huslærer spise mellem Tjenerne og Kammerjomfruerne, saa er det, fordi han mindst har samme Dannelse som vi andre; og det udjævner den Forskjel, der ellers kan være. Vi vilde jo ikke falde paa at byde Povl Kusk eller Gottliebsen ind til Middagsbordet. Ingen Stilling maa være rædsommere end en dannet og begavet Mands, naar han bliver behandlet uhøfligt, fordi han maa tjene for sit Brød.

— Men hør . . . véd Du hvad; jeg er s'gu aldrig uhøflig mod Nogen, og Generalen er jo egenlig grov mod alle Mennesker, sagde Greven, saa det kan jo ikke gjøre Huslæreren noget videre.

— Men hvorfor skal vi lade os underkue af

Onkel Hellmuth? Naar vi er midt i en Samtale, som interesserer os — Mama, det maa Du da vide lige saa godt som jeg, — og naar saa Onkel Hellmuth kommer ind, saa tier vi ligesom Tjenestefolk, naar de ser deres Herskab. Læser vi eller hører vi Musik, gaar det lige saadan. I skulde vide, hvad Grandtante Schenkendorf tænker om Generalen.

— Hende kan jeg s'gu ikke rigtig lide, afbrød Greven, hun gjør Nar ad alle Folk, og saa gjør hun ingen Forskjel paa deres Stilling, og det gaar ikke an. Forskjel maa der være paa Folk, ellers bliver det til Revolution.

— Ja — jeg har Lyst til at gjøre Revolution for at faa Lov til at røre mig, for at kunne aande frit, for at kunne tænke frit og lytte frit til Andres Tanker . . .

— Nej, nej, nej, Alvilda, Du maa s'gu ikke gjøre Revolution, det er det Værste, der er til — jeg vil ikke høre saadant Noget; naar bare jeg hører det Ord, ærgrer jeg mig, og saa svarer jeg ikke for, hvad jeg kan gjøre.

— Det er jo hendes Spøg, min Ven, sagde Grevinden og tilføjede, idet hun klappede sin Datter paa Kinden — Du er jo et *enfant terrible*, lille Alvilda, kom lad os gaa lidt ned i Haven, Du er saa echaufferet.

— Nej, jeg vil hellere gaa lidt oven paa, svarede Komtessen og gik.

Da Ægteparret var blevet ene, gik der en rum Tid, uden at der blev mælet et Ord, men Greven saa meget bekymret og vred ud. Endelig

kastede han sin udrøgede Cigar haardt mod Verandaens Glasvæg og gik. Efter en kort Betænkning tog Grevinden en Beslutning og gik ned i Haven.

Grevinden havde den Hensigt at søge Albrecht; hun syntes, hun maatte have en Samtale med ham. Men jo længere hun tænkte derpaa, desto underligere blev hun ved Tanken. Hvad skulde hun egenlig sige ham? Hvis han havde bedet hende om en Samtale, vilde hun have mødt ham med afdæmpet Venlighed, sikker paa Holdbarheden af det konventionelle Draperi, som hun kunde lægge over sig i de Folder, hun vilde; men først at bryde Isen havde hun aldrig lært; her maatte Instruktionen og Routinen svigte. Hun var næsten glad ved, at hun ikke kunde faa Øje paa ham i Havepartiet ved den store Plæne foran Façaden og de nærmeste Gange; saa havde hun dog i det Mindste Tid til at lægge en Plan og udstudere en Holdning. Men det lykkedes ikke. Hun sagde til sig selv:

— Hvad er der dog i Vejen med det Menneske? Nu har vi havt tre Huslærere før ham; og dem har jeg kunnet sige Alt til, hvad jeg har villet sige dem. Ja — men jeg tror rigtignok, at jeg aldrig har havt Noget at sige dem.

Der kom allehaande Tanker frem hos Grevinden, medens hun gik og tumlede med den forestaaende Situation i sin Fantasi. Hvad gik der dog af hendes Datter? Hvor havde hun, det unge Barn, som ellers talte saa lidt i Fremmedes Nærværelse, faaet Mod til at træde saaledes op

mod Generalen, som ellers Alle paa Gaarden frygtede, som var han dens Enehersker? Anledningen var jo Generalens Fornærmelse mod Albrecht. Skulde Alvilda have en »*Penchant*« for denne? Grevinden blev aldeles forfærdet . . . vred . . . hun vidste det ikke selv . . . aldeles abnormt til Mode ved Tanken herom. Hvad er der dog i Vejen med det Menneske? dette Spørgsmaal gjentog sig paatrængende for hende. Havde han ikke bragt en uvilkaarlig Forandring til Stede i den rolige, resignerede Stemning, hun og vist ogsaa Alvilda, nu saa længe havde levet i? Længtes hun ikke efter Aftentimerne, efter at høre ham udvikle Anskuelser, som hun i Grunden ræddedes for, og som dog ogsaa vare højst skrækkelige? Hvorfor havde hun ikke et Øjeblik savnet Pastor Jespersen, der tidligere var den Eneste, som havde talt med dem om »det Højere« eller »det Ideale« og som stod paa den faste Klippegrund? Det er en farlig Mand, en meget farlig Mand. Skulde hun undgaa ham og lade Sagerne gaa deres egen Gang, som hun var vant til? Det var dog vist det Rigtigste. Men nu opdagede Grevinden, at hun trods den Beklemthed, hun følte, nok havde Lyst til at tale med Albrecht. Men hvorfor havde hun Lyst dertil? Ja hvor kunde det være af anden Grund, end fordi det maatte være hendes Pligt? Og Pligtens Bud burde hun jo følge. Det var altsaa afgjort; hun maatte have en Samtale med Albrecht under fire Øjne.

Men hvad vilde hun saa tale med ham om?

Ih — naturligvis om . . . Generalen, om Alvilda, om Vilhelm. Ja Vilhelm! Det vilde være en passende Introduktion. Og der kunde jo ikke være det mindste mod Formen stridende i, at en Moder talte i Enrum med sin Søns Lærer om Sønnens Udvikling eller Fremgang. — Og i hendes Alder! hun havde jo en voxen Datter. Men, Du store Gud, hvorfor kom der en vis Bitterhed op i hendes Sind ved denne sidste Betragtning?

Planløst styrede hun sine Skridt ned ad Søen til og fulgte den Gang, der løb langs dens Bred, hvor de høje Siv voxede ud i Vandet. Med Et syntes hun, at hun lugtede Cigarrøg. Hun stod stille og saa, at hun var kommen ud for den lille Træbro, der halvt skjultes i Sivkrattet. Hvorfor faar hun pludselig Hjertebanken og tør ikke gaa videre? Hvad er der dog i Vejen med det Menneske?

Hun turde ikke røre sig. Da hører hun en dæmpet Sang lyde frem mellem Rørene; paa Grund af den dybe Stilhed kunde hun fange omtrent hvert Ord. Stemmen kjendte hun særdeles vel.

Det Liv i Svanehalsens
smidige Vending
i Læbens Purpurbues
trodsige Spænding;

i Øjet, naar det ud ad
higende sværmer,
mens Brynene hinanden
hurtig sig nærmer,

i Ordets faste Klang, der
Krigen bebuder
imod de ormestukne
malede Guder,

jeg tror, det har min Stemme
syngende vækket,
maa for dets fulde Kraft den
tie forskrækket?

Grevinden tænkte:

Det er en underlig Sang. Hun syntes, at hun ikke forstod den; i hvert Tilfælde skyede hun at søge en Forstaaelse. Hun vidste ikke, hvor Albrecht fik alle de Sange fra; naar hun havde spurgt ham, af hvem de var, svarede han gjerne, at de var af en af hans Venner, der var død for en halv Snes Aar siden, og som havde foræret ham sine efterladte Manuskripter.

Da Sangen var ophørt, hostede Grevinden, først stærkere, saa svagere. Det raslede i Sivene, der lød Skridt paa Broen; Grevinden satte sig i Hast paa en Havebænk, der stod i Gangen, og da Albrechts Straahat og derpaa hans Hoved hævede sig mellem de nærmeste Siv, sad hun der, lænet lidt tilbage og seende til en Side.

Albrecht tog sin Hat af; Grevinden gjorde et høfligt og alvorligt Buk; Albrecht var ved at gaa videre; der var intet andet for Grevinden at gjøre end forsøge sin uklart lagte Felttogsplan.

— Turde jeg spørge Dem, Hr Albrecht — hvordan gaar det egenlig Vilhelm? Gjør han Fremskridt, og er han flittig?

— Det gaar an, Deres Naade.

— Ikke mere?

Albrecht trak paa Skuldrene.

— Er han aldeles uden Evner?

— Det tror jeg ikke. Han skal ikke plages med for meget Udenadslæring eller Hukommelsesværk. Gjennem Praxis kan han lære at forstaa Meget, som det vilde være unyttigt theoretisk at banke ind i ham. Han skal ikke lære en Hob Mathematik, men at tegne et Landmaalerkort, han skal ikke lære systematisk Zoologi og Botanik, men praktisk Dyre- og Plantekundskab.

— Men saadan — Poesi, Filosofi og det Højere — tror De, at hans Sans for det aldrig vil vaagne?

— Grev Vilhelm er just ikke poetisk eller spekulativt anlagt, svarede Albrecht med et let Smil.

Grevinden sukkede. Efter et lille Ophold sagde hun:

— Nu skulde han jo konfirmeres til næste Aar. Jeg vilde gjerne have, at han blev forberedt i to Halvaar. Tror De, Pastor Jespersen vilde komme her og læse med ham?

— Hm — jeg kan ikke antage Andet.

— Det er meget længe siden, han har været her. Han skulde da vel ikke have ladet sig skræmme af Deres fri Anskuelser?

— Aa nej: Jespersen er ikke saa sensibel; han har stærke Nerver, sagde Albrecht og lo.

— Jeg er bange, at han mangler denne højere Beaandelse, Inspirationen; men her er jo ingen anden Præst her i Egnen, der har mere.

— Nej, det har Deres Naade Ret i. Jespersen har aldrig lidt af en overdreven Inspiration.

— Men han er dog vist en oprigtig Troende?

— I det mindste tror han vist, at han er det. Han lever i Sansebedraget, som Kierkegaard kaldte det.

— Men Kierkegaard var jo selv en Troende.

— Ja; han piskede sig under Frygt og Bæven til at blive det; han hidsede sig ind i en Idealisme, som fornægtede Naturen, og det beviste han, var den sande Kristendom. Jeg tror, at han har Ret deri, men netop fordi jeg tror paa Naturen og ikke kan gaa ind paa en Livsanskuelse, der strider mod den, tager jeg Kierkegaards Kristendomsbetragtning til Indtægt og slutter: Naar vor største religiøse Tænker er kommen til det Resultat, saa beviser han for mig, at Kristendommen er umulig. —

— Jeg kan ikke kappes med Dem i Bevisførelse og Sligt, men hvis jeg ikke troede paa et Liv efter dette, hvorfor skulde jeg saa ikke gjøre, hvad jeg havde Lyst til i dette Liv, naar det var forbi med det Samme?

— Jeg kunde svare Deres Naade med den gamle Frase: Det Gode har sin Belønning i sig selv; men jeg vil ganske oprigtig sige Dem, at jeg tror, at vore religiøse Fordomme, der atter afføder en Masse sociale Fordomme, skræmmer os bort fra en sund og skjøn Nydelse af mange Glæder i Livet, som den gavmilde Natur byder os. Naar man indprenter os den Tro, at en stor Masse Institutioner skyldes en umiddelbar gud-

dommelig Anordning, saa synke vi hen i sløv Underkastelse. Tror vi, at Kongedømmet er af Guds Naade, saa bukker Folket sig evindelig under Trældommen; vil man holde konsekvent paa Bibelautoriteten, bliver al astronomisk og geologisk Videnskab Kjætteri og Frafald; paastaar man, at enhver Ægtepagt er sluttet i Himlen, saa vil ethvert uheldigt Ægteskab være ubrødeligt, og Parterne maa finde sig i at lade sig kjede og pine ihjel.

— Skulde Alt, hvad jeg er opdraget til Agtelse og Ærefrygt for, være Bedrag? sagde Grevinden tankefuldt rystende paa Hovedet. Nej, Hr Albrecht; det faar De mig ikke til at tro. Maa jeg saa beholde Sansebedraget, som De og Deres store Mænd kalder det. Min Fader lærte mig Agtelse for Kongedømmet, for Religionen, for Ægteskabets Ubrødelighed; Ægteskabet, sagde han til mig, netop lige modsat af det, De siger, er sluttet i Himlen.

— Jeg har ikke kjendt Deres Hr. Faders ægteskabelige Liv, sagde Albrecht, det er muligt, at hans begejstrede Kjærlighed og deraf følgende ubrødelige Troskab mod sin Hustru . . . eller han var nok flere Gange gift — sine Hustruer . . . har bragt ham til i sværmerisk Begejstring at udtale hint Dogme, som De har antaget, først af barnlig Pietet og dernæst efter Deres egen Erfaring i et i alle Henseender lykkeligt Ægteskab.

Grevinden blev først ligbleg, dernæst blussende rød. Hun stirrede paa Albrecht, for at se, om der mulig laa Satire i hans Ord, men han

saa, som sædvanlig blot oprømt og livlig ud. Hun følte en Masse bitre Minder og skuffede Haab stemme op imod hendes Hjerte, der kom et Udtryk af Lidenskab over hendes Træk, der gav dem en vis ungdommelig Glans. Brystet steg og sank under den lette Sommerkjole; de store, ellers noget apathiske Øjne bleve fugtige og fik ligesom en mørkere Farve; hendes hvide, fyldige Haand krummede sig om Bænkens Rygstød. Solen gav de enkelte graa Haar i hendes Tindinger en funklende Sølvglans; Albrechts Øjne hvilede med dvælende Velbehag paa hende. Endelig sagde hun med en Stemme, hvori der dirrede Noget, som lignede Vrede:

— Hr. Albrecht, de Anskuelser, De før kom frem med, beder jeg Dem alvorlig om ikke at udtale i min Datters Nærværelse.

Albrecht vilde til at tale, men Grevinden rejste sig, hilste og gik.

Albrecht saa efter hende, helt forbavset, derpaa lo han og sagde ved sig selv:

— Ja saa? Slap det der ud? Hun er smuk endnu, hun maa have været brillant i sin Tid.

Det var den rette Maade at ægge Albrechts ellers magelige og uhandledygtige Natur til at tage sig sammen, at forbyde ham Noget. Nu vilde han tale med Alvilda, aflure og opsnappe enhver Lejlighed dertil. Hvad Fremtiden kunde bringe, tænkte han ikke over, hans Planer gik aldrig ud over den næste Dag.

XVI.

Vi forlod Generalen, da han vred forlod Verandaen. Pustende gik han op ad Trapperne, slog Døren op til det forreste af de tre Værelser, som altid stod ledige til ham, og som ingen anden Gjæst turde benytte, selv naar han ikke var paa Gaarden. Det forreste beboedes af hans gamle Tjener, Kristoffer, der havde været hos ham en Menneskealder. Han var Generalens Fortrolige og havde en betydelig Magt over ham, som han havde erhvervet ved en hundeagtig Troskab, der lod ham gjøre sig til Skive for alle sin Herres Luner. Han snakkede altid Generalen efter Munden og var ham desuden uvurderlig ved en snu Sporsans, som Generalen ganske manglede; men denne Egenskab hos Kristoffer gjorde ham i Stand til at sætte Generalen *au fait* med alle Detailler paa Gaarden og saaledes udstæde sine myndige Raad eller Ordrer til dens Herre. Kristoffer sad og læste i en Avis, da han hørte sin Herre komme. Han var saa lidt vant til at vente ham paa denne Tid, at han ikke fik Stunder til at afbryde sin Beskjæftigelse, som han vidste, Generalen ikke yndede:

— Det lærer Dig kun at ræsonnere, Kristoffer, og jeg vil ingen Ræsonnements høre, plejede han at sige.

Dog denne Gang lagde han ikke strax Mærke til Kristoffers Pligtovertrædelse, men sagde:

— Pak min Vadsæk øjeblikkelig og giv

Ordre til Povl Kusk, at han strax kjører mig til Jernbanen. Jeg rejser til Fyn.

— Det bliver en Natrejse, Hr. General —

— Saa! ræsonnerer han nu? He — der ligger jo en Avis. Har jeg ikke *exprès* forbudt . . .

— Det var kun en Morgenberliner, Hr. General . . .

— Naa, ja den er jo ikke videre exciterende. Gaa saa og besørg det.

Kristoffer nærmede sig Døren og mumlede:

— Ja det er saamænd ganske i sin Orden, at Generalen rejser, for det gaar ikke til her paa Gaarden, som det skal.

Som Kristoffer betraadte Dørtrinet med denne Replik, lød Generalens Røst:

— Kristoffer! — he?

— Kaldte Generalen? —

— Hvad er det, der er derangeret her paa Gaarden?

— Aa Hr. General, der er baade det Ene og det Andet. —

— Fortæl, Din Slubbert! Naa kom ind og luk Døren og giv en detailleret Rapport. Kom ind med i min Salon.

Generalen kastede sig i Sofaen med Benene op i den; Kristoffer blev staaende for Sofaenden og fortalte, mens han drejede sine korte, tykke Tommelfingre med røde Kjødposer ud over de brede, stumpede Negle, omkring hinanden:

— Se der er nu Pavillonen, som Generalen gav Godsforvalteren — ja det er sandt, han kaldes jo her Inspektør og Kammerraad — Ordre

paa at sætte op — den rører de ikke ved. Og det var allerede i Forsommeren, at Generalen befalede det.

— Naa, de rører ikke ved min Pavillon? Det er en smuk Behandling. Jeg skal dog, inden jeg tager bort, give den Person, som ved min Protektion allernaadigst blev udnævnt til Kammerraad, en Lektion.

— Ja det er saamænd endda ikke det Værste, Hr. General.

— Hvad for Noget? Er der Noget, der er værre endnu, end at man negligerer mine Ordrer?

— Det er maaske aldrig rigtigt, at jeg siger Noget om det?

— Jeg vil vide Alting, forstaar Du?

— Ja, saa er jeg nødt til at sige det, Hr. General. Det er om ham, Informatoren eller Kandidaten, hvad han nu er.

— Den næsvise Slubbert!

— Ja, han véd kun daarligt, hvad der skikker sig for en Person, der konditionerer for sit Brød paa et fint Sted. Ja, nu beder jeg Generalen saa mindelig ikke at blive vred over, at jeg saadan fremsætter, hvad jeg tænker og mener i min Enfoldighed. Se det er nu — lad mig se — ja det er vel en fjorten Dages Tid siden, saa gaar jeg en Morgenstund nede i Parken, og der ser jeg Komtessen komme gaaende. Man faar jo saadan sine Tanker, naar man ser en fin Dame, som Ingen vilde forbyde at blive i Fjerene til Klokken ni, løbe ud i den tidlige Morgenstund.

— Pas paa at vælg Dine Udtryk, Kristoffer.

— Ja vel, Hr. General, jeg skal sige Alting saa pænt, jeg kan. Naa, jeg lunter jo saa smaat ind mellem Træerne for at se, hvor Komtessen vil hen. Jo, hun gaar ned ad Gangen ved Søen og vips — saa smutter hun ind mellem Sivene, der ved den gamle Bro, hvor der ligger en Baad. Der maa være noget Fordækt ved det, tænker jeg, og saa bliver jeg staaende for at se, hvad der kan komme ud af det. Det varede vel en halv Times Tid, saa ser jeg Informatoren; han gaar ned ad samme Vej, ogsaa ind mellem Sivene lige paa det samme Sted. Saa blev jeg jo rigtignok farlig videbegjærlig, Hr. General, for man har dog sine egne Tanker, formedelst at man har nogen Livserfaring og véd, hvordan Menneskene er beskafne i Ungdommens Tid.

Generalen havde faaet det ene Ben fra Sofaen ned paa Gulvet og halvt rejst sig, men en Indskydelse sagde ham, at det var at vise sin Tjeners Fortælling en for øjensynlig smigrende Opmærksomhed, hvorfor han strax igjen indtog sin forrige nonchalante Stilling. Kristoffer vedblev:

— Jeg hørte Hvisken og Tisken, og saa hørte jeg Informatoren synge. Naa, hvad har jeg at gjøre? Jeg vidste jo, at længere henne var der en Aabning i Sivene, der gaar jeg hen og trækker med Respekt at melde Støvler og Strømper af og vader ganske sagte langs Sivene, for der er ikke dybere, end at man nok kan soppe, naar man smøger Buxerne rigtig højt op. Jo, saa kom jeg til et Sted, hvor jeg baade kunde høre og se dem i Baaden; han sang, og de saa

paa hinanden — uh — saadan rigtig begjærlig, om jeg saa maa sige, og saa kom der nok end en Sang, men den Slags Stil forstaar jeg mig ikke paa, men det er jo tydelig nok Hr. General, hvad Udgangen vil blive, naar unge Mennesker turer frem i deslige Sager.

— Det er meget rigtigt, Du har Øjnene med Dig, Kristoffer, sagde Generalen med tilkæmpet Fatning, men Komtesse Egernskjold vil aldrig for Alvor glemme sin Stilling, men hun har været højst uforsigtig og ikke garderet Formen og Etiketten.

— Ja, naar det endda var det Værste, Hr. General.

— He — er der mere?

— Jo, se, jeg var jo bleven noget mere videbegjærlig, især ved det jeg ikke kan lide den Informator, der gaar klædt og ter sig, som han i det mindste kunde være Kammerjunker, og jeg er Gudskelov af den gamle Skole, Hr. General, der mener, at Herskab skal være Herskab, og Tyende skal være Tyende. Naa, det med den Informator, det ærkrede mig ganske forfærdelig, og jeg tænkte immer Mit, Hr. General; rigtignok er jeg en meget underordnet Person, men paa Generalens og paa Generalens Families Ære skal jeg holde, saa længe jeg gaar paa mine levende to Ben, og naar jeg er død . . .

Nu græd Kristoffer af Rørelse over sin egen Ædelhed.

— Snyd Din Næse, hold op med at flæbe og fortæl videre, sagde Generalen.

— Jo, Hr. General. Ja se saa dristede jeg mig jo til at give Agt paa den unge Komtesse, og jeg har da ogsaa set, at det er galt fat. Hver evigste, eneste Aften smækker hun sit Vindue op ud til Haven; somme Tider siger hun Noget i samme Slags Stil som det, Informatoren synger; somme Tider er det paa Tysk, og saa staar der et Mandfolk nede mellem Træerne og breder Armene saadan ud, og lægger Hovedet saadan og klemmer Haanden ind mod Brystet.

Nu røg Generalen for Alvor op fra Sofaen, gik nogle Gange frem og tilbage i Stuen, derpaa stansede han, stillede sig lige foran sin Tjener og saa stift paa ham.

— Og den Person er? . . . spurgte han.

— Ja, det kan vel ikke være Andre end som Informatoren.

— Jeg haaber ikke, Du har rendt med Snak til Tyendet her paa Gaarden, Kristoffer.

— Nej, det véd vor Herre, Hr. General.

— Den Affære maa klares. Jeg tager ikke afsted, før jeg er sikker paa, hvad der er paa Færde. Du gaar ned i Haven, naar det er mørkt.

— Jo vel, Hr. General!

— Du raaber den Personnage an forvisser Dig om, hvem det er, og bringer mig strax Rapport. —

— Ja . . . men Hr. General.

— Hvad behager? Ræsonnerer Du?

— Nej, Hr. General.

Kristoffer saa i dette Øjeblik saa betuttet ud, at Generalen spurgte:

— Hvad fejler Dig? Hvad var det for Observationer, Du vilde gjøre. Jeg tillader Dig at gjøre dem.

— Jeg er jo desværre til Aars, Hr. General, og hvis det nu er Informatoren, som er ung og stærk . . .

— Det er sandt, jeg kan ikke exposere min Tjener for Overlast. Det er rigtigt. Du maa tage Gottliebsen med Dig.

— Ja, . . . men han dur heller ikke meget. Tillod Generalen ikke, at jeg tog Povl Kusk med.

— Povl Kusk? Jo. Den Fyr har meget fornuftige Prængciper af en bondefødt Person at være. Gaa saa. Den Ting attakerer mig i den Grad, at jeg strax gaar i Seng. Sig til Greven og Grevinden, at jeg ikke kommer ned til The. Sørg for, at jeg faar The op med tre Briocher, men de maa være gode, hører Du? Præparerede med Æg!

Med en betroet Diplomats hele Vigtighed tog Kristoffer Povl i Enrum og satte ham ind i Sagen. Povl hørte paa hans Beretning i dyb, tungsindig Alvor og sagde:

— Nej, før den Skam skal ske, at Komtessen bliver Kjæreste med Informatoren, før vil jeg degraderes til Kvægvogter her paa Gaarden. Klokken 11 mødes vi ved Gjærdet med Nøddehækkene.

Kristoffer nikkede. De Sammensvorne vare præcise. De havde begge taget Morgensko paa

for at dæmpe Lyden af deres Skridt, og da de mødtes, nikkede Povl til Kristoffer, lagde Fingeren paa Munden og rakte ham i dyb Tavshed og med en Alvorsmine en Pægleflaske, som han havde taget med i Lommen. Kristoffer vædede blot sine Læber, Povl tømte omtrent Resten i ét Drag. Snart hørte de en sagte Knirken af Laagen, der blev lukket op, saa en svag Raslen af Skridt, saa dukkede en Skikkelse frem, der tog Vejen ind mellem Træerne op mod Hovedbygningen. Nu gik de Sammensvorne hver til sin Side for samtidig at udføre et Flankeangreb paa deres Offer. Der var ganske rigtig Lys inden for Komtessens Vinduer paa første Sal, denne Aften blev Vinduet dog ikke aabnet. Men fra hver sin Side saa baade Kristoffer og Povl i den lyse Nat en Mand, der lænede sig til en Træstamme med Hovedet løftet i Retning af Vinduerne; nu bredte han Armene ud, nu lagde han Haanden paa Hjertet, nu knælede han med oprakte Hænder.

— Hedt hár han det s'gu, tænkte Povl. Det er en Musekat af samme Slags Beskaffenhed som Rasmus Staldkarl. Men jeg synes, at han baade er for lille og tyk til at være Informatoren.

Manden var aabenbart saa fordybet, at han hverken hørte eller saa Noget om sig, og de Sammensvorne kom ham paa temmelig nært Hold uden at blive bemærkede. Povl følte Situationens Alvor og var modigere end Kristoffer, hvorfor han tog Initiativet og raabte med stræng, myndig Røst:

— Hvem gaar her og roder i Haven ved Nattetide?

Skikkelsen fór først sammen og faldt derpaa baglænds ned mellem Buskene med et brat og tungt Fald.

— Hid med en Svovlstik, Kristoffer! lød atter Kuskens Røst.

De gik hen til Stedet, hvor de havde set Manden falde; Kristoffer var ikke videre modig og nærmede sig først rigtig, da han var sikker paa, at Povl strax kunde komme ham til Undsætning. Povl sagde:

— Han skvattede lige strax, da jeg raabte ham an, saa vi kan tage den Ting i al Rolighed. Der bliver ingen Brug for et Nævetag.

Derpaa tog han Æsken ud af Kristoffers ikke ganske sikre Haand, strøg en Svovlstik af mod Bagen af sine Benklæder og skærmede for Flammen med Haanden. Samtidig bøjede de sig ned og rev Busken til Side; den Faldne rørte sig ikke.

— I Du Fredsens Gud ... det er jo Præsten ... det er jo hans sorte Bulehat der ligger, udbrød Povl.

To mere fjottet-forbavsede Fjæs har aldrig nogen Svovlstik oplyst end disse to Sammensvornes i dette Øjeblik. De bleve ubevægelig liggende i den knælende Stilling; Kristoffers brede tandløse Mund gabede Povls skægbevoxede dito med de store, hvide Tænder, imøde.

Povl brød først Tavsheden:

— Ja, der ligger han s'gu.

— Ja det gjør han, bekræftede Kristoffer.

— Hvad skal vi gjøre ved ham?

— Ja, hvad synes Du?

— Hvad siger Du om at lade ham ligge?

— Ja — a — a. Det er maaske det Rigtigste.

Meget flove over dette Resultat gik de Sammensvorne ud af Haven. Povl bemærkede:

— Hvad mon han egenlig stod der og skabede sig efter? For den bredbenede Grævling kan s'gu Komtesse Alvilda aldrig have forset sig paa; det tør jeg tage Rottekrudt paa.

Povls kategoriske Forsikring gjorde Kristoffer endnu mere ked af det. Hvad skulde han nu berette Generalen? Den hele interessante Situation var nu bleven til Vand. Præsten havde gaaet en Spadseretour, havde rimeligvis gaaet og gransket paa sine Prækener, og saa var han bleven bange, da han blev raabt an. Da Kristoffer kom op til sin Herre, saa han godt, hvor spændt denne var paa Udfaldet, trods den fornemme ligegyldige Mine, han præsterede. Han berettede da det Ovenstaaende, og al den Belønning, han fik, var følgende Tiltale:

— Du er et Fæ.

Povl maatte fortælle Rasmus Staldkarl Historien. Denne kneb listig Øjnene sammen og sagde:

— Det kan Altsammen have sin Rigtighed.

— Tror Du, at Præsten skulde være forlibt i Komtessen?

— Nej ikke paa de Maader. Men Folk, der

laver saadant Noget sammen i Hovedet som Romanbøger og Prækninger, de skal altid gaa og fedte om Kvindfolk, uden at de vil dem noget Riælt. Se, inden jeg kom til at tjene Greven, saa tjente jeg jo som Avlskarl hos Forpagteren paa Søndergaard. Der kom hvert Aar saadan en sær gammel Rad drevsende; han var for det meste fuld, men ellers gjorde han ikke Noget. Han havde en Kasse paa Ryggen med Romanbøger, som han selv lavede sammen, og det var immervæk om højtravendes Kjærlighed mellem Prinser og Hertuginder og saadan Nogle. Dem sad han og læste højt op i Borgestuen om Vinteren; jeg kan da huske, at jeg sov den meste Tid, for det var vel Løgn og Vrævl altsammen, men Pigerne — hille den rystende Syge — de græd og tudede, som det kunde være deres egne Kjærester, der slog op med dem; om det saa var den bøvede Bryggerpige Trine, saa græd hun, saa det hikkede i hende, og hun var dog over den Alder, at nogen Karl smidskede til hende. Men han — Romanmanden — han havde nok ellers været Skolelærer i sin Tid — han rendte altid ud sent om Aftenen og stod og gloede op efter Vinduerne i Mejeribygningen, der hvor Malkepigerne laa, og der stod han og fægtede med Armene, vendte Øjne og vred Mund; det saa jeg en Aften, det var Maaneskin, og da jeg spurgte ham, hvad Morskab han kunde have at faa saadan en Malkeso i bar Særk at se, naar han ellers ikke vilde hende Noget, saa sagde han, at han maatte tænke paa Fruentimmer, naar

Gejsten skulde komme over ham, og han skulde hitte paa saadan noget bevægeligt Noget, saadan rigtig bævrende Kjærlighedsvrævl, som kunde faa Vandet i Øjnene paa Tøsene, og derfor stod han nu og gabede op efter Vinduerne. Se nu er jo Præsten nok finere paa det, men det ene Menneske ligner dog lige godt noget det Andet; og Præsten skal jo baade til hver Søndag og til Bryllupper, Begravelser og Barsler hitte paa noget Nyt saadan ved Hjælp af Gejsten; han vil s'gu lige saa lidt vores Komtesse Noget, som Romanmanden vilde Forpagterens Malkekomtesser.

— Det er fælt, saa Du kan vrævle, Rasmus, naar der først gaar Hul paa Kjæften af Dig, sagde Povl, men der er lige godt nogen Redelighed i det, Du siger.

Nogle Dage efter vidste man i Sognet, at Kapellanen, Pastor Jespersen var bleven hæftig syg og laa i stærke Feberfantasier.

XVI.

Da Generalen vaagnede næste Morgen, var Rejselysten forgaaet ham. Ved at opfriske Kristoffers Historie i sin Hukommelse, faldt Mødet mellem Komtesse Alvilda og Albrecht ham ind; der maatte gjøres Noget baade derud af og af Historien med Pavillonen. Generalen sukkede i

Følelsen af, at det vilde blive en travl og anstrængende Dag, men han maatte bøje sig for Pligtens og Ærens Bud.

Først gik han til Godsinspektøren, der meget diplomatisk svarede ham, at han var bange for at have misforstaaet Generalens Byggeplan og ikke vilde gjøre Noget, der kunde støde hans anerkjendte Smag; han havde imidlertid ikke dristet sig til at forstyrre ham med Spørgsmaal og havde villet oppebie et gunstigt Øjeblik, hvori Generalen var ubeskæftiget o. s. v.

— Jeg skal tænke over Sagen og give Dem en detailleret Plan, sagde Generalen nogenlunde trøstet.

Dernæst lod han sig melde hos Grevinden og begjære en Samtale, saa snart hun var visibel. Med dyb Indignation, blandet med bekymret Iver for Familiens Ære, fortalte han hende, at hendes Datter havde havt en «suspekt Rencontre» med Huslæreren og endte sin Tale saaledes:

— Tænk paa, hvor Din salig Fader, der var Adelsmand til Fingerspidserne, vilde have græmmet sig, hvis han havde vidst Sligt om sin Datterdatter.

Grevinden havde skiftet Farve under Generalens Fortælling og vredet sit Lommetørklæde med Hænderne. Da han var færdig, sagde hun med fast Stemme:

— Jeg takker Dig, Onkel Hellmuth, jeg skal aldeles bestemt forhindre, at Sligt sker.

— Skulde vi ikke renvoyere Huslæreren? spurgte Generalen.

— Det vilde være at lægge altfor megen Vægt paa Sagen og give Anledning til alle Slags Fortolkninger, sagde hun.

— Fuldkommen rigtig. Det er sandt. Og saa giver Magnus ham en Reprimande for hans Næsvished mod mig.

— Det skal jeg gjøre, svarede hun hurtig.

Dermed var Generalen tilfreds og erklærede, at nu vilde han blive en otte Dages Tid endnu paa Lungelse.

Da Generalen var gaaet, kom Grevinden til at ryste over alle sine Lemmer, dernæst brød hun ud i Graad.

Hvad græder jeg for? sagde hun, da hun havde bekæmpet den.

Vilde en Mesalliance fra hendes Datters Side være hende en saa dyb Hjertesorg? Hun saa ganske vist helst for Ordens og Roligheds Skyld, at Datteren, naar hun skulde gjøre et Parti, giftede sig med en Standsfælle, men maatte hun ikke i Kraft af »det Ideale«, som hun dog saa ivrig klyngede sig til, kunne overvinde sig til at give sin Tilladelse dertil, naar hendes Datter fik en Kjærlighed som Julies til Romeo? Konsekvenserne af det, hun saadan i al Stilhed havde sværmet for, maatte bringe hende til at besvare dette Spørgsmaal bekræftende. Og dog følte hun, naar hun tænkte paa et Kjærlighedsforhold mellem Albrecht og sin Datter, en saadan Harme, en saa stikkende Forbitrelse, at al rolig Overvejelse dreves tilbage. Maaske har de i dette Øjeblik en Sammenkomst! Denne Gisning meldte

sig pludselig med forfærdende Magt, og fra Kabinettet, der vendte ud til Gaarden, i hvilket hun havde havt den nys nævnte Sammenkomst med Generalen, fløj hun med susende Klæder gjennem Salonen og Havesalen og havde allerede med et heftigt Greb fat paa Haandtaget til Havedørens Laas, da hun saa Alvilda og Albrecht komme spadserende nede fra Søen. Hun følte sine Knæ mattes, det var som hendes Blod standsede i hende; hendes Haand slappedes og faldt ned fra Laasen; hun støttede den mod Dørens Karm og saa med stive Blikke ud mod Haven. Hun saa, hvor Albrecht talte livlig gestikulerende, og hvorledes hendes Datter snart løftede Hovedet opmærksomt imod ham, snart sænkede det som i tankefuld Overvejelse. De vare gaaede rundt om Plænen og nærmede sig Trappen mere og mere. Albrecht saa hen imod den, blev Grevinden var og hilste dybt; hun troede at opdage et spodsk, triumferende Smil paa hans Ansigt. Hun vaklede tilbage, holdt Haanden for sit Hjerte og mere sank om end satte sig paa den nærmest staaende Stol. Da hun hørte Laasen paa Døren klirre, rettede hun sig stiv og rank.

Alvilda traadte ind, og Grevinden, som halvt vendte Ryggen til, saa i Spejlet lige over for, hvorledes en kraftig sund Rødme laa hen over Datterens Kinder, hvor Haaret krusede sig tæt under den lille Straahat, hvor hun traadte elastisk og frejdig ind, hvor Øjet lyste stort og tankefuldt, og — hun saa paa samme Tid sig selv i Spejlet, bleg, med forgrædte Øjne, graa-

nende Tindinger og begyndende Korpulence. Hun var aldrig før faldet paa at anstille en saadan Sammenligning. Der kogte atter en Forbitrelse op i hendes Sind; hun var sig ikke klart bevidst, om dens Braad rettede sig mod Alvilda, mod Albrecht eller mod hende selv. Alt dette tumlede sig om i hende i Løbet af faa Sekunder med hele den telegrafiske Hurtighed, hvori Følelser og Stemninger kunne gjennemfare et Kvindehjerte paa Kryds og paa Tværs.

— Hvor har Du været, Alvilda? spurgte hun hurtig og stakaandet, bestandig med Ryggen halvt vendt mod Datteren.

— Du ser jo, jeg kommer nede fra Haven.

Grevinden drejede sig om paa Stolen og saa paa Alvilda, som blev helt underlig til Mode ved hendes stirrende, haarde og forskende Blik bag Øjnenes rødkantede Rand.

— Du maa ikke spadsere ene med Huslæreren, det maa jeg forbyde Dig paa det Bestemteste.

Alvilda kunde aldeles ikke kjende sin Moder igjen. Hun, som havde været Blødheden, Blidheden og Hensynsfuldheden selv, talte i Onkel Bilbachs Kommandotone. Blodet fór op i Komtessens Kinder, Ordet forbyde gjenlød irriterende i hendes Sind. Hun gjorde et lille, trodsigt Kast med Hovedet tilbage og spurgte:

— Hvorfor?

— Hvorfor? Fordi jeg ikke ønsker det.

Disse Ord bleve sagte saa fornemt, som om Grevinden vilde afskjære en Kammerjomfrus

Antydning af Opposition. Komtessen tog det Parti at smile og svarede:

— Saadan taler man til smaa Børn, søde Mama.

Grevinden følte, at Grunden under hende vaklede. Hun kunde ikke fuldføre den paatænkte Bygning i denne Stil. Hun lagde Armene over Kors, knugede dem tæt mod Brystet og kneb sig i Overarmen for at tvinge den stærkt opkogende Heftighed. Alvilda blev staaende med Hatten paa, med Albuen støttet mod Klaveret og saa forundret og alvorlig paa Moderen.

— Kom hen til mig, Alvilda, sagde Grevinden. Ordene vare nær ved at smelte hen i Graad.

I Lynfart rev den unge Pige Hatten af Hovedet og Handskerne af Hænderne og stod i et Spring foran Grevinden, der greb begge hendes Hænder og saa hende ind i Øjnene; i hendes egne Øjenkroge piblede Taarerne frem som Vanddraaber, der tvinge sig frem gjennem Isens smalle Bred.

— Du græder jo Moder, sagde Alvilda, og slog sine Arme om Grevindens Hals.

Nu græd de begge to en Stund. Da det var stillet af, spurgte Komtesse Alvilda:

— Mama, hvorfor var Du saa vred paa mig før? Hvorfor brugte Du det stygge Ord forbyde? Det er nær ved at gjøre mig ond.

— Jeg maa tale alvorlig med Dig, Alvilda, sagde Grevinden. Sæt Dig hos mig!

Til Svar knælede Datteren ned paa Skamlen foran Moderens Stol og lagde Hænderne i hendes

Skjød. Grevinden greb dem igjen og holdt dem fast mellem sine som for at støtte sig og vinde Ro til at tale.

— Alvilda, begyndte Grevinden, med usikker Stemme, Hr. Albrecht taler med Dig om Ting, som Du er for ung til at forstaa. Han river Alt ned, som Du har troet paa; han gjør Dig urolig i Dit Sind. Vi havde det jo saa godt i vort stille Liv; hans Tale løsner Storme der hen over. Hvem véd, hvor de kan blæse os hen?

— Lad dem blæse os ud af det Liv, Moder. Jeg kan ikke begribe, at Du længes tilbage til det. Naar hørte vi et Ord, der glædede eller løftede os en Smule? Hvad beskjæftigede vi os med uden de daarligste Smaaligheder? Skal de Herrer, der kommer her, være de Bedste i Samfundet? Jeg synes ikke, de staar over de Heste og Hunde, som de altid taler om. Vi var saa tørstige efter at faa en lille Smule Indhold, at vi tog til Takke med den stakkels Kapellan.

— Jeg skal sende Bud efter Pastor Jespersen, lad os holde os til det, han talte om, sagde Grevinden, om det ikke er saa aandrigt, saa er det dog sandt og rigtigt.

Alvilda rystede smilende paa Hovedet.

— Nu nytter det ikke, Moder. Jeg vilde nu falde i Søvn over ham. Jeg véd ikke, hvor det kan være, men siden jeg har hørt . . . den ny Huslærer (disse Ord bleve udtalte sagte, hurtig og ledsagedes af en Rødme) . . . siden jeg har hørt ham tale, læse og synge, har jeg ligesom faaet Lys og Udsigt til Noget . . . ja det er saa

vanskeligt at sige, hvad det er; jeg vil for Exempel sige, at Meget af det, jeg har læst, Meget af det, jeg hørte hos Grandtante Schenkendorf, som jeg dengang blot lo ad og syntes var bare morsomt, det bliver nu til Alvor for mig. Moder, vedblev Alvilda og betragtede Grevinden med naiv Glædestraalen, véd Du, at han er selv Digter; de Sange, han synger, er af ham selv, Melodierne tager han ud af det, han kan huske, af de bedste Komponister, men arrangerer dem til sit Brug. Han fortalte mig det selv imorges; han fortalte mig hele sit Liv, om alle de Skuffelser, han havde lidt, om hvordan hans prosaiske Studenterkammerater havde svunget sig til Vejrs, fordi de svigtede Idealet, men at han havde holdt dets Fane højt og derfor blev skubbet til Side og levede sin bedste Ungdom hen i Fattigdom; hvordan hans Talenter blev begravede, hvordan han saa drog ud i Verden som Folmer Sanger i Hjortens Flugt . . .

Pludselig standsede Komtessen, der havde ladet disse Ord strømme ud som halvt i Drømme, da hun bemærkede, at Grevinden bed Læberne sammen og saa, hun syntes næsten ondt, ned paa hende. I det Samme klemte Grevinden om hendes Haandled, saa det gjorde ondt, og efter at hun havde sluppet dem, sad der Mærker paa dem som blegrøde Koralbaand om Alabast. Hun næsten stødte til hende, da hun fór op fra Stolen og udbrød:

— Du elsker ham. —

I et Nu var hun ude af Stuen.

Komtessen havde en Følelse som En, der drømmende er gledet sagte hen ad en rolig Strøm, hvori det ene skjønne Spejlbillede afløses af det andet og pludselig støder paa Grund med et saa stærkt Ryk, at det gjør ondt i alle Lemmer. Hun saa sig forvirret om i den tomme Stue; hun lyttede, det var dødsstille, hun hørte derpaa dæmpet Susen fra Haven, ja endog en Humlebis Summen om en af Blomsterne, der stod i Potte i Glasverandaen. Med ét sagde hun højt:

— Ja, jeg elsker ham.

Forfærdet ved Lyden af sin Stemme, lod hun Blikket spejde om som en skræmmet Raa, stillede sig saa hen i et Vindue, stod der bøjet, med begge Albuerne støttede mod Karmen og saa ud i Haven, hvor det stærke Formiddagslys, der gnistrede paa Søen, strøg bredt hen over Plænens Fløjl, dirrede om de brogede Blomster og afkølede sig i de dunkle Skygger i Trægrupperne, ligesom magnetiserede hende ind i en stille salig Rugen over Indtryk, der afløste hinanden stille, hurtigt, med dæmrende, bløde Omrids.

Ubevidst, søvngængeragtig adlød hun, da Tjeneren meldte Frokosten, og da hun opdagede, at hverken hendes Moder eller Albrecht var tilstede i Spisesalen, lod hun sig atter synke hen. Hun saa sin Fader, Generalen og den gamle Kammerherreinde, der nu var saa rask, at hun kunde forlade sine Værelser, som i en Taage; hun hørte dem tale som i en uendelig lang Afstand; Ordene suste og summede som uartikulerede Lyde. Hun saa distræt paa Generalen, hvis Blik

sendte hende bistre Bud over Bordet; hvad kom Generalen hende ved? Det var, som Alt, der hidtil havde været hende nær, var blæst ud i det Fjerne, hvor det drejede sig i en kjedelig Cirkelbevægelse. Hun vaktes ved, at hun hørte sin Broders drævende, tykke Overgangsstemme kalde paa hende:

— Du, Alvilda.

— Ja. —

— Jeg tror, Din Ridehoppe faar Kospat.

— Hvad tror Du?

— At Din Ridehoppe faar Kospat.

— Hm — saa?

— Ja, det kan da ikke være af Overanstrængelse, for Du rører den jo aldrig.

— Ja . . . jeg vil ud at ride, sagde hun.

— Skal jeg ride med?

— Nej. Jeg vil have Rideknægten med.

I det Samme rejste man sig fra Bordet. Generalen strøg sin Knebelsbart, trak sine buskede Bryn i Vejret og sagde:

— Naar Din Broder vil ride med, er det da mest passende, at han rider ved Siden af Dig, og at I saa har Rideknægten bag ved i nogen Distance. Det er mit Ønske, Alvilda, hører Du.

— Det er mit Ønske kun at have Rideknægten med, svarede Komtessen.

Dermed gik hun ud. Generalen saa bestyrtet paa Greven, som purrede sig i Haaret og kløede sig i Skægget.

Stamherren havde Færten af, at der var

Noget paa Færde og blev staaende i Forventning om, at Noget skulde ske.

— Gaa ud af Stuen, Vilhelm, kommanderede Generalen.

Grev Vilhelm turde ikke gjøre nogen Indvending, men gik surmulende og smaamukkende ud, slæbende Benene dvask efter sig. Da de to ældre Herrer vare ene, sagde Generalen, mens han gjentagne Gange nikkede betydningsfuldt med Hovedet:

— Vogt paa Dit Hus og Dine Børn, Magnus.

— Ja det . . . ja . . . Du siger s'gu Noget, svarede Greven.

— Véd Du, at den kjære Charlot er upasselig?

— Ja . . . hun har nok lagt sig?

— Véd Du hvorfor?

— Hm! Hun er nok bleven vaad om Fødderne i Morges i Duggen. De Satans forbandede . . . kjære velsignede Damer skal ogsaa altid rende i den Have med tynde Sko.

Generalen grundede et Øjeblik dybt med sammentrukne Bryn. Skulde han sætte Greven ind i Sagerne og appelere til hans faderlige Myndighed? Han løste Problemet ved at sige til sig selv:

— General v. Bilbach! Husk paa, at Du er Diplomat.

Altsaa indskrænkede han sig til følgende Orakelsprog:

— Bered Dig paa, Magnus, at Du gaar farlige Tider i Møde.

— Ja det har Du Ret i. Det er nogle djævleblændte Tider, man lever i. Man har det s'gu haardt.

Greven holdt Haanden for Munden for at skjule en stærk, misanthropisk Gaben.

— Der skal Myndighed til, Magnus, Autoritet, forstaar Du?

— Ja de skal have af Knaldepisken, de Sataner.

— Jeg har sagt til Inspektøren, at jeg vil give ham detaillerede Ordrer paa den Pavillon, Du véd.

Greven rømmede sig forlegen og fik lidt Hoste.

— Pavillonen? — naa — ja — den —

— Vil jeg se færdig, inden jeg rejser. Nu vil jeg i Formiddag tænke paa, hvordan jeg vil have den, Du sørger nok for, Magnus, at Ingen forstyrrer mig. Jeg er ikke visibel for Nogen, mens jeg grunder over den Pavillon.

Da Generalen var gaaet, skyndte Greven sig ned til Godskontoret og bad Inspektøren endelig at føje Generalen, for ellers blev han »knusende gal; især i denne Tid, da hans Mave var i Uorden.«

XVII.

Komtessens brune Ridehoppe stod opsadlet foran Hovedtrappen til Borggaarden; Rideknægten stod med Tøjlen til sin Hest om Armen og holdt Stigbøjlen paa Ridehoppen, foran hvis Forben Grev Vilhelm laa paa Knæ. Han undersøgte nøje og alvorlig Hasens udvendige og indvendige Side, alt imens han disputerede med Niels Rideknægt, der paastod, at Hoppen slet ikke havde Spat, og fejlede den Noget, var det ikke Kospat, men Aarespat. Endelig viste Komtessen sig i sort Klædes Amazonedragt med Fløjelsbesætning, en lav Silkehat med sorte Strudsfjer, bærende den lange Robe graciøst slængt over den venstre Arm; i den højre Haand svippede en let Ridepisk. En Liberitjener, der havde lukket Døren op for hende, blev, barhovedet og bukkende, staaende paa det øverste Trappetrin; Rideknægten hjalp hende i Stigbøjle og Sadel, en Jæger i den daglige graa, grønbesnorede Kittel lukkede Borggaardens Gitterport op og stod ret med Kaskjetten knuget mod det højre Laar, og nu gik det i rask Trav ned ad Alleen; Grev Vilhelm løb et lille Stykke med, bøjede sig dybt ned og iagttog Hoppens Fodskifte, mens han hovedrystende sagde:

— Det kan ikke nytte, hvad Niels siger, Hoppen har Kospat, eller ogsaa faar den det.

Da den bløde Vej havde afløst Stenbroen, og Hovslagene lød dæmpet, satte Komtessen sin Hest i strygende Karrière, og i faa Minuter

havde hun naaet Skoven; Rideknægten var et godt Stykke bag ved hende. Paa Skovvejen sagtnede hun Farten, til den gik over til en sagte Gang Fod for Fod. Hun slappede Tøjlen, lod den ene Haand hvile paa Hestens Hals og gav sig sine Drømme i Vold.

Som hun hidtil havde levet, vilde hun ikke længere leve. Foraar, Sommer og Efteraar kjedede hun sig ihjel paa Landet, og naar hun om Vinteren kom til Kjøbenhavn, havde det kun i de første Aar moret hende at komme paa de faa Baller i Aristokratiets Kreds, der paa Frederik VII's Tid holdt sig meget borte fra Hoffet og Hovedstaden; det var blot Landjunkere, der havde ombyttet de lange Jagtstøvler med lakerede Sko, eller frivole og tomme Kammer- og Ridejunkere med et uendeligt Lavmaal af Forstand og Dannelse, som dèr omsværmede hende. Og saa de evige Visiter i Vinterlejligheden af gamle Kammerherrer, Hofjægermestre, Gardeofficerer af forskjellig Alder, de yngre blandt de sidste snusende efter rige Partier; af gamle Damer . . . en hel Falanx af adelige Oldfuxer eller Vartovslemmer. De gamle Damer kjælede for hende som for en Skjødehund eller beundrede hende som en magnifik Nipsgjenstand. Og saa denne stumpe, sløve, Alt berørende, Intet optagende Konversation, disse Skandalhistorier fra Hoffet, som man dunkelt hentydede til, denne afmægtige politiske Forbitrelse, hvis Grund var hende uklar — nej Lys, Liv, Luft, Frihed! Ad hvilken Vej hun alene skulde naa dertil, vidste hun ikke;

men ved hans Hjælp, Digterens, med de store Perspektiver, med den flammende Aand, maatte hun kunne naa ud i det store Rum med høj og ren Luft. Hun tænkte sig rigtignok ikke at bo i en Hytte med hans Hjerte. Nej, det skulde være i høje Sale, hvor glimrende Fester fejredes under Kronernes Glans, hvor Alt, hvad der ragede frem ved Aand og Begavelse, samledes, et italiensk Renæssancehof, der klang af Musik og Poesi, der straalede af ædle Statuer og Billeder, med skyggerige Haver, hvor krystalklare Fontæner styrtede sig ned ad Terrasserne, hvor de hvide Balustrader omsnoedes af pragtfulde Blomster. Da skulde hun vise, hvad en dansk Adelsdame duede til. Disse Drømme vare Reproduktioner af hendes sidste Samtale med Albrecht, som hendes Moder var bleven saa vred over. Hun lukkede Øjnene, lod Billederne glide hen i en gylden Lystaage og Tonerne flyde ud i et sagte susende Piano.

. . . God Morgen, Alvilda! lød det tæt ved Siden af. Hun havde nær skreget Av og saa sig om med en forvirret Mine, som den, der vækkes pludselig paa et fremmed Sted og forskrækket søger at orientere sig.

Hesten havde fulgt Komtessens sædvanlige Rideroute; et Stykke langs ad Skovens Hovedvej, var derpaa slaaet ind paa en mindre Bivej til venstre, der løb forbi Godsets Skovridergaard langs med Skovens Udkant for efter denne store Kurve atter at udmunde paa Hovedvejen tæt foran Lungelse Herresædes Ladebygninger. Kom-

tessen var endnu ikke naaet til Skovridergaarden, da Lyden af hendes Navn paa en saa ubehagelig Maade rev hende ud af den vellystige, paradisiske Somnambulisme.

Hun opdagede, at der paa en stor, af Rodskud overgroet Stub, som stod tæt paa den hinsidige Rand af den lave, tørre Grøft, sad en høj ung Mand med et smukt sort Skjæg og en brunlig Hudfarve, med en graa Jægerhat paa Hovedet og en Bøsse mellem Knæerne. Deres Blikke mødtes; brat løb Komtessens Øjenbryn sammen i en lige Linie; Munden fortrak sig vredt og trodsig; med et Rap af Ridepisken satte hun sin Hest i Galop, og i et Par Sekunder skjulte Vejens Krumning og Træerne hende for den unge Mands Øjne.

— Velkomsthilsenen var ikke videre varm, sagde han med et halvt Smil — skulde her være en ung Lehnsgreve i Farvandet?

Han rejste sig op fra Stubben, slængte Bøssen i en Rem over Nakken og tog Retning hen mod Skovriderboligen. Da han havde naaet det Trægitter, der skilte dens Gaardsrum fra Vejen, hørte han igjen Hestetrav bag ved sig og saa Niels Rideknægts lyseblaa Liberi med Sølvknapperne, den sølvtressede Krave og Hue.

Niels holdt Hesten an og saa søgende omkring sig.

— Komtessen er redet den Vej, sagde den unge Mand og slog ud med Haanden i Retningen.

— Tak, sagde Niels og satte ogsaa i Galop.

Han vidste, at han kunde risikere at faa Skjænd af Generalen, hvis denne ved hans Hjemkomst opdagede, at han ikke havde holdt den rette Distance mellem sig og Komtessen.

Den unge Mand stod et Øjeblik med Albuen støttet paa Tværstykket mellem to af Stakittets Stænger og saa tankefuld ned ad Vejen. Paa en Højning af Vejen, et Stykke uden for Skovkanten, saa han den sorte Amazoneskikkelse dukke frem i det Fjerne, en Støvsky, hvid som sprøjtende Skum hvirvlede op under Hestens Fødder og fejedes til Siden ud over Marken. Saa sænkede Terrænet sig atter, og hun blev borte.

Han rev rask Armen ud af sit Leje, og med det uvilkaarlige Udraab: Børnestreger! gik han ad Gitterets Laageport ind i Skovridergaarden.

Niels havde faaet Distancen, da Komtessen red op ad den store Allé, og skottede op efter Hovedbygningens Vinduer, om han skulde kunne se Generalen nikke tilfredsstillet, men der var Ingen. Som sædvanlig lukkede Tjeneren begge Hoveddørens Fløje op, trak sig bukkende ud paa Trappen, til Venstre for Indgangen, og tog mod Komtessens Ridepisk, da Niels havde hjulpet hende af Hesten.

— Hvor er han kommen her, hvad vil han her? spurgte Komtessen forbitret sig selv, imens hun løb op ad Trappen til sit Værelse for at skifte Dragt. Hun mødte sin Moders Kammerjomfru.

— Er Mama syg? spurgte hun.

— Ja. Grevinden har lagt sig; hun er nu falden i Ro, jeg tror, hun sover.

Komtessen klædte sig i en Fart om; hun vilde ned i Haven, ned til Søen; hvem vidste, om hun ikke kunde være saa heldig, naturligvis ved et rent Tilfælde, at træffe En, der kunde bortvejre de Skyer, som Mødet i Skoven havde lagt over hendes Sind. Skjønt hun skammede sig derved, følte hun en Glæde over, at hendes Moder foreløbig var gjort uskadelig.

Men da hun kom ind i Havestuen og vilde fare den hurtig igjennem, saa hun sin Fader sidde ganske alene midt for Marmorbordet med en saa betænkelig bekymret Mine, som om en Fare truede hans Velfærd. Hænderne arbejdede vexelvis i Skjægget og i Haaret bag Ørerne. Hun betragtede ham ingenlunde som en Hindring paa sin Expedition, thi det maatte man lade Greven, at han aldrig nogensinde havde blandet sig i sin Datters Opdragelse, han kjendte hende ikke mere, end han kjendte enhver som helst fremmed ung Dame, han havde set.

— Er det Dig, Charlot? spurgte Greven uden at løfte sit bekymrede Hoved.

— Nej.

— Naa, det er Alvilda. Hør Alvilda . . . hør et Øjeblik, sagde Greven næsten hviskende. Kom lidt herhen. Hør Du — her lagde Greven Fingeren paa Næsen — véd Du noget om, at Onkel Hellmuth, har sagt, at han ikke er visibel for Nogen i Formiddag?

— Nej.

— Naa. Ja — for han har sagt det. Men Du kan jo lade, som Du ikke véd Noget af det, hvad? Gaa op, min Pige, og bank paa hans Dør og sig, at der er hændet noget rent forbandet — nej saadant noget — hvad Du nu kan sige — i Familien; — at jeg har faaet et Brev — men Du skal ikke sige det fra mig af — Du kan nok finde paa, hvad Du skal sige.

Af Grevens fiffige Smil kunde Alvilda se, at det neppe var en hjertegribende Ulykke, der var hændet i Familien. For nogen Tid siden vilde hun have været angst for at gaa til den frygtede Bussemand, nu vilde hun derimod overbevise sig selv om, at hun var modig. Uden at skræmmes af Generalens forbitrede Brøl, da hun bankede paa Døren, bad hun ham tørt om at komme ned til sin Fader, men skyndte sig strax bort.

— Hvad siger Du om det, Onkel Hellmuth? udbrød Greven, ligesom Generalen traadte ind i Havestuen, og rakte ham et Brev. — Det er Fanden . . . det er . . . hvad?

Den gamle Herre fik sin Guldlorgnet paa Næsen og læste Brevet.

— Otto Egernskjold rappeleret! raabte han. — Naturligvis en Kabale af den . . . (her fulgte en Betegnelse af Grevinde Danner, som ikke godt kan nedskrives). Fordi Otto havde den Takt ikke at møde hos hende i Uniform, da Kongen forlangte, at han skulde hilse paa hende, da han havde Congé forrige Gang, saa vil hun nu tage Revanche. Ja, nu ser den gode Otto, hvad han har for, at han har inviteret al Verden, Malere

og Gøglere og Komedianter og Bladsmørere her hjemme fra til Dîner i sit Ambassadehôtel. Men vi, Magnus, vi maa gjøre en Demonstration, naar han kommer her til Lungelse, noget Grandiost!

— Bare det ikke vækker Opsigt . . . og der bliver Vrøvl i Bladene, det vilde jeg saa Fandens nødig, klynkede Greven.

— Du kan jo nok tænke, Magnus, at jeg ikke vilde proposere Dig Noget i den Genre. Nej, jeg mener, Du bør gjøre en grandios Dîner, rigtig udsøgt Dîner for Din Onkel Otto, af Egnens første Familier og saa tage nogle af de højere Funktionærer her i Amtet med som Dekoration: Amtmanden, skjønt han er en Bourgeois, Stiftsfysikus et cetera. Jeg skal nok composere den Dîner, men jeg maa bede Dig at opsætte den, til min Mave er retableret.

— Jo, vel, ja . . . det har Du Ret i, sagde Greven og nikkede, helt beroliget ved, at han kunde slippe med en politisk Demonstration af en saa fredelig Natur.

XVIII.

Grev Otto Egernskjold, Farbroder til den nuværende Lehnsbesidder, var bleven afskediget fra sin Post som Gesandt ved et af Evropas betydeligste Hoffer, enten det nu var fordi han

ikke var vel set af visse indflydelsesrige Personer ved Hoffet, eller fordi Regjeringen ansaa ham for en Modstander af sit politiske Program, thi han var en ivrig Fjende af Ejderdanismen.

Som yngre Søn af et den Gang forarmet Stamhus var han bleven sat til at studere, var bleven juridisk Kandidat, var som ganske ung kommen ind i overordnede administrative Embeder, derpaa var han bleven Diplomat og havde beklædt vigtige Ambassader. Han hørte til en Race adelige Embedsmænd, som nu vistnok er uddød, der vel vare Aristokrater i deres Livsopfattelse og politiske Sympathier, men som Livet i store Forhold og mangeartede Berøringer med alle Slags Mennesker havde opdraget til en fin Humanitet. Skjønt han altid havde havt rigelige Embedsindtægter, havde hans Pengeforhold aldrig været storartede; han havde vel altid kunnet leve uafhængig og havde aldrig villet tage mod at drage fra Herregaard til Herregaard hos sine godsbesiddende Standsfæller; dog havde hans Vilkaar ikke været saadan, at han jo godt forstod at sætte sig ind i de mindre heldig Stilledes Situation, og medens han var i en overordnet Embedsstilling her hjemme, vare alle hans Undergivne enige om at berømme hans imødekommende Venlighed og udsøgte Høflighed, hvorvel de maatte indrømme, at selv de, der arbejdede umiddelbart under ham, ikke kom til at staa ham nærmere, end den første Dag, de saa ham. Hans Væsen var stille; selv naar han gav en Irettesættelse, fulgte han Devisen:

fortiter in re, svaviter in modo. Naar han var Vidne til de borgerlige Bureaukraters Grovhed og hensynsløse Væsen, fortrak hans Ansigt sig som et musikalsk Menneskes, naar han hører en skrattende, falsk Trompet. I mange Aar havde han levet som barnløs Enkemand, men hans gammeldags Opfattelse af en Ambassadørs Stilling, ifølge hvilken han i stor Maalestok indbød tilrejsende Danske i sit Hus, havde medført, at han efter denne Afsked var reduceret til at leve af sin Pension, da hans Smule Formue var opbrugt.

Man vil kunne slutte af det for alle Interesser blottede ensformige Liv, som den grevelige Familie førte, at denne Familiebegivenhed drøftedes vidt og bredt, og at Kongen og hans Hustru, Udenrigsministeren i Særdeleshed og Ministeriet i Almindelighed, Rigsdagen, den konstitutionelle Regeringsform, det »forbandede« 1848 fik læst og paaskrevet af Generalen, der sekunderedes af Greven.

— Nu skal vel den Gadedreng, Orla Lehmann, sukcedere Otto, sagde Generalen blandt Andet, og begaa ny Sottiser, og saa skal der rundt om ved Hofferne employeres Ambassadører, som hedder Jensen, Hansen og Nielsen. De har jo begyndt med Amtmændene; han i P— hedder jo Olsen ligesom Din Skovfoged ude i Vesterskoven, han der skjød Ræven ude i Kohaven i Foraaret, han, som havde dresseret min afdøde Hønsehund, Cartouche. —

Selv Grevinden, der havde trukket sig tilbage i nogle Dage, blev reven med til at tage

Del i Forargelsen over den Familien Egernskjold tilføjede Forhaanelse. Hun lod, som hun ikke ænsede Albrecht, ved hvis Indtrædelse Diskussionen standsede, men Komtessen, der dog holdt meget af sin Grandonkel, sagde ikke et Ord. Naar Albrecht og hun vare i Stue sammen, veg Grevindens Øjne ikke fra sin Datter; enhver Sammenkomst i Haven i de tidlige Morgentimer havde hun vidst at forpurre ved selv at gjennemvandre den paa alle Kanter paa en Tid, hun ellers havde holdt meget af at sove i.

Saa kom der en Dag med Posten et Brev fra den afskedigede Gesandt, der meldte hans definitive Ankomst den følgende Dag, men til denne Efterretning var knyttet en anden, der frembragte en trykket, forlegen Stemning. Brevet endte nemlig saaledes:

— Jeg tager Otto Holm med; han er kommen til Evropa for et Par Maaneder siden, er bleven særdeles dygtig og flink og gjør mig i alle Maader Glæde.

— Och, den gode Grev Otto, afbrød Generalen den langvarige Tavshed, som fulgte paa Grevens Oplæsning af de citerede Ord — jeg forstaar ikke, hvorfor han altid vil rippe op i denne importune Affaire. Det er meget nydeligt, at han tog sig af Fyren og har gjort ham til Noget, der kan passe for hans Stand, men hvorfor skal han ved hver Lejlighed introducere ham i Familien og genere den ved at erindre om Skandalen?

Med denne »Skandale« forholdt det sig paa

følgende Maade. Grev Magnus Egernskjolds Fader havde ladet sine Børn skjøtte sig selv, medens han ruinerede sig og sit Gods ved Spil og andre Udskejelser i den for Landgodserne daarlige Periode. Han havde en Datter, fem Aar ældre end Stamherren; hun sad og kjedede sig uden Selskab paa Lungelse, hvor kun langstøvlede Jægere drev deres Sport i Grevens lange Enkemandsperiode. Hun havde forelsket sig i en ung Forstkandidat Holm; da der ikke var Tale om Faderens Samtykke, lod det unge Par sig hemmelig vie, uden at have Noget at sætte Bo for; Greven vilde ikke se sin Datter mere, men hans yngre Broder Otto, der allerede den Gang beklædte en Post i det udenrigske Departement, tog sig af Parret, uagtet han var meget lidet fornøjet med det Skete, og skaffede Holm en Skovriderpost ved Statsskovene. For at faa anstændig Façon paa det Hele virkede han for, at Skovrider Holm kunde faa en »Karakter«; det varede heller ikke længe, før han blev Forstraad, men før end han blev Jægermester, var han ikke præsentabel i »Familien«. Grev Ottos Bestræbelser vare ikke langt fra at blive kronede med Held; Frederik den sjette havde sat Skovriderens tredivte Aar som Termin for denne Indrømmelse til Egernskjolderne, da Holm pludselig døde. Grev Otto understøttede hans Enke og eneste efter ham selv opkaldte Søn, og da hans ældre Broder, Lehnsgreven, var død, tog han uden videre Moder og Barn med, naar han besøgte sin Brodersøn og hans unge Hustru paa

Lungelse. Fru Holm døde, medens hendes Søn endnu var Barn; Grev Otto lod ham studere og tvang saa at sige igjennem, at Drengen i Ferierne kom til Lungelse, medens han selv som Diplomat opholdt sig i Udlandet. Otto Holm var fem Aar ældre end Komtesse Alvilda; da han var fjorten Aar, fik han et romantisk Sværmeri for det smukke Barn, og det var kun for hendes Skyld, at han, efterhaanden som han voxede til og tydelig skjønnede, at han kun var tolereret paa Gaarden, hvor f. Fx. Generalen systematisk undlod at tale til ham, dog vedblev at komme der selv i sine første Studenteraar. Da han ønskede at studere Polyteknik, sendte Grev Otto ham i hans tyvende Aar til Schweiz; Afskeden med den da femtenaarige Alvilda var indvendig i høj Grad romantisk og rørende hos begge, udvendig var den lille Komtesse fin og formfuld, og den unge Student kluntet og rødmende. Han plukkede en Buket Markblomster, som han før sin sidste Afrejse listede til hende; den gjemte hun i sin Konfirmationssalmebog af Fløjl, med Sølvpladen, hvori det egernskjoldske Vaaben var udgraveret, paa Bindet; Buketten var ledsaget af et Vers, hvorpaa der stod:

Vox op i Uskyld lig disse Blommer
med deres bløde og fine Klokker,
gid Solens Glans i en herlig Sommer,
maa lege sødt paa de dunkle Lokker!

Det var ikke lang Tid siden, hun havde fundet de visne Blomster og dette Stykke Rus-

poesi i Salmebogen; det var den Aften, da hun, tænkende paa Albrecht og paa Heines Digt, havde staaet i sit Værelses Vindue. Halv forbitret havde hun kastet Blomsterne ud i Haven og revet Papiret med de forgyldte Kanter itu. Hun vidste, at Otto Holm som Civilingeniør var taget til Sydamerika eller saadant et Sted, men han blev aldrig nævnet, Ingen havde tænkt paa ham, og efter at hun selv var kommen tilbage fra Holsten, havde hans Billede aldrig meldt sig i hendes Tanker.

Den gamle Greve og hans Broderdatters Søn ankom sent om Aftenen; kun Lehnsgreven var oppe for at modtage dem; og først ved Frokosten næste Dag mødte hele Husets Besætning. Den gamle Greve fik den mest hjertelige Modtagelse. Det var en smuk, vel voxen, endnu rank gammel Mand, med hvidt Haar og stærk Bakkenbart; hans milde, rolige Øje virkede velgjørende, og da Generalen hentydede til hans Fald som Slagtoffer for »*la canaille*«, trak han smilende paa Skulderen og sagde:

— Man bliver gammel, kjære Bilbach; det havde været bedst, om jeg havde trukket mig tilbage et Par Aar tidligere. Jeg kan ingen Nytte gjøre mere; jeg tror ikke paa Tiden, og den ikke paa mig.

Hans unge Ledsager hilste man paa med kølig Høflighed. Generalen bukkede uden at række ham Haanden; Alvilda sænkede Øjenlaagene til Hilsen; hun maatte tage mod hans

fremrakte Haand, men han følte hendes som en livløs Gjenstand i sin. Kammerherreinden sagde: God Dag, lille Holst. Albrecht blev ikke præsenteret, men da Holm nærmede sig ham, gav det et Ryk i dem begge. Holm udbrød:

— Hvad, De her, Hr. Albrecht? — om Forladelse — er De Professor eller Doktor?

Albrecht bed sig i sit Skjæg. Grevinden sagde:

— Hr. Kandidat Albrecht har været saa god at paatage sig Vilhelms Undervisning. Du kjender Hr. Albrecht, synes det?

— Ja Hr. Albrecht har været min Lærer, og siden har vi talt oftere sammen i mine Studenterforeningsdage.

Albrecht var stiv og tilbageholdende; Holm syntes heller ikke at have Lyst til at indlade sig videre med ham. Generalen hviskede til Greven:

Den unge Mand har faaet en fix Tenue. Man ser dog, han er halvblods.

— Ja lige strax, det gjør man, min Sæl, svarede Greven sagte og hurtig.

Det var forgæves, at Holm ved at betragte Komtessen søgte at faa hende i Tale gjennem et Minespil; hun værdigede ham ikke et Øjekast. Men Holm var ikke den Mand, der lod sig skræmme, tilsidst sagde han højt over Bordet:

— Du er nok bleven en ivrig Rytterske, Alvilda? —

Hun lod, som hun ikke hørte det, skjønt det var vanskeligt at faa Nogen til at tro det muligt,

saa direkte var Repliken bleven henvendt, og saa tydelig var den bleven udtalt.

Den gamle Greve saa først over paa hende, saa paa Holm med et lille Smil og sagde, idet han ved at optage den Sidstes Ord ligesom understregede dem:

— Ja saa; det var jo smukt. Hvoraf véd Du det, Otto?

— Jeg kommer til at skrifte en Synd for at besvare det Spørgsmaal, Grandonkel. Da vi trat sammen paa Stationen igaar Aftes, kom jeg ikke lige fra Kjøbenhavn. Jeg har i flere Dage været hos den gamle Skovrider Klausen; jeg har strejfet omkring i Egnen og levet mellem gamle Minder. Jeg vil hellere strax bekjende det end have, at det skal blive opfattet som en Mangel paa Opmærksomhed mod Onkel Egernskjolds Familie; men jeg havde Trang til at gaa lidt ene omkring i al Stilhed; saa mødte jeg forleden Alvilda til Hest og hilste paa hende.

— Har Du talt med Otto? spurgte Grevinden. Der laa en vis livlig, ingenlunde vred Nysgjerrighed i Betoningen, og Grevinden skottede over til Albrecht, der paa skraa fixerede Alvilda og hendes Fætter. Havde Komtessen kunnet trylle en Knebel i Munden paa Otto Holm, havde hun gjort det i dette Øjeblik; havde hun kunnet opdrive et rigtig giftigt Gjensvar, vilde hun have betalt det i dyre Domme, thi hun mærkede, hvor blussende rød hun blev, og uden at hun saa paa Albrecht, følte hun hans Blik ramme hende i Ansigtet. Men Otto tog strax Ordet, idet han lo.

— Nej det har hun ikke, Tante Charlot; for da jeg rejste mig op fra Stubben, hvor jeg sad, gjorde jeg samme Virkning paa hende og hendes brune Hoppe som en Gjenganger — de fór afsted i susende Galop. Du kjendte mig vist ikke igjen, Alvilda. —

— Nej, svarede hun.

Albrecht tænkte med jaloux Uro: Der maa have været Noget mellem de To. Konversationen blev af den gamle Greve ledet ind i mere almindelige Baner. De tre ældre Herrer kjørte ud strax efter Frokosten; Albrecht og Otto gik med Damerne ned i Havestuen. For at sige Noget sagde Grevinden til Otto:

— Hvordan synes Du om at være kommen tilbage til Danmark, Otto?

Jeg vilde lyve, om jeg enten sagde »godt« eller »slet«. — Det er en underlig blandet Følelse, Tante. Steder og Lokaliteter og Natur glæde mig; det er mig ligesom en Beroligelse at se, naar de er, ligesom de var, før jeg tog bort herfra, og de Smaabegivenheder, som de har været Scene for, staar i et venligt, flatterende Lys for mig.

— Hvad er det da, Du ikke synes om?

— Menneskene, oprigtig talt; det vil sige dem af mine gamle Bekjendte, som jeg er kommen til at tale med; og dem syntes jeg ilde om, fordi de har holdt sig saa uforandrede; netop det, som jeg syntes godt om hos Naturen og Lokaliteterne. Jeg har faaet en nedtrykkende Følelse af, at vi savner Tilstrømning fra det store

Evropa; jeg har forbavset mig over at mærke, at Folk, som man maa regne til de mest dannede, og som i Følge deres Stilling burde være det, er aldeles uden Kjendskab til, hvad der er tænkt og arbejdet rundt om i Verden. Jeg har mærket selv hos de Bedre en løjerlig afvisende Overlegenhed, naar man har villet tale om, hvad der skrives og tænkes ude i Evropa, som om det var Noget, der ikke kom dem ved, eller som vi her hjemme slet ikke behøvede.

— Ja saa? sagde Grevinden; (Hun havde ondt ved at slaa ind i en alvorlig Tone over for Otto, der altid stod for hende som en stor Dreng) Du er altsaa egenlig meget misfornøjet med os. Hvad siger De, Hr. Albrecht, om min Neveus strænge Dom? Den er jo knusende.

Spørgsmaalet kom ikke Albrecht ganske belejligt; han var endnu ikke paa det Rene med, hvilken Position han med størst Virkning kunde indtage lige over for den unge Mand, der, da han sidst kjendte ham, var aldeles uudviklet, men han maatte jo svare paa Grevindens Spørgsmaal for ikke at tabe sin Prestige, især da Spørgsmaalet hemmelig gjentoges i et Øjekast fra Komtessen. Uagtet han egenlig mange Gange havde hævdet lignende Paastande, som den, der her kom frem, var det dog altfor fattigt for ham at sekundere den unge Fyr, han valgte derfor at berede sig til at opponere og sagde:

— Hr. Holms Paastand er holdt i en saa stor Almindelighed, at den er vanskelig at faa fat paa.

— De har Ret, sagde Otto med imødekommende Aabenhed, det er den ganske vist. Jeg vil dog nødig tage Exempler fra mit eget Fag, der højest vilde kunne interessere Dem, Hr. Albrecht. De er jo Mathematiker? . . .

— Nej, det vilde ikke interessere Grevinden og Komtessen at tale om Mathematik, sagde Albrecht hurtig. De bør hellere tage Deres Udgangspunkt fra . . .

— Politiken? faldt Otto ind og lo.

— Uh nej, sagde Grevinden og fortrak Munden, som om hun smagte noget Stygt.

— Vælg Du saa, Alvilda! sagde Otto.

Komtessen søgte at knuse ham ved en foragtelig Mine, men Kasteskytset prellede af, thi Otto sagde med et godmodigt Smil:

— Naa — jeg kan se paa Dit Ansigt, at Du vil have, at jeg skal tale om Poesien, som Du sværmede for i Dine aldeles unge Dage. (Komtessen knugede sine Fingre mod hverandre under Bordet, saa de knagede). Ja der bevæger jeg mig desværre lidt famlende, for jeg har ikke i de sidste Aar fulgt synderlig med vor egen Skjønliteratur, men var der kommet noget særdeles Nyt eller Originalt, havde jeg vel faaet det at vide og saa gjort Bekjendtskab med det.

— Naar rejste De herfra? spurgte Albrecht.

— Det er vel en fem Aar siden.

— Aa, hvad siger De da om »Tre Digte« af Paludan-Müller, om »Hjortens Flugt«, om Arbejder af Hauch, Andersen osv.

Havde Albrecht kunnet læse i Komtessens

Hjerte, vilde hendes taknemmelige Glæde have løftet ham højt paa Inspirationens Vinger, saa slaaende fandt hun Paavisningen af Ottos Uvidenhed, og saa inderlig undte hun ham den.

— Hm — ja! tog han betænksomt til Orde; al mulig Respekt for de skjønne Ting, som vore snart gamle Digtere skjænker os. Men i det Nye, der er kommet mig for Øje, ser jeg kun mat Efterklang; smaa Tilløb uden Vingefang og uden Mod.

— Det er vel i Kraft af en aandelig Naturlov, svarede Albrecht. Efter en saa rig Blomstring maa der følge en Standsning i Produktionen. Det bliver da Literaturens Opgave gjennem, hvad De kalder Efterklang, at bevare den gode kunstneriske Tradition og at samle og sondre for at opfatte den foregaaende Periodes rige Resultater fra alle Sider og tilegne sig den dybere.

— Ja, men det har jeg heller ikke set mange Tegn til; ja maaske jeg tager fejl; jeg er som sagt, ikke sikker paa dette Omraade. Men De er jo selv Digter, det er sandt; jeg husker endnu, at De læste nogle Poesier for mig en Nat, da jeg fulgte Dem hjem fra Studenterforeningen og gik op med Dem i Deres Bolig; jeg husker tydelig en Korsarvise; der var et Vers, jeg syntes godt om:

Først naar Flaaden jeg skuer i Fylking staa ud,
og dens Kongeflag slaa
med sin Dug i det Blaa,
skal jeg vise, jeg lystrer Kommando og Bud,
jeg skal styre saa glad
ind i Slagliniens Rad.

Skjønt det ved enhver anden Lejlighed vilde have smigret Albrecht at høre sig citeret, var han dog meget ilde ved dette Citat, thi nu maatte Komtessen jo antidatere dette Digt, som han hemmelig haabede, at hun havde betragtet som en Improvisation, hvortil Situationen havde begejstret ham. Han undgik at se paa hende, henvendte et lille Buk til Otto og sagde:

— De kom bort fra Deres Tankegang. Hvad vilde De have sagt?

— Nu ja, med al Agtelse for vore Digteres Kunst, saa savner jeg, hvis jeg tør bruge et saa simpelt Udtryk, Soliditet i deres Stof. Hvad der i de sidste Aartier har bevæget Verden, har været dem fremmed; den nyere franske Literaturs psykologiske Grundighed have de ikke tilegnet sig, og en Oversættelsesliteratur existerer der slet ikke; jeg har endog troet at mærke en vis Uvillie imod, at Folk fik fremmed Literatur at kjende, og at man har villet piske os ind i en kinesisk-nordisk Afsondrethed; jeg vil ikke tale om, at jeg har læst Deklamationer imod, at der lærtes Tysk i de danske Skoler.

Det kan være et forceret Udslag af en ellers berettiget Selvopholdelsesdrift, svarede Albrecht. Efter en Krig for vor Nationalitets Bestaaen, under en stadig Kamp for at sikre os dens Resultater, er det forklarligt, at man gjør Alt for at bevare den nationale Literatur i dens Renhed.

— Den vil dø af den Kur, tror jeg, bemærkede Otto; dø af Tæring. Civilisationen kræver en stadig Vexelvirkning mellem Nationerne. Det

er en daarlig Politik lige over for en mægtig Fjende, ikke at ville lære hans aandelige Ressourcer at kjende.

Albrecht følte sig i en skæv Situation; han havde jo i tidligere Disputer drillet exklusiv nationale Studenterkammerater med lignende Paastande, og nu følte han, at han vilde blive tvungen videre paa den engang begyndte Bane, hvis han ikke gjorde et Sidespring, der gav den efter hans og, som han forudsatte, ogsaa Damernes Smag, for nøgternt førte Konversation, en lyrisk Opløftelse; han udbrød:

— Lad os bede de gode Guder bevare os for den massive psykologiske og sociale Poesi à la Balzac, for alle tyngende Tendenser og Problemer; lad os holde fast ved, at Poesien er en Sommerfugl, hvis fine Psykevingers Støv ikke taaler at besværes med al den tunge Ballast. Aladdin er Poesiens Typus, dens af Guden udkaarne Mystos; lad os være fri for Nureddin og hans underjordiske Muldvarpefærd!

Damerne raabte Bravo indvendig. Otto svarede:

— Aladdin er en Typus for Romantiken, men det er da kun en vis Form af Poesi, som Tiden vel snart er færdig med.

— Som bekjendt deler Æsthetiken Poesien i den klassiske og den romantiske; det vil sige den antike græsk-romerske og de moderne Folkeslags. De vil da ikke have, at vi skulde gjøre Forsøg paa at lave os om til Grækere eller Ro-

mere som Franskmændene i det 17de Aarhundrede.

— Nej hverken det eller et Forsøg paa at omskabe os til middelalderlige Troubadourer. Vi skal i Poesien, som overalt, være os selv. Jeg synes, vi har havt nok baade af middelalderlig-gothiske og orientalske Maskerader.

— Ja, naar vor Literaturs største Digtning staar for Dem som en orientalsk Maskerade, saa kan jeg begribe, at alt det Andet ikke finder Naade for Deres Øjne, sagde Albrecht; nu følte han Sympathi i Luften og blev mere stridslysten.

— Det kunde aldrig falde mig ind at give det dejlige Digt et saadant Navn; De misforstaar mig ganske; Ingen kan elske det højere end jeg, svarede Otto. Saa længe Romantiken var Tidens mest begavede Naturers aandelige Atmosfære, var den naturligvis en fuldt berettiget Form, og hvem kan andet end beundre Aladdin, der er et af Romantikens reneste og sundeste Produkter, og som er fri for al Dunkelhed og Affektation? Aladdin er en mageløs Yngling; men naar halvgamle Folk vil spille Aladdin, saa er de ikke behagelige. Og Aladdin er, tror jeg, en enkelt lykkelig Udkaaren; man kan ikke grunde en almengyldig Livsbetragtning, eller Noget, der ligner en Moral, der skal være de almindelige Menneskers daglige Brød, paa den geniale Undtagelses Ret. Gud velsigne Oehlenschläger for hans Aladdin, men jeg ønsker ikke det Samme over dem, der har aladdiniseret efter Oehlenschläger.

— Men Poesien er selve Ungdommen, udbrød Albrecht; den skal netop proklamere den geniale Trods mod gammel muggen Fordom i Kraft af sin guddommelige Ret; den skal give Vinger til at sætte over alle Bomme, som Bornerthed og Dumhed rejser for Tankens Frihed; derfor har vel Grækerne gjort den vingede Pegasos til dens Symbol. —

— Deri giver jeg Dem Ret; paa Fremskridtets Sag maa baade Videnskab og Kunst arbejde, hvis de skal du Noget; men jeg holdt mere af, at man nu i vor Tid proklamerede alle Menneskers Ret end en undtagelsesvis Ret for de geniale Individer, som der desværre — eller maaske fornuftigvis — kun kan være faa af.

Dette kunde Albrecht ikke sige imod i Kraft af tidligere Udtalelser og af alle sine Sympathier; han gjorde da en ny Afstikker til Siden:

Jeg kan ikke tænke mig, sagde han, at Poesien kan komme bort fra Romantiken, der først indførte den begejstrede Lovprisning af Kvinden i Poesien, der først slog fast, at Kvinden er den inspirerende Kraft for Manden til al ædel Daad; Sligt kjendte Oldtiden ikke til.

— Jeg kjender for lidt til Oldtiden, svarede Otto, til at jeg tør modsige Dem. Men med Romantikens Lovprisning af Kvinden er det saa sin egen Sag, synes jeg. Ja, det er vanskeligt for mig at udtrykke klart, hvad jeg mener. Men denne Lovsyngen af Lokker og Kjærmindeøjne, af Rosenkinder og Alabasterarme, alt dette poe-

tiske Galanteri er ingen virkelig Anerkjendelse af Kvinden som en med Manden lige berettiget Personlighed. Den udviklede Kvinde bryder Romantiken sig ikke om; hun er Romantikeren ikke luftig, ubestemt, henflydende nok. Romantikeren gjør Fordring paa en evig Ungdom; han vil bestandig være Troubadouren, der synger sig ind i Dejlighedernes Hjerter, men han vogter sig vel for at binde sig for Alvor. Var jeg Kvinde, vilde jeg nødig gifte mig med en Romantiker, thi han vil have Privilegium paa bestandig at skifte Gjenstand for sit Sværmeri fra sit 20de til sit 70de Aar; naar Hustruen har naaet de 30, saa er hun kun hans Husholderske eller Tjenerinde; i hvert Fald en i hans aandelige Liv underordnet Personlighed. Det morer mig at se franske Forfattere fra vor Tid tage den modne Kvinde under Behandling og aflokke hende Interesse; det er dog et Slags Tegn paa en begyndende Respekt for Kvinden som selvstændig Personlighed.

Denne Replik af »den unge Fyr«, pirrede Grevindens Nysgjerrighed lidt, og hun spurgte:

— Hvilke Bøger tænker Du paa Otto? Det kunde interessere mig at kjende dem.

— Jeg véd ikke, Tante Charlot, om Du vil takke mig for, at jeg har givet Dig Anvisning paa dem, naar Du har læst dem.

— Naa saadan? sagde Grevinden med en afværgende Haandbevægelse og tog sin fornemme Mine paa. — Det er vel nogle, som skildre eman-

ciperede Kvinder (Adjektivet udtaltes med foragteligt Eftertryk).

— Ikke i den Forstand, som jeg kan høre, at Du opfatter det, Tante; de skildre snarere paa en rystende Maade Kvindens Lidelser under det Trældomsaag, som Konveniens og Fordomme lægger hende i.

— Den Slags Bøger er ikke Poesi, sagde Albrecht; det er en Blanding af Poesi, Psykologi og sociale Betragtninger, som maaske kan være meget gode, men som maa forhandles anden Steds end i Skjønliteraturen.

— Ja . . . jeg synes for Resten, Hr. Albrecht, sagde Grevinden, at De har holdt paa noget Lignende som Otto . . . men maaske har jeg misforstaaet Dem?

Otto kunde ikke tilbageholde et Smil og sagde:

— Ja, jeg kan huske, hvorledes Hr. Albrecht i gamle Dage vakte nogle unge Theologers Forfærdelse ved at præke Kvindens Emancipation i Studenterforeningen. Men De er maaske bleven konservativ med Aarene?

— De misforstaar mig. Jeg kan godt være frisindet i alle praktiske Spørgsmaal, fordi jeg vil holde den larmende Virkelighedskamp uden for Poesiens fredlyste Tempel.

— Ja, deri lader det til, stikker vor Uenighed. Jeg tror, at Poesien, for at faa sundt Blod i sine Aarer i vor Tid, da dens yngste romantiske Produkter lider af Blegsot, vil styrke sig ved at give sig i Kast med de Kampe, som finder Sted i det

virkelige Liv, at den dog kan øve sine Sener og Muskler.

— Men de Kampe finder da endelig slet ikke Sted hos os, bemærkede Albrecht.

— Nej, det har De for Resten Ret i; det glemte jeg, sagde Otto, jeg glemte at stikke Fingeren i Jorden.

— Men Du vil maaske rejse Kampen her, Otto? tog Komtessen første Gang Ordet. Er det i Amerika, at Du er bleven saa krigerisk? Du har maaske faaet en Faible for en eller anden emanciperet Dame i Bloomerdragt?

— Eller maaske i en i Almenvellets eller Missionens Interesse romanskrivende *blue-stocking*, som Dickens skildrer dem i Bleak-House? sekunderede Albrecht.

Komtessen lo; hendes Latter havde noget Skadefro i sin Klang. Otto lo med og sagde:

— De Exemplarer, jeg har set, er ganske vist ikke særdeles tiltalende. Men inden ny Ideer faar arbejdet sig igjennem til Klarhed i den almindelige dannede Bevidsthed, spøger de i Hjernerne paa en Mængde uklare Hoveder, hos hvem de bliver latterlige; ja tidt gjør de endog Folk gale; men det er kun et Bevis paa, at de tilegnes af daarlige Individer; derfor kan Ideerne være fortræffelige. Men Du kan for Resten være rolig for mit Vedkommende, Tante, jeg véd meget godt, at jeg hverken har Evner eller Modenhed nok til at kunne træde offenlig op som ny Ideers Forkynder, og det er maaske taabeligt, at jeg har ladet mig forføre til at berøre dem i

en Samtale som denne. Naar man trods sin Overbevisning om deres Rigtighed ikke tror at have Magt til at bringe dem til Sejr, er det rigtigt at tie, til den Udvalgte kommer. Den Slags løse Udtalelser, som jeg har ladet falde idag, kan maaske forbitre og irritere, misforstaas og forvirre; de bringer ikke Sagen et Hanefjed frem.

Dermed rejste Otto sig op, hilste og gik ud.

— Mon han blev vred? spurgte Grevinden Albrecht.

— Aa nej, Deres Naade, svarede denne, det var vist blot et lille Forsøg i Retning af en *sortie brillante*.

— De har været Otto Holms Lærer og har kjendt ham, hører jeg.

— Aa jeg læste med ham et Aars Tid og har aldrig kjendt ham nøjere, svarede Albrecht ligegyldig.

— Han er bleven lidt myndig og voxen i sine Udtalelser — lidt paradox — synes De ikke?

— Aa jo.

— Men han er vist en temmelig prosaisk Natur.

— Han er i det Mindste noget sat og gammelklog, bemærkede Albrecht. Amerika plejer heller ikke at give Folk poetisk Sving. Naa — han bliver nok endnu tammere, naar han faar et eller andet praktisk Stade her hjemme.

Der var i den Maade, hvorpaa Albrecht henkastede disse Ord, Noget, der berørte Komtessen ilde; hun havde et Indtryk af noget ikke rigtig Ridderligt. Otto havde hidtil staaet for

hende som en sentimental drengeagtig Fyr; Synet af ham havde vakt et Minde, hvorover hun var flov og skamfuld, som hun helst vilde slaa en tyk Streg over; nu, da det forekom hende, som han havde gjort det Samme, var hun egenlig ærgerlig over det; den ugenerte Maade, hvorpaa han havde raabt hende an, forekom hende halv fornærmelig; hans aabne, frie Optræden forbavsede hende, men hun maatte indrømme, at han havde været stærkere i Situationen end hun. Havde Albrecht givet ham en venlig Anerkjendelse efter den nys endte Samtale, havde det efter hendes Mening været sandere og smukkere; det modigt-Ridderlige var jo det Ideal, hun havde set i ham. Hun følte sig forstemt, vidste heller ikke, hvad hun skulde sige nu, da hendes Moder var til Stede. Hun havde følt Bitterhed imod hende og havde ikke talt med hende siden hendes heftige Opførsel hin Dag, hvis Grund hun forgæves havde søgt at udgranske. Thi havde Grevinden anet, at hun elskede Albrecht, sluttede hun af sit Kjendskab til hende, at hun vilde have givet sin Advarsel i en blød og kjærlig Form. Hun overvældedes mere og mere af en uhyggelig Tyngde i Sindet, hun forlod Stuen og gik op paa sit Værelse. Hun søgte sin gamle Fløjels Psalmebog — var ogsaa alle de visne Blomster sporløst forsvundne? Nej — der var nogle faa løse Bladstumper i det snævre inderste Rum mellem de to af Bogens Blade; dem blæste hun ud paa Bordet, blev ved at blæse til dem, saa de sagte dansede rundt paa Pladen; en

Stund blev hun ved med denne Leg; endelig tog hun Mod til sig og blæste stærkere, saa de røg rundt til alle Sider og forsvandt i Luften. Men saa brast hun i Graad; og saa blev hun vred paa sig selv og sagde:

Naar vil jeg høre op med at være et Barn?

Hun var vred paa sig selv, paa sin Moder, paa Otto, paa Albrecht. Hvorfor havde han ikke talt tydelig til hende? Hun maatte ud af det tvetydige Forhold; ud af den tærende Tvang, som hun følte tungt om sig — han havde jo lovet at føre hende til Luft, Lys og Frihed.

Grevinden var ene med Albrecht for første Gang siden deres Møde i Haven; hun havde nu lignende urolige Fornemmelser som den Gang, men Albrecht var aldeles sikker; lige over for Kvinder var det ejendommeligt for ham, at han altid blev ugenert og overlegen, naar han saa dem forglemme sig paa en eller anden Maade i hans Nærværelse. Den formfulde Tilbageholdenhed, der i Almindelighed tæt omhyllede fornemme Damer, og som strax, da han saa den, imponerede ham, havde han nu opdaget var en *façon d'être*. Hans Ugenerthed viste sig endog ved den Maade, hvorpaa han lænede sig tilbage i Stolen og legede med en Essensflacon, der havde staaet paa Bordet; tidligere sad han ret op, eller lidt for over bøjet med forekommende Venten paa, hvad hendes Naade vilde behage at sige. Nu blev han ved at tie og lod, som han slet ikke saa Grevinden. Han havde bestemt, at hun skulde bryde

Tavsheden først; i en saadan lille Krig var han fast nok i sine Planer. Hemmelig nød han Grevindens Forlegenhed. Endelig maatte hun til det og sagde:

— Klaveret har tiet længe, Hr. Albrecht.

— Deres Naade mener? . . .

— . . . At det er længe siden, De har sunget for os.

— Erindrer Deres Naade maaske ikke, at De har sat mig under Censur? Derfor lyder jeg og tier af Hensyn til, at mine Sange kunde forstyrre Komtessen i hendes Tro.

— De forstaar ikke en Moders Angst for sit Barn, ellers vilde De ogsaa forstaa og . . . undskylde min Heftighed i det Øjeblik. Der er da ogsaa Andet, man kan tale om end Religionsspørgsmaal. De talte nylig saa smukt om Poesien som et fredlyst Tempel for Uro og Larm.

— Ja for den Uro og Larm, der rører sig i det materielle Liv; men ikke for Tankelivets Brydninger og Kampe. Hvad enten jeg taler i Prosa eller paa Vers, maa jeg udfolde min Livsanskuelse; ellers tier jeg.

— De er vred, Hr. Albrecht.

— Jeg? vred? Nej saa maatte jeg ganske misforstaa min Stilling.

Grevinden blev bleg; Replikken skar igjennem hende; hun rejste sig, gik hen foran Albrecht, der ogsaa rejste sig.

— Har jeg nogensinde givet Dem Anledning til at tænke saa stygt, Hr. Albrecht? spurgte hun med bævende Stemme og saa ham stift i

Øjnene. — Nu er det virkelig Deres Tour at bede om Forladelse.

Forsøgsvis rakte Albrecht sin Haand ud, den mødte Grevindens, som han saa greb om; hun lod ham gjøre det, men han kunde mærke, at hun rystede.

— De har Ret, Deres Naade, svarede han og slap efter et varmt Tryk hendes Haand. De syntes begge lidt i Forlegenhed med at indtage en Stilling efter denne Scene; Grevinden blev staaende med Haanden støttet mod en Stoleryg. Der var nu stærk Farve paa hendes Kinder, og hendes Bryst arbejdede hurtig. Pludselig udbrød hun:

— Tror De virkelig ikke paa et Liv efter dette?

— Paa den personlige Udødelighed?

— Ja!

— Nej, Deres Naade.

— Hvad giver Dem da Kraft til at opfylde Deres Pligter? Tænk Dem nu et Menneske, i hvis Lod det er faldet at opgive sig selv hele sit Liv igjennem, altid at resignere, aldrig at kunne give sig hen, aldrig at kunne følge sit Hjerte, som maa vise Livets Poesi og Glæde fra sig, fordi det Menneske nu en Gang er saadan stillet, at det ikke kan nyde Sligt uden at krænke de helligste Pligter.

— Hvis Pligterne virkelig ere hellige, saa maa Vedkommende vel selv befinde sig bedst ved at opfylde dem. Men jeg kan ikke svare paa Spørgsmaalet saadan i al Almindelighed; den Trældom, som paalægges os af vilkaarlige Love

og af Tvang, der udøves mod os, inden vor Personlighed er udviklet nok til at gjøre sin retmæssige Modstand derimod, kan det aldrig kaldes en Pligt villieløs at bøje Nakken under et helt Liv igjennem. Saa er Oprøret berettiget.

— Hvis man ikke troede, at Savnet her nede vilde erstattes en Gang, sagde Grevinden tankefuld, saa vilde Livet ikke være til at udholde.

Albrecht vilde just svare, da Rullen af en Vogn meldte de gamle Herrers Tilbagekomst. Grevinden fór sammen, men der faldt som en Sten fra hendes Hjerte, og hun saa formelig glad og befriet ud, da Albrecht hilste og gik.

— Jeg vil aldrig tale om den Slags Ting med ham, mumlede hun og satte sig ned paa sin Plads.

XIX.

Da Generalens Ildebefindende var hævet, mindede han Greven om, at nu vilde en Dîner vistnok styrke ham.

Den var pragtfuldt og smagfuldt sammensat; Retterne og Vinene mindedes længe i Omegnen med Glæde af dem, der havde været med til den; og naar den lange Spiseseddel opregnedes og drøftedes, vakte en saadan Flothed Misundelse hos Alle, der stod saa højt paa Samfundsstigen, at der kunde have været Tale om, at Lehnsgreve

Egernskjold kunde tage Notits af dem; i den nærmeste Kjøbstad maatte Skriveren paa Lungelse Godskontor, der selv naturligvis ikke var højt nok paa Straa, til at han paa nogen Maade kunde være præsentabel, høre ilde paa en Barberstue af den der fungerende Svend, fordi Greven havde forbigaaet Amtsforvalteren, som var Justitsraad, og medtaget Branddirektøren, der kun var Kancelliraad, medens Skriveren ivrig forsvarede dette Valg, thi det gav ham Haab om, at han selv ved taalmodig Venten en Gang vilde kunne optages i en af de grevelige, i hele Amtet berømte Middagsselskaber, eftersom vedkommende Branddirektør i sin Ungdom havde været Skriver hos Grevens Faders Godsforvalter.

Medens Vogn efter Vogn rullede op ad Alleen: de fra Herregaarden med gnistrende Hjulskinner, flotte Heste, Kusk og Tjener i Liberi, de lejede Vognmandskareter fra Kjøbstaden i tungt borgerligt Trav, de gamle Præstekalecher skumplende og rystende, kjørte af Kuske, hvis Kvasiliberier vare syede til en tredie eller fjerde Formand i Bestillingen, stod Povl i sin langskjødede lyseblaa, sølvtressede Frakke, skrævende, med Hænderne i Lommerne paa sine sorte Fløjels Buxer, noget fra Gitteret foran Borggaarden. Han meddelte sine kritiske Bemærkninger over Kjøretøjerne til Niels Rideknægt, der, ligeledes galaklædt, stod ved hans Side.

— Hofjægermesterens Kusk fra Stenløsegaard tager altid for langt Sving; naar ellers de to sorte blev kjørt ordenlig, var der Rejsning i

dem, men nu dukker den Nærmer med Hovedet ligesom en gammel Ko. Hæ — det er ogsaa et Par Grise at møde med, dem, Kammerherren fra Stokkerup har lagt ud med — sikken de skræver med Forbenene, naar han holder dem an. Saa — der er Præsten fra Frørupmagle, sikken en Gumpekærre, man skulde tro, de kjørte med Møg. Hæ — sikken et Par Vognmandskuler — naa det er Etatsraaden fra F—, de gaar og nikker ligesom Degnen i Sønderup, naar han synger i Kirken; de skal vel ogsaa sælges til Hesteslagteren, naar Mikkelsdagsmarkedet kommer. Der er Oversvedskenusseren fra N—; det er ellers et Par gode Bæster, han har kjøbt sig; dem har han nok betalt med de Penge, han har snydt Bønderne for paa Snapse i sin Skænkestue. Det er s'gu ogsaa En at invitere til en Middag for den gamle Greve. Det hele bliver dog mestendels et Slyngelgilde; der er mange flere af Rakket end af vores egne Folk. Det maa lige godt krapere Kristian Gottliebsen at skænke den fine Vin ud til saadan nogle Tampe. En Bajer var mer end god nok til de Fleste af dem.

Halv fornærmet kastede Povl Cigarstumpen fra sig, styrede hen ad Herskabsstalden til og overlod til Niels Rideknægt at udføre hans Betragtninger videre.

Oppe gik det til med stille og højtidelig Etikette. Der var ingen andre Damer til Stede end Husets egne; den gamle Grev Egernskjold, hvis sorte Kjoles venstre Side var skjult af funklende Ordener, var gaaet først ind i Spisesalen

med Grevinden under Armen; Lehnsgreven havde taget Kammerherreinden, Generalen Komtessen; disse tre Herrer rangerede netop i den Orden, saa gik det ned ad bestandig efter Rangforordningens Klasser: Kammerherren, Amtmanden, som var Konferensraad, en Hofjægermester, en Byfoged, der var Etatsraad, saa et Par Jægermestre, saa en Provst, saa den oven for nævnte Kancelliraad og Branddirektør, saa Stiftsfysikus, der som den ringe Rangsperson *qva* Doctor medicinæ sluttede de med Titler Benaadedes Falanx; Godsinspektøren, som var Kammerraad, burde strængt taget være gaaet forud for ham, men en Bøn fra Greven om at indrømme Stiftsfysikus denne Udmærkelse, var for Kammerraaden det Samme som en Befaling, som han adlød med et resigneret Suk og i Erkjendelse af sin Pligt som Grevskabets Funktionær. Tilsidst kom *vulgus profanum:* Præster, ubetitlede Proprietærer, en rig Kjøbmand fra den nærmeste Søkjøbstad, som opkjøbte en stor Del af det paa Lungelse avlede Korn; sidst kom Albrecht og Avlsforvalteren; Otto Holm sad i Egenskab af Slægtning ved Siden af Kammerraaden.

Der var en højtidelig Tavshed ved Bordet; Skaaltaler var en altfor borgerlig-parlamentarisk Skik, til at den kunde indføres her. Efterhaanden afløstes Stilheden af en almindelig Summen, der steg højere og højere, efterhaanden som flere af de otte Glas, der skinnede foran hver Kuvert, fyldtes af Gottliebsen, der udførte sin Forretning som Mundskjænk med den til Embedets Betyd-

ningsfuldhed passende Værdighed. Bordvinen stod naturligvis *à discrétion* og strax efter Suppen lød Gottliebsens Stemme, medens han rakte Flasken frem: Pale Sherry, men baade denne og den hvide Fiskevin nævnede han med en vis overlegen Ligegyldighed; først da Vinene med finere Etiketter kom frem, var der en ærefrygtindgydende Højtidelighed i den Maade, hvorpaa han efterhaanden meldte: Château Beycheville! Château Ychem! South Madeira, Château Lafitte, Malvoisier-Portvin etc. Medens de to liberiklædte Tjenere og Jægeren ilede om og skiftede Service for de forskjellige Retter, bevægede Gottliebsen i den civile Selskabsdragt sig med en overordnet Embedsmands langsomme Sikkerhed.

Da den vigtige Katastrofe i enhver fin Dîner — det Øjeblik, da den frapperede Champagne skummede i Glassene, — var kommen, rejste Husets Vært sig og sagde med en Aplomb, der paa Grund af Talens Korthed ikke knækkede over:

— Jeg beder det ærede Selskab tømme et Glas for min ædle Onkel, Grev Otto Egernskjold, der nu efter lang Fraværelse vender tilbage til Fædrelandet.

Alle rejste sig, hilste med Glassene paa den gamle Greve, der ogsaa hilste til alle Sider, saa satte man sig ned, og den forrige Summen begyndte i jævnt Crescendo.

Albrecht følte sig ilde tilmode ved som idag at forsvinde i Vrimlen; han, som var sig bevidst hemmelig at spille en saa vigtig Rolle i disse Haller. Han havde nu som i gamle Dage Trang

til et Publikum, til Klakører. Hans ene Nabo, Avlsforvalteren, sad stille og passede sin Mad, rev af og til en tarvelig Vittighed af over en eller anden af de til Højbords Siddende, men Albrecht paaskjønnede dem ikke; hans anden Nabo, en gammel Provst med Ridderkors paa en overordenlig antik udseende sort Kjole, og med Fløjelskalot paa Hovedet, tav bomstille, siden Albrecht paa hans Spørgsmaal, om der var mange Grundtvigianere blandt de unge Studerende i Kjøbenhavn, havde erklæret, at han ikke havde Anelse derom. Huslæreren havde da ikke Andet at gjøre end at se paa de høje Gjæster. Den gamle Grev Egernskjold saa unægtelig fin og nobel ud, hvor stak ikke hans Gjenbo, Amtmanden af imod ham! Da Albrecht sidst saa ham, var han endnu kun en af de juridiske Matadorer i Studenterforeningen, der til daglig Brug imponerede ved sin hovne Mine og ringeagtende Tavshed, som han dog brød paa Generalforsamlinger og almindelige Studentermøder, for i Lapidarstil at fremsætte juridiske Deduktioner og skarpsindige Fortolkninger af Foreningens Love, hvilket i de Dage var en Anbefaling til Avancement i Ministerierne og paa Embedsbanen. Nu var han, neppe 40 Aar gammel, bleven Amtmand og Konferensraad, var bleven saa fed, at han formaaede at bære den bureaukratiske Værdighed frem; om hans Læber var der et konstant, med sig selv og Tiden inderlig tilfredst Smil, der denne Dag var forhøjet af Sejersstoltheden over, at disse »Knaldepiskriddere og Smørfjerdingsfyrster« nu vare nødte

tll at lukke deres Kreds op for ham; og da Greven hilsede ham med Glasset og drak med »den højeste Øvrighedsperson paa Egnen«, svarede han med et skjødesløst og familiært Nik, der bed indvendig i Greven. Naar den ved Siden af ham siddende gamle Hofjægermester og Godsejer talte til ham, svarede han kun med Enstavelsesord uden at se paa ham. De øvrige midaldrende adelige Godsejere havde i Regelen stærkt beskæggede, sunde og kraftige Ansigter, men det Animalske overvejede langt det Intelligente i Udtrykket.

Medens Albrecht foretog denne Revue, havde han glædet sig ved de prægtige Vine; og mere og mere kriblede og krablede det i ham efter at frembringe Uro i denne Ro. Hvad om han afbrød denne aandløse Affodring ved en Tale? en, der kunde forarge Stivstikkerne og faa den trodsige Ild til at lue op i Komtesse Alvildas Øjne. Han tømte flere Glas glødende Malvoisierportvin, og for hvert Glas bankede Produktionstrangen stærkere paa. Saa nærmede Gottliebsen sig med Champagneflasken; medens den knitrede og kogte i Glasset, slog Albrecht til Lyd og rejste sig.

Som trukne ved en Snor vendte samtlige Hoveder sig paa én Gang imod ham, og alle Øjne stirrede paa ham som paa en gal Mand; Generalens Øje lynede ham bidsk imøde, men han saa Komtessen se saa spændt, saa lyttende, saa forbavset ud, at han mødte alle usympathiske

Miner med et Smil og begyndte under Dødsstilhed i Salen:

Mine Damer og Herrer! Den uovervindelige Stormagt, alle Tiders Hersker, er Aanden; Aanden, der taler gjennem klare Tanker, bevingede Rhythmer, straalende Farver, Formernes Skjønhedslinier. Den ligger i evig Kamp for at omforme det døde Stof efter sit Krav; dens Udviklingshistorie er forud tegnet i Mytherne om Gudernes Kampe med Titanerne; Asernes med Jætterne. Stoffets Modstand kan være sejg, men den tvinges altid tilsidst. Der har været Tider, da Sejren har været saa aabenbar, saa glimrende, at vi beundrende skuer tilbage paa disse Epoker som paa Slægtens Kulminationspunkter.

— Fraser! sagde Amtmanden halvhøjt over til Stiftsfysikus, der løftede paa Skuldrene, men tilføjede:

— Aa — hvad — det er jo ganske net.

Albrecht sendte dem et foragteligt Smil og gik videre:

— Ære være Aandens Mænd, de inspirerede Genier! Men Ære være ogsaa deres Allierede, der sympathetisk kommer dem imøde og støtter dem! Vi har for ikke saa mange Aar siden oplevet en Vækkelsens, en Begejstringens Tid i det mindeværdige Aar 1848 . . .

— Tak! mumlede den gamle Hofjægermester og var nær ved at slaa Kors for sig, — hæ — den Gang Bønderne forlangte Jorden gratis af Herremændene!

— Hint Aar, da den fremskredne Tanke

krævede ny Former i Overensstemmelse med sit erhværvede Standpunkt. Men Eftertiden har ikke holdt, hvad hint Aar lovede. Mere og mere forstummer Sangen, mere og mere trænger Prosaen sig frem i Højsædet. Det er, tror jeg, fordi den Tids Mænd søgte falske Alliancer. Den søgte en aandløs Race, der af Forfængelighed vilde være med, men som altid har manglet Gehør for Ideernes Musik — Bourgeoisiet!

— Ja det var s'gu galt, at al Ting skulde gaa paa sin Fransk, hviskede den rige Kjøbmand fra Kjøbstaden, tyggende paa et vældigt Stykke Kransekage, til sin Sidemand, en tyk Proprietær, der var ved at falde i Søvn og blot svarede med en Brummen.

— I gamle Dage havde Adelen dette Gehør, vedblev Albrecht.

Her gjorde Stiftsfysikus en Grimace til Amtmanden.

— Den er endnu for en stor Del Besidder af de største Ejendomme; den maa gjennem Slægtens Uafhængighed af det grove prosaiske Arbejde være bleven forberedt til at vurdere og trænge til aandig Næring. Jeg skal ikke afgjøre, om Fejlen ligger paa den ene eller paa den anden Side — nok er det, hidtil har Aandens Mænd og Adelen ikke fundet hinanden. Gid det ske i en ikke for fjern Fremtid, gid vi maa se Kunstens og Videnskabens Mænd færdes paa de danske Herresæder, gid vi maa se deres Vægge straale af Billeder, Salene gjenlyde af Sang, Haverne prange med monumentale Statuer, med

ét Ord — en Skaal for en Alliance mellem Aristokratiet og Intelligensen!

En uhyggelig Tavshed fulgte paa Talen. Generalen var saa overvældet af Indignation og Bestyrtelse, at han var fuldstændig mat og sad og stirrede ud i Luften med aaben Mund og opspilede Øjne, saa at efterhaanden Bulbidertypen gled over i en Torske-dito; Greven gned sine Hænder hudløse under Bordet. Ingen løftede sit Glas mod Albrecht undtagen den gamle Greve og Otto Holm, men selv dette skete ganske stille, høflig og koldt. Men Taleren fandt rigelig Belønning, thi Alvildas Øjne havde straalet ham imøde under hele Talen, Grevinden havde stjaalet sig til et næsten umærkeligt Bifaldsnik. Meget kort efter at Albrecht havde sat sig, skød Greven Stolen tilbage og hævede Tafiet.

Det var sent paa Sommeren, men endnu lyst et Par Timers Tid; Kaffen skulde serveres i en stor Pavillon i Parken; i Verandaen bød Greven Cigarer. Selskabet spredte sig i Grupper, der dels bleve ved at spadsere en Tid om i Havens Gange, dels fordelte sig paa Bænke, i Lysthuse og ved Udsigtspunkter over Søen. Samtalestoffet var naturligvis den uhørte Begivenhed, at der ved Lehnsgreve Egernskjolds Bord, i Lungelse ærværdige Spisesal, i Nærværelse af Anernes Portrætter, snart harniskklædte, med Renæssancens Korsskæg, snart med guldbroderede Kjoler, og Kniplings Halsklud, Kalvekryds og Parykker, der snart havde Allongekrøller, snart Tindingebukler og Hanekamme, lige ned til den forrige Lehns-

besidder med stivkravet rød Kammerherrekjole fra Frederik VI.s Tid, var sket noget saa Uhørt, som at en Bordgjæst havde holdt, hvad man i de Kredse kaldte en politisk Tale.

Generalen var sunken ned paa en Bænk; han havde indhyllet sig i sin Plaid som Cæsar i Kappen. Han var flankeret af en Kammerherre og en Hofjægermester.

— Véd De, hvad jeg mener, gode Kammerherre? sagde han med dyb, bævende Røst. Jeg mener, at Verden gaar kaput om meget kort Tid.

— Var det min Huslærer, sagde Hofjægermesteren, saa skulde jeg Dagen efter Skandalen drive ham ud af Gaarden med Hundepisken.

— Det er rigtigst aldeles at ignorere Sligt, sagde Kammerherren, hvis apoplektiske Mund kun bevægede sig lidt i den ene Mundvige, naar han talte. — Bare ignorere Demagogerne, saa bliver de skam kjede af det. Bare ignorere, min kjære General. Det er mit Princip; jeg ignorerer Alt . . . Alt uden Undtagelse.

Nede paa en Høj ved Søen stod Amtmanden og blæste med intensiv Nydelse den lyseblaa Røg ud fra Havanacigaren. Han havde Stiftsfysikus og Byfogden til Akolyther.

— Det var . . . det var, synes jeg, noget upassende paa det Sted, — bemærkede Byfogden, en ældre Mand, — ja hvad mener Konferensraaden?

— Aa, Børnestreger, lo Amtmanden overlegen. De Herrer havde for Resten ikke ilde af, at der blev pirret lidt ved dem.

— Ja, men det gjør Greven saa ondt . . . han fortrak formelig Ansigtet.

— Han forstod ikke et levende Muk af det uklare Tøjeri, svarede Amtmanden.

— Det var alligevel saadan . . . ret poetisk . . . schwungvoll, ytrede Stiftsfysikus, der selv var Lejlighedsdigter; men det var noget Vrøvl, at Intelligensen og Adelen skulde alliere sig; det er da virkelig den tredie Stands Periode siden Julirevolutionen; det var dog den skjønneste Revolution, Verden har set.

— Intelligensen skal ikke alliere sig med Nogen; den skal gjennemsyre Embedsstanden og regere Landet, sagde Amtmanden og brystede sig. — Jeg mener naturligvis den i Livets Alvor virksomme Intelligens, ikke den æsthetiske Exaltation og Uklarhed. Jeg kan huske denne Albrecht som en ung Fyr fra min Kandidattid. Det var saadan en radikal Oppositionsmand, der prækede Atheisme og sværmede for Heine. Den Gang klædte det ham, da han næsten var en Dreng. Nu lader han til at sværme for Adelen. Det er karakteristisk nok for en saadan æsthetisk Døgenigt, at han priser Adelen, fordi den i Aarhundreder ikke har gidet bestille Noget; det kommer sikkert af en vis Sympathi, selv har han jo ikke kunnet eller gidet tage Attestats.

— Aa, nu er De dog vist for stræng, Hr. Konferensraad, jeg mener, noget . . . lidt for stræng, sagde Byfogden.

— Nej véd De hvad, Etatsraad, var jeg strængere, saa fik ikke saa mange gamle Em-

bedsmænd, der sortere under mig, Lov til at blive i deres Embeder.

Skjønt Amtmanden sagde dette leende og, tilsyneladende gemytlig, klappede den gamle Byfogeds spidse, høje Skuldre, fór dog en Gysen denne Sidste til Marv og Ben.

— Naa Doktor, tog Amtmanden igjen til Orde, vil nu ikke De, *poetice et eleganter*, udbringe en Skaal i Curaçao eller Chartreuse, naar vi skal have Kaffe?

— Det skulde da være for Grevinden; det er en brillant, svulmende Junoskikkelse. At hun har kunnet være fornøjet med den lille Mandsling af en Greve!

— Det er Skade, De ikke er Huslæge her, lo Amtmanden. Det er en frivol Race, de Læger; ikke sandt Etatsraad?

— Jo — jo — det vil sige Nogle af dem, mange er meget alvorlige Mænd, sagde den gamle Byfoged; endogsaa særdeles alvorlige.

— Indvendig tænkte han derimod: Det er Tonen blandt de Embedsmænd, som man sender os fra Studenterforeningen!

Den gamle Grev Egernskjold havde strax ved Udgangen fra Taflet taget Otto Holms Arm; de spadserede længe omkring i Havens Gange.

— Naa — hvad siger Du til den *Harangue* af Hr. Albrecht, Otto? spurgte den Gamle smilende.

— Hvad Hamlet svarer Polonius, da han spørger ham, hvad han læser — *Words, words, words.*

— Det interesserede mig paa en Maade at høre det, sagde den gamle Greve; det er første Gang, jeg har hørt en Prøve paa de Studentertaler, som navnlig i den skandinaviske Bevægelse har spillet saa stor en Rolle i Danmarks nyeste Politik.

— Indholdet af denne sidste Tale var rigtignok af en anden Art.

— Ja, men de samme Studerekammertheorier, der vidner om, at Vedkommende aldrig har havt med praktiske Sager at gjøre. Det er ligesaa umuligt at faa en Alliance i Stand mellem dem, der kalder sig de Intelligente her i Danmark, og vore Herremænd, som at faa en dynastisk Union i Stand mellem de nordiske Riger, eller som at faa Slesvig inkorporeret i Kongeriget. Men lad os ikke komme ind paa Politiken, jeg har havt Ærgrelser nok af den; gid jeg ikke maa opleve, hvad jeg frygter. I mine unge Dage var det en Maxime, naar man i Politiken vilde virke for et Maal, at arbejde i Stilhed, kun tale, hvor det kunde nytte, men ellers tie; nu raaber man sine Hensigter og mest vidt rækkende Planer ud til alle Verdens Hjørner og tror at sætte dem igjennem ved det, man nok her hjemme kalder det levende Ord. —

— Men sig mig oprigtig, Onkel, hvis det er Din Mening, saa har Du den jo ikke i Kraft af en Erfaring fra idag eller igaar — hvorfor har Du ikke selv for længe siden trukket Dig tilbage?

— Aa — jeg burde vel ogsaa have gjort det, min Ven. Dels var det vel af Egoisme, jeg

blev saa længe paa min Post; jeg var vant til at leve i visse Kredse, i en evropæisk Hovedstad, og kunde daarlig forsone mig med at tage hjem og se de Forhold nær ved, som var mig saa lidet opbyggelige *en distance*. Dels troede jeg virkelig, at jeg endnu kunde gjøre nogen Gavn. Det er ikke fordi jeg tiltror enten mig selv eller den Slægt Diplomater, hvortil jeg hører, nogen eminent Dygtighed, men vi har en vis Routine, en vis *savoir-vivre diplomatique*, som ikke er saa ganske at foragte. Et Par Hænder med malpropre Negle, der undtagelsesvis trækkes op af Lommerne, en Holdning, som om man havde baaret Slaabrok den meste Del af sit Liv, vækker nu en Gang Anstød i den diplomatiske Verden; ved fremfusende Væsen og importun Tale fordærver man tidt en Sag. Det var Folk fra min Tid, der fik Landet flikket sammen, sidst det var gaaet itu; de moderne Politikere siger, at det er slet gjort; det er muligt; men de vilde slet ikke have kunnet udrette Noget, som Sagerne stod i Evropa, og jeg frygter meget for, at de vil bringe det Hele til at gaa saadan itu, at det aldrig mere kan sys sammen.

— Jeg skal ikke kunne modsige Dig, Onkel, sagde Otto, for jeg kjender kun Politiken gjennem Aviserne, der her som i Amerika serverer den, som det passer for de Partier, de repræsentere. Men én Ting har unægtelig forbavset mig. Man proklamerer et Demokrati i Landets Grundlov — men medens man reformerer f. Ex. den latinske Skoleundervisning, lader man Almuens Under-

visning blive staaende paa samme Trin som paa Frederik VI's Tid. I de Dage, jeg har været nede i Skovridergaarden, har jeg besøgt Bønder, som jeg kjendte fra gammel Tid, talt med deres Sønner, mine Jævnaldrende, men de mangler alle Forudsætninger til at danne sig et selvstændigt Begreb om Sagerne, saa det vil være rent tilfældigt, hvem de paa en Valgdag giver deres Stemme, eller rettere, de vil blive et Bytte for hvem, der vil besnakke dem. Et demokratisk Samfunds første Betingelse er dog en oplyst Almue; for en uvidende Vælger er politiske Rettigheder ikke den Snaps værd, som han sælger sin Stemme for. Men det har vore intelligente Demokrater aldrig tænkt paa.

-- Demokrater! udbrød Greven. De Folk har ikke været mere Demokrater i deres Hjerte, end jeg er; det vil vise sig, naar de en Gang skal mødes med Konsekvenserne af det Demokrati, som de proklamerede i en poetisk Rus. For deres Fantasi stod »*le Peuple*« som en mystisk, herlig, guddommelig Idé, ganske som for de franske Digtere i Trediverne. De kjendte ikke vore Bønder, forstod hverken deres Trang eller deres Tankegang; de troede, at de vilde danse efter deres Parole som et *corps de ballet* efter Balletmesterens Program. Det Billede, de har dannet sig af vore Bønder, ligner ikke Virkeligheden mere end Personerne i Thaarups »Høstgildet«, eller Landsbypigernes Tricotstrømper i Balletterne ligner vore Bønderpigers sorte Uldhoser. Det vil vise sig, at Bourgeoisiets

Alliance med Almuen er en lige saa stor Fantasi som den, Hr. Albrecht foreslog, mellem Intelligensen og Aristokratiet. Hvordan er det? Sagde Du ikke, at den Mand havde været Din Lærer? Hvad Slags Menneske er det?

— En Existens, gyngende som en Mosebund. Han kan blive begejstret for hvad det skal være; han snakker sig begejstret; som Andre snakker sig arrige. Vi mødtes i sin Tid, efterat jeg havde forladt Skolen, fordi jeg interesserede mig for Mathematik, og han udgav sig for Mathematiker. Ja, han var en flink Elementarlærer, men har aldrig havt Ro paa sig til et Studium. Endnu i hans Ungdom spillede Interessen for Literatur og Theater en vis Rolle i hans Kreds. Da kæmpede han for de reale og exakte Videnskaber, medens han samtidig skrev Digte. Aldrig har han kunnet fuldføre Noget. Han famler og piller ved al Ting, drejer og vender det, til han bliver kjed af det, som et Barn af sit Legetøj, tager det op igjen, naar han er i Humør til det, har en vis Evne til at rive ganske unge Mennesker og vel ogsaa unge Damer med. Lad ham næste Gang forelske sig i en Grossererdatter, og han vil forsvare den borgerlige Kapitalisme.

— Næste Gang? sagde Greven og saa stift paa Otto med et ganske lille Smil; er han da nu charmeret i en adelig Dame?

— Hvor har Dine skarpe Øjne været henne, Onkel Otto?

— Jeg kan mærke, at vort Facit stemmer overens, svarede Greven og klappede Otto paa

Skulderen; jeg slutter da, at vi har regnet rigtigt. Men jeg troede, at Du nu, efter at Du har kjøbt den Gaard paa Fyn, kom her til med Hensigter, som nok ere af gammelt Datum.

— I det Mindste er den Følelse, der ligger til Grund for, hvad Du kalder mine Hensigter, adskillige Aar gammel. Jeg er nu en Gang en Natur, der er meget usammensat, og naar en Følelse har faaet Tag i mig, kommer jeg ikke let fra den, saa lidt som jeg opgiver let, hvad jeg min Villie en Gang har bestemt; saadant Noget voxer bestandig stærkere og stærkere frem i mig.

— Har Du tænkt paa at optage en Kamp? sagde Greven og smilede igjen. — Du véd, jeg er gammeldags i mine Anskuelser, og selv, om jeg ikke holdt saa meget af Dig, vilde det dog ærgre mig, om denne Albrecht . . . Har Du en strategisk Plan?

— Foreløbig kun Fabius Maximus Cunctators. Alvilda er en af de tavse Enthusiaster, og der er Oppositionsaand i hende, men hun er en ærlig og kraftig Natur, og denne Egenskab vil, haaber jeg, bringe hende til at forstaa, at Gjenstanden for hendes Sværmeri er meget uvederhæftig. Hendes Fantasteris Taage skal blot spredes.

— Du er ældre i Sind end af Alder, Otto, sagde Greven, i Din Alder løb Sindet og Lidenskaben anderledes af med mig.

— Du maa ikke tro, jeg har Fiskeblod i Aarerne, Onkel, svarede Otto; men jeg har lært nogenlunde at kjøre min Lidenskabs og min Fan-

tasis Heste. Jeg har mere end én Gang, da jeg arbejdede ved Jernbanerne i Sydamerika, staaet omringet af Udskud fra alle Jordklodens Lande, der brølede som vilde Dyr, og hvis skarpe Knive var nok saa slemme som Jaguarernes Tænder; havde jeg fulgt min første Indskydelse, vilde jeg i den størst mulige Fart have brændt alle de Skud, der var i min Revolver, ind i denne Bunke Pak, og om lidt vilde jeg være bleven revet itu af den Mængde, som var til overs. Men netop det, at jeg tvang mig til at vise mig aldeles flegmatisk og saa ligegyldig ud mod de løftede Knive uden at tage min Cigaret af Munden, gjorde, at jeg kunde faa Magt over dem. Jeg havde havt en lille Forskole forinden som den tolererede Fætter her paa Gaarden; da var det, fordi jeg holdt saa meget af Aivilda, at jeg aldrig nænnede at gjøre Skandale f. Ex. mod den gamle General, som jeg den Gang var rasende paa. Den Følelse for hende har været det Baand, som gav mit Liv Sammenhæng, knyttede Fortid til Nutid; naar jeg somme Tider var i Situationer, hvor jeg som Jeppe var nær ved at knibe mig i Armen og spørge, om det var »jeg«, saa forsikrede det lille Pigebillede, som altid dukkede op for min Tanke, naar jeg manede det frem, mig om min Identitet.

— Jeg mærker, Du tror paa Æren, min Dreng, sagde den gamle Greve og trykkede hans Haand, saa faar Du i Guds Navn være den Progressist og Fritænker, som jeg har faaet Indtryk af gjennem Dine Breve til mig.

— Har Du faaet Indtryk af det? spurgte Otto studsende.

— Du roste mig før for skarpe Øjne, nu maa jeg rose mig selv for min fine Næse, svarede Greven og lo.

— Naa, siden Du har opdaget det, Onkel, sagde Otto, saa vil jeg da ærlig bekjende, at naar jeg har villet fordølge for Dig, at jeg i meget afveg fra Dig, saa var det af Veneration for min Velgjører, for en gammel Mand, i hvis Udviklingsaar ganske andre Anskuelser indaandedes gjennem Tidens Luft . . .

— Ja, ja, min Dreng, lad nu det være godt. Men det er sandt — her paa Gaarden er jo Jordbunden beredt for Dig. Jeg talte for et Par Dage siden med Din Tante Charlot, som efter en begejstret Hovtale over Hr. Albrecht, halv ængstelig skildrede, hvorledes han med uimodstaaelig Veltalenhed beviste Nødvendigheden af at forlade den gamle Tro, og hun ytrede sin Bekymring for, at han allerede havde vundet Alvilda for sine Meninger.

— Aa — han er og bliver en Dreng, om han saa bliver halvfemsindstyve Aar, sagde Otto. Spørgsmaal, som er under Diskussion mellem de største Tænkere i vor Tid, forhandler han med disse Kvinder, der er uden al Forberedelse til at vælge deres Standpunkt; Resultater, som maa vindes gjennem Kamp, Studium og Arbejde, men som han er kommen til paa fjerde Haand, serverer han i en Salonkonversation og bringer Uklarhed og Forvirring ind i Stedet for Klarhed

og Ro. Ingen gjør en Sag mere Skade, end disse løsgaaende Guerillabanditer.

— Det er underligt, sagde den gamle Greve eftertænksom; næsten de samme Ord sagde jeg for snart 30 Aar siden om Legitimitetens Banditer i Frankrig. Hvor forskjellige vi er, mærker jeg Blodsforvandtskabet imellem os, Otto. Hm! Din Moder opkaldte Dig ogsaa efter mig — ja nu ler Du indvendig ad min gammeldags Mysticisme, som I jo kalder det . . .

En af Jægerne kom løbende imod dem:

— Jeg skulde melde Excellencen og Ingeniøren, at Kaffen var serveret i Pavillonen; men jeg kunde ikke finde Excellensen og Ingeniøren . . .

— Nu kommer vi, sagde Greven.

Pavillonen var en hvid Rokkokobygning med glaseret Tegltag, omgivet af en perlemalet Sandstensbalustrade, paa hvilken der vexelvis var anbragt Vaser, omslyngede af Stukguirlander, og Gudinder eller Nymfer i de mest forvredne Akrobatstillinger, alle meget fede og med friserede Lokker, haandværksmæssige Forkludringer af berniniske Typer. Den bestod i det Indre af et Kabinet og en stor Sal med hvidlakerede Paneler, omgivne af forgyldte snørklede Rammer, i hvis udbuede Hjørner der sad nogle store forgyldte Rosetklumper, om hvilke Avlsforvalteren hviskende bemærkede til en borgerlig Proprietær, at de lignede friske Hestepærer, hvad der glædede Proprietæren i den Grad, at han sagde:

— Hør, Jakobsen, kan jeg liste mig ind til Dem og drikke en Toddy med dobbelt Væge,

inden jeg kjører hjem? Kom snart over til mig og smag min ny Kognak. Det er s'gu bedre end saadan en kvart Snaps sliksød Likør.

Herrerne nød et sybaritisk Velvære ved de udmærkede Cigarer og Kaffen, der skjænkedes inde i Kabinettet af Grevinden og Komtessen. De sad magelig lænede tilbage i de højryggede Lænestole, nippede til de smaa Likørglas med Curaçao, Cacao, Chartreuse o. s. v. som Tjeneren fyldte paa det store runde Bord i Midten.

Erfarne Dinerpraktikere forsikre, at netop denne Tilstand, Middagsbordsrusens Fordunstningsproces ved Kaffen, denne begyndende Apathi, som dog det ved Likøren foraarsagede lette Chok forhindrer fra at gaa over til dvask Søvnighed, egenlig er Nydelsens Højdepunkt, hvori Sindet kommer i en uendelig Harmoni med Tilværelsen, som om der intet Ondt eller Forstyrrende fandtes i Verden. Skandalen ved Bordet var foreløbig glemt; selv Generalen havde fredelig foldet sine Hænder over Maven; hans Øjne stode paa Klem og saa helt milde ud, hans graa Knebelsbart bevægede sig for hans Aande som en Tot Græs for Zefyrens Pust, og hans Stemme, der ellers lignede et Bashorns, fik noget af en dyb Obos blide Klang, da han henvendte følgende Replik til Kammerherren:

— Man maa dog takke den gode Gud, at man ikke har faaet det værre i Verden, min kjære Kammerherre.

Pludselig lød der i ikke lang Afstand et sælsomt Forfærdelsesraab af flere Stemmer og

en hurtig Klapren af Træsko over Stenbroen i et Gaardsrum, hvortil den Del af Haven, i hvilken Pavillonen laa, vendte ud, men kun fra Kabinettet kunde man se ud gjennem Gitteret i denne Gaard, som en Laage førte ud til.

Den lukkede Dør til Kabinettet blev reven op, Grevinden styrtede hen mod sin Mand og sagde:

— Gud, Magnus, der er vist sket en Ulykke ved Brøndgravningen derude.

Alt, hvad der var nogenlunde bevægeligt, røg op fra det magelige Sæde, kun et Par meget gamle Herrer bleve siddende. Generalen kom ogsaa paa Benene, men inden Nogen var naaet til Døren, havde Otto Holm gjennemløbet Kabinettet og netop faaet Tid til at se Albrecht ved Alvildas Side i det aabne Vindue.

— Kom med, Hr. Albrecht, raabte han i Farten.

Grevinden, der nu kom til, hørte Raabet og sagde med bævende Stemme:

— Aa bliv hos os, jeg er nærved at dø af Angst.

— Jeg gaar derud, sagde Alvilda; skynd Dem Hr. Albrecht.

Albrecht fulgte hende. I Gaarden var der en forvirret Løben frem og tilbage af Arbejdsfolk; Nogle raabte og skreg, Andre stod og lamenterede foran et Hul i Jorden, hvor Sten og Muld laa i et forvirret Kaos. En Kone udsendte nogle Hvin, dyriske, vilde og gjennemtrængende og rev store Haartotter af sit Hoved.

Otto ragede Stimmelen til Side.

— Her er en Brønd styrtet sammen, sagde han, henvendende sig til en Mand, der stod og stak med en Spade i den sammenstyrtede Jord.

— Ja, er det ikke mageløst at tænke sig. Der var nu Lars Persen, som er Brøndgraver af Profession, og han sagde til Smedens Søn Søren Madsen, at det lige godt . . .

— Sludder, sagde Otto. Da han havde kastet et Øje paa den sammenstyrtede Masse sagde han:

— Hid med Planker og Øxer, der er ikke Tømmer nok der. Hvad Fanden staar Du der og stikker med Spaden for?

— Der er to Mænd begravede dernede, og . . .

— Naa, Du vil begrave dem helt? Væk med Spaden. Ingen maa røre ved Jorden, før vi har Tømmeret i Orden.

Otto lagde sig ned paa Jorden. Nede fra lød Hyl og Klynken. Imidlertid var Selskabet kommet til. Der stod de sorte Kjoler med de flunkende Ordener for paa og med de gyldne Kammerherreknapper bag paa mellem grove, skidne Skjorter, islandske Nattrøjer; de lakerede Støvler mellem lerovertrukne Træsko og gule Uldhosesokker af det aller uappetitligste Udseende. Albrecht borede sig Vej igjennem Skaren; Alvilda havde uden at vide, hvad hun gjorde, grebet hans Haand, som hun trykkede i konvulsivisk Angst.

— Her maa iles, sagde han, ellers kvæles han der nede af Kulsyren.

— Der er to Mennesker der nede, jamrede Konen, og den ene, det er min Mand.

— Var der forgiftet Luft i Brønden, sagde Otto, saa vilde de være blevne kvalte for længe siden, De kan jo høre dem skrige der nede. Nej de maa holde ud en tre fire Timer, før naar vi ikke ned til dem. Men hvor kan man bære sig saa bestialsk ad at grave den gamle stensatte Brønd dybere? Hvad er det for noget Fedteri, i Stedet for at anlægge en hel ny Brønd med ordenligt Lad og forsvarlige Stivere?

— Ja, det er efter Generalens udtrykkelige Ordre, bemærkede Avlsforvalteren ondskabsfuldt; jeg sagde nok, det gik aldrig.

— Saa skulde De s'gu heller ikke have taalt det, min gode Mand, sagde Otto. Avlsforvalteren mukkede Noget og trak paa Skuldren.

Atter borede en uhyggelig, dæmpet, fortvivlet Hylen sig op gjennem Jorden. Den besvaredes med hjerteskjærende Veklager fra den nysnævnte Kone.

— Maa jeg bede Alle dem gaa deres Vej, som ikke forstaar sig paa at grave og at sætte Stillads, sagde Otto. De staar i Vejen for Folkene. Der kommer de med Tømmer.

Vrimmelen spredte sig. Kun en Proprietær, Avlsforvalteren, Albrecht og Alvilda bleve tilbage foruden Arbejdsfolkene. Otto spurgte:

— Vil Alvilda og Hr. Albrecht arbejde med?

— Jeg bliver, svarede Alvilda.

— Vær saa god, sagde Otto.

— Der maa gjøres Noget, for at de kan faa

Luft dernede, sagde Albrecht og søgte at lægge Myndighed i sin Stemme.

— Vær saa god, saa gjør Noget, svarede Otto flegmatisk. — Hid med Tømmeret, Folk. Det var Ret, Vilhelm, Du slæber med.

— Aa, hvor han er raa, hviskede Komtessen til Albrecht, hvilken Kulde lige over for Menneskeliv! Gjør Noget, tag De Kommandoen.

— Kan der ikke anbringes en . . . en Sprøjteslange med Luft ned til dem? spurgte Albrecht en Mand, der med en Øxe huggede Tømmeret til.

Den Tiltalte vedblev at hugge og saa flygtig op paa Albrecht; han sagde Intet, men Svaret: »Sludder« laa i hans Mine.

— Men Mand dog! Er De Tømrer? raabte Otto til en Anden, der ogsaa arbejdede paa Tømmeret — tror De, De staar og kløver Pindebrænde? og i en Ruf var Øxen reven ud af hans Haand, Otto smed sin Kjole, bukkede hen mod Alvilda og sagde spydig:

— Komtessen maa undskylde min Dristighed, — hvorpaa han smøgede Skjorteærmerne op over Albuen, viste et Par haarrige Arme med forsvarlige Muskler og Sener og bearbejdede Tømmeret med en Hurtighed, saa Øxebladets Form flød sammen i noget ubestemmelig Blinkende, der susede gjennem Luften.

Det slog Folkene.

— Hille den slemme Jøde, hviskede den før saa fornærmede Landsbytømrer til en Nabo,

saadan Handelav lærer man kun i de udlændige Lande.

Komtessen ærgrede sig over, at det ikke var muligt at faa Albrecht skudt frem til Expeditionens Chef. Hun havde just ikke ønsket at se ham staa og hugge til i Skjorteærmer, men myndig fra en Forhøjning lede en Udgravning, selv styrte sig i den farefulde Grube og redde de begravede Mennesker.

— Men maa de Mennesker der nede ikke dø? spurgte hun ud i Almindelighed til de Arbejdende.

Ingen svarede, man hørte kun Øxehuggenes korte Slag som et hurtig arbejdende Aandedræt. Otto var færdig med sit Tømmer længe før de andre.

Brøndens Sten havde styrtet næsten den ene Halvcirkel af Trærammen ned, men den anden stod endnu. Langs den nedstyrtede Side lod nu Otto med Forsigtighed lægge en Ramme i stærk skraa Retning, som derpaa ved parallele, over hinanden liggende Smaastivere forbandt den nye med det Tiloversblevne af den gamle Ramme, og som Sprængbuer stemte mod Jordens Tryk fra begge Sider. Men der gik lang Tid dermed, thi Spaden maatte bruges med den største Forsigtighed, for at Jorden ikke skulde knuse det Loft, som Otto sluttede, at det først af Jorden nedrevne Tømmer maatte danne over de begravede Mennesker, og som foreløbig var deres eneste, usikre og svage Værn mod den visse Knusningsdød. Arbejdet, hvori den nys nævnte Proprietær

og Avlsforvalteren ogsaa tog Del, blev drevet med en tavs Alvor; de Ord, der faldt, gjaldt kun tekniske Details, som hverken Alvilda eller Albrecht forstod Noget af. Mørket var kommet, og nogle Lygter oplyste Terrænet i snævre-Kredse omkring hver Lygte. Albrecht var for længe siden kjed og led af det Hele; dette langvarige, sejge, satte Arbejde kunde ikke vedligeholde den Spænding, som Indtrykket af de to Menneskers Livsfare eller Død strax havde sat ham i, men da Alvilda ikke gjorde Mine til at gaa, men med Interesse fulgte Arbejdet og ofte nærmede sig det dybe Hul, som man nu havde faaet gravet, saa nær, som mulig, fulgte han hende; naar hun bøjede sig ned mod Gruben, vaktes han til Liv ved at studere den gyldne Glans, som Lygteskjæret bredte over hendes Ansigt, og den hvide Kjoles effektfulde Fremdæmren af Mørket.

Pludselig hørtes Ottos Stemme nede i Gruben:

— Kan I høre dernede? Er I levende? . . . Godt, nu lidt Taalmodighed, Børn; rør Jer ikke, hold Jer ganske stille, til jeg siger, at I skal tage Plankerne væk.

Derpaa raabte han til dem oppe over Jorden.

— Jeg skal have en rask Mand til her ned, som ikke er bange for sit Skind. Nu haster det. Planken er dreven ned til Folkene i Brønden.

— De skal gaa derned, Albrecht, sagde Alvilda og puffede formelig til ham.

Der randt en Kuldegysning gjennem alle hans Nerver, da hans Blik saa ned i det sorte

Hul, hvori en Lygte blinkede som en blodrød Prik.

Enhver af Folkene vilde sikkert have lystret og steget derned, men Enhver saa ogsaa helst, at en Anden gjorde det; thi skete der blot det mindste Skred i det nylig Udgravede, var det deres Død. Albrecht samlede alt sit Mod, men han kunde føle Benene ryste under sig paa de øverste Trin af den vaklende smalle Stige, som man havde surret fast til to Opstandere, der vare drevne ned i Jorden. Han saa ned, og det svimlede for ham; den ved Lygteskjæret i Mørket utydelig fremdukkende Skikkelse der nede syntes ham at dreje sig rundt i en uendelig Dybde, skjønt hans Forstand sagde ham, at den kun kunde være lidt over en halv Snes Alen fra ham.

— Træk dog Deres Kjole af, sagde Alvilda utaalmodig —

Instinktmæssig adlød han, kastede Kjolen op ad og begyndte sin Nedstigning.

Nu hørtes atter Ottos Stemme.

— Den, der er øverst oppe, skal tage imod den første Mand, der skal hjælpes op. Han har faaet Hovedet forslaaet, og den ene Arm er knust.

Som belyst af et Lyn fremtraadte for Albrechts skræmmede Fantasi den af Blod dryppende, lemlæstede Skikkelse, der skulde overleveres ham. I panisk Rædsel raabte han:

— Jeg kan ikke — jeg faar ondt — Luften fra Brønden . . . den kvæler mig . . . Brønden styrter sammen! . . .

Han havde netop Kraft til at arbejde sig op ad de faa Trin, han var stegen ned af, men ikke saa snart havde han naaet Jordens Overflade, før han faldt afmægtig om i det vaade Muld og Ler.

Alvilda blev staaende ubevægelig; det var som hendes Aandedræt frøs fast i hendes Strube. Lygten, som en Mand holdt, der knælede ned ved Siden af hende, medens han saa ned i Hulen, oplyste hendes dødblege Ansigt, og en tæt Masse af Fortvivlelse og Foragt lagde sig knugende paa alle hendes Tanker. Hun sendte ikke et Øjekast til den Mand, der laa bevidstløs i Skarnet for hendes Fødder.

Avlsforvalteren havde taget den ved Albrechts Forsvinden ledig blevne Plads. Nu blev den saarede Arbejdsmand forsigtig hivet op fra Mand til Mand og bragt i Seng. Der var naturligvis strax sendt Vogn efter Lægen. Den Anden var sluppet med mindre betydelige Kontusioner og kunde hjælpe sig selv op.

Da Otto kom op, var hans Skjorte blodig foran paa Brystet, hvor den saarede Mands Hoved havde hvilet; Blodet løb ned ad hans blottede Arme, som han havde revet itu paa Søm og Splinter; hans Benklæder vare fulde af Ler og Dynd.

Alvilda foer imod ham, greb begge hans saarede og smudsige Hænder, saa fast og alvorlig paa ham, og sagde;

— Tak — Otto — Tak!

— Selv Tak, svarede han tørt og saa tviv-

lende og hurtig paa hende. Alt gik jo godt efter Omstændighederne; Armen paa den første Mand er kun brækket, jeg tænker ikke, Hullet i Hovedet er saa farligt, siden han lever endnu. Men hvad Fanden er det der ligger? Blev De daarlig, Hr. Albrecht? Hjælp dog Manden op, I Drønerter, og giv ham hans Kjole paa.

— Otto, sagde Komtessen atter, kom med mig. Lige som Du er, skal Du gaa med mig op, hvor alle Gjæsterne sidder, jeg skal fortælle, hvordan Du har vovet Dit Liv, mens de . . .

— Tys, tys, Alvilda, lad os ikke give Operascener. Nej, nu gaar jeg op og vasker mig, saa kommer jeg maaske ned siden.

Modløs og mat slap Alvilda hans Haand, som hun paa ny havde grebet. Otto løb op bag om Bygningerne; Albrecht var ført bort; hun saa sig om, alle Folkene vare ogsaa borte. Hun følte Forladtheden og Ensomheden smertelig, da hun, kuldesitrende, med Armene fast knugede mod Brystet, gik ene gjennem de mørke og tavse Gaardsrum op paa Hovedbygningen; fra Vestibulen hørte hun de rejsefærdige Gjæsters højrøstede Tale, hun hørte Vognene rulle op ad Stenbroen; hver Lyd gjorde ondt i hende; nu var hun endnu mere bange for Selskab end for Ensomheden. Hun gik uden om Façaden op ad en Dør i en af Fløjene.

XX.

Efter at Middagsgjæsterne havde forladt den uhyggelige Scene ved Brønden, havde de paa ny spredt sig i Salene eller i Haven. Den gamle Grev Egernskjold var gaaet tilbage til Pavillonen for at hente sin Paletot, som han i Ilsomheden havde glemt. Han saa, da han kom ind i Salen, at Døren stod aaben til Kabinettet, og fattede den Beslutning at gaa derind, for, hvis Grevinden var der, at meddele hende, at de begravne Folk sandsynligvis vilde kunne reddes, samt lejlighedsvis stemme hende til Gunst for Otto ved at tale om hans dygtige og behjertede Opførsel.

Han fandt hende siddende paa en Tabouret henne ved Vinduet. Hendes Øjne saa ud, som hun havde grædt, hendes ophededede Kinder vidnede om Sindsbevægelse. Den gamle Greve sagde ved sig selv:

— Saadan ser man ikke ud, naar man sidder i Angst for Menneskeliv. Her er noget Andet paa Færde.

— Om Forladelse, kjære Charlot, sagde han høflig bukkende; jeg vilde blot tage min Paletot der inde og ved samme Lejlighed sige Dig, at der neppe er Fare for de to Mænds Liv . . . jeg ser, Du er inkommoderet — og han gjorde Mine til at gaa.

— Hør, Onkel Otto, sagde Grevinden hurtig.

— Jeg hører, kjære Ven.

Grevinden løftede Brystet, aandede med et lydeligt Suk som En, der tager en fortvivlet Beslutning og udbrød:

— Hvad vilde Du sige til en Mesalliance i anden Generation i Træk af den Egernskjoldske Familie?

Derpaa rejste hun sig med pathetisk Højtidelighed og stillede sig rank oprejst lige foran den gamle Diplomat.

Denne mødte hendes Blik med sit lyse, milde og rolige Øje, forandrede ikke en Mine, men rykkede to Stole frem og sagde:

— Den Sag maa vi drøfte i al Rolighed. Hvor Du er bevæget, mit Barn, Du, som ellers er saa stille og rolig. Mesalliance i den Egernskjoldske Familie? Lad mig se — det kan jo kun være Alvilda.

Grevinden nikkede langsomt og højtidelig.

— Hvad siger Du til en saadan Sorg? Vor eneste Datter!

Greven pegede paa den ene Stol, og først da Grevinden havde sat sig, satte han sig paa den anden og sagde:

— Ja, ser Du, lille Charlot, jeg har jo ondt ved at følge med Tiden, den løber fra mig; jeg er en noget podagristisk Bedømmer af den unge Slægts hurtige Løb og Sætten over alle Barrièrer i vor hyggelige, gammeldags Manège. Om en Snes Aar vil maaske Ordet Mesalliance være en tom Lyd, som man ikke kan forbinde nogen fornuftig Forestilling med. Jeg troede ellers, at Du heldede til den moderne Opfattelse, mere end jeg.

Grevinden blev forlegen; hun følte sig ikke fri for af og til at have koketteret med lidt Fri-

sind i Samtaler med sin Mands Farbroder og andre Adelsmænd af den gamle Skole. Hun stammede:

— Men saadan en Forbindelse er . . . . altid . . . . vanskelig . . . . der er saa mange Hensyn . . .

— Ja, deri har Du Ret, sagde Greven. Hyggen, Roen og Harmonien kan lide meget derved, og for saa vidt er der noget særdeles rimeligt i, at saadanne isolerede Smaakonventikler som Adelige og Jøder helst gifte sig med «voresses» Folk. Ja, ja, jeg mener, hvad jeg siger (her gjorde han en beroligende Gebærde, da han saa, at Grevinden mistænkte ham for at raillere). Men der kan komme Noget, der er stærkere end alle saadanne Hensyn, ligesom der i Historien kan opstaa geniale Individer, som man, enten man vil eller ej, maa give Ret lige over for det Bestaaende. Har Kjærligheden hos de To en saadan Styrke, en saadan Ild, at det vilde være det Samme som aandelig at myrde Vedkommende at forhindre Forbindelsen — ja, saa maa man bøje sit Hoved og sige: Guds Villie ske!

Grevinden bed sig i Læberne; hun vidste ikke, hvad hun skulde sige. Greven vilde atter komme hende til Hjælp.

— Men er det blot en Kaprice, en Øjenforblændelse, en Frugt af Kjedsomhed og Trang til at fylde Fantasien med Noget . . .

Grevinden greb ham heftig i Armen:

— Hvad siger Du, Onkel Otto, hvor véd Du? . . .

Greven fortsatte:

— Som det vel er Tilfældet med Tilbøjeligheden for denne livfulde unge Mand med de usædvanlige Meninger og de farlige Evner.

Grevinden rejste sig, løftede Armene og de knyttede Hænder op ad og raabte:

— Jeg hader, jeg afskyr, jeg foragter det Menneske.

Den gamle Mand lagde Haanden tungt paa hendes Skulder, pegede med en vis Myndighed paa Stolen og sagde bestemt:

— Nej, Du gjør ikke, Charlot; ellers kom Du ikke i en for Dig saa unaturlig Sindsbevægelse ved at tænke paa ham og tale om ham.

Det var som hvert Træk i Grevindens Ansigt forstenedes ved det alvorlige, gjennemtrængende Blik, der ledsagede disse den gamle Greves Ord. Lidt efter overfaldt en Rysten hendes Legeme. Den gamle Mand rykkede sin Stol tæt hen til hendes, tog hendes Haand og klappede den som et Barns og sagde med et lille Smil:

— Maa jeg gjøre Dig et Samvittighedsspørgsmaal, kjære Charlot? Er Du ikke en syv otte og tredive Aar?

Grevinden saa angst og undselig op paa ham og nikkede.

— Om ikke mange Aar vil Resignationen ikke mere være Dig vanskelig. Jeg véd, at Du aldrig har havt nogen straalende, af smukke Illusioner belyst Ungdom. Maaske kunde Din

mangeaarige Resignation paa personlig Lykke have baaret kraftigere Frugter i en Virksomhed, som Din Stilling gav Lejlighed til, men Ingen kan forcere et Menneske ud over dets Natur. Men husk paa én Ting, mit Barn. Det er muligt, at den Menneskerace, som vi med Ret eller Uret har været glade ved at tilhøre, snart har udspillet sin Rolle; jeg véd det ikke, men somme Tider synes jeg, at Et og Andet peger hen derpaa. Men vi fremskynder selv vor Undergang, hvis vi skejer ud fra det, vi selv mener, vi staar i et eget Forhold til, fra Æren. Skal Stumperne af vore sønderslaaede Skjolde om kort eller lang Tid sankes sammen som Museumskuriositeter, lad saa de Besøgende dog kunne finde et enkelt, hvor der ingen Pletter kan opdages; der er desværre nok af den Slags Skjolde i alle Evropas Lande, hvor den megen Rust fortæller snart om Svindleri, snart om Ægteskabsbrud.

Helt opløst og slappet var Grevinden sunket sammen; uden at hun vidste det, var hendes Hoved faldet ned paa den gamle Greves Skulder.

— Den Sag med Alvilda kommer der vel nok Rede paa, sagde han. Lad os frem for Alt ikke gribe ind med klodset Haand, ellers gjør hun ligesom sin salig Tante, Ottos Moder.

. . . Jeg trænger meget til The, lød General Bilbachs Stemme ude fra det store Værelse i Pavillonen. Er her Ingen?

Den gamle Greve gav Grevinden Armen. Hun samlede sig, tændte en Lampe og gik gjen-

nem Haven op i Huset, ledsaget af sin Mands Onkel, der, inden de gik, raabte ud til Generalen:

— Jeg har havt Noget at tale med Charlot om. Du maa have Taalmodighed, min Ven.

For den gamle Grev Egernskjold havde Generalen en vis Respekt: han strøg sit Skjæg, drejede sig om paa Hælen og begav sig op til Hovedbygningen ad en anden Vej. Generalen var desuden for optaget af én Tanke, til at han havde rigtig Samling til at tænke paa Andet. De Bud, som tidt vare blevne sendte ned til Brøndstedet for at berette, hvorledes det gik, og som af Generalen modtog Ordre til at kalde Komtessen op, fortalte, at hun og «Informatoren» vilde blive, til det Hele var endt.

— Hører Du, Magnus? hviskede Generalen til Greven. Din Datter staar dernede alene med Huslæreren blandt det simpleste Tyende her paa Gaarden?

— Ja, det er . . . . det er . . . . . aldeles upassende.

— Men det er heller ikke passende, at Nogen af os gaar ned og kalder hende op. Det kan aldeles ikke gaa an.

— Nej — det har Du s'gu Ret i. Hvad Pokker skal vi gjøre? Han begynder at genere mig, den Fyr, den Albrecht.

— Det var dog maaske paa Tide at distancere ham, Magnus.

— Ja, efter det forbandede Sludder ved Bordet er jeg rigtignok yderst opbragt paa

ham. For det var dog vel egenlig en Fornærmelse mod mig?

— Ja, mod hele Dit Selskab paa dem nær, som ikke er af Familie.

— Du . . . jeg tror . . . jeg tror, jeg i Aften vil skrive en Opsigelse til ham og saa lade Peter Tjener bringe det op til ham ganske tidlig imorgen.

— *Bien!* Jeg har beredt mig paa at tale et meget alvorligt Ord med Din Datter.

— Men hør, Onkel Hellmuth, skulde vi ikke tale med Onkel Otto om det?

Denne Idé syntes Generalen ikke om.

— Hm — nej, Magnus, det skal Du ikke. Otto Egernskjold er saa . . . saa svær at dechiffrere . . . saa komplikert . . . jeg nægter ikke; han er en meget klog Diplomat, men han har en hel anden diplomatisk Methode end jeg . . . ser Du, jeg forener Soldaten med Diplomaten, og her maa gjøres et *coup de main*, forstaar Du?

— Ja, ja, gjør som Du vil, sagde Greven, lettede sin Bekymring ved et Suk, knejste derpaa og saa barsk ud.

Imidlertid blev Generalen tørstig, foretog sin Expedition efter Theen, som blev serveret en halv Times Tid derefter af Grevinden oppe paa Hovedbygningen i et Kabinet, hvor den gamle Grev Egernskjold igjen hele Tiden sad hos hende. Imidlertid trak Tiden ud, Gjæsterne lavede sig til at kjøre hjem, men hverken Alvilda eller Albrecht viste sig; Generalen fandt, at nu gik det over alle Grænser. Han tog Hat og Havelock

paa og havde i Sinde at begive sig ned til Brønden og rigtig ydmyge Huslæreren i det «øvrige Tyendes« Nærværelse. Nu traf det sig, at han tog Vejen ned ad en Sidetrappe, der gjennem en lille Forstue førte til den Dør, mod hvilken Alvilda styrede sin Vej for at gaa op til sit Værelse. Som han var kommen ned i den lille Gang, gik Yderdøren op, og ved den lille, paa Væggen hængende Lampes Skin saa han Komtessen med et forstyrret, vildt Udtryk i hver Mine og med Haaret i Uorden fare lige imod ham. Begge standsede, Alvilda vilde omgaa Generalen, men denne stillede sin brede Figur midt paa Trappens nederste Trin og sagde med den dybeste Bas, han kunde præstere:

— Alvilda, Alvilda, hvor kan Du saaledes glemme, hvem Du er? Lehnsgreve Egernskjolds Datter gaar og spadserer om i Mørket med et af Gaardens Tyende, som har fornærmet hendes Fader og hans Selskab ved Middagsbordet.

Komtessen følte sig i dette Øjeblik som et jaget Vildt, der af forfølgende Hunde er spærret fra enhver Flugt; Blodet susede for hendes Øren, det gnistrede for hendes Øjne; det Vildeste, det mest Fortvivlede laa nærmest for. Uden selv at ville sige det, var det, som en uovervindelig Magt lagde hende Ordene i Munden, da hun raabte:

— Den Mand er min Forlovede.

Generalen var nær gaaet bag over.

— Alvilda! brølte han som en saaret Tyr, er Du gaaet fra Forstanden?

— Ja, maaske. For jeg vil føre Krig med Jer Alle, mod Jeres usle Trældom under taabelige Former, mod Jeres Døvhed og Blindhed for Alt, hvad der hedder Aand, mod Jeres fejge Angst for at lade den sande Menneskenatur bryde frem. Jeg vil ikke være Fange, jeg river Jeres Lænker itu.

Hun hørte sin egen Stemme lyde i Rummet, som var det en Fremmeds; hun vidste ikke, om hun skød Generalen til Side, eller han gav Plads, men hun ilede aandeløs op ad Trappen, saa højt, hun kunde komme.

Generalen blev staaende med aaben Mund og stupid opspilede Øjne. Længe stod han saaledes og gloede paa de kalkede Vægge, hans Mund begyndte at dirre krampagtig, til den endelig kunde artikulere disse i den dybeste Bestyrtelse udtalte Ord:

— Revolutionens skinbarlige Djævel har besat dette Hus!

Derpaa gik ogsaa han op. I sit forreste Værelse vækkede han den slumrende Kristoffer med et voldsomt Brøl, som lettede Alt det, der væltede sig om i hans Tanke af Forbavselse, Forbitrelse og fortvivlet Raadvildhed.

Kristoffer skruede Lampen op og skottede med en Blanding af Frygt og Nysgjerrighed til sin Herres højst uregelmæssige Udtryk, men denne sagde:

— Hjælp mig strax i Seng, men Du vover ikke at tale et Ord til mig.

— Nej Gud bevare min Mund, Hr. General, for . . .

— Ikke et Ord! afbrød Generalen stampende i Gulvet. Kristoffer maatte tie; først da Generalen var kommen til Ro, og han selv skulde til Sengs, sagde han hviskende til sig selv:

— Ja, jeg skal nok faa det opsnuset. Det var ikke for ingen Ting, at den gamle Greve sad saa længe med Grevinden der nede i Pavillonen; det saa jeg gjennem Vinduerne; jeg kunde ikke høre, hvad de sagde, men hun græd, og han saa ud, som han gav hende en Afrøfling paa den Maade, som den Slags Folk kan gjøre det. Naa — og saa Komtessen, der vilde jage Informatoren ned i Brønden, fordi hun nu er kjed af ham og er forlibt i Fætteren, som hun greb om Hænderne ligesaa beskidt, som han var. Jeg skal nok faa det Hele lagt sammen, saa der kommer en Reskultat ud af det.

XXI.

Medens Alvilda nu aandeløs standsede paa den øverste Trappeafsats, tog hun lige som et Tag i sig selv for at faa Orden i sit Indre, hvor Alt laa hulter til bulter som Stykkerne af et med Vold opbrudt og sammenrystet Tankespilsbillede. Men neppe fik hun formuleret det Spørgsmaal, hvad hun vilde have gjort, hvis Otto var kommen hende sympathetisk imøde, før hun, forfærdet for et hvilket som helst Svar, afbrød

hele den begyndte Tankeproces, og gav sig den underlige, meningsløse Tvang i Vold, der havde lagt hende de skjæbnesvangre Ord til Generalen paa Tungen. Ganske mekanisk gik hun højere og højere op, indtil hun naaede den lange Korridor paa anden Sal, der var en Kvistetage, hvori der baade var Værelser, der laa i Midten, med Vinduer ud til Gaard- og Havefaçaden, og i hver af Sidefløjene. Hun havde ikke været der, siden hun var Barn, thi Værelserne anvendtes kun til Gjæstekamre med Undtagelse af Huslærerens to, der laa i Fløjen til Venstre for Trappeopgangen. En eneste Lampe oplyste kun svagt den lange Gang. Alvilda saa sig om til alle Sider, lyttende og spejdende. Hvad vilde hun her? Heller ikke Svaret herpaa turde hun afvente. I listende Løb paa Taaspidserne fór hun gjennem Korridoren, hvor hendes hvide Kjoleslæb fejede langs det mørke Gulv, og styrede lige hen mod Albrechts Dør, som hun bankede stærkt paa. Den blev reven op, og Albrecht stod slaabrokklædt for hende. Han skiftede Farve og ravede et Par Skridt tilbage; Alvilda stod ubevægelig paa Tærskelen og sagde under Hjerteslagets stærke Akkompagnement af hvert Ord:

— Jeg vil bort. De møder mig Klokken ét i Nat ved den lille Laage, og med den samme Forfærdelse over at høre sin Stemme, som hun før følte, vendte hun sig brat, uden at lukke Døren, og ilede gjennem Gangen ned ad Trappen, uden at vende sig eller se til nogen Side.

Albrecht stod et Øjeblik fortumlet og saa

efter hende. Da den hvide, lette Skikkelse var bleven borte, gik han tilbage i Stuen og satte sig ved Bordet med Hovedet hvilende i sine Hænder.

Efter Affæren ved Brønden havde han ligesom følt alle Strænge brustne i sig; den samme sløve, gnavne Ligegyldighed, som havde været hans normale Sindstilstand i flere Aar, før den uventede Huslærerepisode indtraf, var atter dalet ned over ham som en klam, tungt rugende Sky. Siden han kom op paa sit Værelse, havde han ligget ubevægelig paa sin Sofa. Han havde naaet at dysse sig hen i en Halvblund, hvori han kæmpede med svagt fremdæmrende Drømmeudkast, som han jog bort ved at aabne Øjnene og se paa Lampen, der stod paa Bordet foran hans Sofa, saa lukkede han dem, og saaledes var han bleven ved et godt Stykke Tid. Da den stærke Banken lød paa Døren, havde han havt Lyst til at skrige; han søgte at imødekomme denne Lyst ved en gnaven Ed.

Nu kom der Bevægelse nok i hans Sind. Først syntes hans Mod at løfte sig rankt. Det Eventyrlige i Alvildas Kommen og Gaaen og hendes Bud at flygte med ham fyldte hans Fantasi. Det gamle Billede, der saa tidt havde malet sig for ham af ham selv som Menestrellen, der vinder Borgfrøkenen, traadte atter frem i Farvens og Lysets Liv. Han rejste sig fra sit Sæde og gik nogle Gange frem og tilbage paa Gulvet; hans Øje spillede livlig om. Derpaa flyttede

han Lampen hen paa Skrivebordet, greb en Blyant og henkastede følgende Strofer:

Nu afsted til en Flugt med Din tro Troubadour
i Guds store Natur!
Du skal lade tilbage den knugende Sorg
i den hjemlige Borg!

Hvis Du drives til Graad under Mindernes Tvang,
stemmer højt jeg i Sang,
hver Din Taare skal tone saa klart i sit Fald
som mod klangrigt Metal.

Saa afsted til en Flugt med den viftende Vind
under Syvstjernens Skin,
nu afsted gjennem Lunden i vingelet Gang
under Citharens Klang!

Og de Lilier og Roser, jeg snor om min Hat
i den kølige Nat,
skulle opfange Dug i det hvidnende Gry,
skulle dufte paa ny.

Hymenæerne klinge fra Krattet ved Aa,
og Kjærminderne blaa
har baldyret saa pragtfuldt vor opredte Seng
paa en Højelsblød Eng.

— Det skal være vor Opsang, udbrød Albrecht, og begyndte at nynne en Melodi.

— Hm! hm! Rhythmerne er næsten en Gjentagelse af min gamle Korsarvise. Det var kjedeligt!

Han fik en Følelse af at have spillet sin bedste Trumf ud, og samtidig meldte Erindringen om hans nylige Nederlag ved Brønden sig som

et prikkende Sting. Han gik hen og lukkede Vinduet op og lænede sig ud. Der skinnede ingen »Syvstjerner«; Vejret var blevet koldt; det ruskregnede, »Guds store Natur« laa æltet sammen i en grødagtig Masse. Albrecht følte atter en Fjeder knække i sig.

Han lagde sig igjen paa Sofaen. Fra en ætherisk Region var hans Tankegang dalet og fløj tæt langs med Jorden som Svaler i Graavejr. Hvad skal der dog komme ud af dette Eventyr? tænkte han. Hvor skulde de flygte hen? Han tog sin Portemonnaie op; der var tyve Rigsdaler i den; hvor længe skulde de holde ud? Og hvad var det for en Slags Kvinde? Et lunefuldt og uberegneligt Væsen med bratte Omslag og stærke, for ham vist ubetvingelige Naturimpulser. Havde hun ikke behandlet ham som Fräulein Kunigunde behandlede Ridderen Delorges i Schillers Romance »Der Handschuh«? Og var han i Grunden ikke en fornuftigere Mand, end denne Ridder, der styrtede sig ned paa Arenaen mellem de vilde Dyr og tog Handsken op?

Der havde altid været en uforholdsmæssig Kløft mellem hans Fantasi og hans Virkelighedsliv, større end hos de Fleste. I Fantasi og i Tanke var han dristig, kaad og hensynsløs; men hans Liv havde altid været henlevet i literære Minder og Indtryk, i Konversation og Disput; uden disse Paavirkninger var der i Regelen tomt i ham, og i det ydre Liv tog han kun for saa vidt Del, som han traadte i Forhold til det gjennem Stemningen. Han havde aldrig kjendt til, enten videnskabelig

eller praktisk at have en Opgave; nu blev der stillet ham den, at gjøre noget Radikalt, der vilde drage Virkelighedskonsekvenser efter sig, som han bævede tilbage for blot ved flygtige Forestillinger derom.

Den Kildren ved det Pikante i Situationen, der strax havde vakt ham til Liv, aftog i ligefremt Forhold til disse Forestillingers voxende Magt, alt mens den ene i rivende Fart afløste den anden, og den radikale Lyriker og Fantast endte med rent at forflygtiges i den filistrøseste Snusfornuft, og det Spørgsmaal: Hvor skal vi tage hen? vi kan jo dog ikke melde os som Mand og Kone paa et Hôtel, bragte Nattergalhymenæerne fra Krattet til at tie bomstille, rykkede den grønne Brudesengs Kjærminder op med Rode og spredte dem for alle Vinde.

Det var en pinefuld, en uudholdelig Tilstand. Han følte sig atter lamslaaet; han blev liggende ubevægelig i lang, lang Tid. Hvad kunde Klokken vel være? Det kostede ham en uendelig Overvindelse at faa sat Armen i Bevægelse, Haanden ned i Vestelommen og Uhret op.

Klokken var over tre — for mere end to Timer siden skulde han have været der. I det første Indtryk af Forfærdelse fór han op; han saa nu tydelig Dagslyset skinne gjennem Persiennerne. En Panik overfaldt ham; i Huj og Hast pakkede han en Haandkuffert og ilede ned ad Trappen; hans Hjerte bankede, da han saa' den lille Laage i Haven; der var Ingen, han vidste ikke, om denne Opdagelse smertede eller lettede. Han-

listede sig ad en Sidevej ud gjennem Gaardens Terræn og slog instinktmæssig ind paa den Vej, der førte til den nærmeste Jernbanestation. Han gik lige ud uden at standse.

XXII.

Da Komtesse Alvilda først havde gjort det fortvivlede Skridt, blev hun saa rolig, at hun selv forundrede sig der over. Glorien om Albrechts Hoved var blegnet for hende, men hun følte, at hun var stærkere end han, og hun vilde bruge sin Magt over ham; han skulde Livet igjennem være hendes Page, der bar Slæbet og sang til Mandolinen. Det var hende nu klart, at, havde hun ikke taget ham med en Trumf, vilde han aldrig være kommen videre end til at liste sig omkring hende i luskende Tilbedelse; det var blevet en dræbende Situation med fortærende, aarelangt Koketteri. Og det afgjørende Skridt maatte ske strax, om ikke af anden Grund, saa for at vise Otto Holm, at ogsaa hun, hvis fremrakte Haand han saa haanlig havde stødt fra sig, var i Stand til at gjøre noget Afgjørende, noget Stærkt. At se ham igjen, ligegyldig og overlegen lige over for hende, var hende en utaalelig Tanke; et saadant Gjensyn vilde hun undgaa for enhver Pris. Med et let Anstrøg af skadefro Glæde forestillede hun sig de forbavsede og forfjamskede Ansigter,

der vilde sættes op, naar man erfarede hendes Flugt paa Gaarden; kun ét Billede viste hun fra sig, naar det vilde dukke frem: hendes Moders; hun turde ikke gjennemtænke den mulige Aarsag til hendes sære Adfærd i den sidste Tid, men hun anede noget Uhyggeligt.

Omhyggelig og betænksomt samlede hun de nødvendigste Ting i en broderet Rejsevadsæk, og nogle Minnter før ét begav hun sig til det bestemte Sted. Hun vidste, at hendes Forældre, hvis Soveværelse laa tæt ved hendes, vare gaaede til Ro for længe siden; hun gjorde Vold paa sig selv for ikke at standse foran Døren; hun saa ikke engang til den, for ikke at blive blød om Hjertet, men ilede forbi den med tilbageholdt Aandedræt. Hun syntes, at Gangene og Trapperne vare mange Gange længere end sædvanlig. Forsigtig drejede hun den indvendig siddende Nøgle omkring i Laasen paa Udgangsdøren; en stærk Blæst piskede hende i Ansigtet; Regndraaberne faldt langsomt og spredte, med stærke, ruskende Ryk tog Vindstødene i Havens Buske og Trær. Da hun endelig naaede den lille Laage, stirrede og lyttede hun om i Mørket til alle Sider; der var Intet at se eller høre. Hun kunde se det ene af Albrechts Vinduer, der var Lys endnu. Hun følte Vreden jage Blodet op i hendes Kinder, det svimlede for hende og blev sort for hendes Øjne. Hendes Haand greb om den ene af Laagens Stolper; hendes Knæled slappedes; hun slog den ene Arm om Stolpen, pressede sin hede Kind og sit bølgende Bryst

tæt op imod den; der stod hun, medens Vinden piskede Haaret under den lille Rejsehue og snoede Slaget paa hendes Regnstykke. En Hulken tog Magten fra hende, hun kunde høre sin egen Graad, som hun ikke mere kunde betvinge. Besindelsen var ved at forlade hende, da hun mærkede en Arm gribe hende fast om Livet. Hun sank hen i den med lukkede Øjne. En Haand klappede hendes Haar og samlede Kaaben om hende, og hun hørte Ordene:

— Lille Alvilda, kom til Dig selv.

Hun sitrede ved Lyden og slog Øjnene op.

— Otto! raabte hun med skærende Fortvivlelse.

— Kom med mig, Alvilda, svarede denne stille.

Villieløs som et træt Barn lod hun sig føre af ham hen i et af Havens mange lukkede Lysthuse. Længe sad de tavse ved Siden af hinanden. Endelig kunde Alvilda sige:

— Hvordan kom Du her?

— Du lagde ikke Mærke til, svarede Otto, at en Dør lige ved Siden af den, Du bankede paa i Aftes, stod aaben ud til Gangen. Det var til mit Værelse. Jeg var træt og havde lagt mig paaklædt paa Sengen, jeg havde ikke Lyst til at gaa ned. Jeg saa og hørte Alt; og jeg vilde for enhver Pris forhindre, at Du gjorde det vanvittige Skridt.

— Hvorfor stødte Du mig tilbage før? spurgte Alvilda og tog ham stærkt i Armen; Alt var ellers blevet godt.

— Du var exalteret, Du var syg, Alvilda, jeg kan ikke vise frem for Verden, hvad der tilhører Ensomheden; det er mig umuligt at give Scener. Og synes Du, at Du lige før den Tid var kommen mig saadan i Møde, at jeg kunde tro . . . .

— Alt kunde være blevet godt, Alt kunde være blevet godt, hviskede Alvilda og rystede bedrøvet paa Hovedet.

— Det kan det vel blive endnu, svarede Otto.

Hun rejste Hovedet og rettede sig i Sædet, saa uvilkaarlig efter hans Ansigt for at læse deri, men Mørket skjulte ham helt. Hun kunde ikke spørge videre.

— Kan Du huske, begyndte han efter en Pavse, at det kneb for os at skilles ad i sin Tid? Da nogle Aar vare gaaede, var jeg glad over, at det var sket; jeg mærkede nu, at min Kjærlighed til Dig var solid, og at den kunde staa imod mangen en Tørn. Den laa forvaret stille, inderst i mig; jeg tyede til den som til et Fristed, en Hvile paa mine Farter. Det var et fantastisk Haab af mig, at Du, som den Gang, vi sidst saas, var et Barn, skulde gaa og gjemme paa Minderne fra en smuk Leg og lade dem voxe til Alvor; men jeg, som var ene i den vide Verden, havde kun denne faste Kjærne, hvorom de bedste Minder og Haab lagde sig.

— Og tror Du ikke, at jeg var ene? afbrød Alvilda ham halv bittert.

— Jo — o; men paa en anden Maade; Du kan gjerne sige, at Du var mere ene; men den

Masse Mennesker, der omgav mig, havde ingen Lod eller Del i mig, saa lidt som jeg i dem; Ensomheden føles langt tungere, langt intensivere midt i fremmede Steders Larm og Vrimmel, end naar man sidder ene i sin Stue i bogstavelig Forstand. Desuden — Du er et Fantasimenneske; Du befolker Din Ensomhed med Drømme og Billeder.

— Det var min Ulykke, hviskede Alvilda.

— Maaske. I det mindste har Du ladet Dig lokke og drage af Noget i Vedkommendes Person, i hans Øje, i hans Stemme, i hele hans Væsen, som lover noget Fjernt, Herligt, Ubestemt; jeg kjender ham fra gammel Tid, men først nu har jeg forstaaet ham helt ud. Jeg havde neppe set ham sammen med Dig, før jeg forstod Din Adfærd ved Skovridergaarden. Og da jeg tænkte paa Forholdene her paa Gaarden, hvor Alt var fuldt af tung, sammenpresset Luft, gik det snart op for mig, at hans Komme maatte frembringe en Explosion, men jeg vidste ogsaa, at han selv maatte springe i Luften, ud i det Tomme.

— Hans Sange . . . var . . . saa smukke, stammede Alvilda.

— Aa, ja. Jeg er selv gaaet i Tøjet for dem, især naar han sang dem.

— Er da alt Sligt Løgn og Hykleri? —

— Nej lige saa lidt som hans Fritænkeri, men det er Frugt af løse Inspirationer. Naar han er Fritænker, er det ikke, fordi han alvorlig har sat sig ind i Problemerne og studeret, hvad der kræves til at vælge; han véd blot, at Pro-

blemerne existerer, og saa finder han det mest pikant at stille sig paa den Side, hvor der er Noget at hente, der kan forbavse, ægge og pirre. Men lad ham gaa for hvad han er, nu vil jeg ham intet Ondt. Véd Du, hvorfor?

— Nej — svarede hun tøvende.

— Fordi jeg nu er vis paa, at Du tilhører mig. Ellers var Du ikke bleven hos mig nu, saa havde jeg ikke havt Magt til nu at tale Dig rolig og fornuftig. Hør, Alvilda. Jeg er ikke Romantiker og ikke Poet; jeg lover Dig ikke Aladdinsslotte med Kupler, hvori usynlige Kor synge; jeg lover Dig Trofasthed i Livet, og saa god Vejledning, jeg kan give Dig, til at forstaa og glæde Dig ved alt Skjønt, Godt og Sandt i os og om os; og fanger Dit Øre saa en Tone, saa tror jeg nok, at den stiger op fra vor skjønne Jords egen Sangbund. Hvad Du saa vil tro af det, der ikke kan vides, bliver Din Sag; Din Overbevisning maa Du selv tilkæmpe Dig og ikke lave Dig en for min Skyld; men hør kun paa dem, der bruger Grunde, ikke paa dem, der besnakker og overtaler, paa hvad Side, de saa staar. Mistro Dogmatikerne i begge Lejre.

Otto havde lagt Armen om hendes Liv; uden at tænke paa Noget, havde hun lænet sit Hoved op til hans Bryst.

— Det var godt, at jeg fandt en Stærkere end jeg selv. Det var det, jeg trængte til, hviskede hun.

Han blev ved at holde sin Arm om hende, medens de langsomt og i Tavshed vandrede op

til Huset. Allerede hvidnede det første Morgenskjær i Østen.

Lehnsgreven var tidlig oppe den Morgen. Han skulde jo skrive et Opsigelsesbrev til Albrecht, og han havde ikke sin Styrke i Pennen. Han sad foran sit Skrivebord i Renæssancestil, over hvilket hang et stort Fotografi af Generalen i Gala, støttende sig paa Sabelen, omtrent som han optraadte i Japan, og det barske Ansigt var Greven en stadig Maner til at gjøre sin Pligt. Greven vendte og drejede Ord og Fraser i sit Hoved, gned sin Pande, stod op af Stolen, spadserede frem og tilbage, bed sit Overskjæg, vred sit Fipskjæg; han fik konstrueret et ikke ringe Forraad af Forsætninger, der forekom ham som ret gode Ouverturer til et Stykke fornem Alvor, men det knækkede altid over, naar Eftersætningen skulde begynde. Saa satte han sig atter ned og mediterede videre. Havde han havt Paryk som Herman v. Bremenfeldt, vilde han, lig hin Politiker, have søgt Trøst og Inspiration ved at rive den af Hovedet og kaste den hen ad Gulvet, nu nøjedes han med at purre sig i sit Haar. Det bankede paa Døren, en Tjener traadte ind.

— Jeg skulde melde Hr. Greven, at Informatoren er rejst bort i Nat. Jens Skovfoged fra Vesterskoven har kjørt ham til Stationen og er her for at hente hans Tøj, som han har lovet at sende til Kjøbenhavn.

Et Glædesudbrud var lige ved at slippe ud af Grevens Mund, men han fattede sig, satte den vel kjendte myndige Mine op, viftede med Haan-

den, som han vilde feje Tjeneren ud ad Døren og sagde:

— Godt Niels, det er godt.

Tjeneren bukkede og gik.

Greven følte en Blyklump falde ned fra Hjernen og en Kampesten fra Hjertet. Han skubbede til Pen og Papir og gav sig til at fløjte en Jagtmelodi. Da Strofen var ude, sagde han med inderlig Glæde:

— Gud ske Lov og Tak. Hm! jeg havde for Resten ikke Noget imod ham. Havde han bare passet sig selv.

Det bankede igjen. Denne Gang bar Grevens »Kom ind« Præg af Fortrydelighed over at blive forstyrret i Nydelsen af sin Glæde over at være bleven fri for hint literære Arbejde. Nu var det Otto Holm, der traadte ind ad Døren. Neppe havde Greven faaet Tid til at vende sig mod ham, før Otto sagde:

— Jeg vil melde Dig, Onkel Magnus, at Alvilda og jeg er blevne forlovede.

— Hvad er I? raabte Greven og traadte et Skridt tilbage.

— Blevne forlovede, gjentog Otto.

— Ja men . . . for Fanden . . . det er jo . . . det er s'gu, — jeg mener . . . det er galt . . . det . . . Véd Generalen det?

— Hvem?

— Onkel Hellmuth.

— Nej, det kunde ikke falde mig ind at melde ham det, før jeg sagde det til Dig og Tante Charlot.

— Ja, men det vil jeg sige Dig, Otto, Generalen bliver gnistrende gal.

— Det bliver værst for ham selv, Onkel, for saa faar han først den Ulejlighed og saa den at blive god igjen.

— Ja, men det kommer til at gaa ud over mig, slap det uforvarende ud af Greven, men han afbrød sig brat og spurgte: Har Du talt med min Kone?

— Nej, naar hun er visibel, vil jeg melde hende det.

— Ja skynd Dig og tal med hende . . . saa skal jeg . . . ja saa skal jeg tale . . . hm . . . meget alvorlig med Jer begge To.

Otto gik. Greven sukkede og sagde:

— Herre Gud! nu havde jeg det saa rart for et Øjeblik siden, da jeg blev fri for det Vrøvl med den Huslærer, og nu kommer det Forlovelsesvrøvl. Og saa skal Alvilda hedde Fru Holm! (her rynkede han Næsen). Men hvad Fanden skal jeg gjøre?

Generalen fik først Nyheden at vide ved Frokostbordet, thi forinden havde Otto søgt Grevinden sammen med den gamle Grev Egernskjold. Hun blev paa en Gang förbavset og let om Hjertet derved. Hun saa spørgende paa den gamle Greve, der nærmede sig hende og hviskede:

— Han er flygtet i Nat.

— Gud ske Lov, hviskede hun med et befriende Suk.

Generalen modtog Budskabet med en resigneret Tværhed og bukkede stift for de Forlovede

uden at række dem Haanden. Efter Frokosten erklærede han, at han næste Morgen vilde rejse til Fyn. Han brummede, da han gik op: Læreren igaar, Tømmersvenden idag — imorgen Rideknægten! Greven gned triumferende Hænderne under Bordet. Kammerherreinden sagde til den gamle Greve:

— Naa saa fik Du altsaa Holst gjort til Jægermester? — Hun huskede paa Faderen.

Den, der forargedes mest over Mesalliancen, var Povl Kusk. Strax efter Bordet løb Stamherren ned i Kuskekammeret og betroede sin Mentor den ny Familiebegivenhed. Povl lod Børsten og Striglen falde ned paa hver sit Laar og udbrød:

— Tak! Det var s'gu noget pænt Noget. Nej det gaar tilbage for vos Arrestokrąter. Nu kommer Rakkets Tid.

Derpaa smed han begge de ovennævnte Redskaber paa et Bord, satte sin tressede Kaskjet paa Sned, stak Hænderne i Lommen og saa paa Vilhelm med et spydigt Blik.

— Har De ikke Lyst til at gifte Dem med Marie Kokkepige, Grev Vilhelm? Det er hende, som Rasmus Staldkarl gjør sine Hoser grønne hos.

Povl havde talt for højt i sin Pathos, thi Rasmus, der var ude i Stalden, hørte det, som han stod i en af de nærmeste Baase og lagde frisk Strøelse under en Hest; han stak Hovedet ind ad Døren og sagde:

— Nej stop, Povl! Hende maa jeg gifte mig

med før Mortensdag, formedelst at det er ganske nødvendigt:

— Hæ, brummede Povl, der er aldrig saa tintet en So, den finder jo en skabet Orne.

XXIII.

En Søndag Formiddag — Klokken var vel elleve — laa Cand. phil., Timelærer Karl Albrecht, i Sengen i sit lille Værelse; nu var det i Hyskenstræde. Hans sorte Thepotte stod og svirrede paa et Fyrfad; der laa forskjellige Klædningsstykker paa Kammerets to Stole, en Pibe stod støttet til en af Sengestolperne ved hans Hovedgjærde. Solen kigede ind gjennem Revnen mellem Vindueskarmen med den sprukne Malning og det mørkegrønne Sirtses Rullegardin med de flossede og i hinanden filtrede Rullesnore og skinnede paa hans Isse, hvor der var en stor skaldet Plet. Saa gjorde Solstraalen en lille Afstikker hen i Ansigtet paa ham; han vaagnede og viste et Par røde Øjne, der meldte om hyppige Nattesvire. Han saa ud, som han følte Kvalme, men kunde først efter lang Kamp faa Armen rakt hen paa Servanten og taget et Glas Vand, som han hurtig skyllede i sig, og dernæst skar Ansigt af. Det ringede paa Døren, saa den rustne Klokkestræng klirrede mod det løse Tapet, og Kalken dryssede lydelig ned mellem dette og

Muren. Et Postbud kastede et Brev ind ad Døren. Denne Begivenhed satte lidt Liv i Albrecht; det var mange Tider, siden han havde faaet et Brev. Han stak Benene ud af Sengen ned i et Par Tøfler, tog Brevet op fra Gulvet, satte sig paa en Stol, bredte en gammel Slaabrok, der væsenlig bestod af Sirtses Foder, spækket med nogle Vatlaser, over Skjødet, rev Konvoluten af og læste:

Munkebogaard pr. K— paa Fyn,
23 April 186 . . .

Kjære gamle Ven og Skolekammerat!

Det er nu tre Aar, siden vi skiltes; men hvilke indholdsrige Aar for mig! Naar jeg tænker tilbage paa dem, er det som et helt Eventyr. Du har Din Andel i disse betydningsfulde Begivenheder, og skjønt jeg har tænkt mange Gange paa Dig med Vrede siden hin skæbnesvangre Aften, da Du drak mig drukken i Toddy i Dit Værelse paa Lungelse, har denne Følelse dog mere og mere veget Pladsen for min gamle Anerkjendelse af Dine udmærkede Talenter, som jeg aldrig siden vor Skoletid har undladt at yde Dig baade mundtlig og i mit stille Sind. Du har en underlig Magt over mig; Du benyttede den dæmonisk imod mig i Din Sang; jeg bruger dette Udtryk, som jeg siden den Tid nu omtrent forstaar, men som jeg før aldrig rigtig kunde faa fat paa hvad betød, naar jeg læste det hos æsthetiske Forfattere. Ja egenlig gjorde Du mig til et ulykkeligt Menneske; jeg troede, jeg var

bleven gal; og hvis jeg ikke var falden i en haard Sygdom, der ogsaa blev en aandelig Krise, véd jeg ikke, hvad der var blevet af mig. Imidlertid kom jeg mig, men jeg var bleven melankolsk og menneskesky, uden Tillid til min Duelighed til den mig før saa kjære Gjerning. Jo mere jeg tænkte over Sagen, jo mere blev det mig klart, at jeg havde altfor verdslige Tilbøjeligheder, og dette blev ogsaa Meningen om mig i Sognet; der blev bragt mig Rygter, der omtalte mig som madlysten og kvindekjær, og skjønt de foregivne Fakta, som Rygterne støttede sig til, vare forvanskede og overdrevne, fandt jeg dog ved nøjere Selvransagelse, at der var et Sandhedsfnug i dem, og ved at gaa videre og videre i Selvkritik, som for Resten kostede mig uhyre Arbejde, kom jeg til det Resultat, at jeg burde opgive min præstelige Stilling, som jeg hidtil havde hængt ved, vel tildels med Tro paa min Duelighed dertil, men ogsaa af egennyttigt Hensyn til den Tryghed, den gav mig i materiel Henseende. Jeg meddelte min Plan til Komtesse Egernskjolds daværende Forlovede og nuværende Mand Hr. Holm, som flere Gange havde besøgt mig under min Sygdom, og hvis aabne Væsen havde indgydt mig Tillid. Han priste min Beslutning og sagde, at jeg handlede som en ærlig Mand. Da han kort efter blev gift med Komtessen, overtog han efter Grevens Ønske Forpagtningen af Herregaarden Taagerup, der hører til Grevskabet, og som han *in parenthesi* sagt, har gjort til en Mønstergaard ved Indførelsen af

nye, rationelle Reformer baade i Jordernes og Mejeriets Drift. I Forvejen havde han kjøbt Munkebogaard paa Fyn; han besluttede da paa den at oprette en Skole for unge Bøndersønner, men med en hel anden Plan end vore nye, rundtom opdukkende Bondehøjskoler, og hvor der, foruden de til Landbrug hørende Fag, skulde undervises i Historie, Geografi, Naturkundskab, Mathematik og Dansk. Strax tilbød han mig Bestyrerposten for den uden for Landbruget liggende Del; det er den, som jeg endnu beklæder, men først nu har Institutet faaet en saadan Frekvens, at det kan virke med fuld Kraft, hvorvel Hr. Holm stadig maa skyde til; men han betragter saadanne Skoler som nødvendige til Demokratiets Opdragelse. Jeg har megen Glæde af min Gjerning; jeg læser selv Historie og Geografi, og den Omstændighed, at jeg er opvoxet mellem Bønder og Almuesfolk, gjør, at jeg ikke trættes ved at tale bredt og populært, hvad jeg maaske vilde gjøre, hvis jeg var et lettere Hoved. Men det er underligt, kjære Albrecht; jo mere jeg arbejder i mit nuværende Kald desto mindre tænker jeg paa de Dogmer, der i sin Tid forekom mig som det nødvendige Grundlag for al Sandhed; jeg kan ikke faa dem til at spille nogen Rolle for mig, jeg er endog tilbøjelig til at tro, at man kan opgive en Del af dem. Den gamle Rationalisme, som jeg tidligere foragtede, forekommer mig ikke saa helt gal, men jeg tør ikke ret give mig mine Tanker i Vold; thi bliver det ved, som det har begyndt, kan jeg let komme videre, end det er godt for

mig. Jeg er næsten bange for, at jeg, saa at sige, havde banket mig op til min tidligere Rettroenhed, fordi jeg ikke kunde tænke mig anden Livsbane end den præstelige, hvortil min Fader havde bestemt mig fra jeg var Barn, og som altid blev omtalt i mit Hjem som Noget der aldeles selvfølgelig maatte være mit endelige Maal. Hr. Holm siger ogsaa, at jeg er rationalistisk anlagt, men han mener intet Ondt dermed, og da Religion ligger aldeles uden for Skolens Plan, ja endog slet ikke ønskes bragt ind i Undervisningen, eftersom Hr. Holm paastaar, at det Religiøse maa overlades til den Enkelte, generer mit nu mindre sikre Standpunkt mig ikke i min Gjerning. Jeg bevæger mig i det Hele friere ved dog af og til at turde aflægge denne ydre Værdighed, som min tidligere præstelige Stilling krævede; jeg behøver ikke at frygte for at lade mig henrive til Gemytlighed og Lystighed, og skulde vi en enkelt Gang, hvad jeg ikke haaber, vexle en Toddy for meget sammen, saa vil jeg i alt Fald ikke blive sønderreven af Anger derover, som jeg var i gamle Dage, naar vi blot sørge for, at Eleverne Intet faa at vide.

I mit Familieliv er jeg meget lykkelig. Jeg har giftet mig med en brav, bondefødt Pige, der plejede mig omhyggelig under min haarde Sygdom. Hun skjænkede mig først to Drenge — Tvillinger — og er nylig lykkelig nedkommen med en stor og stærk Dreng. Jeg vil betro Dig, at hun hedder egenlig Maren, men jeg kalder hende Mariane. Du vil vist billige, at jeg af

æsthetiske Grunde har foretaget denne lille Idealisering. Hr. Holm har let deraf, men han er mig nu vel realistisk, ligesom jeg ingenlunde tør gaa saa vidt som han i Skepsis over for det Transcendente.

Nu kommer jeg til mit Hovedpunkt, kjære Ven! som angaar Dig. Jeg har hørt, hvorledes Du paa en pludselig og gaadefuld Maade forsvandt fra Lungelse; jeg har ogsaa hørt ymte om Grunden dertil, jeg har inderlig ondt af Dig, thi jeg har ogsaa været betaget saaledes af Vedkommende, at jeg, som ovenfor er nævnt, nær var gaaet fra Forstanden. Jeg er helt glad over, at samme Vedkommende aldrig har sat sin Fod her paa Gaarden, som derimod Hr. Holm besøger nogle Gange om Aaret. Fra Kjøbenhavn erfarer jeg, at det slet ikke gaar Dig godt, og at — undskyld, at jeg taler rent ud — Du er udsat for at forfalde. Nu vaagnede mine gamle venskabelige Følelser, og da Skolen skal have en Lærer til, vil jeg med Hr. Holms Samtykke tilbyde Dig Posten; Du kan vælge enten Dansk eller Mathematik og Naturkundskab; for 400 Daler og fri Bolig kan Du godt leve her. Egnen er meget smuk og vil give Dig Anledning til forskjellige idylliske Stemninger. Der er desuden nu nærmere mellem vore Anskuelser om adskillige vigtige Spørgsmaal end tidligere, men jeg vil dog nødig have for mange af den Slags Diskussioner, men hellere gaa min egen Gang.

Jeg holder ikke af at spørge til Familien paa Lungelse; lejlighedsvis har jeg erfaret, at

General Bilbach er død af en ondartet Podagra, at Kammerherreinden er hensovet ved en rolig Død, at Lehnsgreven er bleven Landsthingsmand, og at den unge Grev Vilhelm lærer Landvæsenet paa Taagerup og skal have udviklet sig fordelagtig; Grev Otto Egernskjold, der nu nærmer sig de firs, tilbringer ogsaa den meste Del af Aaret paa samme Gaard. Om Holms har Børn, véd jeg ikke; jeg véd ikke hvorfor, jeg har ikke gidet spørge derom. Tag nu mod Tilbudet, gamle Ven, et sundt Landliv og en rolig Virksomhed vil kunne frelse Dig legemlig og aandelig.

Din gamle Ven,

August Jespersen.

Albrecht, der var lige ved at lide Nød, tog imod Tilbudet. Et halvt Aars Tid efter skrev Jespersen til Otto Holm:

Højstærede!

De var bange for min gamle Skolekammerats Fantasteri, da De vilde have en ordenlig og grundig Undervisning i Skolen; men i hans Gjerning viser Sligt sig ikke, men vel i hans noget aparte Dragt og Manerer. Han underviser i Mathematik og Naturkundskab, og hans Væsen er blevet langt mere stille end før. Eleverne gjøre gode Fremskidt under ham. Han har erklæret, at han, naar De kommer her over, vil lade, som han ikke kjender Dem; han lider vel af og til af Bitterhed i Sindet, som gjør ham menneskesky, men for det Meste tilbringer han

dog Aftenerne hos mig. Jeg vilde have, at han ved en Skolefest skulde skrive en Sang, men han erklærede, at han hadede Vers som Pesten; og det nyttede ikke, at jeg sagde ham imod og urgerede Poesiens Betydning; han var nær ved at gjøre den identisk med Humbug. Men i Timerne siger han ikke saadanne Paradoxer, der holder han sig til Stoffet. Om han end tegner til at blive en Særling, tror jeg dog, han er reddet for Samfundet; og for at opnaa dette Resultat drev jeg saa stærkt paa hans Ansættelse trods Deres ingenlunde ugrundede Betænkeligheder. Mere næste Gang.

Deres ærbødigst hengivne
August Jespersen.